Anton Rusal

Universitari între Blaj și Cluj

Absolvenți ai școlilor blăjene și profesori ai Universității Babeș-Bolyai

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

ANTON RUSAL

•

UNIVERSITARI ÎNTRE BLAJ ȘI CLUJ

Absolvenți ai școlilor blăjene și profesori ai Universității Babeș-Bolyai

ANTON RUSAL

UNIVERSITARI ÎNTRE BLAJ ȘI CLUJ

Absolvenți ai școlilor blăjene și profesori ai Universității Babeș-Bolyai

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2019

Referenţi ştiinţifici:

Pr. Conf. univ. dr. Alexandru Buzalic

Conf. univ. dr. Călin Săplăcan

Lectura cărţii:

Liliana Maria Popa

ISBN 978-606-37-0685-1

© 2019 Autorul volumului. Toate drepturile rezervate. Reproducerea integrală sau parţială a textului, prin orice mijloace, fără acordul autorului, este interzisă şi se pedepseşte conform legii.

Universitatea Babeş-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruţa Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@editura.ubbcluj.ro
http://www.editura.ubbcluj.ro/

Lucrare publicată cu ocazia
Centenarului Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
(1919-2019)

cu prilejul a 265 de ani de la
deschiderea Școlilor din Blaj (1754-2019)

și cu prilejul a 20 de ani de la
integrarea Institutului Teologic Greco-Catolic Universitar Blaj
în Universitatea Babeș-Bolyai (2000-2020)

PREFAȚĂ

Blajul și Clujul sunt două orașe ale școlilor în care, în diferite perioade, s-a format majoritatea intelectualității românești din Transilvania. Este bine-cunoscut faptul că la Blaj s-au deschis, în 1754, primele școli sistematice în limba română, acestea aducând o contribuție substanțială la dezvoltarea unei elite românești, Blajul devenind centrul învățământului românesc din Ardeal. Blajul a exercitat întotdeauna o profundă fascinație asupra tinerilor români de pe tot întinsul Transilvaniei. Un absolvent al gimnaziului superior blăjean beneficia de un statut aparte; certificatul de absolvire constituia o premiză pentru viitorul tânărului respectiv. Capitala de suflet a Ardealului, supranumită „mica Romă" de Eminescu, a fost în același timp școală, biserică, națiune. Aici au activat corifeii Școlii Ardelene, însuflețiți de idealul lor: ridicarea culturală și, prin ea, redeșteptarea națională și economică a românilor ardeleni. Mai mult, Blajul nu a avut doar un învățământ preuniversitar; aici s-a dezvoltat în timp un învățământ superior teologic greco-catolic care astăzi este integrat în Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca.

În orice dicționar al oamenilor iluștri dintr-o zonă sau alta a țării vom întâlni inevitabil biografii ale unor absolvenți ai vestitelor școli blăjene[1] sau universitare clujene. În același sens, mulți elevi absolvenți blăjeni au devenit, după studii universitare, profesori universitari ai Universității clujene. După 1919 o parte dintre dascălii din Blaj au fost cooptați cadre didactice ale noii Universități românești din Cluj. Astfel, se poate observa cum între Blaj și Cluj întotdeauna a existat un schimb reciproc, un transfer de idei și resurse umane.

[1] Iacob Mârza, *Școală și Națiune. Școlile din Blaj în epoca renașterii națională*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1987; Nicolae Victor Fola, *Școlile Blajului între anii 1850-1918,* Ed. Ardealul, Târgu Mureș, 2008.

*

La rândul ei, Universitatea din Cluj a reprezentat, și continuă să reprezinte, instituția românească din Transilvania cu cel mai mare prestigiu și recunoaștere națională și internațională. De-a lungul timpului aceasta a catalizat resursele științifice și intelectuale românești ale acestei părți de țară. Universitatea clujeană s-a impus ca centru intelectual și academic reprezentativ pentru știința și cultura românească, datorită unei suite remarcabile de personalități care au slujit-o[2]. Din corpul profesoral al Universității clujene au făcut parte o serie de personalități științifice de anvergură internațională, care au ilustrat cu succes toate ramurile științifice semnificative.

Învățământul superior din Transilvania își află începuturile încă din epoca evului mediu. În climatul spiritual al contrareformei, ce câștigă teren și în Transilvania, climat în care se resimțea și un oarecare suflu umanist al vremii, principele transilvănean Ștefan Báthory, în baza unei diplome fundaționale datată la Vilna, în 12 mai 1581, a decretat înființarea unei Universități, cu sediul la Cluj. Cu acordul Papei de la Roma, principele transilvănean, care este în același timp și rege al Poloniei, a încredințat organizarea Universității din Cluj unui grup de călugări iezuiți din Polonia, iezuiți care îi erau sfetnici. Principele le-a îngăduit mai întâi, încă în anul 1579, așezarea la Mănăștur, apoi în 1581, în vatra orașului Cluj[3]. Această Universitate – numită, în terminologia obișnuită a timpului, Colegiu – era constituită din cele trei clasice Facultăți: Teologică, Filosofică și Juridică. În funcția de rector a fost ales vestitul diplomat și istoric Antonio Posevino, iezuit italian, trimis de însuși Papa. Celelalte cadre didactice erau reprezentate de cei 35 călugări iezuiți, care și-au desfășurat activitatea timp de peste două decenii, până la 1603. În 1622, sub influența curentului reformat, principele Gabriel Bethlen înființează o nouă Universitate la Alba Iulia, care activează timp de nouă ani. După înstăpânirea Habsburgilor asupra Transilvaniei, împăratul Leopold I readuce iezuiții și fondează o nouă Universitate la Cluj, cu trei Facultăți, Teologică, Filosofică și Științe

[2] Mihai Teodor Nicoară, *Rectorii Universității din Cluj (1919-2013),* Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2013, p. 7. Vezi și *Istoria Universității Babeș-Bolyai*, coord. Ovidiu Ghitta, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2012 și multe alte lucrări.

[3] Ștefan Pascu, *Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj,* Cluj, 1972, pp. 8-10, apud Stelian Neagoe, *Viața universitară clujeană interbelică,* vol. I, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1980, pp. 6-7.

reale (matematică și științe naturale). Studenții acestei Universități, care se mai numea Colegiul universitar, erau maghiari, germani și români. Viitorul episcop de la Blaj, Atanasie Rednic, a studiat între anii 1734-1738 la Colegiul iezuit din Cluj. Prin desființarea Ordinului Iezuit de către Papa Clement al XIV-lea în 1773, Universitatea din Cluj își încetează activitatea. În 1776 Viena însărcinează noul ordin călugăresc piarist, adus special, cu reorganizarea Universității din Cluj. În 1784, în spiritul absolutismului luminat al lui Iosif al II-lea, Colegiul universitar din Cluj este redus la nivel de Liceu regesc academic, care are însă Facultate de Filosofie, Facultatea Juridică, Facultatea de Științe și Facultatea de Medicină. În timp, românii au început să considere Liceul regesc academic ca fiind, într-o oarecare măsură, și al lor. Printre întemeietorii de fundațiuni însemnate, în beneficiul înaltei instituții de învățământ, întâlnim mulți români: episcopul Ioan Bob de la Blaj și istoricul preot greco-catolic Petru Maior[4]. Aici au studiat multe viitoare personalități ale vieții cultural-științifice și politice transilvănene, dintre care unii vor deveni profesori la vestitele școli din Blaj: Gheorghe Șincai și Petru Maior, Aron Pumnul, Al. Papiu Ilarian și George Barițiu. Liceul clujean își va pierde în anul 1822 calificativul de „academic".

Năzuințele românilor transilvăneni, de a avea în țara lor o Universitate națională, au fost multe. În istorica Adunare Națională ținută la 3/15 mai 1848 pe Câmpia Libertății și în protocolul de la Blaj se rostește și se înscrie necesitatea înființării unei „academii de drepturi" sau chiar a unei „universități naționale românești" (punctul 13 din petiția adresată împăratului). În petiția din 1 septembrie 1849, înaintată Ministerului Cultelor din Viena, deputații națiunii române solicitau „să se deschidă pentru români, până la deschiderea ulterioară a școalelor, o facultate juridică națională în Blaj cu 1 octombrie a. c., unde se află și o facultate filozofică și teologică"[5]. Însă, se deschide, în 1850, în Sibiu, o Facultate juridică „chesaro-regească", cu limba germană de predare. La scurtă vreme, dorința înființării unei Facultăți filozofice și juridice românești la Cluj este cuprinsă într-o nouă petiție adresată ministrului austriac al cultelor, semnată de episcopii Andrei Șaguna de la Sibiu și Alexandru-Șterca Șuluțiu de la Blaj, apoi de Avram Iancu și de blăjenii Simion Bărnuțiu, Timotei Cipariu,

[4] Stelian Neagoe, *Op cit*., vol. I, p. 14.
[5] *Ibidem,* p. 16.

August Treboniu Laurean, Ion Maiorescu și alții. Cererile românilor transilvăneni capătă mereu răspunsuri negative din partea Curții imperiale vieneze. Dintr-o lungă serie a inițiativelor pentru organizarea învățământului superior românesc din Transilvania, în anul 1867 mitropolitul Alexandru-Sterca Șuluțiu de la Blaj își testează averea în scopul înființării înaltului așezământ de cultură națională[6]. În 1870 parlamentul budapestan demarează procedurile pentru înființarea la Cluj a unei Universități de stat. În aceste împrejurări, intențiile românilor sunt ca Universitatea proiectată să fie paritetică (bilingvă – maghiară și română). Conferința de la Blaj, prezidată de mitropolitul Ioan Vancea, alcătuiește un *Memoriu* pe care îl înaintează împăratului, în care cererile românilor erau exprimate clar și hotărât: „1. Aplicarea bărbaților de naționalitate română la Universitatea din Cluj în număr paritetic; 2. Decretarea limbii române de limbă paritetică în propunerea studiilor și științelor la aceeași Universitate"[7]. În mod asemănător, Asociațiunea Astra și Sibiul, secundând opinia publică românească, înaintează memorii. În 12 octombrie 1872 se înființează Universitatea maghiară la Cluj. La aceasta, catedra de limbă și literatură română a fost deținută de la început de către un demn învățat patriot român, profesorul doctor Grigore Silași, absolvent al Facultății Teologice de la Blaj, care era și preot greco-catolic. În primul an universitar, din totalul de 269 studenți, 18 erau români. Împreună cu profesorul lor au înființat societatea literară „Iulia", drept omagiu închinat voievodului transilvănean Gelu[8]. În 1884 elemente șovine au interzis Societatea „Iulia" iar în 17 iulie același an Ministerul Instrucțiunii a absolvit de obligații pe Grigore Silași; a fost urmat de Grigore Moldovan, care devine decan și chiar rector al Universității. În anul 1895 se acordă și fetelor dreptul de a urma cursurile universitare. Dacă ne gândim la potențialul cultural și științific al românilor transilvăneni în momentul întemeierii Universității maghiare din Cluj, rezultă că acesta exista; îi enumerăm aici doar pe profesorii de la școlile din Blaj George Barițiu, Ioan Micu Moldovan, Timotei Cipariu, Gavril Munteanu, Iacob Mureșanu, Aron și Nicolae Densușianu și alții, care ar fi putut ocupa cu toată demnitatea și competența catedre într-o Universitate a

[6] *Fundațiunea fericitului Al. Șt. Șuluțiu*, Blaj, 1926, p. 41.

[7] Stelian Neagoe, *Op cit*., p. 28.

[8] Cf. Eugenia Glodariu, *Din activitatea Societății Iulia a studenților români din Cluj,* în „Acta Musei Napocensis", 1968, pp. 239-249.

întregii Transilvanii. Dacă nu le-a fost îngăduită Universitatea lor națională, ori chemarea la catedre în Universitatea monarhiei dualiste de la Cluj, unii dintre ei au devenit cadre didactice la universitățile de la Iași (fondată în 1860) și București (fondată în anul 1864). La prima, în momentul fondării, din 11 profesori, 5 erau învățați ardeleni. Mai mult, blăjeanului Simion Bărnuțiu i se făcuse onoarea de a fi ales întâiul rector al primei Universități românești.

În 1 Decembrie 1918 Marea Adunare Națională decide unirea Transilvaniei cu România. Pentru coordonarea operațiunilor de transferare a administrației către statul României este desemnat un Consiliu Dirigent (Provizoriu) condus de Iuliu Maniu, care urmase școala primară la Blaj și care activase ca avocat și profesor acolo. Prin decretul nr. 4.013/1919 al Ministerului Instrucțiunii Publice din București se înființează, în ziua de 1 octombrie 1919, cea de-a treia Universitate românească, Universitatea din Cluj. Printre primii profesori ai noii Universități românești de la Cluj se află și câțiva blăjeni sau absolvenți ai școlilor din Blaj: Alexandru Borza, ca prodecan pentru Facultatea de Științe; Emil Hațieganu și Camil Negrea, pentru Facultatea de Drept; Iuliu Hațieganu, pentru postul de decan la Facultatea de Medicină[9] și alții[10]. La 1-3 februarie 1920, după începerea întâiului an universitar, la inaugurarea oficială a Universității Daciei Superioare, mitropolitul ortodox de București, dr. Miron Cristea – scaunul de mitropolit de Sibiu era vacant – și mitropolitul greco-catolic de la Blaj, dr. Vasile Suciu, au binecuvântat adunarea[11]. Pe lângă numeroasele scrisori de felicitare și telegrame sosite din toată Europa, cea mai veche școală superioară română din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș – Academia Teologică din Blaj – „aduce salutul său călduros celei mai tinere și mai frumoase Universități române”[12].

Universitatea clujeană și-a schimbat, și în epoca 1919-1948, de mai multe ori numele și structura. La început (1919-1927) s-a folosit numele de

[9] Primul decan și organizator al Facultății de Medicină a fost Iuliu Hațieganu – absolvent al școlilor din Blaj –, care ulterior a fost „Magnificus Rector” al acestei Universități.

[10] Este propus pentru catedra de Istorie istoricul Zenovie Pâclișanu de către profesorul I. Lupaș, iar literatul Alexandru Ciura la Filologie, dar nu sunt aleși. Cf. Stelian Neagoe, *Op. cit.*, p. 64, 69.

[11] *Ibidem*, p. 127.

[12] *Serbările pentru inaugurarea Universității din Cluj (31 ianuarie – 2 februarie 1920)*, București, 1920, p. 14-16, apud Stelian Neagoe, *Op. cit.*, p. 152.

Universitatea din Cluj, doar neoficial i s-a spus Universitatea „Daciei Superioare". După anul 1927 Universitatea s-a numit „Regele Ferdinand I". După cel de-al doilea război mondial a existat universitatea română „Victor Babeș" și universitatea maghiară „János Bolyai", reunificate într-o nouă instituție în 1958 care va purta numele oficial de Universitatea „Babeș-Bolyai".

*

Volumul de față dorește să ofere, sub forma medalionului bio-bibliografic, în ordine cronologică, portretele a două categorii de cadre didactice universitare. Întâi, ale acelora care au studiat ca elevi sau studenți la școlile din Blaj și au devenit de-a lungul timpului cadre la universitățile clujene care au precedat-o pe cea pe care o numim astăzi „Babeș-Bolyai". În al doilea rând, ale acelora care, angajați fiind ai Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, au predat sau predau la Blaj.

Structura lucrării – care se observă din *Cuprinsul* situat la sfârșitul volumului – va fi constituită din două părți. În prima parte, intitulată *De la Blaj la Cluj*, vor fi înregistrate medalioane ale celor al căror traseu de viață s-a situat pe o linie formativă și cronologică ce merge dinspre Blaj spre Cluj, adică categoria celor care s-au născut la Blaj sau au fost elevi la școlile blăjene și care au devenit, după studii, cadre didactice universitare la ceea ce astăzi este Universitatea „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca. Cea de-a doua parte se referă la Facultatea de Teologică Greco-Catolică – Departamentul Blaj și se încadrează în perioada de după anul 2000, an în care școala teologică superioară blăjeană (Institutul Teologic Greco-Catolic de Grad Universitar Blaj) s-a integrat în Universitatea „Babeș-Bolyai"; cu această ocazie, cadrele didactice din Blaj au devenit angajate ale Universității. În același timp, pe lângă titularii blăjeni ai locului, câțiva profesori au venit din direcția Clujului spre Blaj pentru a preda diferite discipline la extensia blăjeană: în sensul acesta există și o direcție *De la Cluj la Blaj* care justifică titlul *Universitari între Blaj și Cluj*.

Intenția primară a fost aceea a unei conferințe ocazionate de Centenarul UBB și a unui studiu despre cei câțiva – credeam – absolvenți ai școlilor din Blaj sau dascăli blăjeni care au devenit cadre universitare la Cluj, însă, lucrând, s-a adunat material din ce în ce mai mult, ajungând astfel la proporțiile unui volum.

Perioada cronologică luată în considerare este cea determinată de Centenarul 1919-2019. Deși inițial intenționasem să derulăm cercetarea doar la un nivel istoric, adică pentru universitarii care acum sunt trecuți în lumea celor răposați, conform unei opinii cuminți care sugerează că este prematur să prezinți medalioane biografice ale celor care încă sunt în viață și în activitate sau că reprezintă aroganță să te situezi tu însuți într-o galerie, am continuat totuși – conștienți fiind de măreția înaintașilor și de nevredniciile noastre actuale – studiul pentru toată arcada de timp a perioadei centenarului universitar, adică până în anul 2019. N-am considera totuși prezentarea biografiilor universitarilor actuali ca lipsă de modestie ci, dimpotrivă, apreciez că toți colegii mei blăjeni de la Universitate merită o trecere în revistă; e chiar un motiv de mândrie că atâția blăjeni s-au dedicat studiului și științei. M-am ocupat și până acum de consemnarea activității unor personalități despre care am scris pe când erau încă în viață[13] și intenționez să continui derularea unor cercetări similare[14]. Mi s-a întâmplat de mai multe ori să amân consemnarea datelor biografice și a activității unor personalități cât timp erau în viață iar apoi peste timp să regret, întrucât persoanele nu mai puteau confirma, infirma sau lămuri unele aspecte ale evenimentelor care au marcat viața lor și a societății. De altfel, în mediul universitar există tradiția redactării unui volum omagial în onoarea profesorului care iese la pensie la vârsta de 65 de ani. Pe de altă parte, sunt convins că lucrarea de față nu este desăvârșită, cercetări ulterioare putând identifica nume noi care să fie adăugate celor 81 de universitari înregistrați până acum.

Criteriile pe care le-am aplicat la identificarea și selectarea universitarilor din prezenta lucrare au fost următoarele: să fie absolvenți ai vestitelor școli blăjene și să fi fost sau să fie în prezent angajați ai

[13] Anton Rus, Aura German, *Catacombe și lumini. Viața și activitatea Pr. Ioan Roșca în timpul persecuției Bisericii Greco-Catolice*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2003; fișe biografice în *Dicționarul culturii și civilizației populare blăjene,* coordonator: Silvia Pop, Ed. Astra, Blaj, 2011; Anton Rus, *I padri spirituali del Seminario Teologico Greco-Cattolico di Blaj,* în vol. *Părintele spiritual într-un Seminar Teologic: portret și misiune,* coordonatori: Anton Rus și Vincenzo Lai, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca; Ed. Symphologic Publishing, Gatineau (Canada), 2015, pp. 172-184; vol. *Sapientia et Scientia Theologica. In honorem Renzo Lavatori,* a cura di Anton Rus e Alberto Castaldini, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2018 etc.

[14] Preoți hirotoniți în clandestinitate sub regimul comunist de către Episcopul Alexandru Todea, dintre care mulți încă trăiesc etc.

Universității care astăzi se numește „Babeș-Bolyai”; să fie angajați ai Universității „Babeș-Bolyai” și să predea la Blaj; să aibă o diplomă de doctor în științe.

Ca izvoare ale lucrării, m-am folosit de dicționare de universitari sau lucrări despre centrele de învățământ de la Blaj și de la Cluj, însă punctul de plecare a fost constituit de lucrarea soților Ana și Arcadie Hinescu. Din lucrările folosite și trecute atât la referințele bibliografice ale fiecărui universitar cât și în bibliografia finală am preluat informațiile și fotografiile celor prezentați, iar în cazul actualilor colegi am utilizat datele furnizate de aceștia după un formular.

Nu oferim aici o analiză științifică a activității profesionale a personalităților portretizate, ci un medalion succint, însă lucrarea nu este doar un simplu album omagial, ci implică o oarecare muncă de cercetare științifică, de identificare a numelor, de culegere a datelor biografice din sursele existente scrise sau orale, chiar de istorie recentă sau orală. În prezentarea fișelor am urmărit o linie general întâlnită, adică date biografice, o listă selectivă de lucrări mai reprezentative și o bibliografie sumară care arată atât de unde am preluat informațiile cât și o trimitere pentru cei care doresc mai multe detalii.

Mai precizăm că în această lucrare omagială am cuprins doar cadrele didactice – formate la Blaj sau care predau la Blaj – ale Universității „Babeș-Bolyai”. Mulți alți intelectuali blăjeni sau absolvenți ai școlilor din Blaj au devenit cadre universitare în alte centre universitare de învățământ și cercetare din Cluj-Napoca sau din țară și din străinătate, așa cum se observă din Anexa 1.

„Ca *Universitas scientiarum* (acesta le e numele complet), fiecare Universitate trebuie să cuprindă toate culmile înalte ale științelor, dar având ancorate picioarele solide de rocă în câmpul experimental dacă e vorba de științe naturale, de științe practice, sau în nevoile reale ale societății, ale țărilor și popoarelor, fiind vorba de orice alte științe chiar teoretice.

Ce spectacol mai măreț, decât atunci când Universitățile sunt luminate, pe culmile marilor lor linii de doctrină, de lumina eternelor și nestrămutatelor principii ale adevărului suprem, ale dreptului natural, ale justiției eterne, consimțind cu filosoful grec Eraclid din Efes, că: „Toate legile umane se hrănesc din unica lege divină".

Dar ce spectacol măreț este mai ales atunci când învățații Areopagului universitar recunosc că toată darea cea bună și tot darul desăvârșit coboară de sus, de la Părintele luminilor care luminează pe tot omul ce vine în lume. Recunosc că rațiunea și credința sunt surori născute din aceeași înțelepciune divină și că adevărata mărire, semn al nemuririi, este să recunoști și venerezi sângele comun ce le curge prin vine și că e inutil să încerci a frânge lanțul care leagă natura și universul de degetul Domnului care le-a creat, ca să împrumut o frază dela Cardinalul Paceli".

Mitropolitul de la Blaj, Alexandru Nicolescu,
Apoteoza Universității.
Cuvânt rostit la serbările Universității din Cluj în 13 Iunie 1937,
la alegerea Regelui Carol II ca doctor honoris,
în „Unirea", Blaj, 1937, nr. 25, p. 2.

Partea I

De la Blaj la Cluj

I.1. Înainte de 1919

[1]

GRIGORE SILAȘI
(1836-1897)

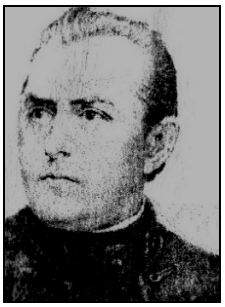

Primul profesor de Limba și literatura română (1872-1884)
Decan al Facultății de Litere, Filosofie și Istorie (1883-1884)
Membru de onoare al Societății Academice Române (1877)
Doctor Honoris Causa

Notă biografică. Filologul și folcloristul român, istoricul literar, preotul greco-catolic, vice-rectorul Seminarului „Sfânta Barbara" din Viena, profesorul universitar la Universitatea din Cluj, membrul de onoare al Academiei Române – Grigore Silași s-a născut în 27 ianuarie 1836, la Beclean, atunci în Comitatul Cluj, astăzi județul Bistrița-Năsăud, fiind fiul protopopului greco-catolic Vasile Silași din Beclean. Studiile primare și gimnaziale le-a urmat la Beclean și Năsăud, iar cele secundare și liceale le urmează în alte limbi, la alte școli gimnaziale în Dej la franciscani și Cluj la piariști unde obține diploma de maturitate în 1855. Se înscrie la Teologia Greco-Catolică din Blaj și, remarcat pentru înclinarea sa spre studiu, i se acordă o bursă la Seminarul Central „Sf. Barbara" din Viena. Este absolvent al Facultății de Teologie în 1859, an în care este hirotonit preot celibatar de către mitropolitul Șuluțiu, după care rămâne la institutul Sf. Barbara din Viena pentru pregătirea doctoratului și trăiește din meditarea unor copii de mari personalități imperiale. E declarat doctor în teologie în aprilie 1862 la

Universitatea vieneză. În capitala imperiului a desfășurat o susținută activitate în rândul tinerilor români aflați acolo. Între anii 1862-1872, Grigore Silași a fost desemnat vicerector la Seminarul (Colegiul) „Sf. Barbara", poziție din care se integrează autoritar în mișcarea națională a studenților români din capitală: conduce Societatea Literară a Studenților Români Teologi din Viena, este membru al Societății „România literarie", participă la întemeierea și la întrunirile societății „România Jună". Este întemeietorul și redactorul ziarului „Sionul Românesc", foaie bisericească, literară și școlară din Viena (1865-1867 și 1871-1872). Urmează și studii de limbă, literatură și folclor. În cei 10 ani petrecuți la Viena a făcut și studii temeinice de limbă, literatură și folclor, astfel că, la întoarcerea în țară a fost numit primul profesor de Limba și literatura română la Universitatea „Francisc Iosif" din Cluj (1872-1886), universitate cu limba de predare maghiară, înființată în acel an, unde a fost și decan al Facultății de Litere, Filozofie și Istorie (1883-1884).

A condus timp de patru ani societatea studențească „Iulia". Vine cu un statut de autor al multor studii. Scrie și publică în specialitatea sa. Ca recunoaștere pentru întreaga sa activitate dedicată culturii naționale și poporului român, în 13 septembrie 1877, Grigore Silași a fost primit Membru de onoare al Societății Academice Române. În 1878 obține al doilea titlu de doctor, în filozofie, la Universitatea din Cluj. A primit titlul de „doctor honoris causa" în Filosofie al Universității din Cluj. Preocupările sale pe diverse planuri s-au orientat cu preponderență spre susținerea și afirmarea drepturilor națiunii române din Transilvania. De la catedră și în străduințele sale pe plan științific, social sau politic insufla discipolilor săi, printre care Petre Dulfu, Virgil Onețiu, Silvestru Moldovan, poate și George Coșbuc, ideea descendenței nobile, romane, sentimentul mândriei naționale. Aceleași idei însuflețeau și pe membrii societății studențești „*Iulia*", în fruntea căreia Grigore Silași s-a aflat timp de patru ani. În anii 1875 a întemeiat „Reuniunea Sodalilor [a meseriașilor și comercianților] români din Cluj". A rămas președinte pe viață al Despărțământului Cluj al Astrei și președinte al Reuniunii Meseriașilor Români din Cluj (1874-1885). Între anii 1890-1895 profesorul Silași a fost și directorul Băncii „Economul" din Cluj, iar din fondurile acesteia a înființat „Masa academică a studenților români" pe care o primeau la parohia greco-catolică din Cluj. Scrierile sale tratează chestiuni de literatură și limbă română, dar în special de folclor.

Din perioada de universitar clujean datează preocupările folclorice. Este un teoretician al acestei discipline. Scrie studii de folclor pe care le publică în reviste. A publicat și o serie de studii de lingvistică și filologie asupra folclorului românesc. Este adeptul unui purism moderat acceptând preluarea treptată a neologismelor, adaptate formei și structurii limbii române. În mai multe studii evidențiază originea latină, unitatea și continuitatea poporului și a limbii române. Continuă să fie activ și prezent la manifestările culturale românești și alături de toate inițiativele organizațiilor românești și ale tinerilor. Afirmat ca învățat pe tărâmul istoriei, filologiei și literaturii române, dar și în alte demersuri sociale (Banca Economul, Aurora), culturale (președinte la despărțământul Astra), politice (memorandist) în interes național românesc, devine total indezirabil. Militantismul său i-a atras aversiunea autorităților maghiare și astfel în 1884 este înlăturat de la catedră de reacțiunea dualistă prin calomnii, prigoniri, procese. În 1884 elemente șovine au interzis Societatea „Iulia" iar în 17 iulie același an Ministerul Instrucțiunii a absolvit de obligații pe Grigore Silași. Universitatea din Cluj i-a acordat titlul de Doctor Honoris Causa. Aflat într-o perpetuă luptă cu autoritățile austro-ungare, sărac și măcinat de o boală de nervi, se retrage la sora lui în Năsăud, Ana, soția doctorului Filipan, iar după un an repausează, la 17 ianuarie 1897, fiind înmormântat în cimitirul „Coroana" din Năsăud.

Lucrări: Dintre cărțile scrise de Grigore Silași dedicate limbii și literaturii române, dar și tezaurului popular, amintim: *Apologie. Discusiuni filologice și istorice maghiare privitoare la români invederite și rectificate.* Cartea I, Ed. Amicul Familiei, Cluj, 1879; *Renașterea limbei românești în vorbire și scriere, invederită și apreciată de…,* vol. I-II-III, Ed. Amicul Familiei, Cluj-Gherla, 1879-1885 (apărută inițial în „Amicul Familiei", II, 1879, nr. 1); **Studii și articole**: *Petru Maior, „Protopapadichia",* 1865-1866; *Însemnătatea literaturii române tradiționale,* în „Transilvania", Brașov, an. VIII, 1875, nr. 3-5; *Psaltirea calviniano-română versificată,* în „Transilvania", Sibiu, 1875, nr. 12-14; *Romanulu în poesia sa poporale. Studii asupra tuturor ramilor poesiei popularie romane,* în „Tribuna", Brașov, 1876, an. IX, nr. 18-23; an. X, 1877, nr. 4-18; *Bătaia broaștelor cu șoarecii,* în „Familia", an. XIII, 1877, nr. 9; *„Complimentul" în danțul național „Romana",* în „Familia", an. XIV, 1878, nr. 13.15; *Romanulu in poesi'a sa poporale. Studiu asupra tuturor ramurilor poesiei populare române din punct de vedere etic, istorico mitologic și lingvistic,* în

„Transilvania", Brașov, an. X, 1876-1877; *Un diamant în nisip,* în „Amicul Familiei", an. III, 1879, nr. 3-6; *Începuturile teatrului românu,* în „Transilvania", Sibiu, 1895, nr. festiv, pp. 56-62; *Despre operele de artă* etc. Colaborator la „Sionul Românesc", Viena; „Transilvania", Sibiu; „Luminătorul", Timișoara; „Familia", Budapesta, Oradea; „Amicul Familiei", Gherla, Cluj; „Erdely Muzeum" etc.

Bibliografie: Vasile Gr. Pop, *Conspect asupra literaturei române și scriitorilor ei de la început și până astăzi, în ordine cronologică,* II, București, Tip. Națională, 1876, p. 185; *Autobiografie,* în „Tribuna", Sibiu, an. XIV, 1897, nr. 8, 12/14 ian., p. 30 și nr. 9, p. 33; Ana Filipan, *[Necrolog],* în „Foaia poporului", Sibiu, an. V, 1897, p. 4; Necroloage s-au publicat în „Gazeta Transilvaniei", „Tribuna", „Ungaria", „Familia", „Transilvania"; Virgil Șotropa, *În amintirea lui Grigore Silași,* în „Arhiva Someșană", Năsăud, 1930, nr. 12, pp. 239-242; Comemorare, în „Magyar kisebbség", Lugoj, 1937, pp. 653–655; Ioan Lupaș, *Comemorarea Prof. Dr. Grigore Silași, primul profesor de limba și literatura română la Universitatea din Cluj…,* în documentarul despre Reuniunea meseriașilor al lui Ștefan Peneș, Cluj, 1937; Dr. Emil Elefterescu, *Grigore Silași,* în „Vatra", IV, Năsăud, 1938, nr. 1-3, pp. 62-65; Elie Dăianu, *Grigore Silași primul profesor de limba română la Universitatea clujană,* în „Nord-Vestul", Baia Mare-Cluj-Brașov, 1943, 8, nr. 103, pp. 1-2; Vasile Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene,* Cluj, 1944, pp. 136-137; Iosif E. Naghiu, *Din corespondența lui Grigore Silași cu Gavril Pop*, în „Plaiuri năsăudene", III, 1945, nr. 36–37, p. 6; Dumitru Pop, *Grigore Silași, folclorist,* în SUBB. Philologia, an. IX, fasc. I, 1964, pp. 28-57; Viorica Nișcov, *Ecouri în România ale activității folcloristice a fraților Grimm,* în „Revista de istorie și teorie literară", an. XVI, 1967, nr. 2; Octavian Șchiau, *Grigore Silași dascălul,* în „Tribuna", Cluj, an. XI, 1967, nr. 8, p. 6; Eugenia Glodariu, *Din activitatea Societății Iulia a studenților români din Cluj,* în „Acta Musei Napocensis", 1968, pp. 239-249; Ion Breazu, *Studii de literatură română și comparată,* I, Cluj, Ed. Dacia, 1970, pp. 22-24; Nicolae Lascu, *Clasicii antici în România,* Cluj, Ed. Dacia, 1974, p. 305; *George Barițși contemporanii săi*, III, București, 1976, p. 191; J. Balacciu, R. Chiriacescu, *Dicționar de lingviști și filologi români,* Ed. Albatros, București, 1978, pp. 228-229; Iordan Datcu, S.C. Stroescu, *Dicționarul folcloriștilor,* Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1979, pp. 395-396; *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900,* București, 1979, p. 781; Dora Daisa, *Grigore Silași-publicist*, în „Biblioteca și cercetarea",

Cluj-Napoca, VIII, 1984, pp. 39-49; Andrei Moldovan, *Grigore Silași la Putna*, în „Convorbiri literare", XCIV, 1988, nr. 6, p. I, III; Andrei Moldovan, *„Grigore Silași-luptător pentru emanciparea politică și culturală a românilor din Transilvania*, în „File de istorie", V, 1988, pp. 102-109; Dora Daisa, *Grigore Silași la Astra*, în vol. *Astra 1861-1991*, Sibiu, 1992, pp. 106–109; Teodor Tanco, *Academia Română 1866-1996. Academicienii săsăudeni și bistrițeni,* Ed. V.R.R., Cluj-N., 1996, pp. 30-32; Teodor Tanco, *Dicționar literar (1639-1997) al jud. Bistrița-Năsăud,* Ed. Virtus Romana Rediviva, Cluj-Napoca, 1998, pp. 332-333; Lucian Predescu, *Enciclopedia României „Cugetarea"*, Ed. Saeculum I.O / Ed. Vestala, București, 1999, p. 781; Mircea Păcurariu, *Dicționarul teologilor români*, ed. a II-a, Ed. Enciclopedică, București, 2002, p. 440; Dorina N. Rusu, *Membrii Academiei Române. Dicționar 1888-2003*, Ed. Enciclopedică / Ed. Academiei Române, București, 2003, p. 761; Iordan Datcu, *Dicționarul etnologilor români,* Ediția a III-a, Ed. Saeculum I.O., București, 2006, p. 803; Dan Fornade, *Personalități clujene (1800-2007),* Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007, p. 555; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 493-494; Andrei Roman, *Grigore Silași (1836-1897). Membru de onoare al Societății Academice Române,* în *Academia Română și Blajul,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2016, pp. 76-78; Ion Moldovan, *Grigore Silași (1836-1897),* în Mitropolia Română Unită cu Roma Greco-Catolică, *100 de personalități ale Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna vestire, Blaj, 2018, pp. 328-329.

[2]

AMBROSIU CHEȚIANU
(1863-1934)

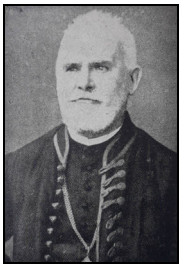

Asistent suplinitor la Catedra de Botanică (1890-1891)

Notă biografică. Botanistul, preotul greco-catolic, profesorul și vicarul mitropolitan Ambrosiu Chețianu s-a născut în 7 aprilie 1863, ca fiul preotului Simion din Ercea, jud. Mureș, ai cărui moși-strămoși tot în Ercea preoțiseră. A urmat studiile primare în satul natal, iar cele secundare la liceul unguresc romano-catolic din Tg. Mureș și apoi la Blaj unde în 1884 și-a susținut examenul de maturitate. Pe baza rezultatelor dovedite Veneratul Consistor mitropolitan din Blaj l-a trimis în același an la Seminarul Central din Budapesta unde la Facultatea Teologică și-a terminat studiile teologice în 1888. Ca teolog în anul III s-a înscris și la filozofie, urmând cursurile de geografie și istoria naturală. În anul 1888, după întoarcerea de la Budapesta, apreciindu-i-se înclinațiile speciale spre științele naturale, a fost trimis tot ca bursier cu stipendiu la Universitatea din Cluj pentru studierea acestora la Facultatea de Științe Naturale și Geografie. La Cluj se impuse atât de mult încât în semestrul al II-lea al anului 1889-1890, după obținerea licenței în științe naturale și geografie (1890) fusese numit asistent suplinitor la catedra de botanică a profesorului dr. August Kanitz, iar după depunerea censurei de profesor a fost ales de Facultate și numit de Ministerul de Culte și Instrucțiune Publică cu Nro. 28.547-1890 ca asistent la aceeași catedră. Este primul și unicul român numit asistent la Universitatea din Cluj, sub regimul unguresc (I.P.Câmpeanu). Perspectivei științifice ademenitoare ce i se deschidea în cetatea universitară, el preferă, refuzând postul de asistent la catedra de Botanică a Universității din Cluj, conformându-se conștiinței

de român, catedra de științe naturale și geografice de la Gimnaziul Român Unit de Băieți din Blaj, unde a și fost numit ca profesor suplinitor în data de 30 iunie 1891 prin Nr. 2387 de Veneratul Consistor mitropolitan din Blaj, oficiu ocupat din 1 septembrie 1891. La 14 noiembrie 1891 a fost promovat doctor la Universitatea din Cluj, susținându-și cu succes teza de doctorat: *Adatok a „Ruppia Transsilvanica" ismeretéhez [Date pentru cunoașterea plantei Ruppia Transilvanica]. Novénytani tanulmány. Irta Chețianu Ambrus. M.K.Tud. – egyetemi tanársegéd. Nyomatott Ferdinand. Gombos és Sztupiárnál, 1891, 48 p.* După căsătoria cu Virginia Pop în 1890, la 17 martie 1892 a fost hirotonit preot de mitropolitul Ioan Vancea. În anul 1893 a obținut diploma de profesor de geografie și istoria naturală, după care Consistorul l-a numit profesor ordinar la 12 august 1893 Nr. 2714. Conducând de la început Muzeul de Științe Naturale al Gimnaziului, la 1900-1901, după alegerea de canonic a profesorului Uilăcanu, a preluat și Grădina Botanică. Pentru ambele, custodia lui Ambrosiu Chețianu a însemnat un pas mare spre îmbogățirea și aranjarea sistematică a speciilor. Deosebit de interesante sunt cele trei colecții cu care a îmbogățit Herbarul liceului. A fost președintele secției științifice a Astrei. Ca director și profesor rămâne până în 1918, când intră în administrația bisericească. În 1918 a fost delegatul CNR Blaj la Arad. Mitropolitul Vasile Suciu l-a numit în 1933 vicar general arhiepiscopesc. Cu o putere de muncă rară, claritate în vederi și multă bunătate sufletească, el a lăsat în toate ramurile activității urme și un uimitor exemplu de stăruință. Migala și rigiditatea administrației nu l-au împiedecat să scrie pe lângă teza de doctorat o mulțime de lucrări – unele de știință, altele de popularizare –, cari îl înscriu în șirul cărturarilor botaniști din Ardeal. Papa Pius al XI-lea l-a numit prelat papal. În 18 aprilie 1930 Monitorul Oficial publică decorația oferită dr. Ambroziu Chețan: comandor al ordinului „Steaua României". A murit în 22 aprilie 1934, fiind înmormântat în data de marți 24 aprilie, în cimitirul mare al Blajului.

Lucrări: *Adatok a Ruppia Trans. Ismeretéhez*, Kvar, 1891; *Unele cunoștințe despre Câmpie*, în „Anuarul Liceului 1891-1892", pp. III-XVI; Blaj, 1892-1893, pp. III-XVI; *Grădina botanică școlară a Liceului de Băieți din Blaj,* Blaj, 1902; *Istoria naturală și Museul de la scólele din Blaș. Schiță istorică,* în *Raport despre institutele de învețământ din Blaș 1901-1902: Gimnasiul superior, Institutul pedagogic, Școla de aplicație și școla de fete pe anul școlastic 1901-1902,* Balázsfalva-Blaș, Tip. Seminarului Archidiecesan, 1902, pp. III-XXXIV, și în broșură, Tip. Seminariului archidiecesan, Blaj, 1902, 34 p.; *Geografie, pentru clasa I. gimnasială și reală. I. Ungaria,* Balázsfalva (Blaș), Tip. Seminarului Archidiecesan, 1902, 43 p.; *Geografia, pentru clasa II. gimnasială și reală. II.*

Europa, Asia și Africa, Balázsfalva (Blașiu), Tip. Seminarului Archidiecesan, 1902, 69 p.; *Botanica* pentru cl. V, Blaj, 1902; *Geografie fizică și matematică,* Blaj, 1903; *Botanica,* Blaj, 1907; *Bureții comuni*, Blaj, Tip. Sem. Arhid., 1905; *Igiena școlarului*, în *Anuarul școlilor din Blaj pe 1906-1907,* Blaj, 1907, pp. 5-34 (și broșură, Blaj, Tip. Seminarului archidiecezan gr.-cat, 1907, 34 p.); *Istoria naturală, pentru clasa IV gimnasială. I. Botanica*, Balázsfalva-Blaj, Tip. Seminariului arhidiecezan gr.-cat., 1907, 132 p.; *Îngrijirea sănătății. Cuvântare rostită în Lunca la 1 Septemvrie 1907 cu ocaziunea adunării cercuali a despărțământului Blaj al Asociațiunii,* Tip. Seminariului teologic gr.-cat., Blaj, 1907, 15 p. (retipărire din foaia „Unirea"); *Florian Porcius Cato ca botanist*, Ed. Autorului, Tip. și Libr. Sem. Teol. gr.-cat., Blaj, 1908, 40 p.; *Cuvântarea funebrală, rostită de prof. dr. Ambrosiu Chețianu, la înmormântarea lui Niculae Popescu, profesor penzionat în Blaj, la 19 Maiu 1909,* Tip. și Libr. Semin. Teol. Gr. Cat., 1909; *Stăpânirea pământului prin muncă și carte. Dizertație de Dr. Ambroziu Chețianu,* Blaj, 1911, 14 p.; *Sfaturi pentru păzirea sănătății,* Tip. Seminarului teologic greco-catolic, Blaj, 1916, 30 p.; Traducere liberă a 5 ordinațiuni ministeriale referitoare la 5 morburi contagioase, în „Cultura Creștină", Blaj, nr. 6, 1916; nr. 8, p. 256; „Unirea", Blaj, 26 (1916), nr. 47, p. 4; *Despre organe și organele de simțire,* în „Foia scolastică", Blaj; *3/15 Maiu 1848,* în *Anuarul școlilor din Blaj pe 1918-1919,* pp. 3-7; (în colab. cu Ion Popu-Câmpeanu), *Grădina botanică școlară a Liceului de băeți din Blaj,* în „Anuarul Liceului de băieți român-unit Sf. Vasile cel Mare din Blaj pe anul școlar 1938-1939", pp. 3-35 etc.

Bibliografie: *Chirotonire,* în „Unirea", Blaj, 1892, nr. 12, p. 93; *Șematismul Veneratului Cler al Arhidiecezei Metropolitane Greco-Catolice Române de Alba-Iulia și Făgăraș pe anul 1900,* Tip. Seminarului Archidiecesan, Blaș, 1900, p. 689; *Necrolog,* în „Unirea", Blaj, nr. 17, 1934, pp. 1-4; Ion Popu-Câmpeanu, *Ambrosiu Chețianu,* Extras din Bulet. Grăd. Bot. Cluj, vol. XIV, 1934; *Consiliul Național Român din Blaj (1918-1919). Protocoale și acte,* Ediție îngrijită, studiu introductiv, indici și glosar de Viorica Lascu și Marcel Știrban, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, vol. I, 1978; vol. II, 1980; Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu, *Dascălii Blajului*, Ed. Demiurg, București, 1994, p. 120; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului,* Ed. Eventus, Blaj, 1994, p. 50; Ioan I. Șerban (coord.), *Dicționarul personalităților Unirii. Trimișii românilor transilvăneni la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia*, Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, 2003, p. 56; *Dicționarul culturii și civilizației populare,* coordonator Silvia Pop, Ed. Astra, Blaj, 2011, p. 72; Delia Țălnar, *Pantheonul Blajului,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2017, p. 58; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 118-119.

I.2. Perioada 1919-1948

[3]

IOAN PAUL
(1857-1926)

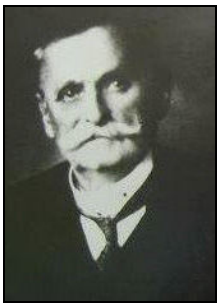

Primul profesor de estetică literară
la Facultatea de Litere și Filosofie (1919-1926)

Notă biografică. Ioan Paul se naște la 20 martie 1857, în comuna Hidiș (din 1926 numit Podeni), sat de moți din Munții Apuseni, județul Cluj. Este singurul fiul al lui Ana (Oana) și Vasile (Baziliu) Paul care a fost preot ortodox în satul natal de la poalele munților Trascăului. Bunicul patern – prieten cu Andrei Saguna – se numea Paul Sofronie, parohul ortodox al Hidișului între anii 1824 și 1861, în „vremea vrăjbilor" (1848/1949). Străbunicul, Theodor Paul, pare să fi fost întemeietorul „dinastiei" preoțești, venise în Hidiș transferat din Măhăceni, trecând în 1813 „la neuniți". Mama lui Ioan Paul era soră cu scriitorul Ștefan Cacoveanu (1843-l936). Clasele primare (1865-l869) la colegiul reformat din Aiud (clase normale), apoi clasele secundare la Sibiu și la liceul romanesc din Blaj (1869-l877), unde-și susține bacalaureatul cu distincția *eminentem*. În textul memorialistic *Amintiri despre Bunea* publicat în revista „Luceafărul" nr. 9, 10, 11-12, din 1910 descrie viața elevilor și a sa la Blaj. A fost student la Viena, mai întâi la Politehnică, pe care o abandonează după doi ani, apoi la Facultatea de Litere și Filosofie, timp în care se afiliază la societatea studențească de orientare junimistă „România Jună" și debutează cu versuri (*La ea*) în revista „Familia" de la Budapesta (nr. 18, 1878); tot acum (1881) își publică și primul volum, cuprinzând nuvela *Nu-i nimic!* și schița cvasi-autobiografică *Credință deșartă* (apărută anterior în revista „Șezătoarea"). Se mută la Universitatea din Budapesta unde își susține licența apoi, în iunie 1883,

teza de doctorat în litere și filosofie la profesorul Al. Roman, cu teza: *Az új népies irány a román szepirodalomban. Irta Paulu S. Janos [Noua direcție poporală în literatura română. Teză de doctorat]*, Budapesta, 1883. Profesor de limba română, limba maghiară și matematici la Institutul Pedagogic și Teologic din Caransebeș, până în 1886, an în care se stabilește definitiv în țară, funcționând, timp de peste trei decenii (1886-l919), ca profesor secundar de limba română, limba germană și filosofie la Seminarul Pedagogic și Teologic din Caransebeș, la gimnaziul din Slatina (1886-l890), la Liceul Național din Iași (1890-l895), la Liceul Internat din Iași (1895-l919), la Școala Militară din Iași (1892-l919), la pensionul de fete „Humpel" și la Școala Normală de fete din Iași (din 1908); din 1916 ocupă Catedra de estetică literară la Universitatea din Iași. În acest timp a publicat manuale școlare de limba română (în colab. cu Miron Pompiliu, 1897; 1898) și de limba germană (în colab. cu C. Meissner, 1899; 1900). A colaborat la *Familia, Amicul familiei, Șezătoarea, Luceafărul, Arhiva, Revista nouă, Convorbiri literare, Viața Românească, Transilvania*. Un scurt interval (ian. 191l-dec. 1912), a fost director al învățământului primar și normal în Ministerul Instrucțiunii. S-a căsătorit cu Ana și au avut patru băieți și două fete. După Marea Unire din 1918, Ioan Paul revine în Ardealul natal, fiind numit (1 octombrie 1919) profesor de estetică literară la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității Daciei Superioare din Cluj, chiar din momentul înființării acesteia; a fost primul profesor de estetică al acestei Universități, până la încetarea din viață. Moare în 19 februarie 1926, Cluj, exprimându-și dorința de a fi înmormântat la Iași.

Lucrări: *Nu-i nimic! Novela de la 1848*, Viena, 1881; *Az ii] nipies irany a roman szepirodalomban. Tudosi 6rtekezes, irta Paulu S. Janos (Noua direcție poporală în literatura română. Teză de doctorat)*, Budapesta, 1883; *Țăranul român și ungur din Ardeal. Studiu psihologic poporal. Conferință ținută în aula Universității din Iași*, Iași, 1899; *Florica Ceterașul. Din revoluția de la 1848 în Munții Moților*, București, 1913; *Florica Ceterașul și alte scrieri*, București, 1928.

Bibliografie: S. Ghimpescu (pseud. lui I. Vulcan), în „Familia", nr. 79, 1881; V. Bogrea, în „Societatea de mâine", nr. 9, 1926; Al. Ciura, *Ibidem*; S. Dragomir, *Ibidem*; O. Ghibu, *Ibidem*; S. Pușcariu, *Ibidem*; T. Naum, în „Gând românesc", nr. 3-4, 1936; I. Breazu, *Povestitori ardeleni și bănățeni până la Unire*, 1937; Idem, în „Țara Bârsei", nr. 4-6, 1938; G. Călinescu, *Istoria*; Const. Ciopraga, *Literatura*; C. Robu, *dicționarul scriitorilor români,* vol. III, M-Q, Ed. Albatros, 2001, pp. 641-642; Victor Durnea, *Profesorul, criticul și scriitorul Ioan Paul. Itinerar biografic,* în „Cultura literară", nr. 322, 2011; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 140-142.

[4]

VALER MOLDOVAN
(1875-1954)

Prof. univ. la Facultatea de Drept (1930-1948)

Biografie. Valeriu A. Moldovan s-a născut la 5 august 1875, la Câmpeni. A fost un luptător pentru drepturile românilor din Transilvania în timpul regimului austro-ungar, publicist, avocat, profesor universitar la Facultatea de Drept din Cluj, deputat, membru al Partidului Național-Țărănesc. Este fiul lui Anania Moldovan și Ludovica (născută Stwertecky), de confesiune ortodoxă. A frecventat școala primară în Turda, gimnaziul în Brașov și Blaj, și Liceul Luteran în Sibiu. Este frate cu Vasile E. Moldovan, ziarist, poet, eseist, scriitor cu pseudonimul Drumaru.

În articolul *Admirație Școalelor de la Blaj*, publicat în „Cultura Creștină", Blaj, nr. 4-5, 1937, p. 287, număr ocazionat de bicentenarul întemeierii Blajului, Dr. Valeriu Moldovan, prof, universitar, subsecretar de Stat la Ministerul Cultelor și Artelor, scrie: „De câte ori mi-e dat să trec, în goana trenului, pe lângă liniștita metropolă română dela îmbinarea celor două Târnave, o forță iresistibilă mă chiamă la fereastra vagonului, să simt cum inima îmi bate într'un ritm mai vioiu. Să fie simplul reflex al amintirilor din tinerețe, al celor doi ani petrecuți pe băncile istoricului liceu dela Blaj? Sau e suflul tainic al marelui suflet românesc, care a bătut ne întrerupt, doue veacuri încheiate, pe aceste meleaguri, mai intens și mai românește decât ori unde aiurea? De-o fi una, de-o fi alta; de-or fi

amândouă, sufletul meu e plin de duioșie, de admirație și de recunoștință față de umbra marilor dispăruți, față de modeștii dascăli și apostoli, cari ne-au dat o credință și un ideal. Pe muntele Sinai din Asia, unde Moise a primit cele zece porunci, există, dela 527, o mănăstire clădită de împăratul Iustinian. De 14 veacuri acest liman de credință a resistat tuturor cutropirilor barbare. Doresc Blajului ca, întocmai ca și sf. mănăstire de pe muntele Sinai, să resiste multe, multe veacuri, bântuelii tuturor valurilor de materialism și de imoralitate, cari se vor lovi de zidurile lui morale. – Evanghelia iubirii de neam și de țară, brodată pe drapelul învățăturilor blândului Isus din Nazaret, să fluture biruitor deasupra Blajului românesc și deapururi creștin! București, 1930".

Între 1894/95 Valeriu Moldovan a fost bursier al Fundației Gojdu, pentru studii de drept la Budapesta. A obținut doctoratul la Universitatea din Cluj în 1900. În 1903 își deschide birou avocațial la Turda. A fost ales membru al Marelui Sfat Național la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din 1 decembrie 1918. După Unire, a fost ales deputat în cinci legislaturi, senator în patru legislaturi și vicepreședinte al Senatului. Ca președinte al P.N.Ț. Turda și vicepreședinte al P.N.Ț. Ardeal, a deținut mai multe demnități în guvernele Iuliu Maniu și George Mironescu, printre care cea de subsecretar de stat la Ministerul Instrucțiunii Publice și Cultelor (14 noiembrie 1929 – 6 iunie 1930 în Guvernul Iuliu Maniu), respectiv 7 iunie 1930 – 12 iunie 1930 (5 zile) în Guvernul George G. Mironescu. Din 1930 a devenit agregat, predând drept românesc, iar din 1933 titular la Catedra de Drept Bisericesc, la Facultatea de Drept a Universității clujene; din 1934 a predat drept administrativ. Este vicepreședinte al departamentului juridic al Societății ASTRA. A fost căsătorit cu Augusta născută Vlăduțiu (sora lui Iuliu Vlăduțiu), alături de care a avut 5 copii. Încă de tânăr a fost ales în diferite structuri laice ale Bisericii Ortodoxe. A primit mai multe decorații și medalii. În noaptea de 5/6 mai 1950 organele de reprimare comuniste a arestat un lot de 82 foști demnitari, printre care și pe Valeriu Moldovan (75 ani), întemnițați în crunta închisoare de la Sighet. În urma tratamentului barbar, aplicat tuturor deținuților politici, Valeriu Moldovan a murit în închisoare pe data de 19 iulie 1954, trupul său fiind îngropat (alături de multe alte victime ale regimului comunist) în Cimitirul Săracilor (numit Cearda) din Sighet. O stradă din Turda îi poartă numele.

Lucrări. *Biserica în serviciul maghiarizării,* Brașov, 1913; *Chestiunea română în lumina dreptului public,* Brașov, 1914; *Biserica Ortodoxă Română și problema unificării. Studiu de drept bisericesc*, Cluj, Ardealul, Institut de Arte Grafice, 1922; *Despre testament: explicarea articolelor din lege,* Sibiu, 1929; *Curs elementar de drept bisericesc comparat,* 1930; *Dieta Ardealului din 1863-1864. Studiu istorico-juridic,* Cluj, 1932; *Scrisori deschise către dl. Iuliu Maniu: articole reproduse din ziarul „Patria",* 1932; *Conferințele Naționale ale românilor de dincoace de Carpați*, Sibiu, Editura Asociațiuni", 1937; *Administrația locală română: curs de drept administrativ,* 1939.

Bibliografie. „România nouă", 19 dec. 1935; Daniela Comșa, Eugenia Glodariu, M. Jude, *Clujenii și Marea Unire*, 1998, pp. 73-74; Cicerone Ionițoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar*; Maria Berény, *Cultură românească la Budapesta în secolul al XIX-lea*, Budapesta, Giula, 2000; Lucian Năstasă, *Itinerarii spre lumea savantă. Tineri din spațiul românesc la studii în străinătate (1864-1944),* ed. Limes, Cluj-Napoca, 2006; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 397-398; Răzvan Mihai Neagu, Horațiu Dorin Groza, *George Mărie, Valer Moldovan și Augustin Rațiu, reprezentanți ai orașului Turda la Marea Unire, persecutați în perioada dictaturii comuniste*, 2019.

[5]

ALEXANDRU BORZA
(1887-1971)

Profesor de botanică sistematică (1919-1947),
Întemeietorul științei numite geobotanică,
Prodecan (1919-1921) și decan (1935-1936, 1936-1937, 1937-1938)
al Facultății de Științe,
Rector al Universității clujene (1944-1945),
Profesor consultant (1964-1971)
Fondatorul Institutului de Botanică Sistematică (1923),
Fondatorul și Directorul Grădinii Botanice (1925) care îi poartă numele,
Fondatorul Muzeului Botanic (1930-1936),
Membru post-mortem al Academiei Române (1990)

Notă biografică. Unul dintre cei mai străluciți reprezentanți ai intelectualității românești din Transilvania a fost profesorul Alexandru Borza. Este vorba despre unul dintre profesorii valoroși de la Școlile Blajului, care a ajuns apoi la Universitatea Daciei Superioare din Cluj, supranumit Charles Darwin al României datorită similitudinii biografice din etapa opțiunilor pentru viitoarea profesie. Profesor universitar, academician, botanist, autor, om de știință emerit, preot greco-catolic, întemeietorul geobotanicii în România, ales membru post-mortem al Academiei Române. S-a născut la 21 mai 1887 la Alba Iulia, fiu unic al lui

Ignat Borza, provenind din satul Berchiș, azi Borzești, jud. Cluj, subofițer în armata austro-ungară, adică sergent-major de cancelarie în regimentul 50 de infanterie, cu contingent românesc, și al Valeriei n. Rațiu, fiica unui țăran fruntaș din Teiuș. A urmat grădinița în limba germană, apoi școala primară maghiară și Liceul Romano-Catolic (1896-1904), toate în Alba Iulia. La 15 ani s-a petrecut un eveniment care avea să-i imprime calea de urmat în viață: în 1902 a participat, cu un pelerinaj de elevi, la Jubileul sacerdotal al Papei Leon XIII la Roma. Atunci a avut percepția concretă a catolicității și a văzut flora mediteraneeană în toată splendoarea ei. În vara anului 1904 tânărul bacalaureat al Liceului din Alba Iulia a înaintat Veneratului Consistor al Mitropoliei Blajului o cerere de bursă pentru studii la Seminarul Teologic Central din Budapesta, specificând că „dacă aș fi fericit ca această dorință a mea să se împlinească, fie-mi permis ca să fie ținut în evidență și pentru […] studiile naturale, ca la timpul său să pot fi aplicat ca profesor la Gimnaziul din Blaș". Ambele cereri i-au fost satisfăcute: a trăit patru ani (1904-1908) în atmosfera austeră a Seminarului Central din Budapesta, care i-a imprimat o riguroasă formație interioară, un simț de răspundere pentru acțiunile sale și o bună cunoaștere a limbii latine, urmând Facultatea de Teologie a Universității din Budapesta (1904-1908). A obținut a doua bursă, care îi permitea pregătirea de specialitate pentru catedra de științe naturale, timp în care a frecventat și cursurile de științe naturale pentru care a dovedit înclinări din fragedă copilărie, urmând și biologia la Facultatea de Științe a Universității din Budapesta (1908-1911) obținând licența. A participat la activitățile Cercului Petru Maior, în 1906 a vizitat Expoziția de la București, a participat la excursii botanice în fosta Monarhie. În 1911 se înscrie și în 1913 obține doctoratul în științe naturale la Budapesta cu teza *Studii asupra genului Cerastium în spațiul carpatic și balcanic,* calificată *Summa cum laude.* În 1911 e numit profesor de științele naturale și chimie la Liceul Român Unit de Băieți din Blaj. În cei opt ani petrecuți la Blaj reorganizează Grădina Botanică – prima Grădină botanică școlară din Europa – și muzeul școlar. În 1913, împreună cu un grup de profesori, fizicieni și alți oameni de știință, a ajutat la inițierea mișcării de cercetași din România și la dezvoltarea organizației Cercetașii României. La 13 decembrie 1913 s-a căsătorit cu Veturia Negruțiu, descendentă din familie de profesori și preoți. În 1913-1914 a obținut o bursă de specializare în botanică în Germania, acordată de Societatea „Transilvania" de la

București și astfel a petrecut, împreună cu soția, un an de specializare la Institutele botanice din Breslau (azi Wrőclaw) și Berlin. Reîntors la Blaj, reorganizează Universitatea Populară din Blaj cu flora Ardealului. În 17 august 1914 a fost hirotonit preot greco-catolic de către mitropolitul Victor Mihaly. În toamna anului 1918 este notar-secretar al Consiliului Național Român din Blaj, delegat în Adunarea Generală Electorală a Casinei Române de la Blaj la Adunarea de la Alba Iulia, implicat în pregătirea Adunării de la Alba Iulia, primirea oaspeților și delegaților pentru Unire.

După opt ani petrecuți la Blaj, din anul 1919 se mută la Cluj, unde va fi profesor de botanică la Universitatea „Dacia Superioară" din Cluj. Este primul profesor universitar doctor docent de Botanică farmaceutică la Universitatea Daciei Superioare. În 1919 este membru în comisia de preluare a Universității din Cluj, apoi – probabil la sugestia lui Onisifor Ghibu și Sextil Pușcariu, a fost cooptat pentru catedra de botanică, numit în 1 septembrie 1919 profesor agregat la catedra de botanică sistematică, prodecan (1919-1921), decan (1935-1936; 1936-1937) al Facultății de Științe, apoi rector și prorector (1944-1945) al Universității clujene. Acolo inițiază crearea și organizează Grădina Botanică din Cluj (1925), al cărei director este, și care ulterior îi va purta numele, și Institutul de Botanică Sistematică (1923) completat cu Muzeul Botanic (1930-1936). În 1928 a organizat primul Congres al Naturaliștilor din România și în 1931 a VI-a excursie internațională fitogeografică. Membru în Consiliul Științific al Centrului de Cercetări Biologice din Cluj și secretar general al Ministerului Învățământului și Educației Naționale (1929). În 1938 conducea Comisia Monumentelor Naturii a Academiei Române. Profesor la Universitatea din Cluj (1919-1947), profesor consultant (1964-1971). Creator al școlii românești de geobotanică.

A fost inițiatorul Legii pentru protecția monumentelor naturii, votată în anul 1930 de către Parlamentul României. A inițiat mișcarea și susține votarea legii pentru ocrotirea naturii, în baza căreia înființează în 1935 primul Parc Național din România – Parcul Național din Munții Retezat, împreună cu savantul Emil Racoviță, apoi Parcul Custozza din Alba Iulia și alte rezervații. Contribuie la apariția publicației periodice „Buletinul Grădinii Botanice și al Muzeului Botanic" (1921-1947) și „Buletinul Comisiunii Monumentelor Naturii" (1933-1934). Membru activ și de onoare al unor academii și societăți științifice din Elveția, Finlanda, Franța, Germania. A participat la numeroase congrese botanice internaționale și,

fiind împiedicat să se ducă la Stockholm (1950) și Paris (1954), ostentativ, a fost proclamat președinte de onoare: în 1954 a fost ales președinte de onoare al *Congresului Internațional de Botanică de la Paris.* Ultima mare deplasare a fost în 1958, invitat în China. A cultivat nu numai botanica sistematică, ci și etnobotanica, geobotanica, istoria botanicii, vegetația României. Era pasionat și de arheologie. Membru în Comisia Monumentelor Naturale. A fost inițiatorul Filialei Ardelene a Societății de Horticultură din România, membru de onoare al Academiei Române (1969), academician post-mortem (1990), membru fondator al Academiei de Științe din România, membru al Ateneului Român, senator PNȚ. Fiind preot, deși angajat în cariera universitară de mare prestigiu, a contribuit la organizarea asociațiilor laicale Agru (Asociația generală a Românilor Uniți, un echivalent local al Acțiunii Catolice din unele state occidentale) și Astru (Asociația Studenților Români Uniți). La 23 august 1944 a fost numit rector al Universității clujene (în refugiu la Sibiu), cunoscându-i-se atitudinea democratică, departe de orice extremism; a fost desărcinat în momentul instaurării comunismului. În anul 1948, în calitate de lider al laicilor greco-catolici, el a primit în păstrare, de la episcopul Iuliu Hossu, singurul album cu fotografii originale care a supraviețuit de la Marea Unire, al fotografului Emanoil Mârza. După moartea savantului, albumul a fost păstrat de fiica sa, Viorica Lascu, una dintre clujencele care s-au opus pe față comunismului. În contextul epurărilor de la Universitate, prin decizia Ministrului Educației Naționale, sub pretextul aranjării drepturilor la pensie, au fost puși în retragere din oficiu, pe data de 1 septembrie 1947, câțiva membri ai corpului didactic, printre care și Alexandru Borza. Apropiindu-se desființarea Bisericii Greco-Catolice (1948), a fost sfătuit să plece din Cluj. A stat fugar, timp de șapte ani, pe la cunoscuți și rudenii. În 1954 fusese invitat la un congres internațional de botanică la Paris. Neputând participa, a fost proclamat, ostentativ, președinte de onoare al congresului. Dar venind în România un savant botanist sovietic, acela și-a exprimat dorința să-l întâlnească pe Alexandru Borza. Astfel s-a încheiat cea mai dură perioadă din viața Profesorului. I s-au deschis granițele. În 1958, a fost invitat de Academia de Științe a R. P. Chineze, unde a fost omagiat ca „cel mai vechi cercetător european în viață al florei chineze" (oamenii de știință chinezi cunoșteau lucrarea sa din 1914), a participat la congrese în Italia și Cehoslovacia. După recunoașterea meritelor sale științifice a fost declarat

„om de știință emerit" și în 1967, la împlinirea a 80 de ani, a fost sărbătorit la Cluj printr-un simpozion festiv. În toată perioada comunistă a frecventat biserica romano-catolică, ceea ce era o deschisă profesiune de credință și un deschis act de protest împotriva interzicerii Bisericii Greco-Catolice. A fost prieten cu istoricul și preotul greco-catolic Zenovie Pâclișanu, cu omul politic Iuliu Maniu, episcopii Iuliu Hossu, Iuliu Hirțea și Ioan Dragomir. A scris peste 239 lucrări de interes botanic. A reușit să cuprindă nu mai puțin de 11.000 de nume românești de plante într-un singur dicționar etnobotanic publicat de el, față de cele 5.000 de nume înregistrate anterior de botanistul Zaharia Panțu. A avut contribuții importante în determinarea unor specii de plante din România, fiind autorul unui mare inventar floristic, întocmit în perioada 1947-1949. Distincții: Om de Știință Emerit, Academician post-mortem (1990), Premiul „E. Teodorescu" al Academiei Române (1968) etc. A fost membru al unui mare număr de societăți științifice române și străine: Societatea de Botanică din Cehoslovacia; Societatea de Horticultură din Lyon; Asociația Internațională de Talassoterapie, București; Instituto di Cultura Italiana in Romania; Asociația Internațională de Fitosociologie; Societatea de Patologie Comparată, Paris; Societatea de Botanică, Franța; Societatea „Pro Fauna et Flora Fennica", Finlanda; Deutsche Botanische Gesellschaft, Berlin; membru de onoare al Academiei Române, 1969; membru corespondent al Institutului din Geneva (Academia de Științe a Elveției). După 57 de ani de exemplară viață conjugală, soția sa a trecut la cele veșnice (31 ianuarie 1970), iar la 3 septembrie 1971 profesorul Borza și-a încheiat pelerinajul pământesc în Capela clinicilor. Se odihnește în capela Negruțeștilor din cimitirul mare al Blajului, al cărui fiu spiritual nedesmințit a fost. Savant de renume european, în 13 noiembrie 1990 a fost ales membru post-mortem al Academiei Române.

Lucrări: *Leontopodium alpinum,* 1911; *Cerostimi* (lucrarea de doctorat), publicată în revista „Botanikay Közlemények", în Germania, 1913; Cerastium – tanulmányok, Budapest, 1913; *Notițe floristice din România,* în „Transilvania", Sibiu, an. XLIV, nr. 1-2, 1913, pp. 80-81; *Numiri populare de plante,* în „Transilvania", Sibiu, an. XLV, nr. 5, 1914, pp. 187-188; *Plantae novae Limprichtinae in Ynnam collectae,* 1914; *Fritilaria tenella,* 1915; *Apa ca factor geologic*, Blaj, 1916; *Florile Iünnanului*, Budapest, Blaj, 1916; *Saponaria bellidifolia,* 1916; *Flora Romaniae exsiccata,* 1920-1945; *Prima istorie naturală românească. Istoria naturei sau a firei de Gh. Șincai. [1806-1810],* în

„Transilvania", Sibiu, LII, nr. 9, 1921, pp. 825-836; *O vizită prin grădinile botanice din Apus*, 1922; *Dare de seamă despre starea Muzeului Botanic și a grădinii Botanice de la Universitatea din Cluj în anii 1923-1924*, Tip. Ardealul, Cluj, 1924; *Lothus Thermalis,* 1924; *Studii taxonomice floristice: Protecția naturii în România*, Librăria Ardealul, Cluj, 1924, 1926; *Problema muzeului național al Ardealului,* Cluj, Tip. Ardealul, 1925, 25 p. (extras din „Buletinul Grădinii Botanice", Cluj, V, 1925); *Primul dicționar de științe naturale românesc. «Vocabularium pertinens ad tria Regna Naturae» de Gh. Șinacai. [1808-1810],* în „Dacoromania", Cluj, V, 1927-1928, pp. 553-562; *Materiale pentru studiul oecologic al Câmpiei Ardealului,* în „Bul. Grăd. Bot. și al Muz. Bot. Univ. Cluj", VIII, 1, 1928; *Problema protecțiunii naturii în România*, 1928; *Vegetația și flora Ardealului,* în „Volumul jubiliar al Transilvaniei", București, 1929; *Obsevațiuni fitosociologice pe Insula Șerpilor,* 1929; *Grădina botanică din Cluj [1920-1930],* în „Boabe de Grâu", București, I, 1930, pp. 464-476; *Die Vegetation und Flora Rumäniens,* în „Guide de la VI-ème Exc. Phytogéogr. Internat", Roumanie, Cluj, 1931; *Der Buchenwald in Rumänien*, 1931, 1932; *La Protection de la nature en Roumanie*, Paris, 1932; *Die pflanzenwelt Rumäniens und ihr Schutu*, 1933; *Monumentele naturii în România,* în „Boabe de grâu", București, an. IV, nr. 2, 1933, pp. 65-83; *Retezatul, viitorul parc național al României,* Cluj, 1933; *Studii fitosociologice în Munții Retezatului,* 1934; *Lecțiuni de biologie generală,* Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1935 (col. cu Al. Demetrescu și D. Rădulescu); *Amintiri despre arheologul Adalbert Cserni și săpăturile de la Apulum,* în „Patria", Cluj, 1936, 18, nr. 243, p. 2; nr. 245, pp. 2-3; *Câmpia Ardealului*, Tipografia cărților bisericești, București, 1936; *Doctrina evoluției și credința*, în „Cultura Creștină", Blaj, an. XVI, nr. 3, mart. 1936, pp. 161-171; (II) în Ibidem, an. XVI, nr. 4, aprilie 1936, pp. 201-206; *Rolul cultural al Bisericii în evul mediu. Înființarea universităților. Botanica medievală. Conferință*, Tip. Națională, Cluj, 1936, Biblioteca A.G.R.U. pentru intelectuali Nr. 1; *Grădina botanică din Cluj,* Cluj, Tip. Națională, 1939, 50 p. (și în GI, 1939, 8, nr. 1-2, pp. 3-23); Ion Popu-Câmpeanu, Alexandru Borza, *Grădina botanică școlară a liceului de băieți,* în *Anuarul Liceului de băieți român unit „Sfântul Vasile cel Mare", Blaj, pe anul 1938-1939,* Tipografia Seminarului, Blaj, 1939; *Dr. Adalbert Cserni (schiță biografică),* în „Apulum", Aba Iulia, 1939-1942, 1, pp. 351-354; *Monumentele naturii din Ardealul-central și apusean,* în „Apulum", 1939-1942, 1, pp. 248-256; în limba franceză în „Revue de Transylvanie", 1939, 5, nr. 4, pp. 495-504; *Arondarea fitogeografică a vegetației*

lemnoase, 1940; *Cântece pentru studenți, adunate și publicate de Alexandru Borza*, Ed. Diviziei Cluj FNS, Cluj, 1940, 116 p.; *Die Fortschritte der Botanischen Forschung und des Naturschutzen in Rumänien*, 1941; *Monumentele naturii din Ardealul Central și Apusean*, 1942; *Banatul în timpul Romanilor,* Timișoara, 1943, 117 p.; *Corelația dintre flora României și poporul român. O sinteză etnobotanică,* Timișoara, Tip. G. Mateiu, 1943, 32 p. (și în „RISBC", 1943, 12, pp. 149-172 și în *Banatul de altădată. Studii istorice,* vol. I, Timișoara, 1944, pp. 149-172); *Date etnobotanice din Naidăș (jud. Caraș),* în BGB, 1944, 24, nr. 3-4, pp. 110-118; *Die siebenbürgische „Heide"*, Sibiu, 1944, Biblioteca Rerum Transsilvaniae; *Florile Bucegilor,* 1944; *O problemă fundamentală pentru Biserică și Neam: copiii*, 1944; *L'„Alac" (Engrain, Triticum monococcum) chez les Roumains,* Sibiu, 1945; *Conspectus Florae Romaniae regionumque affinium,* 2 vol., Tipografia Cartea românească, Cluj, 1947-1949; *Bibliografia botanică a României,* vol. 1-38, 1914-1948; *Raionarea floristică a teritoriului românesc*, 1948; *Bibliografia phytosociologica: Romaniae*, 1959; *Făgetele României și Fitocenozele din Carpații sudici; Flora grădinilor țărănești române*, 1959; *Flora și vegetația Văii Sebeșului*, Ed. Academiei, București, 1959; *Florile din grădina mea*, 1960; *Flora și vegetația pădurii Soca (Banloc),* 1962; *Dicționar etnobotanic*, Ed. Academiei, București, 1963, premiat în 1968 de Academia Română; *Introducere în studiul covorului vegetal*, Ed. Academiei, București, 1965, cu N. Boșcaiu; *Cercetări etnobotanice în Țara Oașului*, 1966; *Amintirile turistice ale unui naturalist. Călător pe trei continente*, Ed. Tineretului, 1968, 70 p.; Ed. Sport-Turism, ediție de Gh. Lascu, 1987, 210 p.; *În viață, trepte de soare,* în Constantin Dumitrescu, *Din lunga timpului bătaie. Anul 1918 în amintirile unor martori oculari,* Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1978, pp. 132-138; Alexandru Borza, *Însemnările unui botanist român dintr-o călătorie în China,* ediție de Valeria Țenchea și Maria Țenchea, Ed. Anthropos, Timișoara, 2002. Lista lucrărilor publicate de Prof. A. Borza figurează într-o *bibliografie,* apărută în trei părți: a) „Buletinul Grădinii Botanice și al Muzeului Botanic de la Universitatea din Cluj la Timișoara", vol. XXV (1945), Appendix 1 (pp. 36) cu date biografice; b) „Contribuții botanice", Cluj, 1967, pp. 23-28; c) „Contribuții botanice", Cluj, 1972, pp. 35-36. Această listă nu este completă, întrucât înregistrează cu precădere scrierile științifice. Unele articole de presă, precum și alte publicații care nu aveau o tematică botanică, nu sunt semnalate. Cu aceste completări, opera scrisă a profesorului Borza depășește 1000 de titluri, tratate, studii și tratate. Colaborări la „Transilvania"; „Foaia

scolastică"; „Românul". În *Manuscris*: *Amintirile unui naturalist din Alba Iulia,* datat 1 februarie 1963, depus de autor la Muzeul Unirii din Alba Iulia. Fragmente din aceste memorii au fost publicate în: „Apulum", Alba Iulia, VII, 2 (1969), pp. 283-284; „Almanah Tribuna '76", Cluj-Napoca, 1976, pp. 188-191; „Magazin istoric", XII (1978), nr. 9 (139), pp. 2-8 și *Amintirile unui naturalist din Alba Iulia. Notițe autobiografice,* în „Timpul", Iași, nr. 10, oct. 1997, p. 5; C. Dumitrescu, *Din lunga timpului bătaie. Anul 1918 în amintirea unor martori oculari,* Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1978, pp. 132-138; *Marea Unire a românilor în izvoare narative,* ediție de S. Neagoe, Ed. Eminescu, București, 1984, pp. 163-167; *Blajul, vatră de istorie și cultură,* ediție de T. Seiceanu și I. Buzași, Ed. Albatros, București, 1986, pp. 278-282; *Memoriile* sale inedite, lucrare în manuscris, păstrate la Filiala Arhivelor Statului din Cluj-Napoca.

Bibliografie: *Un mare botanist român: dr. Alexandru Borza,* în „Anuarul liceului «Petru Maior»", Gherla, 1936-1938, 18-19, pp. 3-53; Nicolae Hristea, *Un mare botanist român: Dr. Alexandru Borza,* Gherla, 1938; *Apostolie culturală-românească,* în „Unirea", Blaj, an. LII, nr. 24, 1942, p. 3; *Purtând faima României,* în „Unirea", Blaj, an. LII, nr. 19, 1942, p. 12; *Necrolog Valeria Borza,* în „Unirea", Blaj, an. LIV, nr. 23, 1944, p. 4; Al. Buia, E. Ghișa, *Profesorul dr. Alexandru Borza. Date bibliografice și biografice,* Timișoara, 1945; *Apelul Agru-lui diecezan Cluj,* în „Curierul creștin", Cluj, an. XXVIII, nr. 14-15, 1946, p. 5; V. Porumbacu, *Bilet în circuit,* Ed. pentru literatură, București, 1965, pp. 135-140; Eugen Ghișa, *Profesorul Alexandru Borza la capătul a opt decenii de viață,* în „Contribuții botanice", Cluj, 1967, pp. 9-21; E. Ghișa, *Profesorul universitar Al. Borza, om de știință emerit (1887-1971),* în „Natura", nr. 6, 1971; *O convorbire cu profesorul Alexandru Borza,* în „Echinox", Cluj, III (1971), nr. 7, p. 7; Emil Pop, *Le Professeur Alexandru Borza (1887-1971),* în „Apulum", 1972, 10, pp. 871-879; E. Pop, *Profesorul Alexandru Borza,* în „Contribuții botanice", 1972, pp. 7-34; *Istoria științelor în România, Biologia,* Ed. Academiei R.S.R., București, 1975, passim; I. Răzmeriță și I.T. Tarnavschi, *Alexandru Borza, Biolog român ctitor al Grădinii botanice din Cluj-Napoca,* Ed. Litera, București, 1976; I. Ceaușescu, Gh. Mohan, *Din viața și opera marilor biologi,* Ed. Didactică și Pedagogică, 1977, pp. 240-244; V. Cristea, F. Micle, F. Crișan, *Le Jardin Botanique «Alexandru Borza»,* Camerino, 1977; M. Zaciu, *Al. Borza memorialist,* în vol. *Lancea lui Achile,* Cartea Românească, București, 1977, pp. 39-51; *Consiliul Național Român din Blaj (1918-1919). Protocoale și acte,* Ediție îngrijită, studiu introductiv, indici și

glosar de Viorica Lascu și Marcel Știrban, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, vol. I, 1978; vol. II, 1980; Stelian Neagoe, *Viața universitară clujeană interbelică,* vol. I și vol. II, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1980 (vol. 2, p. 136); *Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii,* Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1982, pp. 64-65; Viorica Lascu, *Relațiile dintre Gavril Todica și Alexandru Borza,* în „Sargeția", 1982-1983, nr. 16-17, pp. 625-642; V. Borda, *Călători și exploratori români,* Ed. Sport-Turism, București, 1985, pp. 75-78; R. Avram, *Alexandru Borza,* în *Figuri reprezentative ale medicinei și farmaciei clujene,* I.M.F. Cluj-Napoca, vol. II (f.a.), pp. 86-89; Arcadie Hinescu, *20 de ani de la moartea ilustrului biolog român Alexandru Borza,* în „Ardealul", nr. 393, 18 sept. 1991; T. Tătaru, *Terminologia botanică creștină la poporul român. Omagiu Profesorului Alexandru Borza,* Augsburg, 1993; Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu, *Dascălii Blajului (1754-1948)*, Ed. Demiurg, București, 1994, p. 135; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului,* Ed. Eventus, Blaj, 1994, pp. 34-35; Viorica Lascu, *O dinastie de dascăli blăjeni: Familia Negruțiu,* în „Cultura Creștină", Blaj, oct. 1994, pp. 83-88; Mircea Stroia, *Alexandru Borza,* în „Cultura Creștină", Blaj, oct. 1994, pp. 98-99; L. Predescu, *Enciclopedia României «Cugetarea»,* Ed. Saeculum I.O / Ed. Vestala, București, 1999, p. 118; O. Pascu, H. Popescu, Cr. Bârsu, *Școala clujeană de medicină și farmacie. Ctitorii faimei, 1919-1999,* Ed. Medicală Universitară „I. Hațieganu", Cluj-Napoca, 1999, pp. 133-136; Ion Văduva-Poenaru (coord.), *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului și de pretutindeni,* vol. I, Ed. Geneze, București, 1999, pp. 165-166; *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial,* Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2000, p. 50; *Însemnările unui botanist român dintr-o călătorie în China,* ediție de Valeria Țenchea și Maria Țenchea, Ed. Anthropos, Timișoara, 2002; Ștefan Manciulea, *Aici e pământul sfânt al Blajului,* Ed. Buna Vestire, 2003, pp. 267-268; Dorina N. Rusu, *Membrii Academiei Române, 1866-2003*, Ed. Enciclopedică/Ed. Academiei Române, București, 2003, p. 128; *Ghidul personalităților din județul Alba,* Ed. Altip, Alba Iulia, 2003, pp. 62-64; Adrian Solomon, *Învățământul muzical blăjean*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2003, p. 66; D. Rusu; Ion Mărgineanu, *Oameni din Munții Apuseni,* Ed. Altip, Alba Iulia, 2003, p. 41; Viorica Lascu, *Exilul intern al profesorului Alexandru Borza*, în „Studia Universitatis Theologia Catholica", nr. 3, 2004, pp. 25-28; Dan Fornade, *Personalități clujene (1800-2007),* Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007, pp. 88-89; Pr. Nicolae Brînzeu, *Memoriile unui preot bătrân,*

Ediție, prefață și note de [prof. univ. dr.] Pia Brînzeu, Ed. Marineasa, Timișoara, 2008, 396 p., ediția a II-a, 2015, 411 p.; Nicolae Brînzeu, *Jurnalul unui preot bătrân [1932-1948; 1953],* Ediție, prefață și note de Pia Brînzeu și Luminița Wallner-Bărbulescu, Ed. Eurostampa, Timișoara, 2011, 783 p, ediția a III-a, 2015; Viorica Lascu, *„Amabila știință" la școlile Blajului,* în „Astra blăjeană", nr. 4 (53), dec. 2009, p. 20; Dorina Rusu, *Dicționarul Membrilor Academiei Române (1866-2010),* ediția a IV-a, Ed. Enciclopedică, București, 2010, pp. 134-135; Mihai Teodor Nicoară, *Universitatea „Regele Ferdinand I" din Cluj între două dictaturi (1940-1947),* Ed. Accent, Cluj-Napoca, 2011, subcapitolul: Denigrarea foștilor Rectori, Iuliu Hațieganu și Alexandru Borza, pp. 190-195; Mihai Teodor Nicoară, *Alexandru Borza despre grădinile țărănești în prima jumătate a secolului XX*, în „Caiete de antropologie istorică. Grădini și parcuri", nr. 1-2, 2012, ian.-dec., pp. 138-145; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 79-81; Mihai Teodor Nicoară, *Rectorii Universității din Cluj (1919-2013),* Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2013, pp. 67-70; Veturia Borza Țenchea [fiica savantului Alexandru Borza], *Amintiri despre Blaj,* ediție de Maria Țenchea, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2014, 51 p.; Viorica Lascu, *Alexandru Borza (1912-2002). Membru post-mortem al Academiei Române,* în *Academia Română și Blajul,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2016, pp. 269-273; Delia Țălnar, *Pantheonul Blajului,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2017, p. 64; Ion Moldovan, *Alexandru Borza 1887-1971,* în Mitropolia Română Unită cu Roma Greco-Catolică, *100 de personalități ale Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna vestire, Blaj, 2018, pp. 93-96; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 222-224; Maria Țenchea și Tudor Borza, *Academicianul Alexandru Borza și Marea Unire*, în revista „Orizont", Timișoara, nr. 12, decembrie 2018, pp. 16-17 (e vorba de textul original al savantului referitor la momentele Blaj și Alba Iulia din 1918; Maria Țenchea, *Alexandru Borza la 1918*, în vol. *România 100*, Blaj/Cluj-Napoca, 2019; http://www.daco romania-alba.ro/nr23/academicianul.htm

[6]

IULIU HAȚIEGANU
(1885-1959)

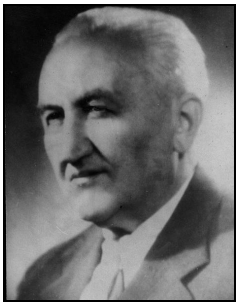

Asistent la Facultatea de Medicină din Cluj (1910-1918),
Primul profesor universitar de clinică medicală (1919-1948; 1952-1955)
Întemeietor al școlii române de medicină internă
Primul decan al noii Facultăți de Medicină (1919-1920)
și prodecan (1935-1937)
Rector al Universității din Cluj (1930-1932, Sibiu 1940-1944)
Creator al Parcului Sportiv Universitar „Iuliu Hațieganu"
Ministru al Sănătății în guvernul Nicolae Iorga
Membru titular al Academiei Române (1955)

Notă biografică. Iuliu Hațieganu – primul profesor de clinică medicală și primul decan al Facultății de Medicină românească din Cluj – s-a născut la data de 14 aprilie 1885 în satul Dârja, comuna Panticeu, de pe Valea Someșului, dintr-o familie descinsă din Munții Apuseni. A fost al cincilea băiat dintr-o familie cu 13 copii a preotului și protopopului greco-catolic Ioan Hațieganu (care a studiat teologia și a fost hirotonit la Blaj) și a Aureliei născută Deac, fiică de preot greco-catolic. Bunicul, Simion, a fost căpitan al lui Avram Iancu. Școala elementară a urmat-o în comuna Cojocna din 1891, de lângă Cluj, unde, între timp, s-a mutat familia, pentru a-și continua apoi studiile gimnaziale la Cluj din 1896. Studiile gimnaziale superioare le va urma la renumita instituție blăjeană de învățământ – „Gimnaziul Superior de Băieți Român Unit" din Blaj (1900). Perioada

liceului petrecută la Blaj își va lăsa o puternică amprentă asupra adolescenței lui Iuliu Hațieganu, acesta fiind impresionat și captivat de puternica activitate culturală și patriotică, alături de cea educațional-școlară, pe care le-a întâlnit în micul orășel de la îmbinarea Târnavelor, activități susținute și promovate de Biserica Română Unită cu Roma Greco-Catolică cu sediul la Blaj. La Blaj elevul Iuliu Hațieganu a avut privilegiul de a audia profesori de mare clasă intelectuală, unii dintre aceștia fiind membri ai celui mai înalt for științific – Academia Română. Cursurile de istorie au fost predate de canonicul Augustin Bunea – membru titular al Academiei Române – prieten cu Nicolae Iorga, considerat de acesta din urmă „cel mai mare istoric medievist al Ardealului". Limba română a fost predată de canonicul Ioan Micu Moldovan – membru titular al Academiei Române – iar muzica de profesorul Iacob Mureșianu, fondatorul primei publicații muzicale românești din Ardeal, „Musa Română". A fost coleg de clasă cu viitorul Cardinal Iuliu Hossu. Conform anuarelor blăjene, Iuliu Hațieganu a urmat cursurile gimnaziului superior între anii 1900-1904. După absolvirea liceului blăjean, trebuind să aleagă între teologie și medicină, tânărul Iuliu Hațieganu s-a înscris la cursurile Facultății de Medicină din Cluj (1904-1909), aflate la acea vreme sub administrație maghiară. Clinicile în care a studiat, funcționale și în prezent, au fost zidite între anii 1897-1899. În anul 1907 a urmat un semestru la Facultatea de Medicină a Universității din Graz. A absolvit Facultatea în 1909 iar în 1910 a obținut un strălucit doctorat în medicină și chirurgie, devenind asistent al profesorului Purjesz Zsigmond. În perioada 1910-1918 Iuliu Hațieganu se afirmă în plină maturitate profesională. În anul 1917 s-a căsătorit cu Maria Sima, care lucra la Clinica Medicală I, fiica preotului Alexandru Sima din Periciu, de lângă Zalău, cu care a avut doi copii: Țuțu-Iuliu-Marius (1918), decedat în anul 1928 din cauza unei meningo-encefalite și pe Maria-Ghighi (1921), viitoarea soție a prof. Octavian Fodor (1942). Va conduce delegația medicilor și studenților medicinești români din Cluj la Marea Adunare Națională de la 1 Decembrie 1918 de la Alba Iulia. În anul 1919 a făcut un stagiu la Facultățile de Medicină din București și Iași.

La Cluj, după Marea Unire se impunea, cât mai repede, preluarea universității de la autoritățile austro-ungare și instaurarea învățământului superior românesc. Printre promotorii acestui concept s-a numărat și Iuliu Hațieganu, care a cerut Consiliului Dirigent inaugurarea cât mai rapidă a învățământului superior medical în limba română. De altfel Iuliu Hațieganu a

făcut parte din comisia pentru Facultatea de Medicină (alături de Iuliu Moldovan, Gheorghe Marinescu, Juvara, Manicatide), comisie ce avea drept președinte – la nivel universitar – pe profesorul Sextil Pușcariu. În 1919 Consiliul Dirigent l-a numit membru al Comisiunii Universitare pentru alegerea profesorilor și conferențiarilor și pentru organizarea Facultății de Medicină. În toamnă, a fost numit profesor universitar de clinică medicală la Clinica Medicala I și ales ca primul decan al noii Facultăți de Medicină din Cluj (1919-1920). Va fi însărcinat de Consiliul Dirigent cu organizarea și alegerea viitorilor membri ai corpului didactic de la Facultatea de Medicină. Director al Clinicii Medicale I (1919-1948) și al Clinicii Medicale III (1953-1959). Va mai fi prodecan (1935-1937), rector al Universității din Cluj (1930-1932, 1940-1944). În anul 1922 a efectuat o vizită de studii în Franța, la Paris, iar în anul 1927 în Franța și Elveția. În anul 1932 a introdus învățământul de policlinică medicală, iar în anul 1934, medicina sportivă.

Tânărul profesor de medicină și decan al Facultății de Medicină – Iuliu Hațieganu – a optat pentru introducerea unui mod de organizare a învățământului medical care să cuprindă atât elemente din sistemul de organizare german (ce funcționa la Viena) cât și din modul de organizare francez pe care l-a întâlnit la București într-o vizită informală efectuată pe parcursul a câteva săptămâni în clinica profesorului Nanu Muscel. Tânărul profesor Iuliu Hațieganu a propus selecționarea de cadre tinere ce și-au dovedit capacitatea și valoarea, dar care trebuiau să fie mai ales de caracter, cu simț patriotic, educație spirituală și dragoste față de om.

După inaugurarea învățământului românesc din Cluj, cu prilejul deschiderii Universității la data de 3 noiembrie 1919, profesorul Iuliu Hațieganu inaugurează învățământul românesc de medicină internă la data de 7 noiembrie 1919, primul curs fiind intitulat *Icterul cataral*, fiind prima prelegere susținută în limba română la Facultatea de Medicină din Cluj. Învățământul superior medical românesc la Cluj a fost astfel organizat în baza exigenței și a calității, a unui program armonic de învățământ, cu accent pe cercetarea științifică și optimizarea activității clinicilor și laboratoarelor la cerințele și posibilitățile vremii. Toate acestea au făcut ca nivelul profesional al Clujului Medical în anul 1926 să fie recunoscut a fi similar cu cel din apusul Europei. Expresiile de tipul „l-am auzit pe Hațieganu", „am studiat la Cluj", reprezentau un certificat de reală valoare pentru cel care putea să le afirme.

Profilul activităţii profesorului Iuliu Haţieganu a avut coordonate ştiinţifice, didactice, spitaliceşti şi social obşteşti. Activitatea ştiinţifică s-a bazat în bună măsură pe cercetarea clinică, fără a neglija însă pe cercetătorul experimentator. A plecat în cercetare de la observaţia clinică, a trecut la experiment şi s-a reîntors la utilitatea clinică a rezultatelor obţinute. Există o serie de cercetări ale profesorului Iuliu Haţieganu cu atribut de prioritate: icterul cataral, sifilisul visceral, insuficienţa pulmonaro-cardiacă cu sindromul de hiposistolie cerebrală, sindromul stazei duodenale, sindromul ficatului operat, sindromul stomacului operat etc. Profesorul Iuliu Haţieganu a pus accent în nou înfiinţata facultate de medicină românească în egală măsură şi pe activitatea didactică. Valenţele acesteia a reuşit să le implementeze şi prin funcţiile de conducere pe care le-a avut, aceea de decan al Facultăţii de Medicină şi de „Magnificus rector" în două legislaturi. Una din pârghiile eficiente de implementare a unei activităţi didactice de calitate a fost editarea de materiale didactice. Desigur că sarcina didactică majoră a fost asigurarea unui învăţământ şi în acelaşi timp a unei practici medicale de calitate, în perspectiva formării de buni medici practicieni.

Între anii 1923-1924 a fost Preşedinte al Congresului Clinicilor şi al celui de-al doilea Congres Naţional de Ftiziologie organizat la Cluj (1933). În anul 1939 a fost numit director al Şcolii Normale Superioare din Cluj.

Forma activităţilor la nivel de clinică pe care le-a practicat şi le-a coordonat profesorul Iuliu Haţieganu a fost diversă, începând cu vizita la patul bolnavului, contravizite după-masa, „vizita mare" a profesorului la nivel de clinică, prezentări de cazuri în scop didactic, demonstraţii clinice, cursuri în amfiteatru. Prin cursurile în amfiteatru maestrul aducea informaţii ştiinţifice la zi prin care încerca să extindă orizontul studenţilor adăugând cunoştinţe fiziologice, fiziopatologice şi de patogenie. De altfel sunt recunoscute şi au intrat de mult în legendă caracteristicile esenţiale ale cursurilor profesorului Iuliu Haţieganu care erau un model de artă didactică, un regal de ştiinţă aplicată. Tonul era captivant, amical, cald şi emana claritate. Uneori pentru fixarea unei idei – şi în acelaşi timp pentru relaxarea auditoriului – intercala, la locul potrivit câte o glumă.

Latura umană a profesorului Iuliu Haţieganu a avut valenţe particulare în raporturile cu colaboratorii şi studenţii, prin structură şi înţelepciune realizând un climat de prietenie intelectuală, având drept fundament respectul pentru adevăr şi dragostea faţă de om. In permanenţă s-a situat în fruntea şcolii medicale clujene, al cărui întemeietor a fost. Numeroşi elevi au ajuns profesori, conferenţiari universitari, iar patru

dintre discipoli au devenit membri ai Academiei Române. S-a adeverit încă odată că valoarea unui maestru adevărat rezidă în valoarea elevilor lui.

În anul 1929 profesorul Iuliu Hațieganu preia conducerea Despărțământului Cluj al Astrei continuând – în spiritul ideilor asimilate deja în timpul perioadei blăjene – preocupările culturale, științifice și istorice, referitoare la spațiul transilvănean. Sub umbrela Astrei, în anul 1934, un număr de intelectuali clujeni, între care și profesorul Iuliu Hațieganu, constituie gruparea „Gând românesc", ce va derula un bogat program de conferințe, pe diverse teme, în diferite localități transilvănene. Profesorul Iuliu Hațieganu continua astfel tradiția marilor manifestări și serbări populare pe care le-a întâlnit la Blaj, la care a participat în perioada studiilor gimnaziale superioare și care erau la apogeu în fiecare an școlar, în perioada 3/15 mai, în amintirea Marii Adunări din timpul Revoluției de 1848.

Profesorul Iuliu Hațieganu – plecând de la necesitatea sănătății fizice și psihice, ca fundament al reușitei educației sociale și naționale – a fost preocupat și de organizarea educației fizice în universitatea clujeană. Ca rector al universității din Cluj, în discursul inaugural din anul universitar 1930/31, a ridicat problema educației fizice universitare, militând pentru introducerea obligatorie a acesteia în toate facultățile. În concepția profesorului Iuliu Hațieganu educația fizică, în universitate, face legătura între știință și viață, favorizează existența unui spirit colectiv, a unei trăiri comune. Ca un exemplu în acest sens, profesorul Iuliu Hațieganu a contribuit la dotarea universității clujene cu parcul sportiv, care din 1989 îi poartă numele, considerat la un moment dat ca fiind unul dintre cele mai armonioase parcuri sportive din sud-estul Europei. Din fonduri proprii, colectă publică și bani de la asociația Astra, Hațieganu a înființat între 1930-1932 la Cluj, un parc destinat mișcării sportive a tinerilor. Parcul sportiv Iuliu Hațieganu, aflat pe malul Someșului și cu o suprafață de 25 ha, a fost dedicat memoriei unicului său băiat, mort la numai 8 ani.

Membru al Partidului Național Țărănesc, a fost ministru al Sănătății în guvernul Nicolae Iorga. Conduce revista „Viața Universitară", organ al Universității din Cluj/Sibiu, între 1941-1944, cu apariție lunară.

Odată cu instaurarea comunismului, noua situație politică l-a afectat atât pe Hațieganu, cât și colaboratorii săi, mulți fiind concediați sub pretextul unor așa-zise judecăți „populare". Între anii 1948-1952 Iuliu Hațieganu a fost îndepărtat din Clinica Medicală I și din învățământul medical. Dat afară din clinică, a pus autoritățile comuniste în încurcătură, când conducerea sovietică, cunoscându-i faima, a solicitat Bucureștiului să-l

trimită pe dr. Hațieganu să-l trateze pe Stalin. Straniu, dar recunoașterea sovietică a profesionalismului lui a forțat autoritățile române să-și deschidă ochii și să reabiliteze o somitate medicală. După o perioadă de marginalizare, acest profesor, supranumit „Hipocrate al românilor", a fost onorat cu titlul de Medic *Emerit* (1952), a fost membru titular al Academiei Române (1955), membru al Societății Medicale a Spitalelor din Paris, al Societății Internaționale de Gastroenterologie, al Societății de Studii Științifice asupra Tuberculozei. A fost distins cu *Coroana României*, ca Ofițer de Instrucțiune și cu *Legiunea de Onoare* a Franței.

Viața și peregrinările profesorului Iuliu Hațieganu s-au stins la data de 4 septembrie 1959, când maestrul a trecut în veșnicie, la Spitalul Elias din București, fiind înmormântat două zile mai târziu în cavoul familiei din Cimitirul Central din Cluj, fiind condus de o mare mulțime îndurerată, cum rar a văzut Clujul. Bustul său – operă a sculptorului Romulus Ladea – realizat grație inițiativei și sprijinului material al regretaților profesori Stefan Hărăguș, Valer Secărea și Ion Zăgreanu, veghează în continuare la bunul mers al activității Clinicii Medicale I.

Profesorul Iuliu Hațieganu a fost un reprezentant al iluminismului transilvan, crescut și format în școlile de la Blaj, în spiritul Revoluției de la 1848. Din anul 1993, Universitatea de Medicină și Farmacie din Cluj poartă numele profesorului Iuliu Hațieganu.

Profesorul Iuliu Hațieganu a fost mentorul unei pleiade de profesori ai școlii medicale clujene, foști liceeni blăjeni. Sinteza concepției școlilor blăjene a constituit fundamentul definitoriu al activității profesorului Hațieganu ca medic, dascăl, om de cultură. Aceleași valențe au fost însușite și de alți foști elevi ai Liceului blăjean „Sfântul Vasile cel Mare" sau ai altor licee blăjene, care au urmat cursurile Facultății de Medicină din Cluj și au ajuns renumiți dascăli în școala medicală clujeană: Profesorul Alexandru Pop, Profesorul Popa Rubin.

Profesorul Augustin Mureșan, Profesorul Ioan Vinți, Profesorul Ștefan Șurtea; biografia acestora o vom prezenta în această lucrare.

Școala medicală clujeană are în prezent în activitate încă doi foști elevi ai Blajului, absolvenți ai unui alt renumit liceu blăjean, „Iacob Mureșianu". Este vorba de profesorul Nicolae Hâncu[1] – nepot al farma-

[1] Despre Nicolae Hâncu: Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 249-251; Sorin Nicu Blaga, *Nicolae Hâncu (1940). Membru de onoare al Academiei Române,* în *Academia Română și Blajul,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2016, pp. 335-337.

cistului Ștefan Dragoș, prieten apropiat al profesorului Iuliu Hațieganu – renumit specialist în boli de nutriție și diabet, și de Sorin Nicu Blaga, profesor de medicină internă și cardiologie în Clinica Medicală I[2].

Lucrări. S-a făcut cunoscut încă din 1914 în literatura de specialitate printr-un studiu asupra galactozuriei alimentare, publicat în *Jurnalul Medical* din Budapesta despre galactozuria alimentară; Hatiegán Gyiula, *Viszgálatok a bels ö mirigyek kivonat a kering ö fehérversejtképre való hatásáról*, Kolozsvár, Egyesült Kónivnyomda Részvénytársaság, 1914; Idem, *Vizsgálatok az adrenallinak a kering ö fehérversejtképre való hatásáról*, Kolozsvár, Ajtai K. Albert Kónivsajtója, 1918; *Despre encefalita epidemică*, 1920; *Infecția tuberculoasă și profilaxia ei socială*, 1926; *Sifilisul visceral medical*, 1926; *Stenoză mitrală cu sindromul trombozei progresive auriculare*, 1927; *Tratat elementar de semiologie și patologie medicală* (în colab. cu prof. Ioan Goia), 1934, 1936, 1937 – în 4 ediții; *Din amintirile primului decan al Facultății de Medicină din Cluj*, în *Douăzeci de ani de activitate românească în Clinica Medicală I din Cluj*, Tip. Cartea Românească din Cluj, Sibiu, 1941; *Actualități în patologia medicală*, 1948; *Valoarea științifică a observației în clinica medicală*, 1957; *Permanentul și tranzitoriul în medicină*, 1958; *Clinică și patologie medicală*, 2 vol., 1955, 1958.

Bibliografie. Iuliu Hațieganu, *Din amintirile primului decan al Facultății de Medicină din Cluj*, în *Douăzeci de ani de activitate românească în Clinica Medicală I din Cluj*, Tip. Cartea Românească din Cluj, Sibiu, 1941; Ștefan Blăjean, Florea Marin, *Iuliu Hațieganu, în cuvinte înțelepte. Aforisme, cugetări, texte și citate alese*, Ed. Medicală, București, 1984; Ștefan Blăjean (antologie și prefață de), *Contemporanii și urmașii despre Iuliu Hațieganu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1985; Florea Marin, *Vieți dedicate omului: personalități medicale clujene, vol. I. Iuliu Hațieganu, Jozsef Jakabi, Victor Papilian*, Cluj 1993; Florea Marian, *Vieți dedicate omului. Personalități medicale clujene*, vol. II,

[2] Pe lângă lucrările de specialitate, a mai scris: Sorin Nicu Blaga, *Spiritul Blajului,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2007, 2009; Sorin Nicu Blaga, *Iuliu Hațieganu de la Școala blăjeană la școala Medicală clujeană,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2009; Sorin Nicu Blaga, *Satele copilăriei,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2010; Sorin Nicu Blaga, *Dascălul blăjean de odinioară,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2011; Sorin Nicu Blaga, *Dascălii mei,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2013; Sorin Nicu Blaga, *Octavian Fodor (1913-1976). Membru titular al Academiei Române,* în *Academia Română și Blajul,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2016, pp. 315-317; *Iuliu Hațieganu și pecetea Blajului cărturăresc,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2019. Despre Sorin Nicu Blaga: Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 64-66.

Cluj-Napoca, pp. 181-185; Lucian Predescu, *Enciclopedia României: Cugetarea*, Ed. Saeculum I.O. și Vestala, București, 1999, pp. 391-392; O. Pascu, C. Popescu, C. Bârsu, *Școala Clujeană de Medicină și Farmacie. Ctitorii faimei (1919-1999)*, Ed. Medicală Universitară „Iuliu Hațieganu", Cluj-Napoca 1999, pp. 133-136; Florea Marin, *Iuliu Hațieganu. Monografie,* Ed. Medicală Universitară „Iuliu Hațieganu", Cluj-Napoca, 1999; T. Iancu (sub red.): *Clujeni ai secolului XX*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2000, pp. 142-143; Florea Marin, *școala clujeană medicală. Precursori. Întemeietori,* vol. I, Cluj-Napoca, 2000, pp. 153-155; N. Ursea, *Enciclopedia medicală românească. Secolul XX,* București, 2001, pp. 592-593; Florea Marin, *Facultatea de Medicină, Școala Medicală clujeană și Spitalele din Cluj (1500-2000). Scurt istoric*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004, mai ales pp. 55-78, pp. 55-78; pp. 317-320 (îndepărtarea din învățământ); pp. 372-383; pp. 416-419 (moartea); pp. 842-845; Dan Fornade, *Personalități clujene (1800-2007),* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007, pp. 251; Sorin Nicu Blaga, *Iuliu Hațieganu – de la școala blăjeană la școala medicală clujeană,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2009; Dorina Rusu, *Dicționarul Membrilor Academiei Române (1866-2010),* ediția a IV-a, Ed. Enciclopedică, București, 2010; Mihai Teodor Nicoară, *Universitatea „Regele Ferdinand I" din Cluj între două dictaturi (1940-1947)*, Ed. Accent, Cluj-Napoca, 2011, subcapitolul: Denigrarea foștilor Rectori, Iuliu Hațieganu și Alexandru Borza, pp. 190-195; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 246-249; Sorin Nicu Blaga, *Dascălii mei,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2013; Mihai Teodor Nicoară, *Rectorii Universității din Cluj (1919-2013),* Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2013, pp. 55-58; Sorin Nicu Blaga, *Iuliu Hațieganu (1885-1959). Membru titular al Academiei Române,* în *Academia Română și Blajul,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2016, pp. 257-268; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 500-502; Sorin Nicu Blaga, *Iuliu Hațieganu 1885-1959,* în Mitropolia Română Unită cu Roma Greco-Catolică, *100 de personalități ale Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2018, pp. 188-191; Sorin Nicu Blaga, *Iuliu Hațieganu și pecetea Blajului cărturăresc,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2019.

[7]

EMIL HAȚIEGANU
(1878-1959)

Profesor la Catedra de Procedură Civilă a Facultății de Drept (1919-1945?)
Decan la Facultatea de Drept (1921-1922, 1927-1928, 1935-1936, 1936-1937, 1937-1938, 1938-1939)
Rector al Universității (1928-1929; 1943-1944)
Ministru
Membru de onoare al Academiei Române (1945)

Biografie. Emil Hațieganu s-a născut în 9 decembrie 1878, în familia unui preot greco-catolic de pe Valea Someșului (Tritiul de Sus, Comitatul Turda), care a avut cinci copii (Emil, Simion, Ioan, Eugen și Iuliu). Emil a fost fratele mai mare al renumitului dr. Iuliu Hațieganu. Tatăl lor, Ioan Hațieganu, a fost mai întâi învățător la Roșia Montană, după care a funcționat doi ani ca secretar la Mitropolia din Blaj, după care a devenit preot în jurul Clujului. Emil a urmat gimnaziul inferior la Cluj și gimnaziul superior greco-catolic la Blaj, după care urmează cursurile Facultății de Drept din Cluj (1901), unde și-a luat și doctoratul. A fost judecător la Hida, Huedin, Ileanda Mare și Tribunalul din Cluj. Ca președinte al Tribunalului Cluj (1914) a refuzat colaborarea cu autoritățile maghiare și a fost închis la Sopron (1916). Fire patriotică, E. Hațieganu a fost activist în slujba idealurilor naționale românești, fiind președintele Consiliului Național

Român din Cluj (1918) și unul dintre organizatorii Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia (1 Decembrie 1918). Din 1919 intră în învățământul universitar, fiind profesor la Catedra de Procedură Civilă a Facultății de Drept din Cluj. A deținut funcțiile de decan la Facultatea de Drept în perioada 1921-1922, 1927-1928, 1935-1936, 1936-1937, 1937-1938 și 1938-1939, și rector al Universității în perioada 1928-1929. În perioada 1912-1918 a condus publicația „Curielul judiciar" din Cluj, iar în timpul ocupației horthyste în Ardealul de Nord a condus singura publicație românească rămasă în zonă, ziarul „Tribuna Ardealului". De asemenea, a fost fondator și director, între 23 august 1920 și 27 septembrie 1923, al revistei „Glasul libertății" care a apărut la Cluj, cu subtitlul „Foaie pentru popor, organ al Partidului Național Român". Emil Hațieganu a fost pensionat pe data de 1 decembrie 1938.

Emil Hațieganu a desfășurat o intensă activitate politică și națională. În noiembrie 1918 a fost ales vicepreședinte al Senatului Național Român condus de Amos Frâncu, iar din 16 noiembrie a fost președintele Consiliului Național Român din Cluj. Ulterior a fost făcut parte și din Consiliul Dirigent în comisiile pentru ocrotiri sociale, agricultură, justiție, fiind și șef al resortului de codificare. A fost un membru marcant al PNR și PNȚ, fiind ministru în guvernele Mironescu, Vaida-Voevod (ministru pentru Ardeal (1932-1933) și ministru de Justiție (1933), Maniu (deputat și vicepreședinte al Camerei, subsecretar de stat la Ministerul de Justiție, ministru al Sănătății, Muncii și Ocrotirii Sociale (1931) și Groza (1946). Ca ministru al Muncii și Securității Sociale din echipa ministerială a lui Iuliu Maniu, Emil Hațieganu împreună cu Gheorghe Mironescu l-a înscăunat pe Carol al II-a la întoarcerea în țară, ca rege al României. În 1940 a devenit cunoscut pentru protestul său împotriva cedării Transilvaniei de Nord Ungariei. Retras din viața politică în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Emil Hațieganu s-a reîntors în fruntea opoziției înainte de căderea dictaturii pro-naziste a lui Ion Antonescu. După începerea ocupației militare sovietice din România, sperând în refacerea politică a țării, Hațieganu a deținut funcția de Ministru subsecretar de stat PNȚ fără portofoliu în primul guvern Petru Groza al Partidul Comunist Român.

Pentru contribuția sa la dezvoltarea științei juridice, în 2 iunie 1945, este primit Membru de onoare al Academiei Române, calitate care i s-a retras în 1948, fiind repus în drepturi la 3 iulie 1990.

Datorită convingerilor sale politice, odată cu instaurarea comunismului în România, Emil Hațieganu a fost arestat și anchetat de Securitate. În anul 1945 a fost arestat la Sibiu de autoritățile comuniste. A fost condamnat la trei ani de închisoare pentru sabotaj. A fost rearestat pe 6 noiembrie 1948, fiind acuzat de „activitate PNȚ". A fost condamnat, inițial, la 3 ani de închisoare și a fost încarcerat la Cluj, Caransebeș și la Penitenciarul Sighet. Internat la Sighet pe timp de 36 luni, conform Deciziei M.A.I. numărul 638/1951; pedeapsă majorată cu 60 luni, conform Deciziei M.A.I. numărul 671/1953, fiind eliberat pe 15 iunie 1955. A încetat din viață la Cluj la 13 mai 1959.

Publicații: *Statul și asistența*, București, 1931; *Curs complet de procedură civilă; Curs de drept combial pentru studenți*. Studii privitoare la unificarea procedurii civile, pentru unificarea codului civil, pentru unificarea dreptului combial și pentru îmbunătățirea legislației muncii.

Bibliografie. Stelian Neagoe, *Viața universitară clujeană interbelică,* vol. II, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1980; Florea Marin, *Iuliu Hațieganu,* Ed. Medicală Universitară „Iuliu Hațieganu", Cluj-Napoca, 1999, pp. 34-38; Lucian Predescu, *Enciclopedia României „Cugetarea"*, Ed. Saeculum, București, 1999, p. 391; *Clujeni ai secolului XX*, Ed. Cartea Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2000; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. Dicționar*, ediția a III-a revăzută și adăugită Ed. Enciclopedică/Editura Academiei Române, București, 2003, p. 375; Dorina Rusu, *Dicționarul Membrilor Academiei Române (1866-2010),* ediția a IV-a, Ed. Enciclopedică, București, 2010; Ioan I. Șerban, Dorin Giurgiu, Ionela Mircea, Nicolae Josan, *Dicționarul personalităților Unirii. Trimișii românilor transilvăneni la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia*, Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, 2003, p. 77, 174; Dan Fornade, *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat*, Ed. Casa Cărții de Știință, 2007, Cluj-Napoca, pp. 250-251; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 245-246; Mihai Teodor Nicoară, *Rectorii Universității din Cluj (1919-2013),* Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2013, pp. 47-49; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed Accent, 2016, p. 377; Ion Moldovan, *Emil Hațieganu (1878-1959). Membru de onoare al Academiei Române,* în *Academia Română și Blajul,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2016, pp. 239-240; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed Accent, 2016, pp. 377-379.

[8]

ROMULUS BOILĂ
(1881-1946)

Prof. univ. la Facultatea de Drept (1919-1946)
Decan (1923-1924; 1929-1930; 1932-1933; 1933-1934; 1934-1935)
Prodecan (1924-1925; 1928-1929; 1930-1931) la Facultatea de Drept

Biografie. Profesorul, avocatul, politicianul Romulus Boilă s-a născut la 8 octombrie 1881, în localitatea Diciosânmartin (în prezent Târnăveni) din Comitatul Târnava Mică (în prezent județul Mureș), în familia judecătorului Zaharia Boilă. Își începe studiile în Târnăveni, dar după terminarea școlii primare în 1891 urmează cursurile gimnaziului săsesc din Mediaș. Între 1896-1899 studiază la gimnaziul superior romano-catolic din Cluj (gimnaziul condus de călugării piariști). Liceul Piarist din Cluj era singura instituție cu rang universitar din Transilvania, și din acest motiv a constituit unul dintre cele mai căutate vaduri școlare ale tineretului românesc transilvănean. Între 1899-1903 student la Facultatea de Drept din cadrul Universității Ferencz Jozsef din Cluj. La scurt timp după absolvirea facultății susține două doctorate. Primul doctorat îl obține la 5 decembrie 1903 în domeniul științelor juridice, iar cel de-al doilea doctorat la 24 decembrie 1903 în domeniul științelor politice. Din 1903 Romulus Boilă devine stagiar în cancelaria lui Iuliu Maniu din Blaj (Iuliu Maniu era în acel moment avocatul-jurisconsult al Mitropoliei Greco-Catolice). În calitate de

stagiar călătorește în interes de studiu în 1905 la Paris și Berlin pentru a se pune la punct cu dreptul penal, economia politică, dar și cu concepte legate de filosofie și psihologie. Un an mai târziu a susținut „cenzura de avocat" în fața comisiei de pe lângă Curtea de Apel din Târgu-Mureș, urmând să-și deschidă cabinet în Târnăveni. Ziarul „Tribuna" din Arad, ziar propagandistic al Partidului Național Român îi făcea oarecum reclamă prezentându-l ca „un avocat iscusit și un român de inimă". În 16 noiembrie 1907 s-a căsătorit cu Livia Pop (1887-1966), care provenea și ea la rândul ei dintr-o importantă familie transilvăneană: tatăl său, Ioan Pop, era fostul vicar greco-catolic de Năsăud și președintele consiliului de administrare al Fondurilor Grănicerești iar mama sa, Elena Maniu, era sora cunoscutului om politic Iuliu Maniu. Căsătoria are loc la catedrala din Blaj, fiind oficiată de canonicul Augustin Bunea, cunoscutul istoriograf, membru al Academiei Române. Din căsătoria celor doi se vor naște șase copii: Romul (1909), Livia (1910) căsătorită cu doctor I. Sava, Ileana (1912) căsătorită cu dr. I. Cimoca, Cornelia (1914) căsătorită cu dr. Semproniu Lupaș, Iuliu Boilă (1916) și Ioan (1929).

Încă de la începutul carierei sale de avocat se implică și în viața politică. Numărul mic de funcționari români raportat la numărul de locuitori români în Transilvania îl determină pe Romulus Boilă să îmbine experiența din domeniul dreptului cu necesitățile politice ale momentului. Încă din 1905 publică broșuri privind dreptul de alegător dietal sau comunal și se alătură activiștilor. Se pare că acest pas este făcut sub influența omului politic Iuliu Maniu pentru care manifesta un real respect și care îl va susține la rândul său în ascensiunea sa politică. În ianuarie 1905, pe când era încă stagiar, Romulus Boilă a fost desemnat delegat al românilor la Conferința Națională a Partidului Național Român din Transilvania care s-a ținut la Sibiu. La această conferință s-a adoptat activismul și implicit reimplicarea în luptele electorale. Din 1905 cunoaște o ascensiune rapidă în toate sferele activităților sale.

Numele său se leagă și de preluarea Universității din Cluj, după evenimentele rezultate după Marea Unire. Ulterior va ajunge chiar profesor universitar la Facultatea de Drept a Universității Dacia Superioară din Cluj, ajungând chiar decan (1923-1924; 1929-1930; 1932-1935) și prodecan (1924-1925; 1928-1929; 1930-1931). După evenimentele din decembrie 1918, Romulus Boilă își va dedica o mare parte a timpului său studiului

dreptului constituțional, publicând mai multe lucrări cu această temă, dar nu lasă în urmă nici cariera politică. Membru de seama al Partidului Național Țărănesc, Romulus Boilă va ocupa portofoliu de deputat, senator și chiar vicepreședinte al Senatului între 1928-1929. În anii 1932 a fost acuzat de fraudă, corupție și spionaj în afacerea Skoda (Cf. Dr. Aurel Gociman, *Suta de milioane a lui Romulus Boilă*, Tip. Universul, București, 1932, 45 p.). A repausat la 14 martie 1946 la Penitenciarul de la Sighet.

Lucrări. *Dreptul de alegător la alegerea deputaților dietali*, Tipografia Seminarului Arhidiecezan, Blaj, 1905; Romul Boilă, *Votul universal,* Tipografia Seminarului Teologic, Balázsfalva, 1909; Boilă, R., *Anteproiect de Constituție pentru statul român lărgit, cu o scurtă expunere de motive*, Tipografia Națională, Cluj, 1921; *Democrația,* Cluj, 1921; Romul Boilă, *Diviziunea dreptului în drept public și privat,* Institutul de Arete Grafice Cultura, Cluj, 1923; Boilă, R., *Consiliul Dirigent*, în vol. *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul 1918-1928*, vol. I, București, 1929; Romulus Boilă, Pató Attila, *Tanulmány: a kiegészített állam átszervezéséről, tartalmaz egy előzetes alkotmánytervezetet az indítékok rövid ismertetésével: [gépelt fordítás]*, Kolozsvár, 1931; *Activitatea științifică la Universitatea „Regele Ferdinand I" din Cluj în primul deceniu 1920-1930*, Cluj, 1935; *Cărțile românești de istorie,* București, 1937; Romul Boilă, *Statul*, Tip. Cartea Românească, Cluj, 1939; Romulus Boilă, *Iuliu Maniu: biographical notes,* New York, 1955; Alexandru Cretzianu, Romulus Boilă, *Captive Rumania; a decade of Soviet rule*, Ed. Praeger, New York, 1956; Romul Boilă, *Individul și statul modern,* Tipografia Națională, Cluj, 1988; Boilă, R., *Principiile Constituției noi*, în vol. *Constituția din 1923 în dezbaterea contemporanilor*, București, 1990.

Bibliografie. Stelian Neagoe, *Viața universitară clujeană interbelică,* vol. II, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1980, p. 133; Ioan I. Șerban, Dorin Giurgiu, Ionela Mircea, Nicolae Josan, *Dicționarul personalităților Unirii. Trimișii românilor transilvăneni la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia*, Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, 2003; Traian Bosoancă, *Din viața și activitatea lui dr. Romul Boilă*, în *AMP*, 2000, 13, nr. 2, pp. 243-256; 2003, 25, pp. 621-634; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 363-365.

[9]

ZAHARIA BOILĂ
(1892-1976)

Titular al catedrei de Drept Constituțional

Biografie. Zaharia Boilă (1892-1976), jurist și ziarist, frate cu Romulus Boilă și fiu al avocatului Zaharia Boilă, a fost o figură ilustră a Clujului interbelic și postbelic, fiind gazetar și director al ziarelor clujene *Patria* și *România Nouă*. A urmat studii gimnaziale la Blaj; ulterior își scrie memoriile din perioada blăjeană în volumul: Aral Chazi [Zaharia Boilă], *Conspirația de „Sub Hurubi". Însemnările unui fost „student" din Blaj*, Tip. Națională, Cluj, 1931). S-a căsătorit cu Clara Popa, fiica surorii lui Iuliu Maniu. Un fiu al lor este omul politic Matei Zaharia Boilă, născut la Blaj (17 aprilie 1926-27 august 2015), senator, deținut politic în timpul regimului comunist, preot greco-catolic. A participat direct la unele acțiuni ale elitei politice românești din Transilvania din preajma proclamării Marii Uniri de la 1 decembrie 1918. În toamna lui 1918 este secretar general al Consiliului Național Român din comitatul Târnavei Mici. În noiembrie 1928 este numit prefect al județului Târnava Mică. După război, a fost arestat de trei ori pentru acuzațiile de a fi făcut parte din anturajul conducerii Partidului Național Țărănesc, fiind asociat cu elita burghezo-moșierească din România. În perioada interbelică a fost titular al catedrei de Drept Constituțional. În perioada comunistă a României, e arestat în trei rânduri: 1947, 1950-1956, 1961-1963. În 1956 au fost arestați și cei trei copii ai săi,

precum și prietenul lor, Nicolae Balotă, pentru tentativa de a expedia în occident un memoriu referitor la încălcarea drepturilor omului în România. Zaharia Boilă și-a scris memoriile în anii 1973-1974. Repausează în 1976, la aproape 84 de ani.

Lucrări. Zaharia Boilă, *Catechismul românului cinstit,* Tip. Națională, Cluj, 1920; Zaharia Boilă, *Un braconier politic: Octavian Goga,* Tip. Cartea Românească, Cluj, 1924; Boilă, Z., *Chestiunea averilor bisericești. În legătură cu discutarea proiectului de lege: „Regimul Cultelor"*, Tipografia seminarului teologic gr. cat., Blaj, 1928, 31 p.; Aral Chazi [Zaharia Boilă], *Conspirația de „Sub Hurubi". Însemnările unui fost „student" din Blaj,* Tip. Națională, Cluj, 1931; Dr. Gheorghe Ohăbeanu [Dr. Zaharia Boilă], *Postul mare,* în „România Nouă", Cluj, 3 martie 1934; Ionel Pop, Zaharia Boilă, Matei Boilă, *Amintiri despre Iuliu Maniu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1998; Zaharia Boilă, *Amintiri și considerații asupra mișcării legionare*, prefață de Livia Titieni Boilă; ediție îngrijită de Marta Petrea și Ana Cornea; notă asupra ediției de Marta Petreu, Ed. Biblioteca Apostrof, Cluj-Napoca, 2002; Zaharia Boilă, *Memorii (1910-1940)*, Ed. Apostrof, Cluj-Napoca, 2003, 253 p.

[10]

SEXTUS CAMIL NEGREA
(1882-1956)

Profesor universitar de Drept civil (1919-1948)
Prodecan (1919-1920 și 1926-1927)
Decan (1920-1921; 1926-1927 și 1941-1942) al Facultății de Drept
Rector (1924-1925) și Prorector (1925-1926) al Universității
Membru titular al Academiei de Științe Morale și Politice

Biografie. Avocatul și profesorul universitar Negrea Sextus Camil s-a născut în 25 februarie 1882, la Copăcel, județul Făgăraș. A urmat școala primară din Copăcel. După absolvirea liceului din Blaj (1898), a urmat cursurile Facultății de Drept din Cluj, unde obține și titlul de doctor (1904). Avocat în Baroul Făgăraș (1904-1919). În 1918 a fost numit membru al Comisiei pentru unificarea legislației de pe lângă Consiliul Diligent, condus de Iuliu Maniu. La 1 octombrie 1919 devine profesor universitar titular de Drept civil la Universitatea „Dacia Superioară" din Cluj (1919-1948); director al Seminarului de Drept civil, prodecan (1919-1920 și 1926-1927); decan (1920-1921; 1926-1927 și 1941-1942) al Facultății de Drept, rector (1924-1925) și prorector (1925-1926) al Universității. Președintele Comisiei Căminurilor în anii 1925-1926 și 1933-1934. A predat cursuri de drept civil austriac și maghiar, legislația funciară și extinderea legislației românești. Prin bogata sa activitate didactică și științifică a contribuit la aprofundarea

particularităților dreptului transilvan, în condițiile în care legile private ungare și codul civil austriac au fost menținute în vigoare până la data de 15 septembrie 1943. În procesul optanților unguri de la Geneva, a fost numit consilier juridic al lui Nicolae Titulescu pe probleme specific ardelene, de carte funciară, domeniu în care era considerat cel mai mare specialist. În lucrările elaborate a tratat probleme controversate ale dreptului civil, din materia drepturilor reale și a succesiunilor, propunând soluții pertinente. Ca reputat specialist în legislația cărților funciare, a colaborat, în calitate de consilier temporar al Consiliului legislativ, la întocmirea proiectului de Cod civil (1936-1938) și a Legii pentru unificarea cărților funciare din 21 aprilie 1938. Preocupat de problema conflictelor de legi interlocale și de prezentarea comparativă a instituțiilor dreptului privat în legislația maghiară, austriacă și românească, elaborează lucrări de referință în domeniu. În perioada interbelică a fost considerat cel mai mare civilist al Ardealului. Datorită cunoștințelor de drept maghiar și austriac a îndeplinit importante misiuni juridice în străinătate: delegat al Ministerului Afacerilor Străine în Comisia pentru reevaluarea bunurilor cedate României prin Tratatul de Pace de la Trianon (1922-1923), delegat guvernamental în Comisia de Reparații de la Paris 1925) și la Tribunalul Arbitraj Româno-Ungar de la Budapesta. A fost considerat cel mai mare civilist al Ardealului dintre cele două războaie mondiale. A fost distins cu Ordinul „Coroana României" în grad de Comandor, „Răsplata muncii pentru învățământ", clasa I, „Răsplata muncii pentru construcții școlare". Membru titular al Academiei de Științe Morale și Politice. A repausat în data de 3 septembrie 1956, la Cluj-Napoca.

Lucrări. În cursuri universitare, studii și articole a tratat probleme controversate ale dreptului civil – din materia drepturilor reale și a succesiunilor, propunând soluții pertinente. A publicat o amplă lucrare în patru volume, în care a realizat o prezentare comparativă a instituțiilor dreptului privat în legislația maghiară, austriacă și românească: *Dreptul civil al ținuturilor ardelene și ungurene în comparațiune cu dreptul român,* 3 volume (*1920-1933).* Reputat specialist în materia cărților funciare, a publicat o valoroasă lucrare teoretică (*Noul regim al cărților funciare*, 1942). Preocupat de problema conflictelor de legi interlocale a publicat mai studii în acest sens: *Raporturi de obligațiuni. Izvoarele obligațiunilor*, 1921, 1938; *Az ausztriai ált. polg. törvénykönyv örökösödési jogszabályai,* 1922; *Dreptul civil*

valabil în Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, 1930; *Dreptul de proprietate*, 1930; *Drepturi reale*, 1930; *Raporturile juridice ale familiei; Succesiuni*, 1930; *Dreptul de servitute. Curs de drept civil* (1933); *Noul Cod penal și legiuirile civile valabile în Ardeal* (1939), *Regimul juridic al gazului metan din Ardeal* (1940), *Noul regim al cărților funciare*, 1942; *Evoluția legislației în Transilvania de la 1918 până astăzi*, 1943; *Dispoziții tranzitorii și de conflicte interlocale în Legea extinderii din 22 iunie 1943*, 1944; *Legiuirile civile locale (rămase în vigoare după extinderea legislației civile a Vechiului Regat)*, Librăria Cartea Românească din Cluj, Sibiu, 1944; *Problema restabilirii legiuirilor românești în Transilvania de Nord*, 1945; *Le problème de rétablissement de la législation roumaine en Transylvanie du Nord*, Sibiu, 1945 (nr. XVIII); *Legiuirile locale în vigoare după extinderea legislației civile a Vechiului Regat*, 1946; A publicat volume în limbile română, maghiară și germană.

Bibliografie. *Facultatea de Drept*, în „Anuarul Universității"; Stelian Neagoe, *Viața universitară clujeană interbelică*, vol. II, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1980, p. 133; Lucian Predescu, *Enciclopedia României „Cugetarea"*, Ed. Saeculum, București, 1999, p. 590; *Clujeni ai secolului 20*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2000, p. 225; Dan Fornade, *Personalități clujene (1800-2007)*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2000, p. 409; Tudorel Toader, Dan Constantin Mâță, Ioana Maria Costea, *Dicționarul personalităților juridice românești*, Ed. Hamangiu, București, 2008; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, p. 393; Mihai Teodor Nicoară, *Rectorii Universității din Cluj (1919-2013)*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2013, p. 33-34; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947)*, vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 403-404; https://legeaz.net/personalitati-juridice/camil-negrea.

[11]

SILVIU DRAGOMIR
(1888-1962)

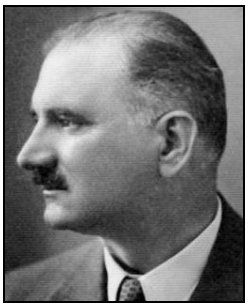

Profesor de Istorie la Facultatea de Litere și Filosofie (1919-1947)
Decan (1925-1926), prodecan (1926-1927), prorector
Membru corespondent (1916) și titular (1928) al Academiei Române

Notă biografică. Academicianul, istoricul, omul politic, profesorul Silviu Dragomir s-a născut la 13 martie 1888, în localitatea Gurasada, județul Hunedoara, din părinți ortodocși care proveneau din județul Alba. A urmat cursurile Gimnaziului Român Unit din Blaj, între 1897-1903, Liceului Ortodox Național Sârbesc din Novi Sad, Serbia (1903-1905). Din anul 1905 s-a înscris la Facultatea de Teologie din Cernăuți, al cărei absolvent devine în anul 1909. Își continuă apoi timp de trei ani studiile la Universitatea din Viena (1909-1911), perioadă în care face o serie de investigații în arhive din capitala imperiului, dar și din Belgrad și Karlowitz. A obținut un doctorat în Teologie la Cernăuți. A fost profesor de istorie bisericească la Seminarul „Andreian" din Sibiu (1911-1919) și profesor de istoria popoarelor din sud-estul Europei la Facultatea de Litere și Filosofie din cadrul Universității din Cluj (1919-1947), fiind decan, prodecan, prorector. Silviu Dragomir a participat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918, unde a avut funcția de secretar și a fost ales membru în Marele Sfat Național Român. După Marea

Unire, a fost, în mai multe rânduri, ministru, în perioada 1937-1940, între care Ministru de Stat (în Guvernul Goga) și Ministru al Minorităților. A înființat în anul 1934 revista „Revue de Transylvanie". La 26 mai 1916, a fost primit membru corespondent al Academiei Române, iar pe 25 mai 1928, membru titular, rostind pe 29 mai Discursul de recepție *Un precursor al unității naționale: profesorul ardelean Constantin Romanul Vivu*. Eliminat, ca și Ion Agârbiceanu și atâția alții, în 1948, și repus în drepturi, postmortem, în 1990. După venirea la putere a regimului comunist, în septembrie 1947 a fost pensionat forțat. Datorită opțiunilor sale politice, ca fost ministru, a fost arestat pe 1 iulie 1949 și a fost încarcerat la Sighet, în mai 1950, pe timp de 24 luni, detenția fiindu-i „justificată" abia peste un an, printr-o Decizie a MAI. Ulterior, printr-o altă Decizie MAI, pedeapsa i-a fost majorată cu șaizeci de luni. A fost eliberat din detenție în anul 1955, urmare amnistiei datorate Convenției de la Geneva. După eliberare, a trăit la Cluj până în 1962. În perioada 1957-1962 a fost conducătorul unui colectiv în cadrul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj. S-a stins din viață la 23 februarie 1962 la Spitalul „Cantacuzino" din București, fiind înmormântat la Cluj în 27 februarie.

Lucrări. Silviu Dragomir este autorul unor importante lucrări despre istoria Europei de Sud-Est, despre legăturile dintre Țările Române în epoca medievală, despre Revoluția de la 1848 din Transilvania. Numeroase studii istorice, unele dedicate românilor din Sudul Dunării, altele, cele mai valoroase, Revoluției de la 1848 din Transilvania. Emoționante sunt cărțile sale despre Avram Iancu, precum și Românii din Transilvania și Unirea cu Biserica Romei (1959): *Relațiile bisericești ale românilor din Ardeal cu Rusia în veacul XVII*, 1914; *Vlahii din Serbia în sec. XII-XV*, 1922; *Vlahii și morlacii. Studiu din istoria românismului balcanic,* 1924; *Originea coloniilor aromâne din Istria,* 1924; *Documente noi privitoare la relațiile Țării Românești cu Sibiul în sec. XV-XVI*, 1926-1927; *The Ethnical Minorities in Transylvania,* 1927; *Vechile biserici din Zărand și ctitorii lor din sec. XIV-XV*, 1929; *Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în sec. XVIII*, 2 vol., 1929-1930; 2002; *Les Roumains de Transylvanie à la veille du mouvement de résurrection nationale*, 1938; *La Transylvanie avant et après l'arbitrage de Vienne,* 1943; *Vingt-cinq ans après la réunion de la Transylvanie à la Roumanie*, 1943; *Studii și documente privitoare la revoluția românilor din Transilvania în anii 1848-1849*, 4 vol., 1944-1946; *Vlahii din nordul Peninsulei Balcanice în Evul Mediu*, 1959;

Românii din Transilvania și Unirea cu Biserica Romei, 1959; 1990; *Studii privind istoria revoluției române de la 1848*, a apărut postum în 1989; *Românii din Transilvania și Unirea cu Biserica Romei,* Cluj, 1990; *Studii de istorie medievală*, 1998. Pe lângă scrierile sale istorice, Silviu Dragomir a fost și autorul mai multor monografii dedicate unor personalități din Ardeal: *Avram Iancu*, 1924; ed. a II-a, Ed. Științifică, București, 1968; *Ioan Buteanu, prefectul Zarandului în anii 1848-1849*, 1928; *Nicolae Bălcescu în Ardeal*, 1930; *Vasile Goldiș*, 1936; *Doctor Ioan Mihu: Spicuiri din gândurile mele politice, Culturale, economice*, 1938; *Andrei Șaguna et Joseph Rajacič*, 1943.

Bibliografie. Eugeniu Speranția, *Figuri universitare,* Ed. Tineretului, București, 1967, pp. 103-109; Dorina N. Rusu, *Membrii Academiei Române 1866-1999,* Ed. Academiei Române, București, 1999; Mircea Păcurariu, *Dicționarul teologilor români,* București, 2002; Sorin Șipoș, *Silviu Dragomi*r, istoric, Centrul de Studii Transilvane, 2002; Ioan Aurel Pop, *Silviu Dragomir, bursier al Fundației Gojdu*, în *Emanoil Gojdu: bicentenar*, Ed. Academiei, București, 2003, pp. 169-174; Liviu Pleșa, *Dosarul de Securitate al istoricului Silviu Dragomir*, în „Annales Universitatis Apulensis. Series Historica", tom 9/I, 2005; *Actele Simpozionului Silviu Dragomir, 2008*, Ed. Universității din Oradea, 2011; Mihai Teodor Nicoară, *Universitatea „Regele Ferdinand I" din Cluj între două dictaturi (1940-1947),* Ed. Accent, Cluj-Napoca, 2011, p. 319 etc.; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 183-185; *Silviu Dragomir (1888-1962) 50 de ani de la trecerea în veșnicie,* coord. Florin Dobrei. Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane, 2012; Ion Moldovan, *Silviu Dragomir (1888-1962). Membru titular al Academiei Române,* în *Academia Română și Blajul,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2016, pp. 274-276; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 68-71.

[12]

IOAN ALEMAN
(1891-1948)

Facultatea de Medicină, Institute (1919-1948)

Biografie. Medicul și profesorul universitar Ioan Aleman s-a născut în 2 august 1891 la Săcădate, județul Sibiu. În 1913 a absolvit Gimnasiul Român-Unit din Blaj, care la data aceea reprezenta unul dintre cele mai strălucite bastioane de rezistență prin cultură împotriva oprimării românilor transilvăneni. Spiritul iluminist ce domina atmosfera liceului i-a stimulat eminentului elev dorința de a merge mai departe. S-a înscris la Facultatea de Medicină București, întreruptă cu izbucnirea primului război mondial, fiind concentrat în unități spitalicești din Austro-Ungaria, la Brno, Viena, Neuburg, ca medic militar ajutor. În anul 1918 lucra la secția dentistică de la Spitalul Mayschoffer din Kloster Neuburg. A participat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia. A fost însărcinat de către Consiliul Dirigent să preia Secția Dentistică a Clinicilor Clujene (mai-octombrie 2019). Și-a reluat în 1919 studiile la Facultatea de Medicină din Cluj, Secția Dentistică, absolvind în 1921. Renumitul profesor Gheorghe Bilașcu l-a reținut ca preparator la disciplina Stomatologie. Și-a susținut doctoratul în medicină în anul 1923, în anul 1932 devenind doctor docent. S-a specializat la Viena, la secția de chirurgie maxilo-facială a Clinicii Chirurgicale Eiselsburg (1921-1922), a beneficiat de o bursă de stat la aceeași clinică în anul 1926. A fost preparator la Clinica Stomatologică din Cluj (1919-1920), șef de lucrări (1923-1928), iar în 1928 a preluat efectiv

conducerea Clinicii, în anul 1932 devenind profesor agregat, iar în 1942 profesor titular. El a introdus metode noi în tratamentul stomatologic conservativ și protetic, în funcție de actualitatea internațională a problemei. În chirurgia maxilo-facială a abordat intervenții chirurgicale de amploare, precum rezecțiile parțiale și totale ale maxilarului superior și mandibulei, rezecțiile condiliene în anchilozele temporomandibulare, tratamentul chirurgical al despicăturilor labiomaxilo-palatine. Reușita intervențiilor chirurgicale a făcut să crească rapid afluența pacienților spre clinica pe care a condus-o prof. I. Aleman, astfel că numărul operațiilor mari a crescut de la 106 în 1932, la 654 în 1934. A studiat radioterapia tumorilor maligne ale cavității bucale, tratamentul cu vaccin polivalent al pioreei alveolare. A publicat 27 lucrări științifice în diferite reviste de specialitate din țară și străinătate. A fost membru fondator, secretar general, vicepreședinte și președinte al Asociației Doctorilor Stomatologi din România și președinte al Asociației Doctorilor Dentiști din Cluj. A repausat în noiembrie 1948, Cluj.

Lucrări. *Pyorheea Alveolară*, Tip. Cartea Românească, 1927 (și în limba maghiară la Budapesta, 1931); *Resecțiile la maxilarul inferior și tratamentul lor protetic*, în „Clujul medical", 1928; *Sifilisul dentar și tratamentul lui*, în „Clujul medical"; *Influența medicului buco-dentar asupra stării generale*, în „Clujul medical", 1929; *Fisura congenitală a buzei și boltei palatine*, 1931; *Protezele de rezecție,* în „Revista stomatologică", nr. 1, 1934.

Bibliografie. Universitatea Regele Ferdinand din Cluj, *Anuarul 1937-1938,* p. 379; Florea Marin, *Medicii și Marea Unire,* Ed. Tipomur, Târgu Mureș, 1993; *Enciclopedia României: Cugetarea*, Ed. Saeculum I.O. și Vestala, București, 1999, p. 18; *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2000, p. 14; Ioan I. Șerban, Dorin Giurgiu, Ionela Mircea, Nicolae Josan, *Dicționarul personalităților Unirii. Trimișii românilor transilvăneni la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia*, Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia, 2003; Florea Marin, *Facultatea de Medicină, Școala Medicală Clujeană și Spitalele din Cluj (1500-2000). Scurt istoric,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004, pp. 102-103; Dan Fornade, *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007, pp. 21-22; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 427-429; Alexandru Rotaru, *Profesorul Ioan Aleman – 120 ani de la naștere*, în „Clujul Medical", 2011, vol. 84, nr. 4, pp. 632-636 cf. http://www.clujulmedical.umfcluj.ro/4-2011/29%20-%20rotaru%20-%20aniversare%20aleman%20-%20632-636.pdf (accesat la 5 martie 2019).

[13]

CORNELIU IUBAȘ
(1892-1984)

Asistent la Clinica de Ginecologie și Obstetrică (1925-)

Biografie. S-a născut în ziua de 18 mai 1892 în comuna Râu de Mori, jud. Hunedoara. A urmat liceul la Blaj. Facultatea de Medicină a început-o în 1912 la Budapesta și a terminat-o la Viena în 1922 – după ce a fost mobilizat mai mulți ani. Rămâne încă doi ani în capitala Austriei, timp în care se căsătorește, și lucrează la clinicile de Ginecologie și Obstetrică. Întorcându-se în țară în 1925, se stabilește la Cluj și este încadrat asistent în Clinica de Ginecologie și Obstetrică. După mai mulți ani este transferat la Cernăuți unde conduce cu succes Secția de Ginecologie și Obstetrică. Năvala sovietică din anul 1940 îl alungă din oraș și se refugiază pentru scurt timp în satul natal apoi la București lucrând tot în domeniul ginecologiei și obstetricii. Eliberarea Bucovinei în 1941 îl readuce în 1942 la conducerea „Maternității din Cernăuți". Revenind rușii în Bucovina în 1944, se refugiază cu familia în orașul Slatina de pe Olt și se încadrează la secția de Ginecologie-Obstetrică a spitalului din localitate. În toamna anului 1945 revine la Cluj și se încadrează la clinica de Ginecologie și Obstetrică, fiind tolerat de regimul comunist pentru blândețea și profesionalismul său. Era credincios – greco-catolic – și de aceea nu admitea decât avortul terapeutic de strictă necesitate. Începea ziua de lucru printr-o rugăciune în

familie. Are un fiu dr. Leon Iubaș, la Cluj. A decedat în 1984, la Cluj, la aproape 94 de ani.

Bibliografie. Florea Marin, *Facultatea de Medicină. Școala Medicală Clujeană și Spitalele din Cluj (1500-2000). Scurt istoric*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004, pp. 151-152; 907.

[14]

TRAIAN POPOVICIU
(1894-1952)

Clinicile Facultății de Medicină (1922-1952)

Biografie. Medicul, obstetricianul și ginecologul Traian Popovici s-a născut în comuna Berechiu, jud. Arad, la 1 mai 1894, fiul preotului Ioan și al Măriei născută Suciu. Școala primară și primele patru clase le-a urmat la Salonta, iar ultimele la Blaj. Studiile universitare le-a urmat la Facultatea de Medicină din Budapesta, ca bursier al Fundației Gojdu. În 1917-1918 a fost angajat ca instructor la Institutul de Anatomie din Budapesta. După izbucnirea Revoluției din 30 octombrie 1918 la Budapesta, a plecat la Arad, implicându-se în formarea Gărzilor Naționale, fiind prezent la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, din partea Societății Academice „Petru Maior" a studenților români din Budapesta. În martie 1919 i-a fost acordată la Budapesta diploma de doctor în medicină și chirurgie. În luna mai 1919 participă la preluarea și organizarea Clinicilor noii Facultăți de Medicină din Cluj; a fost promovat asistent (1922), lector (1926), conferențiar (1934), iar profesor din anul 1945, la Clinica Chirurgicală apoi la Clinica de Ginecologie. A obținut doctoratul în 1930. S-a căsătorit în 1921 cu Alma Mohora-Popoviciu din Sânicolaul Mare, doctor în medicină la Facultatea de Medicină din Cluj. A urmat specializări la clinici de obstetrică, ginecologie și chirurgie într-o serie de țări occidentale (Austria, Germania, Franța, Anglia). A reînființat „Societatea de Endocrinologie, Ginecologie și

Obstetrică" în 1946. A condus Clinica de Obstetrică și Ginecologie între anii 1946-1952. A primit multe decorații. S-a stins din viață în 18 decembrie 1952.

Biografie. A avut o bogată activitate științifică de publicare, elaborând zeci de lucrări științifice cu teme din domeniul ginecologiei și obstetricii, scriind și câteva cărți: *Problema îmbătrânirii*, 1930; *Elemente de ginecologie*, 1930; *Ocrotirea mamei*, 1942; *Momentele fiziobiologice ale femeii*, 1943; *Terapeutica ginecologică; Practica obstetricală; Manual de obstetrică* (primul din țară); *Curs de obstetrică și ginecologie*, în colaborare cu N. Coja, 1951 etc.

Bibliografie. Florea Marin, *Medicii și Marea Unire,* Ed. Tipomur, Târgu Mureș, 1993; *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2000, p. 264; M. Bojiță, Ovidiu Pascu, Honorius Popescu, Cristian Bârsu, *Școala Medicală Clujeană*, ediția a doua, întregită cu încă 41 de personalități, Ed. Medicală Universitară „I. Hațieganu", Cluj-Napoca, 2004, pp. 81-84; Florea Marin, *Facultatea de Medicină. Școala Medicală Clujeană și Spitalele din Cluj (1500-2000). Scurt istoric*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004, p. 269; O. B., *Dr. Aurel Rozor*, în „Vestitorul", Oradea, nr. 9, martie 2009, p. 15; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 581-583.

[15]

ALEXANDRU POP
(1895-1954)

Profesor Facultatea de Medicină, Clinici (1920-1948; 1952-1954)

Biografie. Medicul, chirurgul și pionierul în introducerea chirurgiei toraco-pulmonare în tuberculoză Alexandru Pop s-a născut în 31 mai 1895 la Blaj, tatăl său fiind medic, originar din Țara Făgărașului, dar a activat la Blaj. A urmat Gimnaziul Român Unit din Blaj, pe care l-a absolvit în 1913, apoi Facultatea de Medicină din Budapesta până în 1915, când a fost înrolat în armata austro-ungară și mobilizat pe frontul italian. Și-a continuat studiile la Facultatea de Medicină la Cluj, în anul 1921 obținând titlul de doctor în medicină și chirurgie. S-a specializat în Germania, Austria și Franța (1928-1929). A dobândit titlul de doctor docent în anul 1930. A participat la formarea Gărzilor Naționale Române de la Blaj și la Adunarea Națională de la Alba Iulia. A fost preparator intern la Institutul de Anatomie Descriptivă și Topografică din Cluj (1920-1921), la prof. Victor Papilian, apoi preparator (1921-1922) și asistent (1922-1923) la Institutul de Anatomie Patologică din Cluj, la prof. Titu Vasiliu. Între anii 1923-1925 a fost preparator la Clinica Medicală I, la prof. Iuliu Hațieganu, apoi preparator bugetar și asistent între anii 1925-1928, șef de lucrări între 1928-1931, conferențiar între 1931-1933 și din 1933 profesor universitar la Catedra de Chirurgie, la Clinica Chirurgicală I din Cluj, condusă de prof. Iacob Iacobovici (va prelua conducerea Clinicii Chirurgie I din Cluj după

plecarea profesorului Iacob Iacobovici). A fost șef al secției de chirurgie la Institutul pentru Studiul și Profilaxia Cancerului din Cluj (1933). Conferențiar definitiv de Semiologie chirurgicală, agregat onorific (1 iulie 1932), suplinitor al catedrei de Otorino-laringologie, suplinitor al catedrei de Clinică Chirurgicală din 1 august 1933. Profesor titular al catedrei de Clinică Chirurgicală de la 1 noiembrie 1933. Transferat în decembrie 1948 la Timișoara, a pus bazele unei clinici chirurgicale al cărei director a fost între anii 1945-1952. În anul 1952 a revenit la Cluj, până în anul 1954 fiind profesor și șef de catedră la Clinica Chirurgicală II. Este primul medic din România care a efectuat flebografii și care a executat explorarea radiologică a vaselor de sânge (venografie). A introdus anestezia generală cu protoxid de azot pentru operații mari și tratamentul varicelor prin smulgerea venei safene interne, a folosit o nouă metodă de electrocoagularea vaginalei în tratamentul hidrocelului, noi procedee personale de tehnică operatorie în intervențiile pe căile biliare și chirurgia splinei, incizia sa supracostală în stânga fiind citată în literatura de specialitate. A fost membru al Societății Germane de Chirurgie din Berlin, al Asociației Franceze de Chirurgie din Paris, al Academiei de Medicină, al Societății Naționale de Chirurgie, al Societății Internaționale de Chirurgie și Hidatidologie din Alger. A primit distincțiile: Steaua României în gradul de Ofițer (Decret No. 25930-1930), Crucea Meritul Sanitar cl. I (Decret No. 2230-1933). În decembrie 1948 autoritățile comuniste decid epurarea Universității clujene de cadrele didactice considerate nesănătoase, precum profesorii Lucian Blaga, Iuliu Hațieganu și Nicolae Mărgineanu. La înlăturarea profesorul Alexandru Pop de la conducerea clinicii, după modelul proceselor staliniene cu un acuzator public, trebuia să participe și profesorul Emil Țeposu, șeful Clinicii de Urologie, care era desemnat de autoritățile comuniste pentru a-l înlocui. Supus șantajului și considerând injustă această acțiune profesorul Țeposu a preferat să se sinucidă decât să participe la această nedreptate. A rămas în memoria blăjenilor și a clujenilor ca un om de mare probitate morală și omenie. A repausat în 3 februarie 1954 la Cluj.

Lucrări. *Afecțiunile căilor biliare*, 1930; *Chisturile sânului*, 1936; *Rezecție de stomac în ulcerul gastro-duodenal perforat*, 1938; *Tratamentul chirurgical al tuberculozei pulmonare*, 1938; *Splina și bolile sângelui*, 1945; *Elemente de chirurgie*, vol. I, 1943. Alte studii: *O formă particulară a gripei epidemice (hiperestezica cutanată)*, în colaborare cu prof. Hațieganu; *„Masajul”*. Capitol

din *Propedeutica Chirurgicală*, Prof. Iacobovici; *Valoarea diagnostică a tabloului sanghin în afecțiunile gastro-duodenale; Un caz de chist hidatic supurat al ficatului, desolvat în interiorul lobului drept, operat, vindecat* (în colaborare cu dr. Danicico); *Ein Fall von Perforationsperitonitis bei ambulanten Parathypus B.; Experimentelle Untersuchungen uber die Physiologie der Carotisdruse beim Menschen* (în colaborare cu prof. Iacobovici și prof. Nițescu; *Ein operierter und geheilter Fall von Perforationsperitonitis bei postyphoeser, eitriger Cholecystitis; Karzinoid des Wurmfortsatzes und Apendicitis acuta; Considerațiuni asupra 2500 de apendicite operate în Clinica Chirurgicală din Cluj; Contribuțiuni la aplicarea injecției permanente cu ser fiziologic pe cale intravenoasă; Considerațiuni asupra procedeului Unger în tratamentul varicelor; Ein Fall von Verlegung des Ductus choledochus beim Kinde durch einem in der Papilla Vateri eingeklemten Stein* (în colaborare cu dr. Emil Murășan; *Câteva considerațiuni asupra apendicitei chistice în legătură cu un caz; Contribuțiuni la studiul tuberculozei stomacale în legătură cu patru cazuri personale* (în colaborare cu dr. T. Sparchez; *Zur Behandlung der Varizen nach Unger. Fortschr. Thez. 1930.II.19. pag. 607; Ein auf transperitonealem Wege extierpirtes Nebennierenkystom. Heilkung; Indicațiunile operatorii în afecțiunile ficatului și a canalelor lui accesorii.*

Biografie. Universitatea Regele Ferdinand din Cluj, *Anuarul 1937-1938,* pp. 86, 95, 125; Florea Marin, *Medici și Marea Unire,* Ed. Tipomur, Târgu Mure, 1993; *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2000, p. 255; M. Bojiță, O. Pascu, Florea Marin, *Facultatea de Medicină, școala medicală clujeană și spitalele din Cluj (1500-2000). Scurt istoric,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004, pp. 55-78, p. 94, pp. 278-279; M. Bojiță, Ovidiu Pascu, Honorius Popescu, Cristian Bârsu, *Școala Medicală Clujeană*, ediția a doua, întregită cu încă 41 de personalități, Ed. Medicală Universitară „I. Hațieganu", Cluj-Napoca, 2004, pp. 93-94; Dan Fornade, *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007, pp. 471-472; Călin Bumbuluț, *Profesorul Alexandru Pop,* în „Conexiuni Medicale", nr. 4, 2010; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 428-429; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 573-575.

[16]

VICTOR GH. MUNTEANU
(1900-1953)

Facultatea de Medicină, Clinica Infantilă (1923-1953)

Biografie. Pediatrul Victor Gh. Munteanu s-a născut în 4 mai 1900, la Blaj; a urmat cursurile primare și secundare la școala din Blaj; a studiat la Gimnaziul Român Unit de Băieți din Blaj (ulterior Liceul Sf. Vasile cel Mare) între 1910-1918. În 1919 s-a înscris la Facultatea de Medicină din București, iar în 1920 s-a transferat la Medicina clujeană. De la absolvirea Facultății a fost preparator (1923-1925) apoi asistent (1925-1928) la Clinica Infantilă din Cluj. Și-a susținut doctoratul în medicină și chirurgie cu tema Tratamentele sângerânde, în luxațiile traumatice ale articulației coxo-femurale. În 1928 a fost medic la Spitalul din Sighișoara, în 1929 a revenit în Cluj ca preparator la Institutul de Radiologie și la Clinica Infantilă, din 1945 a fost numit șef de lucrări, din 1948 conferențiar. A publicat unele studii în domeniu. S-a stins din viață în 21 decembrie 1953.

Bibliografie. Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 548-549.

[17]

RUBIN POPA
(1901-1958)

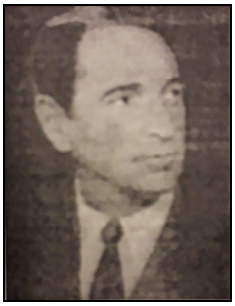

Facultatea de Medicină, Institute (1926-1948)
Prodecan (1939-1942; 1944-1948)

Biografie. Medicul, oncologul și profesorul universitar Rubin Popa s-a născut la 3 iunie 1901, la Ciugudul de Jos, județul Alba. A urmat liceul la Blaj. Din 1919 a urmat nou înființata Facultate de Medicină la Cluj. Doctor în medicină și chirurgie cu teza *Aspectele anatomo-patologice ale sifilisului aortic* (1925). Elev al profesorului Titu Vasiliu, profesor la Catedra de Anatomie Patologică din Cluj, Rubin Popa s-a specializat în Franța și Germania sub conducerea lui Gustave Roussy (Paris), R. Erdman și R. Mayer (Germania) (1928-1932). Devine șef de lucrări la Facultatea de Medicină umană a Universității clujene. A lucrat și la Institutul de Anatomie Patologică. Având o minte ascuțită și profundă, a parcurs toate treptele didactice, ajungând în 1942 profesor la Catedra de Medicină Experimentală și apoi în 1952 la Catedra de Anatomie Patologică. În 1929 prof. dr. Iuliu Moldovan împreună cu Rubin Popa fondează Institutul Oncologic din Cluj-Napoca sub denumirea de „Institutul pentru Profilaxia și Tratamentul Cancerului", care a fost unul din primele centre medicale de profil din Europa. Înființarea lui – într-o perioadă în care însăși noțiunea de profilaxie era vag conturată – se datorează prof. dr. Iuliu Hațieganu. Între anii 1940-1957 director al Institutului a fost prof. Rubin Popa, un

anatomopatolog renumit, care a imprimat activităților de cercetare un puternic caracter anatomo-clinic cu rezultate valoroase concretizate un publicarea unor tratate, monografii și lucrări valoroase care au reprezentat repere în cancerologie la momentul respectiv. Era pedant și punctual. Avea un timbru plăcut al vocii. În cinstea profesorului Ion Chiricuță, începând cu 1990, Institutul poartă denumirea de Institutul Oncologic „Prof. Dr. I. Chiricuță" Cluj-Napoca. A fost frate cu dr. Augustin Popa (1893-1974), profesor la Academia Teologică Greco-Catolică din Blaj (până în 1948) și gazetar. A repausat în 12 februarie 1958. Este înmormântat în satul său natal.

Publicații. *Boalele sângelui și organelor hematopoietice,* 1924 – prima lucrare consistentă de hematologie în limba română; *Aspectele anatomopatologice ale sifilisului aortic,* 1925; Dr. Popa Rubin și Dr. M. Hăngănuțiu, *Les Malformations congenitales de la vezicule biliaire. Etude clinique, radiologique et histopathologique,* în „Congres internațional de l'isuffisance hepatique Vichy, 1937, p. 491; Dr. Popa Rubin, Dr. Pop Leonida și Dr. Bulbuca, *Exo-stoze și hiperostoze osteogenice familiare la o bolnavă cu cancer al vulvei,* în „Cancerul", nr. 3, 1937; Dr. Popa Rubin și Dr. Plauchitiu, *Rabdomiomele congenitale ale inimei,* în „Cancerul", nr. 4, 1937; Dr. Popa Rubin și Dr. Radu Petru, *Considerațiuni anatomo-clinice asupra cancerului pulmonar în legătură cu 40 de cazuri autopsiate,* în „Cancerul", 1938;

Bibliografie. Universitatea Regele Ferdinand din Cluj, *Anuarul 1937-1938,* p. 165; Stelian Neagoe, *Viața universitară clujeană interbelică,* vol. II, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1980, p. 313, 359; Ovidiu Pascu, Honorius Popescu, Cristian Bârsu, *Școala clujeană de Medicină și Farmacie. Ctitorii faimei, 1919-1999,* Ed. Medicală Universitară „I. Hațieganu", Cluj-Napoca, 1999, pp. 239-242; N. Ursea, *Enciclopedia medicală românească. Secolul XX,* București, 2001; M. Bojiță; Ovidiu Pascu; Honorius Popescu; Cristian Bârsu, *Școala Medicală Clujeană*, ediția a doua, întregită cu încă 41 de personalități, Ed. Medicală Universitară „I. Hațieganu", Cluj-Napoca, 2004, pp. 116-117; Florea Marin, *Facultatea de Medicină, școala medicală clujeană și spitalele din Cluj (1500-2000). Scurt istoric,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004, pp. 649-651; Dan Fornade, *Personalități clujene (1800-2007),* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007; Sorin Nicu Blaga, *Spiritul Blajului,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2009; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 452-453; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 576-577.

[18]

ȘTEFAN MANCIULEA
(1894-1985)

Conferențiar la Catedra de Geografie
a Facultății de Științe (1942-1947)

Biografie. Profesor universitar, geograf, istoric, publicist, preot greco-catolic, Ștefan Manciulea s-a născut la 6 decembrie 1894, în satul Straja, com. Berghiu, județul Alba, într-o familie de țărani. Școala primară a urmat-o în satul natal, iar studiile gimnaziale și liceale la Gimnaziul Român Unit de Băieți din Blaj (1905-1913). După terminarea liceului a urmat Academia de Teologie Greco-Catolică din aceeași localitate (1913-1917), ultimul an la Oradea, unde se refugiase Mitropolia și Semina rul. A funcționat, timp de doi ani (1917-1919) ca învățător în satul vecin Hăpria. A participat împreună cu consătenii săi la Marea Adunare Națională din 1 Decembrie 1918, de la Alba Iulia. În 1919 își continuă studiile superioare înscriindu-se la Facultatea de Litere a Universității din București, specialitățile geografie și istorie (1919-1921), cu profesorii Nicolae Iorga, Vasile Pârvan, S. Mehedinți, G. Murnu, fiind considerat „student eminent" și numit „custodele bibliotecii seminarului de Geografie", luându-și licența în Geografie, cu calificativul maxim, în 1921, și înscriindu-se la doctorat. În toamna anului 1921 este numit profesor de Geografie la Liceul „Moise Nicoară" din Arad, unde va funcționa până în 1928, când revine la Blaj și este numit profesor la catedra de geografie a Liceului Sf. Vasile (1928-1937),

în ultimul an fiind și director adjunct. Se căsătorește în 1927 cu Ana Bogdan din Totoi, născându-li-se două fiice; este hirotonit preot în același an fiind numit preot la Straja. Între anii 1938-1942 este inspector școlar pentru regiunea Mureș. Va îmbina activitatea didactică cu cea de cercetător și de organizator al Bibliotecilor Orczy-Vásárhely din Arad și apoi cea Centrală din Blaj, precum și al Muzeului orașului Blaj. A fost invitat de N. Iorga să predea, o lungă perioadă de timp, la Universitatea Populară de la Vălenii de Munte. Întemeietorul Muzeului de Istorie din Blaj (1939), pe care l-a creat prin reorganizare științifică, continuând munca lui I. Micu Moldovan, A. Bunea, Z. Pâclișanu, Al. Lupeanu-Melin. A fost un timp director al Bibliotecii Centrale Arhidiecezane din Blaj (din 1938, după moartea lui Al. Lupeanu-Melin). După șaisprezece ani de muncă și cercetări stăruitoare, în 1936 își obține doctoratul în geografie cu calificativul „Summa cum laude", susținând teza de doctorat cu tema *Câmpia Tisei*, cu profesorul academician Simion Mehedinți, la Universitatea din București, continuând astfel lucrarea profesorului George Călean despre *Câmpia României*. La 1 ianuarie 1943 a fost numit, prin concurs, conferențiar la Catedra de Geografie a Facultății de Științe, secția Geografie regională, catedra de state și continente, la Universitatea din Cluj (1942-1947) (refugiată din 1940 la Timișoara), unde rămâne până în 1947, când regimul comunist îl îndepărtează de la catedră. A fost colaborator al Institutului de Istorie Națională din Cluj și membru al Societății de Geografie din România, membru al „Astrei" etc. Distins cu premiul „Udrișteă Năsturel" al Academiei Române (1934). Specialist în istoria modernă a Transilvaniei, contribuții privind Revoluția românilor ardeleni din 1848-1849, regimentele de graniță, cărturari blăjeni și legăturile acestora cu Franța. A studiat aspecte geografice și demografice ale zonei din vestul țării. Activitatea lui Timotei Cipariu și relațiile scriitorilor români cu Blajul constituie un alt capitol al preocupărilor de istorie literară ale lui ȘM. În contextul epurărilor politice, Ministerul Educației Naționale, în conformitate cu articolul 55 din *Legea nr. 139/1947,* cu *Decizia nr. 18*, din 13 august 1947, a *Comisiei ministeriale pentru redresarea economică* și propunerile *Comisiei interministeriale pentru raționalizarea Învățământului superior,* a întocmit o decizie prin care erau comprimați 1.500 de membrii ai corpului didactic din învățământul universitar din întreaga țară; atunci au fost comprimați conferențiarii Nicolae Mărgineanu și Ștefan Manciulea. După desființarea Bisericii

Române Unite (1948), în 1951 este arestat și condamnat de către Tribunalul Militar din Cluj la șase ani de temniță grea pentru „apartenență la Biserica Greco-Catolică și publicarea de lucrări științifice aţâţătoare la ură rasială între naționalitățile conlocuitoare". Este vorba de *Granița de Vest*, 1936; *Așezări românești din Ungaria și Transilvania în secolele XIV-XV*, Blaj, 1941, 212 p. și altele, premiate de Academia Română și folosite apoi de Lucrețiu Pătrășcanu la încheierea Tratatului de Pace de la Paris (1945). Folosind ca surse bibliografice tocmai publicații maghiare, aceste lucrări demonstrau vechimea și continuitatea românilor în vatra străbună la Granița de vest a țării, precum și intensul proces de desnaționalizare la care au fost supuși. A fost judecat de Tribunalul Militar Cluj în grupul celor 19, la data de 17/18 aprilie (Joia și Vinerea Mare) 1952. A fost întemnițat, pentru credință, considerat dușman al regimului comunist, petrecând mai mulți ani în temnițele de la Jilava, Aiud, Baia Sprie, Caransebeș și Gherla până în 1958; în 1961 este arestat din nou de același tribunal și condamnat din nou la alți cinci ani de închisoare corecțională petrecuți în temnițele de la Gherla și Dej până în 1964, când a fost eliberat. Devine figura emblematică a Blajului după 1948, în care a trăit și a încercat să-și continue cercetările științifice între cele două arestări și detenții – în total 10 ani între 1951-1958 și 1961-1964. Rămas pe drumuri, cu sănătatea distrusă, nu a mai putut reveni în învățământ, ci a fost angajat ca lucrător cu ziua la ferma Școlii Normale Blaj-Chereteu, muncitor la sera CFR, laborant la Liceul teoretic „Iacob Mureșianu", „îngrijitor de parc" la Sanatoriul TBC din Blaj (instalat în clădirea Academiei Teologice unde a fost student și profesor), de unde s-a pensionat în 1969. Om înalt, sobru, sfios, slab, intrat în legendă încă în viață fiind, datorită orizontului său enciclopedist, ajuns personaj de roman (Ștefan Straja, alias Mihalcea din cartea lui Ion Brad, *Proces în recurs*, Ed. Eminescu, București, 1988). Ștefan Manciulea s-a stins din viață în Blaj la 90 de ani, la 12 iulie 1985, fiind prohodit de mitropolitul Alexandru Todea, înconjurat de un mare număr de preoți greco-catolici și o mulțime mare de credincioși. A fost înmormântat în cimitirul de la Bisericuța grecilor – Pantheonul Blajului – alături de marii săi înaintași: Timotei Cipariu, Al. Sterca Șuluțiu, Ioan Rusu, Ion Micu Moldova și alții.

Lucrări. *Contribuții la studiul șesului Tisei,* în „Buletinul Societății Regale Române de Geografie", București, 1923, pp. 34-65 (și Extras, București, 1924); *Scrisori și acte privitoare la mișcarea revoluționară a Românilor*

din Ardeal și Ungaria în 1848-49 (Din arhiva lui Ladislau Csányi), în „Anuarul Institutului de Istorie Națională din Cluj" (AIINC), 1926-1927, pp. 251-285 (și Extras, București, 1927, Tip. Cartea Românească, București, 1927); *Infiltrări de populații străine în Banat*, în „Buletinul Societății Geografice Române", 1927, pp. 76-111; *Regimentele grănicerești din Ardeal și Banat la 1840*, în „Anuarul Institutului de Istorie Națională din Cluj" [AIINC], vol. V, 1928-1930, Cluj, 1930, pp. 431-448; *Contribuții la studiul elementului românesc din Câmpia Tisei și Carpații Nordici,* în „Lucrările Institutului de Geografie al Universității din Cluj", Cluj, Vol. IV, 1928-1929, pp. 127-160+3 h (și Extras, Tiparul Ardealul, Cluj, 1931); *România și minoritățile etnice la nord-vestul țării*, în „Transilvania", 1935, pp. 354-382; *Românii și minoritățile etnice în Nord-Vestul țării,* Sibiu, Tip. Dacia Traiană, 1935, Biblioteca Astra, No. 21; *La frontière occidentale de la Roumanie à la lumière des études statistiques hongroises*, în „Revue de Transylvanie" (Cluj), II, 1935-1936, pp. 344-356; *Granița de vest [a României. Studiu istorico-etnografic]*, Blaj, Tip. Seminarului Teologic gr.-cat., 2 f., Blaj, 1936 (lucrare premiată de Academia Română în anul 1934 cu premiul „Năsturel"), alte ediții: Ed. Gutinul, Baia Mare, 1994; Ed. Buna Vestire, Blaj, 2014; *Din legăturile lui Vasile Alecsandri cu Blajul*, în „Cultura Creștină", Blaj, nr. 6-7, 1938, pp. 344-350; *Granița de Apus a Românilor din vechea Ungarie*, Ed. Datina Românească, Vălenii de Munte, 1939, 39 p.; *Hărțile maghiare din secolul XIX despre românitatea granței de vest,* în „Tribuna" (Cluj), 1940, nr. 155, pp. 2-3; nr. 156, pp. 2-3; nr. 157, pp. 2-3; *La Frontière d'Ouest de la Roumanie*, Bucarest (Vălenii de Munte, Tip. Datina Românească) 1940, 1 f., 80+11 p. planșe și hărți etnografice; *Românii și minoritățile etnice din Transilvania și părțile ungurene din întâia jumătate a veacului al XIX-lea,* în „Buletinul Societății Regale Române de Geografie", 1940, pp. 417-423 (și Extras: M.O. Imprimeria Națională, București, 1941); *Așezările românești din Ungaria și Transilvania în secolele XIV-XV*, Tip. Seminarului, Blaj, 1941 (Lucrare premiată în manuscris de Academia Română în Sesiunea Generală din anul 1940 cu „Premiul Statului", în valoare de 50.000 lei), ed. a II-a, ediție, studiu introductiv și note de Nicolae Edroiu, Ed. Sarmis, Cluj-Napoca, 2001, 303 p.; Augustin Bunea, *Istoria regimentelor grănicerești,* Lucrare publicată de Ștefan Manciulea, 1941, Tip. Seminarului, 95 p.; *Transilvania în cărțile românești de geografie apărute până la 1848*, în „Lucrările Institutului de Geografie al Universității din Cluj-Timișoara", 1942, pp. 103-128 (și Extras: Imprimeria Editurii Inst. Cult. De

Vest, Timișoara, 1942); *Studențimea universitară din Cluj și Societatea Literară „Iulia”*, în „Ardealul” (București), 1944, nr. 11, pp. 4.6; nr. 12, p. 6; *Legăturile Blajului cu Franța în anii 1870-1871,* în „Transilvania” (Sibiu), 1945, 1-2, pp. 50-58 (Extras: Ed. Astra Culturală, Sibiu, 1945); *Elemente de Politică Creștină*, București, Tip. Vremea, 1947; *Adunarea Națională dela Blaj. 3-15 mai 1848,* în „Bună Verstire”, Roma, nr. 2-3, 1973, pp. 50-63; *Studiul geografiei în școlile Blajului între anii 1851 și 1918,* în „Studii și cercetări de Geologie, Geofizică, Geografie”, Tom. XXIV, 1977, pp. 97-102; *Biblioteca mea*, în BC, 1994, 18, pp. 96-101; *Povestea unei vieți.* Ediție îngrijită de Ștefania Manciulea și Ion Buzași, Ed. Clusium, Cluj-Napoca, 1995, 176 p.; *Avram Iancu și Blajul*, Ed. de Ștefania Manciulea și Nicolae Mocanu, Ed. Clusium, Cluj-Napoca, 2000, 175 p.; *Istoria Blajului. Monografie istorică și culturală*, Ediție îngrijită și prefațată de Mircea Popa, Ed. Astra, Blaj, 2001, 160+10 p.

Bibliografie. *Doctor „Summa cum laude”,* în „Unirea”, Blaj, 1937, nr. 38 din 18 sept., p. 5; Nicolae Edroiu, în *Enciclopedia istoriografiei românești*, coordonator științific Ștefan Ștefănescu, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1978, p. 207; Ion Buzași, *Acea zi de neuitat. De vorbă cu Ștefan Manciulea,* în „Tribuna” (Cluj-Napoca), 1983, nr. 44, din 3 nov., p. 3; *Ștefan Manciulea la 90 de ani* [prezentare bio-bibliografică], în „Studii și cercetări de geologie, geofizică și geografie”, Seria Geografie, tom. XXI, București, 1984, pp. 67-68; Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu, *Dascălii Blajului (1754-1948)*, Ed. Demiurg, București, 1994, pp. 167-169; Ana Hinescu și Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului*, București, 1994, pp. 105-106; *Bibliografie,* în volumul Ștefan Manciulea, *Povestea unei vieți.* Ediție îngrijită de Ștefania Manciulea și Ioan Buzași, Ed. Clusium, Cluj-Napoca, 1995, pp. 162-166; *Bibliografia operei lui Ștefan Manciulea (1894-1985),* în *Așezările românești din Ungaria și Transilvania în secolele XIV-XV*, ed. a II-a, ediție, studiu introductiv și note de Nicolae Edroiu, Ed. Sarmis, Cluj-Napoca, 2001, pp. 32-41; Remus Câmpeanu, *Două personalități, două atitudini diferite față de Unirea religioasă: Nicolae Densușianu și Ștefan Manciulea*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Seria Theologia Graeco-Catholica Varadiensis”, XLVII, nr. 2, 2002, p. 139-144; Ioan Zevedei Drăghiță, *Ștefan Manciulea în slujba Muzeului Blajului (1938-1940),* în „Acta Blasiensia”, II, Blaj, 2002, pp. 279-290; Ioan Mitrofan, *Gânduri împărtășite, Corespondență inedită Ep. Ioan Ploscaru către Prof. Ștefan Manciulea (1968-1984),* Centrul de Studii Jacques Maritain, II, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2002, pp. 173; Mircea Popa, *Figuri*

universitare clujene, Ed. Grinta, Cluj-Napoca, 2002, p. 109-114; Ioan Mitrofan, *Ștefan Manciulea – preot profesor doctor al Bisericii Blajului, repere bio-bibliografice*, în Studia Universitatis „Theologia Catholica", nr. 3, 2004, pp. 121-131; Ion Brad, *Printre oamenii Blajului*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2011, pp. 51-100; Mihai Teodor Nicoară, *Universitatea „Regele Ferdinand I" din Cluj între două dictaturi (1940-1947)*, Ed. Accent, Cluj-Napoca, 2011, pp. 314, 322-325 etc.; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 308-312; Delia Țălnar, *Pantheonul Blajului,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2017, p. 49; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 276-277; Ioan Mitrofan, *Ștefan Manciulea 1894-1985,* în Mitropolia Română Unită cu Roma Greco-Catolică, *100 de personalități ale Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică*, coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2018, pp. 224-228.

[19]

ION CHINEZU
(1894-1966)

Catedra de Istoria culturii românești (1931)

Biografie. Ion Chinezu (1894-1966) a fost un critic literar și traducător român. A fost o personalitate culturală transilvăneană a timpului său și a realizat numeroase traduceri din literatura maghiară și germană. S-a născut în 15 august 1894 în satul Sântana de Mureș, în familia țăranului Ion Chinezu și a soției sale, Ana (n. Hosu). A urmat școala primară în Sântana de Mureș, Liceul Romano-Catolic din Târgu Mureș, Facultatea de Teologie Greco-Catolică din Blaj și Facultatea de Litere a Universităților din Budapesta și din București, obținând în 1920, după Unirea Transilvaniei cu România, licența în filologie română și romanică la București. Aflat în 1918 ca student la Budapesta el a revenit la Târgu Mureș și, împreună cu fostul coleg D. Antal, i-a mobilizat pe țăranii din satele mureșene să trimită delegați la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918. După absolvirea studiilor universitare a lucrat ca profesor de limba română la Liceul „Al. Papiu-Ilarian" din Târgu Mureș (1920-1925) și la Liceul „George Barițiu" din Cluj (1925-1940). A obținut în 1930 titlul de doctor în litere la Universitatea „Regele Ferdinand I" din Cluj, cu teza *Aspecte din literatura maghiară ardeleană. 1919-1929*, apoi a fost timp de doi ani (1930-1932) bursier la Universitatea Sorbona din Paris. Profesorul Nicolae Iorga îl considera pe Chinezu drept unul dintre cei mai apreciați exegeți ai literaturii

maghiare din acea vreme. A fost numit asistent onorific la Catedra de istoria culturii românești a Universității din Cluj, creată în 1931 pentru Octavian Goga. A fost prieten o lungă perioadă cu poetul Lucian Blaga. În perioada interbelică a fost influențat de mișcarea de extremă dreapta, fiind stimulat în această direcție de creșterea agresivității mișcărilor revizioniste și a mișcărilor politice de stânga. În calitate de lider provincial al Gărzii de Fier, profesorul Chinezu s-a ascuns la una din moșiile familiei Hațieganu din județul Alba pentru a scăpa de represaliile autorităților române cauzate de asasinarea în septembrie 1939 a primului ministru Armand Călinescu. **Activitatea diplomatică.** În toamna anului 1940, după ce Transilvania de Nord a fost cedată Ungariei prin Dictatul de la Viena, iar Clujul s-a aflat în teritoriul ocupat de maghiari, profesorul Ion Chinezu s-a mutat la București. A fost numit profesor la Liceul „Spiru Haret" din București, dar nu a apucat să profeseze deoarece a intrat în serviciul diplomatic, fiind detașat temporar în Ministerul de Externe. A fost trimis mai întâi pe post de consul general la Cluj (1940-1943) și apoi la Ambasada României de la Budapesta (1943-1944). Profesorul Chinezu a susținut ulterior că a fost chemat în Ministerul de Externe în calitate de specialist în problemele maghiare pentru a ajuta populația românească din nordul Transilvaniei, care era atunci încolțită „din toate părțile, zbătându-se în suferință și umilință". „N-am servit un regim, n-am servit un om și cu atât mai puțin o dictatură. Am servit poporul asuprit de un regim oligarhic care stăpânea în acest moment în Ungaria", a afirmat el. În perioada cât a lucrat ca diplomat a continuat să facă parte din personalul Ministerului Culturii, fiind transferat prin adresa nr. 1131145 din toamna anului 1943 ca profesor la Liceul „Aurel Vlaicu" din București. După ce România a întors armele împotriva Germaniei, la 23 august 1944, a fost arestat, iar în noiembrie 1944, când trupele Germaniei naziste au ocupat Ungaria, a fost deportat de Gestapo în Germania în calitate de diplomat al unui stat cu care Germania se afla în război. A revenit în România în octombrie 1945 cu primul tren de repatriați din Germania și a continuat să lucreze în Ministerul de Externe până în 1947 ca membru al comisiei de elaborare a materialelor pentru încheierea Tratatelor de Pace de la Paris din 1947. A fost pensionat în 1947 și, prin decizia nr. 188030 din 2 noiembrie 1948, a primit o pensie pentru munca sa de profesor și de consul general. Regimul comunist l-a marginalizat din cauza orientării sale de dreapta și nu i-a permis să fie angajat

nicăieri. Pensia i-a fost sistată în ianuarie 1960 pe motiv că a deținut funcția de consul general, în timpul regimului antonescian. **Activitatea de traducător.** A fost nevoit să lucreze ca traducător, fără a i se permite să semneze cu numele lui; a semnat cu pseudonimele Ion Urcan, Petre/Petru Mureșanu, Andrei Aldea, Alexandru Aldea, Thomas Mann, Ana Seghers. Cunoștea excelent limbile și literaturile maghiară și germană. A tradus, din 1948 până în 1964, un număr mare de nuvele, piese de teatru și romane din literatura maghiară clasică și contemporană, semnând cu pseudonimele P. Mureșanu, Andrei Aldea și Alexandru Aldea, iar apoi a tradus unele opere scrise în limba germană. Mai întâi a tradus din limba maghiară, iar apoi a tradus din limba germană romanul *Casa Buddenbrook* al lui Thomas Mann. Verile venea deseori la Blaj, unde era găzduit de sora lui și de cele două nepoate (profesoarele Emilia și Viorica Viciu) în locuința lor de pe strada Inocențiu Micu Klein (numită pe atunci Învățătorilor) nr. 9 și avea condiții prielnice pentru desfășurarea activității de traducător. A fost căsătorit cu o profesoară. În ultimii ani de viață Ion Chinezu a fost aproape orb și nu se mai putea deplasa. A murit în anul 10 decembrie 1966 la București.

Lucrări. *Aspecte din literatura maghiară ardeleană. 1919-1929*, Cluj, 1930; *Poezii patriotice*, antologie, în colaborare cu ion Breazu, Cluj, 1958; *Pagini de critică*, ediție îngrijită și prefață de Ion Negoițescu, București, 1969. **Traduceri**. István Asztalos, *Vântul nu se stârnește din senin*, București, 1949; Zsigmond Moricz, *Rubedenii*, București, 1949; György Kovács, *Cu ghearele și cu dinții*, București, 1950; Zoltan Vas, *Șaisprezece ani de închisoare*, în colaborare cu Emil Giurgiuca, București, 1951; Kálmán Mikszáth, *Două alegeri în Ungaria*, București, 1951; Anna Seghers, *Morții rămân tineri*, București, 1952; Zsigmond Moricz, *Haiducul își joacă murgul*, București, 1952 (ed. a II-a, 1962); Klara Fehér, *Insula cutremurelor*, București, 1953; Péter Veres, *Încercarea*, București, 1953; András Sütő, *Pornesc oamenii*, București, 1953; András Sütő, *A șaptea bucurie*, în colaborare, București, 1954; István Horváth, *Brazdă peste haturi*, București, 1954; Mór Jókai, *Crăișorii*, București, 1955; Péter Veres, *Nevastă rea*, București, 1955; László Ferencz, *Ceața*, București, 1956; Thomas Mann, *Casa Buddenbrook*, introducere de Hans Mayer, București, 1957 (alte ed., I-II, 1972; 1993; 1997); István Asztalos, *Jóska*, București, 1957; István Horváth, *Berbecul brumăriu*, în colaborare cu Gelu Perian-Păteanu, București, 1957; György Kovács, *Buchetul*, București, 1957; László Ferencz, *Umbra*, București, 1957; Zsigmond Moricz, *Opere alese*,

I-V, prefață de Pal Nagy, București, 1957-1970; István Nagy, *Dincolo de barieră*, București, 1958; István Korda, *Drumul cel mare*, prefață de Vlaicu Bârna, București, 1958; Ferenc Szemlér, *Muntele cu trei cocoașe*, București, 1959; György Kovács, *Fata din Ojdula*, București, 1960; István Asztalos, *Omenie*, București, 1960; András Sütő, *Aripă de rândunică*, București, 1960; Ervin Mikó, *Asalt în țara stufului*, București, 1961; Kálmán Mikszáth, *Căsătorie ciudată*, prefață de M.N. Tudor, București, 1961; Ferenc Szemlér, *Solstițiul*, prefață de Remus Luca, București, 1961; István Asztalos, *Povestind copiilor*, prefață de Mihai Gafița, București, 1961; István Asztalos, *Duminecă cu dragoste*, în colaborare cu Constantin Olariu, prefață de Ion Oarcăsu, București, 1962; Zsigmond Moricz, *Rubedeniile. Un om fericit*, prefață de Pop Simion, București, 1962 (ed. a II-a, 1964); János Szász, *Primii și ultimii*, București, 1963; György Kovács, *Comoara Cristofilor*, București, 1965; András Sütő, *Cei dintâi și cei din urmă*, I-III, București, 1973. În paralel cu activitatea didactică a desfășurat și o intensă activitate publicistică, colaborând la revistele *Mureșul*, *Dacoromania*, *Erdély Helikon*, *Societatea de mâine*, *Boabe de grâu*, *Revista Fundațiilor Regale* etc. A colaborat la elaborarea unor lucrări editate de Muzeul Limbii Române din Cluj, printre care *Dicționarul limbii române*, *Atlasul lingvistic al României* sau bibliografiile *Dacoromaniei*. A fondat publicația *Mureșul*, care a avut o existență scurtă.

Împreună cu Victor Papilian a editat revista *Darul vremii* (1930), în care a scris cronici literare, și a condus prestigioasa revistă transilvăneană interbelică *Gând românesc* (1935-1940), inițiind totodată și ciclul de conferințe „Energii ardelene". În calitate de promotor al literaturii române din Transilvania a susținut și promovat scrierile lui Pavel Dan și ale altor scriitori transilvăneni din perioada interbelică. Jurnalul prozatorului Pavel Dan s-a aflat o lungă perioadă în posesia lui Ion Chinezu, care l-a menționat în prefața ediției princeps a volumului *Urcan bătrânul* (1938) al lui Pavel Dan. A fost preocupat, de asemenea, de raporturile literare româno-maghiare și a susținut necesitatea cunoașterii operei literare a popoarelor vecine, precum și a populațiilor minoritare, pentru înțelegerea ambianței istorice, geografice, sociale și culturale. „Am socotit totdeauna că a cunoaște literaturile popoarelor care ne înconjoară e un lucru tot atât de important pentru noi ca și familiarizarea cu marile curente ale Occidentului…", a scris într-un articol publicat în 1935 în revista clujeană *Gând românesc*. Teza sa de doctorat, *Aspecte din literatura maghiară ardeleană.*

1919-1929, publicată la Cluj în 1930 de editura revistei „Societatea de mâine", este primul studiu cuprinzător dedicat literaturii maghiare din România.

Bibliografie. Zaciu, Mircea, Papahagi, Marian, Sasu, Aurel. *Dicționarul scriitorilor români*, vol. 1: A-C, Ed. Fundației Culturale Române, București, 1995, pp. 555-556; *Clujeni ai secolului 20*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2000, p. 70; Mircea Popa, *Figuri universitare clujene,* Ed. Grinta, Cluj-Napoca, 2002, pp. 179-188; Aurel Sasu, *Dicționar biografic al literaturii române A-L*, vol. I, Ed. Paralela 45, București, 2004, p. 322; Fornade, Dan, *Personalități clujene. Dicționar ilustrat (1800-2007),* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007, p. 127; Petraș, Irina, *Clujul literar 1900-2005: dicționar ilustrat,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005, p. 32; *Ion Chinezu et le transylvanisme. Une première approche*, în *Austrian Influences and Regional Identities in Transylvania,* editat de François Bréda, Valentin Trifesco, Luminița Ignat-Coman, Giordano Altarozzi, Ed. AB-ART, Grenzenlose Literatur, Bratislava-Frauenkirchen, 2012, pp. 159-167; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 125-126.

[20]

ION BREAZU
(1901-1958)

Profesor la Facultatea de Litere (1943-1958)

Biografie. Istoricul, criticul literar și publicistul Ion Breazu s-a născut în 4 aprilie 1901 în satul transilvănean Mihalț, de lângă Blaj, în familia agricultorilor Victor și Floarea Breazu (n. Cernău). A urmat școala primară în satul natal, apoi studiile secundare la Blaj (1913-1919), finalizate la Orăștie, unde își dă și bacalaureatul (1920), și ulterior Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Cluj (1920-1924), obținând licența în limba și literatura română, secundar istorie (1924). I-a avut ca profesori în Facultate pe Gheorghe Bogdan-Duică, Sextil Pușcariu, Nicolae Drăganu și Ioan Lupaș. După absolvirea Facultății lucrează ca redactor la săptămânalul clujean *Societatea de mâine* (1926-1933), arhivar suplinitor la Arhivele Statului din Cluj și profesor suplinitor (1924-1926). În anul 1926, la recomandarea profesorului Sextil Pușcariu, obține o bursă de doi ani (1926-1928) la Școala Română de la Fontenay-aux-Roses, de lângă Paris, condusă de Nicolae Iorga, unde studiază relațiile româno-franceze. Publică la Paris în 1928 studiul *Edgar Quinet et les Roumains*, care constituie debutul său editorial. După revenirea în România, în 1928 este angajat la Muzeul Limbii Române din Cluj, sub conducerea lui Sextil Pușcariu, lucrând ca asistent la fonetică experimentală, șef al secției bibliografice și al bibliotecii, apoi administrator (1940-1945). În anul 1931, în Franța, obține titlul de doctor în filologie cu teza *Edgar Quinet și românii*, continuându-și în paralel

cercetările cu privire la literatura transilvăneană și cercetările de literatură comparată. Studiul *Michelet și românii* (1935) este premiat de Academia Română în 1937, în urma raportului lui Nicolae Iorga. Este cooptat în învățământul universitar, fiind numit în 1943 conferențiar de istoria literaturii la Facultatea de Litere a Universității din Cluj-Sibiu, apoi promovat profesor al Universității din Cluj (1955-1958). Predă cursul de Istoria literaturii române moderne, în care prezintă circulația valorilor universale în spațiul cultural românesc din Transilvania. Ion Breazu a fost un militant activ pe plan cultural, îndeplinind în paralel și funcțiile de „secretar propagandist", apoi de „secretar literar" al Astrei (1936-1945), fiind redactor responsabil al revistei *Transilvania* (1941-1945). Începând din 1951 a condus Secția de istorie literară și folclor a Filialei Cluj a Academiei Române și a fost redactor responsabil al Buletinului de studii și cercetări de istorie literară și folclor din Cluj. A decedat prematur, la Cluj, în 11 mai 1958. Începând din septembrie 1996 școala gimnazială din satul natal Mihalț îi poartă numele.

Lucrări. *Edgar Quinet et les Roumains*, Datina Românească, Paris [Vălenii-de-Munte], 1928; *Bibliografia periodicelor (1927-1928)* (în colaborare), București, 1931; *Viața literară românească în Ardealul de după Unire*, Cluj, 1934; *Michelet și românii. Studiu de literatură comparată*, Universitatea „Regele Ferdinand I" Cluj, Biblioteca Dacoromaniei, nr. 9, 1935; *Biobibliografia lui Gheorghe Bogdan Duică – Bio-bibliographie de Georges Bogdan Duică*, ediție bilingvă (în colaborare cu I. Crăciun), Cluj, 1936; *Literatura „Tribunei", I Proza*, București, 1936; *La Littérature contemporaine en Roumanie*, Cluj, 1936; *Bibliografia publicațiilor (1933, 1934 și 1935)* (în colaborare), București, 1938; *Lupta românilor din Transilvania pentru limbă*, Sibiu, 1943; *Die neuere rumänische Literatur Siebenbürgens*, București, 1943; *Literatura Transilvaniei. Studii, articole, conferințe*, București, 1944; *Universitatea românească «Regele Ferdinand I» din Cluj*, 1944; ediție îngrijită și studiu introductiv de Vasile Pușcaș, Ed. Școala Ardeleană, 2019; *Folklorul revistelor „Familia" și „Șezătoarea"*, Sibiu, 1945; *Curs de istoria literaturii române moderne (Eminescu și Caragiale)*, Cluj, 1950 (litografiat); *Studii de literatură română și comparată*, ediție îngrijită de Mircea Curticeanu, vol. I-II, Cluj, 1970-1973; *De amicitia: Lucian Blaga-Ion Breazu. Corespondență*, ediție îngrijită de Mircea Curticeanu, Cluj-Napoca, 1995. **Antologii**. *Povestitori ardeleni și bănățeni până la Unire*, Cluj, 1937; *Antologie română*, în colaborare cu Sextil Pușcariu, Halle, 1938;

Poezii patriotice, în colaborare cu Ion Chinezu, Cluj, 1938; *Din viața satului transilvănean*, Cluj, 1942; *Mama, copilul și căminul familiar în poezia românească*, Sibiu, 1943.

Bibliografie. Radu Brateș, *Oameni din Ardeal,* Ed. Minerva, București, 1973; Ion Breazu, *Note de jurnal. Carte gândită și alcătuită de Mircea Curticeanu,* Cluj, 1995; Mircea Curticeanu, *De amicitia Lucian Blaga – Ion Breazu. Corespondență,* 1995; Mircea Popa, *Figuri universitare clujene,* Ed. Grinta, Cluj-Napoca, 2002, pp. 171-178; Aurel Sasu, *Dicționar biografic al literaturii române A-L*, vol. I, Ed. Paralela 45, București, 2004, p. 216; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 92-94.

[21]

ȘTEFAN PAȘCA
(1901-1957)

Facultatea de Filologie și Istorie (1932-1957)
Decan al Facultății de Filologie
Membru corespondent al Academiei Române

Biografie. Lingvistul și filologul Ștefan Pașca s-a născut în 20 martie 1901, în satul Crișcior, județul Hunedoara. A urmat școala primară în satul natal, gimnaziul la Brad și liceul la Blaj (Gimnaziul Român Unit de Băieți), Brașov, Orăștie. Se înscrie apoi la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității „Dacia Superioară" din Cluj, unde obține și doctoratul în lingvistică cu o teza de lexicologie și dialectologie: *Terminologia calului: Părțile corpului* (1927), publicată în „*Dacoromania*" (1928). Obține o bursă de specializare în onomastică la Școala Română din Roma, în anuarul căreia „Ephemeris Dacoromana" a publicat un studiu de onomastică veche sardă (1931). A activat în învățământul superior ca asistent și docent, disciplina Onomastică (1932), Lector de limba italiană, Conferențiar, disciplina Dialectologie (1938), apoi Profesor universitar de Limba și literatura română veche (1941), Limba română (din 1946). A fost, de asemenea, șef al Catedrei de Limba și literatura română la Facultatea de Filologie și Istorie; Director al Muzeului Limbii Române din Cluj (1945); Director adjunct al Institutului de Lingvistică al Academiei Române (1955); Decan al Facultății de Filologie Cluj și Redactor responsabil al revistei „Cercetări de

Lingvistică" (1957). În anul 1936 a primit Premiul „Ion Heliade Rădulescu" al Academiei Române pentru lucrarea *Nume de persoane și numele de animale din Țara Oltului,* cea mai importantă lucrare în domeniul onomasticii. În 2 iulie 1955 a fost primit membru corespondent al Academiei Române. A trecut la cele veșnice în 6 noiembrie 1957, la Cluj.

Lucrări. Dintre lucrările de specialitate semnate de Ștefan Pașca amintim: *Dicționar dialectal*, 1928; *Nume de persoane și nume de animale în Țara Oltului*, 1936; *Onomastica românească*; *Dicționarul graiurilor românești*; *O tipăritură munteană necunoscută din secolul al XVII-lea: Cel mai vechi Ceaslov românesc. Studiu istoric literar și de limbă*, 1939; *Probleme în legătură cu începutul scrisului românesc – versurile românești din sec. XVI ale Apostolului*, 1957; *Sufixe care indică apartenența locală. Nume de familie compuse din Țara Oltului*. Ștefan Pașca a fost autor a numeroase studii de specialitate publicate cu predilecție în „Dacoromania", dar și în revistele „Transilvania", „Ephemeris Dacoromana", „Societatea de mâine", „Țara Bârsei", „Gând românesc", „Studii italiene", „Langue et littérature", „Cercetări de lingvistică" ș.a. A avut, de asemenea, contribuții substanțiale la editarea *Dicționarului limbii române* (1946-1952) și *Atlasului lingvistic român*, partea a II-a, alături de Emil Petrovici.

Bibliografie. S. Pușcariu, în „Analele Academiei Române", tom LV, 1935, pp. 185-186; Al. Graur, în „Bulletin de la Société de Linguistique de Paris", XXXVIII, 1937, pp. 110-111; Iorgu Iordan, în „Însemnări ieșene", III, 1938, pp. 3-4; T. Bodogae, în „Revista teologică", XXIX, 1939, pp. 269-270; P.P. Panaitescu, în „Revista istorică română", IX, 1939, pp. 460-461; Sever Pop, în „Orbis", VII, 1958, pp. 300-303; Pompiliu Dumitrașcu, în „Cercetări de lingvistică", XXI, 1976, nr. 2, pp. 137-143; Eugen Pavel, în „Dacoromania", I, 1994-1995, nr. 1-2, pp. 321-331; Jana Balacciu, Rodica Chiriacescu, *Dicționar de lingviști și filologi români,* Ed. Albatros, 1978; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. Dicționar*, ediția a III-a revăzută și adăugită Ed. Enciclopedică/Editura Academiei Române, București, 2003; Dan Fornade, *Personalități clujene (1800-2007),* Ed. Casa Cărții de Știință, 2007; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, p. 411; Ion Moldovan, *Ștefan Pașca (1901-1957). Membru corespondent al Academiei Române,* în *Academia Română și Blajul,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2016, pp. 280-281; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 138-139.

[22]

IOACHIM CRĂCIUN
(1898-1971)

Facultatea de Litere (1924-1971)

Biografie. Istoricul, bibliologul, profesorul, ctitorul școlii bibliografice clujene Ioachim Crăciun s-a născut la 25 iunie 1898, la Dârlos, jud. Târnava Mare (azi jud. Sibiu). A urmat studiile primare și secundare la școlile ungurești și germane din comuna natală, la Sibiu și Blaj. Face parte din prima generație de studenți transilvăneni de după 1918 care au studiat la București cu profesori ca Nicolae Iorga, Vasile Pârvan și Dimitrie Onciul, precum și din prima promoție a școlii practice de arhivari și paleografi (1924-1925); din studenția de la Facultatea de Litere și Filosofie este angajat ca bibliotecar ajutor la Biblioteca Academiei Române, unde i-a avut îndrumători pe profesorii Ion Bianu și Al.-Sadi Ionescu, care îi îndrumă pașii spre o nouă specialitate: Bibliografia; a urmat o specializare la Paris-Sorbona, în istorie medievală și istoriografie, iar în domeniul științelor auxiliare ale istoriei și bibliografiei, la Ecole de Chartres (1926-1927); a cercetat metodele științifice ale Institutului Internațional de Bibliografie de la Bruxelles, unde a studiat organizarea și modul de funcționare a prestigioaselor biblioteci europene din Berlin, Viena, Leipzig, Berna, Milano, Veneția, Praga. Este colaborator la publicația *„International Bibliography of Historical Sciences"*, editată de un comitet cu sediul la

Washington și cu secretariatul la Paris. A activat, ca asistent, la Institutul de Istorie Națională din Cluj (1924-1937). De numele lui Ioachim Crăciun este legată introducerea noii științe, Bibliologia, în învățământul universitar din România. Lecția de deschidere a cursului pe care specialistul în materie o ținea în ziua de 12 noiembrie 1932, se intitula *O știință nouă, Bibliologia, în învățământul universitar din România*. În 1938 a devenit conferențiar de Bibliografie, din 1942 disciplină devenită Istoriografie română. În 1946 a devenit profesor, în 1948 a fost înlăturat iar după anii 1950 reangajat. În activitatea științifică a profesorului Ioachim Crăciun, un loc aparte îl obține colecția „Bibliotheca Bibliologica" (1933-1946). Colecția urmărea publicarea de repertorii bibliografice din toate domeniile științifice și bibliografiile personalităților marcante din ogorul științific al Transilvaniei. Prin activitatea sa didactică și științifică desfășurată timp de decenii, Ioachim Crăciun a pus bazele Școlii Bibliologice de la Cluj, continuând să fie mentorul ei și în împrejurările de după 1948. Sub conducerea profesorului, s-a constituit, în cadrul Institutului de Istorie din Cluj, colectivul pentru întocmirea Bibliografiei istorice a României, din care primul volum vedea lumina tiparului la Editura Academiei din București, în 1970. A repausat la 2 iunie 1971 la Cluj.

Lucrări. *O știință nouă. Bibliologia în învățământul universitar din România* [lecția inaugurală a cursului teoretic și practic ținut la Universitatea din Cluj, 12 mai 1932], Cluj, Tip. Cartea Românească, 1933; *Activitatea științifică la Universitatea „Regele Ferdinand I" din Cluj în primul deceniu, 1920-1930*, Cluj, Tip. Cartea Românească, 1935; *Bio-bibliografia lui Gheorghe Bogdan-Duică 1866-1934*. În colaborare cu Ion Breazu, Cluj, Tip. Cartea Românească, 1936; *Bibliografii românești apărute între 1930 și 1935. Note și recenzii*. Extras, Cluj, Tip. Cartea Românească, 1936; *Bibliografia Transilvaniei românești 1919-1928*, București, 1937; *Cartea românească în decursul veacurilor*, Cluj, Tip. Eparhiei Ortodoxe Române, 1937; *Doi bibliologi români: Ion Bianu 1856-1935 și Alexandru-Sadi Ionescu 1873-1926*, Cluj, Tip. Cartea Românească, 1937; *Biblioteci și cititori români în trecut și azi*. Extras din *Omagiu Înalt Prea Sfinției Sale dr. Nicolae Bălan, Mitropolitului Ardealului, la douăzeci de ani de arhipăstorire*, Sibiu, Tip. Arhidiecezană, 1940; *Tiparul la românii din Transilvania*, Sibiu, Tip. Arhidiecezană, 1941; *Catechismul românesc din 1544*,

urmat de celelalte catechisme româno-luterane Bârseanu, Sturdza și Marțian, Sibiu-Cluj, Tip. Cartea Românească, 1945-1946; *Bibliografia istorică a României*. Vol. I, București, Editura Academiei R.S.R., 1970 (colaborator).

Bibliografie. Stelian Mândruț, *Ioachim Crăciun și Bibliografia românească*, Cluj-Napoca, 1994; *Ioachim Crăciun și bibliologia românească. Studiu și bibliografia operei de Nicolae Edroiu*, Cluj-Napoca, 1994; Liviu Zgârciu, *Ioachim Crăciun și militantismul istoriografie clujene interbelice*, în „Annales Universitatis Apulensis", Series Historica, 13, Alba Iulia, 2009, pp. 171-183; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul universitarilor clujeni (I, 1919-1947)*, Ed. Accent, Cluj-Napoca, 2016, pp. 27-28; pentru foto: http://dspace.bcucluj.ro/bitstream/123456789/48610/1/BCUCLUJ_FCS_FOTO_I_C-81_fr_3.jpg

[23]

VICTOR MARIAN
(1896-1971)

Facultatea de Medicină; Facultatea de Matematică-Fizică (1920-1971)
Membru corespondent al Academiei de Științe (1942)

Biografie. Victor Marian, matematician, fizician, s-a născut în 26 februarie 1896, la Beldiu, în județul Alba; a urmat cursurile elementare la Aiud și Blaj, studiile secundare la Blaj (1910-1914); a studiat la Universitatea din Budapesta (1914-1915) și Cluj (1920-1923); a fost asistent suplinitor la Institutul de Fizică Generală (1920-1924), apoi șef de lucrări suplinitor la Institutul de Fizică Teoretică și Aplicată de la Universitatea din Cluj (1924-1929); a devenit titular al cursului de Istoria fizicii (1929-1932), apoi profesor de Termodinamică la Facultatea de Științe a Universității clujene (1937-1938); a beneficiat de o bursă de studii în Franța (1923) și a susținut o teză de doctorat la Universitatea din Strasbourg cu titlul *Puncte Curie feromagnetice și saturația absolută a unor aliaje de nichel* (1937). Din 1940 a devenit profesor la Facultatea de Medicină iar din 1948 la Facultatea de Matematică-Fizică din Cluj. Din 1942 a devenit membru corespondent al Academiei de Științe din România. A fost preocupat de studiul electrolizei și de istoria matematicii și fizicii în Transilvania. S-a stins din viață în 19 aprilie 1971, la Cluj. Un amfiteatru cu numele sau există azi la UBB.

Lucrări. *Lucrări practice de fizică,* 1931; *Supliment la cursul de acustică și optică,* 1932-1933; *Curs de fizică modernă*, 1933; *Culegere de probleme de fizică,*

1945; *Curs de fizică generală, Mecanica I-II*, 1947-1948; *Figuri de fizicieni români*, 1969; a tradus din lucrări de matematică și fizică universală; a tradus în română *Elementele* lui Euclid și *Principia Mathematica* de Newton.

Bibliografie. Iuliu Deac, *Dicționar enciclopedic al matematicienilor*, vol. I; Dan Fornade, *Personalități clujene (1800-2007),* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007, pp. 339-340; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 278-279.

[24]

NICOLAE MĂRGINEANU
(1905-1980)

Catedra de Psihologie la Facultatea de Filosofie și Litere (1926-1947)
Membru post-mortem al Academiei Române

Biografie. Profesorul Nicolae Mărgineanu a fost unul dintre reprezentanții iluștri ai școlii românești de psihologie în perioada interbelică și de după război, în pofida celor 16 ani de detenție comunistă. Drumul lui Nicolae Mărgineanu a început în imperiul Austro-Ungar, a fost martor al Unirii din 1918, a trăit sub trei regi: Ferdinand, Carol al 2-lea și Mihai, și a parcurs toate dictaturile din România de la cea regală la cea legionară, apoi la cea antonesciană și în final la cea comunistă. S-a născut sub Franz Iosef și a murit sub Ceaușescu. Nicolae Mărgineanu s-a născut la 22 iunie 1905 în satul Obreja județul Alba, în apropiere de Blaj, într-o familie de credincioși greco-catolici. A urmat școala primară din Blaj din 1917. Din paginile sale de memorii reies mărturii emoționante despre perioada petrecută la Blaj. După trei ani de studii, din cauza unor conflicte legate de un regulament prea strict pentru un spirit pasionat de știință, Nicolae Mărgineanu a părăsit școala de la Blaj pentru a continua studiile la Orăștie. Din 1923 a fost student la psihologie la Universitatea Regele Ferdinand I din Cluj, obținând licența în 1927 și doctoratul în filosofie, specialitatea psihologie în 1929, cu mențiunea *magna cum laude*. A făcut stagii de specialitate post universitare la Leipzig, Berlin, Hamburg, Paris, Londra, apoi ca bursier Rockefeller doi ani în marile universități americane: Harvard, Yale, Columbia, Chicago și Duke, în perioada 1932-1934. S-a

reîntors în țară și a ocupat catedra de psihologie a Universității din Cluj. Între 1926-1947 a urcat în ierarhia universitară de la preparator la conferențiar la Facultatea de Filosofie și Litere a Universității din Cluj. În contextul epurărilor politice, Ministerul Educației Naționale, în conformitate cu articolul 55 din *Legea nr. 139/1947*, cu *Decizia nr. 18*, din 13 august 1947, a *Comisiei ministeriale pentru redresarea economică* și propunerile *Comisiei interministeriale pentru raționalizarea Învățământului superior,* a întocmit o decizie prin care erau comprimați 1.500 de membrii ai corpului didactic din învățământul universitar din întreaga țară; atunci au fost comprimați conferențiarii Nicolae Mărgineanu și Ștefan Manciulea. A fost arestat în 14 aprilie 1948 și a fost condamnat la 25 ani de închisoare, petrecând timp de 16 ani prin infernul pușcăriilor: Malmaison, Jilava, Pitești, Aiud și Gherla. Motivul arestării a fost activitatea sa în Asociația Româno-Americană (A.R.A.), ce a constat în conferințe despre America și în informarea părții americane despre situația Transilvaniei; cu alte cuvinte, a ajuns în închisoare fiindcă și-a folosit talentul persuasiv pe lângă americani pentru ca Transilvania să revină României. În anul 1964 este eliberat din închisoare. Între 1971-1980 a fost profesor suplinitor al fostei sale catedre. Nu i s-a permis să ocupe în nici un fel vechea catedră, respectiv la departamentul de psihologie al Facultății de Istorie și Filozofie, la Universitatea „Babeș-Bolyai". A fost bibliotecar la Biblioteca Academiei – post pe care îl ocupase înaintea lui Lucian Blaga – și apoi cercetător principal la Institutul de Științe Pedagogice. În 1971 devine profesor invitat la Universitatea din Bonn. În 1972, profesor invitat la Universitatea din Hamburg. Invitat al fundației Rockefeller în anii 1979-1980. A fost tatăl regizorului Nicolae Mărgineanu și al doamnei Daniela Țăranu – soția academicianului clujean Cornel Țăranu. Diagnosticat cu cancer, se întoarce în țară unde moare pe 13 iunie 1980. În anul 2012 Academia Română i-a acordat titlul de membru post-mortem.

Lucrări. A publicat studii de psihologie a persoanei, psihometrică, psihologie matematică, psihologie a științei, psihologie aplicată în marea industrie. Profesorul Mărgineanu este autorul tratatului *Psihologia persoanei*, a fost unul dintre primii cercetători în domeniul psihologiei muncii, s-a implicat în organizarea pe baze psihologice a centrelor de reeducare și a organizat prima rețea a școlilor de ucenici. La editura Institutului de Psihologie al Universității din Cluj a publicat: *Psihologia exercițiului*, 1929; *Psihotehnica în Germania*, 1929; *Psihologia germană contemporană*, 1930; *Psihologia învățării*, 1930; *Psihologia franceză contemporană*, 1932; *Psihologia*

configurației (în colaborare cu L.Rusu, A. Roșca, D. Todoran), 1932; *Elemente de psihometrie*, Cluj, 1938; *Analiza factorilor psihici*, Cluj, 1938; *Psihologia persoanei*, 1940; *Psihotehnica în marea industrie*, 1942; *Psihotehnica*, 1943. La alte edituri a publicat: *Problema evoluției*, Ed. Societatea de Mâine, Cluj, 1931; *Natura științei*, Ed. Științifică, București, 1968; *Sub semnul omeniei*, Ed. pentru Literatură, București, 1970; *Psihologie și literatură,* Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1971, 2001; *Condiția umană*, Ed. Științifică, București, 1973; *Psihologie, logică și matematică*, Ed. Dacia, București, 1975; *Logical and Mathematical Psychology*, ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007 (postum). Memoriile sale au apărut în prima ediție la Ed. Dacia, Cluj-Napoca, în anul 1991, cu titlul *Amfiteatre și închisori*, incluzând doar o selecție de memorii, multe amintiri despre profesorii universitari alungați de la catedră sau închiși de comuniști. A doua ediție apărută la Institutul Cultural Român în 2002, *Mărturii asupra unui veac zbuciumat*, ediție îngrijită de Daniela Mărgineanu-Țăranu, prefață Mircea Miclea, 2000, cuprinde textul integral al volumului autobiografic. Opere în limbi străine: *Beiträge zur Psychologie der Übung*, Zeitschr. F. Angew. Psychol. 39, 1931, 491-530; *La théorie des facteurs*, L'Ann Psychologie, Paris, 1934; *Les facteurs psychologiques*, L'Ann Psychologie, Paris, 1934; *La nature de la loi scientifique et ses conditions d'exactitude*, Alcan, Paris, studiu într-un volum colectiv de omagiere a lui Pierre Janet; *Logical and Mathematical Psychology*, Ed. Presa Universitară, Cluj, 1997 (postum); *Depth and Height Psychology*, Ed. Presa Universitară, Cluj, 1998 (postum).

Bibliografie. Dumitru Salade, *Portrete de universitari clujeni,* Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1997, pp. 53-69; Mircea Popa, *Figuri universitare clujene,* Ed. Grinta, Cluj-Napoca, 2002, pp. 79-92; Cristina Anisescu, *Nicolae Mărgineanu, un psiholog în temnițele comuniste,* Ed. Polirom, Iași, 2006; Mihai Teodor Nicoară, *Universitatea „Regele Ferdinand I" din Cluj între două dictaturi (1940-1947),* Ed. Accent, Cluj-Napoca, 2011, pp. 306, 314, 317, 318 etc.; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 328-329; Nicolae Mărgineanu, Ana Boariu, *Nicolae Mărgineanu (1905-1980). Membru post-mortem al Academiei Române,* în *Academia Română și Blajul,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2016, pp. 282-286; Anca Berlogea-Boaru, *Nicolae Mărgineanu 1905-1980,* în Mitropolia Română Unită cu Roma Greco-Catolică, *100 de personalități ale Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna vestire, Blaj, 2018, pp. 238-242; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947),* vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 121-122.

I.3. PERIOADA 1948–1989

[25]

LAVINIA PĂCURARIU-RUSU
(1907-1994)

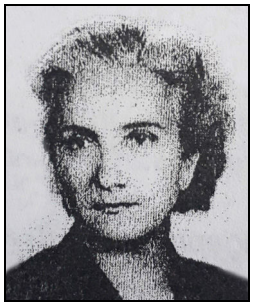

Cadru universitar la Clinica de Oftalmologie

Biografie. S-a născut la 17 iulie 1907, în satul Tătârlaua, județul Alba. Urmează școala primară și liceul la Blaj, unde tatăl său era notar public, iar în 1926 se înscrie la Facultatea de Medicină din Cluj, pe care o absolvă în 1923. Reușește la concursul de preparator la Clinica Oftalmologică Cluj. S-a căsătorit cu reputatul specialist oftalmolog prof. Ioan Păcurariu (1910-1991), cu care a avut doi copii. Cadru didactic talentat, dotată cu deosebită inițiativă și capacitate organizatorică, împreună cu colectivul clinicii, a participat, în brigăzi mobile, conduse de ea, la depistarea și eradicarea trahomului din școli și colectivități. Parcurge treptele didactice de asistent și șef de lucrări. A desfășurat o activitate științifică bogată, concretizată prin numeroase publicații de specialitate, mai ales despre cecitatea la copii. A avut contribuții importante în parazitozele oculare, studiind oftalmomiazele palpebrale și cisticercoza intraoculară. A studiat complicațiile cheratouveale în scleroza în plăci, corioretinita exudativă, hemoragii recidivante în vitros în tulburări endocrine, la pubertate și în menopauză. A utilizat betaterapia în pterigionul recidivat. A repausat la București, retrasă la familia fiicei sale, în 3 noiembrie 1994, fiind înmormântată la Cluj, alături de soțul său.

Lucrări. *Tratat de oftalmologie* (în colaborare), 1958.

Bibliografie. Florea Marin, *Facultatea de Medicină. Școala Medicală Clujeană și Spitalele din Cluj (1500-2000). Scurt istoric*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004, pp. 559-560.

[26]

AUGUSTIN MUREȘAN
(1908-1985)

Cadru universitar la Clinica Medicală I (1933-1939)

Biografie. S-a născut la 12 iulie 1908, în satul Chimitelnic-Mureș (azi Cipăieni-Turda). Studii liceale la Târgu Mureș și Blaj, Facultatea de Medicină la Cluj (1927-1933). Din timpul studiilor a fost remarcat de prof. Titu Vasiliu și reținut drept cadru didactic la disciplina de anatomie patologică (preparator și asistent 1933-1939). În anul 1939 a fost solicitat să se transfere la Catedra de Anatomie patologică din București, unde a rămas până în 1960. Din 1960 lucrează la Institutul de Medicină din Cluj-Napoca și la Institutul Oncologic până la pensionare (1973). A desfășurat o activitate științifică bogată, concretizată prin numeroase publicații de specialitate. A repausat în 1985.

Bibliografie. Florea Marin, *Facultatea de Medicină. Școala Medicală Clujeană și Spitalele din Cluj (1500-2000). Scurt istoric*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004, p. 651.

[27]

IOAN MACAVEI
(1911-2011)

Clinicile Facultății de Medicină (1935-1952)

Biografie. Ioan Macavei a văzut lumina zilei la Gherla, județul Cluj, în 6 decembrie 1911, într-o familie de țărani greco-catolici. Studii elementare și secundare la Gherla și Blaj unde au studiat părinții și un unchi. A absolvit Facultatea de Medicină la Cluj (1928-1934). Din 1935 este medic stagiar la Clinica Medicală I sub conducerea acad. prof. Iuliu Hațieganu până la înlăturarea acestuia. În 1937 s-a căsătorit cu Ana Victoria, fiica profesorului Alexandru Lepădatu, și au avut doi copii. Carieră didactică, șef de lucrări, conferențiar, profesor. În 1947, la un prim val de selecționare a cadrelor universitare pe baza noilor principii, a fost îndepărtat din învățământ ca fiind de origine socială nesănătoasă. Reprimit după câteva luni din cauza lipsei de cadre, a mai funcționat până în 1952 când la o nouă restructurare, pe aceleași baze, a fost scos definitiv din învățământul universitar, și s-a mutat la Spitalul CFR din localitate. Din 1958 a continuat să lucreze cu acad. prof. cardiolog Aurel Moga. În 1963 este transferat la Institutul Oncologic din Cluj, șef sector cercetare. A murit în 2 decembrie 2011 la Cluj-Napoca.

Lucrări. Monografia *Anemiile – noțiuni de patogenie clinică și terapeutică*, Cartea Românească, Cluj, 1947. A colaborat la două volume de

Lecțiuni practice de clinică medicală, 1948, și la volumul *Actualități de patologie medicală*, 1948. Volume: *Diagnosticul citologic și histologic al adenopatiilor* (1977, în colab. cu profesorul dr. G. Simu), 10 capitole în volumul *Cancerul – hemopatii maligne*, 1982. Profesor onorific al UMF Cluj-Napoca și membru emerit al Academiei de Științe Medicale.

Bibliografie. Florea Marin, *Facultatea de Medicină. Școala Medicală Clujeană și Spitalele din Cluj (1500-2000). Scurt istoric*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004, p. 339.

[28]

OCTAVIAN FODOR
(1913-1976)

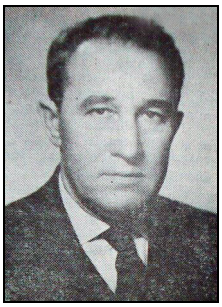

Facultatea de Medicină și Farmacie (1938-1948)
Membru titular al Academiei Române

Biografie. Medicul, profesorul universitar, scriitorul, academicianul Octavian Fodor s-a născut la 17 octombrie 1913, în Mediaș, jud. Sibiu. A urmat Liceul „Ștefan Ludwig Roth" la Mediaș (1919-1925) și Liceul „Sfântul Vasile cel Mare" din Blaj (1925-1931) unde obține bacalaureatul, apoi Facultatea de Medicină din Cluj (1931-1937). A fost preparator (1938-1942), asistent (1942-1949), la Clinica Medicală I din Cluj. În anul 1941, odată cu intrarea României în războiul împotriva URSS, a fost concentrat la un regiment de cavalerie, care a plecat pe front. Pentru activitatea sa a fost decorat cu *Meritul Sanitar* și *Coroana României cu Spade și Panglică de Virtute Militară*. În anul 1938/1940 a susținut teza de doctor-medic *Sindromul insuficienței coronariene*. În 1942 s-a căsătorit cu Maria (Ghighi), fiica dr. Iuliu Hațieganu. După război, după îndepărtarea din clinică a prof. Iuliu Hațieganu, Octavian Fodor a rămas în clinică, dar nu a mai fost plătit. Astfel, a profitat de existența unui post vacant la Timișoara, unde din 1949 până în 1953 a funcționat ca șef de lucrări la Clinica Medicală II a Institutului de Medicină din Timișoara (1949-1953). A revenit apoi la Cluj, continuându-și ascensiunea în ierarhia didactică, de la lector (1953-1955) la Clinica Medicală II Cluj, la conferențiar (1955-1961) și profesor titular (1961-

1967) de medicină internă la Clinica Medicală III din Cluj. A obținut titlul de doctor în științe medicale în anul 1956 cu teza *Cercetări asupra dinamicii secretorii a stomacului*. Din anul 1957 a îndeplinit sarcini de cercetare științifică în cadrul Institutului de Cercetări Medicale al Academiei R.S.România, filiala Cluj, în calitate de cercetător științific principal, șef de sector și director al institutului. A beneficiat de o bursă la Paris (1958), unde a continuat perfecționarea în bolile digestive. În anul 1959 a devenit doctor-docent. În anul 1959 a preluat conducerea Clinicii Medicale III și a devenit șef de catedră. În 1963 este ales membru corespondent al Academiei Române. A contribuit la înființarea Institutul de Sănătate Publică și Cercetări Medicale al Academiei de Medicină, filiala Cluj, pe care l-a condus între anii 1965-1967. Director al Institutului de Cercetări Medicale (1965-1976). În anul 1966 a fost ales rector al Institutului de Medicină și Farmacie Cluj, rămânând în această funcție până la deces (1976). Mai mult decât atât, din anul 1959 și până în anul 1976, în calitate de conferențiar și mai apoi de profesor, conduce exemplar Clinica Medicală III. În 1969/1974 este ales membru titular al Academiei Române. În anul 1973 a fost ales deputat în Marea Adunare Națională.

S-a remarcat prin studii privind aspectele genetice și patologia bolii ulceroase, a enterocolitei cronice și hepatitei epidemice. Este autorul medicamentelor Aspatofort, Ulcostop și Metaspart, folosite în tratarea bolilor ulceroase și a hepatitei cronice. A fost membru în colectivul de redacție al revistelor *Zeitschrift für Gastroenterologie* și *Nuclear Medizin*. A fost expert al OMS. A conferențiat în centre medicale din țară și străinătate (Paris, Boston, Leningrad, Los Angeles, Philadelphia, Uppsala, Stockholm etc). A fost membru al Organizației Mondiale de Gastroenterologie, al Societății Internaționale de Medicină Internă, al Uniunii Terapeutice Internaționale, membru de onoare al Grupului de Alergologi și Imunologi din țările latine. A devenit în anul 1969 membru titular al Academiei de Științe Medicale din România. În anul 1963, a devenit membru corespondent, apoi în 1974, membru titular al Academiei Române. În anul 1965 a primit premiul Ministerului Învățământului pentru activitatea științifică depusă, iar în anul 1973, titlul de *Profesor Emerit*. În iunie 1969 i s-a conferit titlul de Profesor universitar emerit al Republicii Socialiste România „în semn de prețuire a personalului didactic pentru activitatea meritorie în domeniul instruirii și educării elevilor și studenților și a contribuției aduse

la dezvoltarea învățământului și culturii din patria noastră". A fost decorat în 8 aprilie 1970 cu Ordinul Meritul Sanitar clasa I „pentru merite deosebite în domeniul ocrotirii sănătății populației din țara noastră". La 5 octombrie 1992, a fost desemnat *Cetățean de onoare* postmortem al Mediașului. De asemenea, la 25 august 2000 a fost înființată la Cluj, Fundația *Octavian Fodor* pentru sprijinirea procesului de învățământ medical și farmaceutic. La 25 octombrie, fostul Spital Clinic de Adulți din Cluj a primit denumirea de Spitalul Clinic de Urgență Prof. dr. *Octavian Fodor*, iar la 19 octombrie 2010 s-a înființat Institutul Regional de Gastroenterologie și Hepatologie *Prof. dr. Octavian Fodor* Cluj-Napoca, unitate sanitară publică subordinea Ministerului Sănătății, prin reorganizarea Spitalului Clinic de Urgență *Prof. dr. Octavian Fodor* din Cluj-Napoca, care s-a desființat. La 14 iunie 2013, cu prilejul celei de-a IV-a expoziții de literatură filatelică cu participare internațională *LITMEDFILA 2013*, organizată la Cluj-Napoca, a fost emisă o ștampilă filatelică cu efigiile Acad. Marin Voiculescu și Acad. Octavian Fodor, medici scriitori, la 100 de ani de la naștere. A repausat în 8 iunie 1976, la Cluj-Napoca. Astăzi funcționează la Cluj-Napoca Institutul Regional de Gastroenterologie și Hepatologie „Prof. dr. Octavian Fodor".

Lucrări. *Criporhidismul și dimorfismul genital (monografie medicală)*, Cluj-Napoca; *Concepții noi în icterul cataral. Contribuții clinice și de laborator*, 1944; *Noțiuni de fiziopatologie și clinică,* 1946; *Nefrita acută*, 1946; *Actualități de patologie medicală,* 1947; *Enteropatiile cronice nespecifice*, 1947; *Stomacul operat*, 1947; *Fiziopatologia clinică a marilor sindroame hepatice,* 1948; *Curs de Clinică medicală. Aparatul digestiv,* 1954; *colitele cronice,* 1962; *Sindromul de malabsorbție*, 1967; *Boala ulceroasă*, 1968; *Hepatita cronică*, 1970; *Enterocolita cronică*, 1970; *Biologia moleculară și medicina modernă,* 1971; *Biologie și vârstă*, 1971; *Hepatita virală,* 1971; *Tratat elementar de medicină internă*, 2 vol. 1972, 1973; *Rectocolita hemoragică*, 1975. Este autor a peste 150 de studii și lucrări științifice susținute și publicate în mod special în revista „Chirurgia" și în volumele sau în tomurile manifestărilor științifice naționale de chirurgie. S-a remarcat și ca eseist, publicând volumele: *În căutarea unor permanențe* și *Biologie și vârstă* (eseuri, sub redacția sa, 1971). A publicat Cronici de arte plastice, la *Tribuna*, în conducerea căreia a fost. A sprijinit mișcarea artistică a medicilor (pictură, sculptură, orchestra medicilor).

Bibliografie. R. Balaban, *Români celebri,* Cluj-Napoca, 1979; *Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii. Dicționar,* București, 1982;

Florea Marin, *Vieți dedicate omului. Personalități medicale clujene. Octavian Fodor*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1997; *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*, Cluj-Napoca, 2000; Mihail Mihailide, *Medici-scriitori români. Mic dicționar*, Ed. Viața Medicală Românească, București, 2001, pp. 123-124; Nicolae Ursea, *Enciclopedia medicală română sec. XX,* București, 2001; Dorina N. Rusu, *Membrii Academiei Române. Dicționar,* Ed. Enciclopedică, Ed. Academiei Române, București, 2003; Florea Marin, *Facultatea de Medicină, școala medicală clujeană și spitalele din Cluj (1500-2000). Scurt istoric,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004, pp. 58, 383-390; Dan Fornade, *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007, p. 209; Sorin Nicu Blaga, *Spiritul Blajului,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2009; I.Bruckner, N. Baltă, *Personalități ale medicinii interne românești din a doua jumătate a secolului XX,* Editura Academiei de Științe Medicale, București, 2012; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 201-202; Sorin Nicu Blaga, *Octavian Fodor (1913-1976). Membru titular al Academiei Române,* în *Academia Română și Blajul,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2016, pp. 315-317; Mihai Teodor Nicoară, Dicționarul Universitarilor Clujeni (1919-1947), vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2016, pp. 479-480; Mircea Hodarnau, *Centenar dr. Octavian Fodor*, http://www.mirceahodarnau.ro/centenar-dr-octavian-fodor (accesat 11 august 2017).

[29]

IOAN VINȚI
(1915-1987)

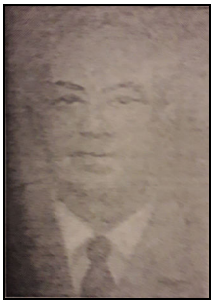

Facultatea de Medicină (1944-1948)

Biografie. Profesorul universitar Ioan Vinți s-a născut în 18 ianuarie 1915, la Micăsasa, județul Sibiu, nu departe de Blaj. A urmat studiile primare la Micăsasa, cele gimnaziale și liceale la Liceul de Băieți „Sf. Vasile cel Mare" Blaj (1932); Facultatea de Medicină a Universității „Regele Ferdinand I" Cluj (1938); Doctor în medicină cu teza *Considerațiuni asupra antimerelor* (1939). Lucrează mai întâi ca preparator onorific, apoi bugetar, la Institutul de Anatomie, sub conducerea prof. C. Velluda. În perioada refugiului a fost medic de circumscripție în localitățile Plopu și Cireșu din jud. Brăila (1939-1943). Revine la Cluj, în mediul universitar, ca asistent de farmacologie (1944) și medic specialist la Clinica de Obstetrică și Ginecologie II „Dominic Stanca" sub îndrumarea profesorilor Cristea Grigoriu, Traian Popoviciu, N. Coja. A fost medic primar în clinică (1952), conferențiar (1967), profesor universitar la Institutul de Medicină și Farmacie Cluj (1972) și profesor șef de clinică până în 1981. În cadrul Clinicii II de Ginecologie a deschis Cabinetul de Ginecologie Infantilă în 1960 și a lansat programul „Planning-ului Familial". În scopul realizării unor cercetări, împreună cu dr. I. Merfu, a înființat în 1971 primul Cabinet de Consultație prenupțială din țară, la Cluj, apoi la Blaj. A participat la conferințe, simpozioane și congrese naționale și internaționale cu peste 250

de comunicări, publicate în volumele editate cu ocazia acestor manifestări. Este autorul a peste 70 de lucrări științifice reprezentând rezultatele cercetărilor sale și ale colaboratorilor săi. Este membru în Consiliul Superior de Obstetrică și Pediatrie; în Consiliul Societății de Ginecologie din R. S. România; în Societatea de Ginecologie, filiala Cluj. A decedat în 1 iulie 1987, la Cluj-Napoca.

Lucrări. *Adolescentul de azi, familia de mâine*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1973; *Terapeutica ginecologică clinică*, Ed. Medicală, București, 1974; *Sfaturi pentru tinerii căsătoriți*, Ed. Medicală, București, 1975; *Riscul malformativ în reproducerea umană* (în colaborare cu V. Sălăgean, Mircea Ifrim), Ed. Medicală, București, 1978; *Conținutul profilactic al consultației prenupțiale* (în colaborare cu Cornel Pascu), Ed. Medicală, București1984; *Adolescentul, familia și reproducerea* (în colaborare cu V. Sălăgean, D. Titieni, N. Costin), Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1997.

Bibliografie. *Clujeni ai secolului 20*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2000, p. 335; Florea Marin, *Facultatea de Medicină, Școala Medicală Clujeană și Spitalele din Cluj (1500-1990) – scurt istoric*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004, pp. 546-548; Nicu Blaga, *Iuliu Hațieganu de la școala blăjeană la școala medicală clujeană,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2009; Ioan Raica, Ioan Streza, Emil Coman, Mihai Bugner, *Micăsasa. Sinteză monografică,* Mediaș, 2010; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 577-578.

[30]

ȘTEFAN ȘURTEA
(1919-1989)

Facultatea de Medicină (1946-1948)

Biografie. Profesorul universitar Ștefan Șurtea s-a născut în 1919, la Valea Lungă, lângă Blaj. A urmat studiile primare la Valea Lungă, cele gimnaziale și liceale la Liceul de Băieți „Sf. Vasile cel Mare" Blaj; a fost unul dintre elevii cei mai sârguincioși din istoria liceului blăjean „Sfântul Vasile cel Mare", beneficiind de o bursă specială, oferită de conducerea Mitropoliei blăjene, pe toată durata studiilor. A absolvit Facultatea de Medicină în cadrul Universității clujene în 1944 și apoi a lucrat în cadrul Institutului de Medicină și Farmacie din Cluj-Napoca. Ca student, a lucrat în clinicile profesorilor Hațieganu, Țeposu, Tătaru, Pop, remarcându-se prin hărnicie, devotament și pricepere. Doctor în științe medicale în 1967. A efectuat schimburi de experiență și stagii de perfecționare în țară și străinătate. Este medic extern prin concurs în perioada 1942-1944, medic MFA (1944-1946) și medic primar în 1960. Începând cu 1946 își începe cariera universitară: preparator universitar (1946-1947), asistent (1949-1949), șef de lucrări (1949-1964), conferențiar (1964-1974) și din 1975 devine profesor universitar al Institutului de Medicină și Farmacie din Cluj-Napoca. A condus activitatea catedrei de Oto-rino-laringologie (ORL). Cercetarea sa științifică a vizat probleme precum surditatea, alergia funcțională în ORL, țesutoterapia etc. A elaborat peste 140 de lucrări

apărute în publicații de specialitate. A făcut parte din misiunea de medici români în Republica Democrată Coreeană (1954-1955). A primit diferite distincții: Ordinul Drapelul Roșu cl. IV RP Coreeană; Ordinul Steaua RPR, cl. V (1955). A decedat în 1989, la Cluj-Napoca.

Lucrări. *Oto-rino-laringologie,* Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1980.

Bibliografie. Nicu Blaga, *Iuliu Hațieganu de la școala blăjeană la școala medicală clujeană,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2009; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, p. 535.

[31]

RAOUL ȘORBAN
(1912-2006)

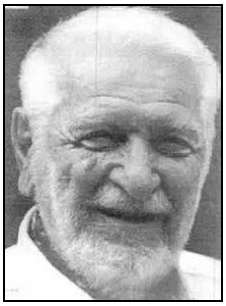

Istoria Artei (1938-1939)

Biografie. Istoricul, criticul de artă, scriitorul și profesorul universitar Șorban Raoul s-a născut în 4 septembrie 1912, la Stoiana, lângă Dej, jud. Cluj. Tatăl său a fost compozitorul și pianistul Guilelm Șorban. A urmat studiile primare la Școala Confesională greco-catolică din Dej, 4 clase gimnaziale la Blaj (1923-1927) unde a fost coleg cu Radu Brateș, Corneliu Coposu, Sigismund Toduță și alte importante viitoare personalități; la îndemnul profesorului de muzică Heinz Heltman și Celestin Cherebețiu s-a transferat la Liceul George Barițiu din Cluj, continuându-și studiile de vioară la Conservatorul de Stat Gheorghe Dima din Cluj (cu Jean Bobescu) și la Conservatorul Maghiar din Cluj (cu Paula Kouba-Stranszky). Urmează cursuri la Conservatorul Giuseppe Verdi din Milano (1932), studii de pictură la Academia Brera din Milano (1934), de istoria artei la Milano, Viena, Graz și Cluj (1932-1943), cât și de drept și de filozofie la Cluj. Doctor în Istoria artei, Arheologie și Estetică (1943). Debut în 1930, cu recenzii în „Patria". Se lansează în pictură participând cu pictori consacrați la expozițiile din Cluj (1935, 1939), Botoșani (1936), București și Baia Mare (1938). Încetează să picteze, simțindu-se îngrădit de realismul socialist impus. Preparator la catedra de Istoria Artei la Universitatea din Cluj (1938). Este încadrat ca atașat de presă la Ministerul Afacerilor Externe

(1939-1944). Arestat de legionari pentru activitatea antifascistă, ulterior eliberat. După Dictatul de la Viena, Transilvania de Nord a fost anexată de Ungaria, iar el a decis să rămână la Cluj și a fondat Ed. Românească din Ardealul de Nord, unica editură care a reușit să funcționeze în acea perioadă în regiune. Totodată a scris o serie de articole pentru ziarul în limba română „Tribuna Ardealului" (ca secretar de redacție). A fost arestat din nou în 1942 de autoritățile maghiare, întemnițat și obligat să lucreze în detașamentele de muncă forțată. Eliberat, a fost asistent la Universitatea Franz Iosef din Cluj (1942-1944). În 1944 împreună cu medicul universitar Emil Hațieganu, episcopul Iuliu Hossu, Florea Mureșanu, Vasile Aștilean, Mosche Carmilly-Weiberger ș.a. participă la acțiuni de salvare a evreilor. Organizator al Sindicatului Mixt de Artiști, Scriitori și Ziariști. Consilier de presă la președinția Consiliului de Miniștri. Director la Conservatorul de Muzică și Artă Dramatică din Cluj, conferențiar (1946-1948), profesor universitar, decan și rector al Institutului de Arte din Cluj (1948-1949). Organizează împreună cu Virgil Vătășeanu primul Salon de Artă Plastică al Transilvaniei (1947). Exclus din învățământul superior de către regimul comunist, după o perioadă de anchete și domiciliu forțat (între 1952-1955 este reținut de către Securitate) revine ca redactor la Ed. de Stat pentru Literatură și Artă și Ed. Meridiane și inaugurează emisiuni de artă plastică la televiziune. Reintegrat ca profesor universitar la Institutul de Arte Plastice Nicolae Grigorescu din București (1965) și la Universitatea din București (1968-1978). A fost secretar științific, șef de catedră și conducător de doctorat din 1965. A susținut multe conferințe în țară și străinătate la Milano, Viena, Veneția, Graz, Budapesta, Paris, Amsterdam, Ierusalim, Köln, Haifa, Madrid etc. Membru: Uniunea Scriitorilor din România – Filiala Cluj. Distincții: Titlul și medalia *Drept între popoare* din partea statului Israel (1987); Cetățean de onoare al Statului Israel (1990), *Doctor Honoris Causa al* Academiei de Muzică Gheorghe Dima din Cluj-Napoca (1999), al Universității din Oradea (2002); Cetățean de onoare al Municipiului Blaj, pentru întreaga activitate cultural-științifică și verticalitatea morală de care a dat dovadă de-a lungul vieții (2004); Cetățean de onoare al Municipiului Cluj-Napoca (1993); Cetățean de Onoare al comunei Cornești, jud. Cluj (1995); Cetățean de onoare al Municipiului Gherla (1996); Cetățean de onoare al Municipiului Dej (1997). După anul 2000 unele surse susțin că a fost informator al Securității. A fost

căsătorit de câteva ori. A decedat în 18 iulie 2006, la Cluj-Napoca, la 93 de ani, fiind înmormântat în Cimitirul de pe Dealul Florilor din Dej, de episcopii greco-catolici Florentin de Cluj și Virgil de Oradea.

Lucrări: lucrări de artă: *G.A. Beltraffino*, Milano, 1935; *Pictorul Mihail Șerban,* Cluj, 1943, *Tonitza, Scrieri despre artă,* București, 1962, *Istoria învățământului artistic din România*, 1964; *Constantin Baraschi,* Ed. Meridiane, București, 1965; *Aurel Ciupe,* Ed. Meridiane, București, 1967; *Theodor Pallady,* Ed. Meridiane, București, 1975; *Aurel Ciupe; Nicolae Tonitza; Aurel Pop*, 1968; *Bomches*, 1974; *Friedrich von Bömches*, Ed. Meridiane, București, 1975; *Vida*, Ed. Meridiane, București, 1982; *Ter Borch*, 1985; *O viață artist, între Munchen și Maramureș,* 1986; *Szervatiusz, Aurel Pop* Budapesta; *Fantasma imperiului ungar și casa Europei,* Ed. Globus, București, 1990; *Rețelele omeniei* (împreună cu Adrian Rizea), Ed. R.A.I., 1995; *Chestiunea maghiară,* Ed. Valahia, București, 2001; Constantin Mustață, Raoul Șorban, *Dialoguri cu Raoul Șorban*, Ed. Anotimp, Oradea, 2002; *Invazie de stafii. Însemnări și mărturisiri despre o altă parte a vieții*, Ed. Meridiane, București, 2003. A colaborat cu studii, articole și critică de artă în publicațiile. „Societatea de mâine", „Abecedar", „Pagini literare", „Brașovul literar", „Mai No", „Gând românesc", „Cuvântul liber", „Jurnalul", „Tribunal Ardealului" , „Ardealul", „Korunk", „Neuer Weg", „Utunk", „Luceafărul", „Tribuna", „Romania literara", „Arta" etc.

Bibliografie: *Clujeni ai secolului. Dicționar esențial,* Cluj-Napoca, 2000; Constantin Mustață, *Dialoguri cu Raoul Șorban,* Ed. Anotimp, Oradea, 2002; *Michael Shafir,* în revista „22", nr. 856, 4-10 august 2006; Dan Fomade, *Personalități clujene (1800-2007),* Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 528-529.

[32]

GHEORGHE CIPLEA
(1920-1993)

Filologie

Biografie. Preot profesor, filolog slavist. S-a născut în 23 februarie 1920, în localitatea Biserica Albă, jud. Maramureș (azi în Ucraina). A urmat școala elementară în satul natal din dreapta Tisei, Școala cehă în Slatina, Școala Normală din Sighet, Cluj, București, Cernăuți, și obține diploma de învățător în anul 1924 la București. În perioada 1942-1946 a urmat și a absolvit Academia Teologică Română Unită din Blaj, iar între 1946-1949 a frecventat cursurile Facultății de Filologie din Cluj, specializarea slavistică. A fost preparator, asistent și apoi lector universitar la Universitatea din Cluj, unde a predat limba cehă, slava veche și gramatică comparată a limbilor slave. Obține titlul de doctor în limba cehă, cu teza *Graiurile cehe din Banat,* 1971, 624 p. A participat la Congrese internaționale de slavistică la Sofia și Praga (1963), Varșovia (1968), Zagreb (1973), Kiev (1983). A fost căsătorit cu profesoara Silvia Ciplea. A repausat în anul 1993, la Cluj-Napoca.

Lucrări: Este autorul unui *Curs de slavă veche și Limba cehă,* 1979. Are multe lucrări publicate în revistele „Slavia", Praga, „Romanoslavica", „Studia Universitatis" Cluj, „Cercetări de lingvistică" etc.

Bibliografie: Ioan M. Bota, *Dr. Ciplea Gheorghe,* în *Maramureș – vatră de istorie milenară*, Cluj-Napoca, vol. IV, 1994, pp. 547-548, și în vol. VI, Cluj-Napoca, 2007, pp. 249-251; Cornel Sigmirean, *Preoții Blajului,* p. 297; Vasile Iuga, *Oameni de seamă ai Maramureșului. Dicționar (1700-2010),* Ed. Dragoș-Vodă, Cluj-Napoca, 2010, p. 297.

[33]

VIORICA LASCU (N. BORZA)
(1919-2015)

Facultatea de Litere a Universității din Cluj

Biografie. S-a născut în data de 21 decembrie 1919 la Blaj. Este cea de-a treia fiică din cei cinci copii ai savantului botanist Alexandru Borza, profesor universitar și rector la Universitatea din Cluj, întemeietorul Grădinii Botanice din Cluj-Napoca, și ai Veturiei n. Negruțiu, și ea fiică de preot greco-catolic. A învățat la Școala primară și Gimnaziul din Cluj, Liceul de Fete „Regina Maria" din Cluj (1937). Urmează Facultatea de Litere, Limba și literatura italiană, secundar Latina, la Universitatea „Regele Ferdinand" din Cluj, cu licența la Sibiu, în refugiu. În septembrie 1946 s-a căsătorit cu cel care va deveni distinsul universitar, istoricul și latinistul Nicolae Lascu (1908-1988), decan în perioada 1959-1960, și au avut trei fii. Și-a luat doctoratul în Litere. A predat limba și literatura italiană întâi într-un liceu, iar apoi, după o întrerupere, la Universitatea din Cluj, până la ieșirea la pensie. A fost asistentă, apoi lector la Catedra de Limba și literatura italiană a Facultății de Filologie, Universitatea „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, până la pensionare. Datorită calităților morale, moștenite de la părinți, dar și formate în anturaje de mari intelectuali patrioți, doamna Viorica Lascu a trebuit să îndure persecuțiile regimului comunist, asemenea majorității elitelor țării venite din perioada interbelică. Cvasi-entuziasta „deschidere" politică din 1964 i-a facilitat obținerea unor ore de limba italiană în cadrul catedrei de limbi romanice la Filologia clujeană a Universității Babeș-Bolyai. Severitatea caldă, părintească i-a impresionat pe

studenți. Păstrătoare a moștenirii spirituale a Școlilor Blajului, a fost o bună credincioasă greco-catolică. A cunoscut și înfruntat, împreună cu familia ei, asprimea perioadei de clandestinitate a Bisericii. A activat fervent în asociațiile religioase greco-catolice Astru (Asociația Studenților Români Uniți) și AGRU (Asociația Generală a Românilor Uniți), după 1990 dedicându-se reconstruirii acestei asociații în rolul de director național și reprezentant internațional la nivelul Acțiunii Catolice Italiene, fiind președintă națională a AGRU (1990-1998). Pentru implicarea sa în serviciul Bisericii Greco-Catolice în anul 2003 Papa Ioan Paul II i-a acordat „Titlul Pontifical de Cavaler al Ordinului Sfântul Silvestru, Papă al Romei" iar Papa Francisc i-a conferit în 2013 medalia „Pentru Biserică și Pontefice". A repausat marți, 27 ianuarie 2015, la 95 de ani viață, la Cluj-Napoca. Ceremonia de înmormântare a fost oficiată vineri, 30 ianuarie, în catedrala din Blaj, fiind înmormântată în Cimitirul Mare al orașului, în cavoul familiei.

Lucrări. Viorica Lascu, Maria Oprean, *Manual de limba italiană. Texte de specialitate (Istorie)*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1969; *Consiliul Național Român din Blaj (noiembrie 1918-ianuarie 1919). Protocoale și Acte*, ediție îngrijită, studiu introductiv, prefață, indici și glosar de Marcel Știrban și Viorica Lascu, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, vol. I, 1978; vol. II, 1980, carte premiată, în 1980, de Academia Română și reeditată – cu mențiunea adăugată la titlu: „la o sută de ani de la Marea Unire" –, în 2018, la Cluj și Târgu Mureș; *Semnele timpului,* Cluj, 2001. Interesată de istoria culturală a Transilvaniei și de relațiile italo-române, a participat la diferite congrese științifice și a publicat numeroase studii și articole în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai", „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie" din Cluj-Napoca, „Apulum" Alba Iulia, „Sargeția" Deva, „Vita e pensiero" Milano. *Situația Țărilor Românești în 1688 într-un raport al generalului Federico Veterani*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Seria Historia", Fasciculus 2, Cluj, 1967; *Documente inedite privitoare la situația Țărilor Române la sfârșitul secolului XVII*, Ed. Academiei Republicii Socialiste România, București, 1969, 42 p.; *Un călător italian despre Biblioteca documentară din Alba Iulia*, în „Apulum", Muzeul Regional Alba Iulia, 13, 1975, pp. 715-718; *Din legăturile lui August Treboniu Laurian cu Italia*, în „Apulum", XIX, 1981, p. 291; *Relațiile dintre Gavril Todica și Alexandru Borza,* în „Sargeția", 1982-1983, nr. 16-17, pp. 625-642; *Il dramma della chiesa greco-cattolica della Romania*, în „Vita e Pensiero", nr. 1, 1991; *O dinastie de dascăli blăjeni: Familia Negruțiu,* în „Cultura Creștină", Blaj, oct. 1994, pp. 83-88; *Biserica Română Unită cu Roma Greco-Catolică în anul 1947*, în Romulus Rusan (ed.), *Anul 1947. Căderea*

cortinei, Fundația Academia Civică, București, 1997, p. 359; *Publius Ovidius Naso și episcopul Inochentie Micu Clain*. *AD*, 1999, 5, nr. 2, pp. 265-267; *Mellius Est Innocenter Patiii,* în „Cultura Creștină", Blaj, nr. 1, 2000, pp. 42-46; *Religie, Politică, Literatură,* în „Cultura Creștină", Blaj, nr. 1-2, 2002, pp. 200-203; *Clericii greco-catolici în timpul Războiului pentru Independență,* în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica", nr. 3, 2004, pp. 175-176; *Exilul intern al profesorului Alexandru Borza*, în „Studia Universitatis. Theologia Catholica", nr. 3, 2004, pp. 25-28; *Profesorul Ioan F. Negruțiu (1854-1940)*, în *Lumină din Ardeal,* coord. Ion Buzași, Marcela Ciortea, Delia Aldea, Ed. Buna vestire, Blaj, 2004, pp. 110-114; *Calling into paradise. Invitație în paradis. Grădina Botanică „Alexandru Borza" a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca,* texte de Octavian Bortoș, Felician Micle, Viorica Lascu, Ed. Proart 21, 2011; Viorica Lascu, *Alexandru Borza (1912-2002). Membru post-mortem al Academiei Române,* în *Academia Română și Blajul,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2016, pp. 269-273; Vladimir Ghica, 1873-1954, *Gânduri pentru zilele ce vin*, traducere de Doina Cornea, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1995; Vladimir Ghika, *Convorbiri spirituale. Pensées pour la suite des jours*, traducere de Gheorghe Lascu și Viorica Lascu, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1995; *Ultimele mărturii. Vladimir Ghika* / prefață de Yvonne Estienne, traducere de Doina Cornea, Ed. Dacia, Cluj, 1997; *Ultimele mărturii. Vladimir Ghika. Fragmente postume.* Texte inedite din arhiva Institutului „Vladimir Ghika", traducere de Doina Cornea după documente nepublicate, Ed. Dacia, Cluj, 2003; *Interviu,* în *Lumini în întuneric. Reflecții asupra Bisericii Greco-Catolice,* ed. Mia și Silviu Hodiș, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2019, pp. 78-86. A colaborat la revistele de specialitate, la cele religioase precum „Unirea" de la Blaj și „Viața Creștină" Cluj publicând articole de spiritualitate, și la cele locale „Făclia", „Adevărul de Cluj".

Bibliografie. Stelian Neagoe, *Viața universitară clujeană interbelică,* vol. I și vol. II, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1980 (vol. 2, p. 136); *Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii,* Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1982, pp. 64-65; *Dicționarul culturii și civilizației populare,* coordonator Silvia Pop, Ed. Astra, Blaj, 2011, p. 141; Mircea Popa, *Figuri universitare clujene,* Ed. Grinta, Cluj-Napoca, 2002, pp. 127-134 (despre soțul Nicolae Lascu); Delia Țălnar, *Pantheonul Blajului,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2017, p. 75; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 288-289.

[34]

AUREL ROZOR
(1921-2008)

Preparator și asistent la Clinici (1943-1948)

Biografie. S-a născut la Blaj în ziua de 17 aprilie 1921, tatăl lui fiind tipograf la faimoasa Tipografie a Seminarului Teologic. A urmat școlile din orașul natal; ca elev al Liceului „Sf. Vasile cel Mare" i-a avut ca profesori pe viitorii fericiți episcopi martiri Ioan Suciu și Tit Liviu Chinezu, pe viitorul cardinal Alexandru Todea, dar și pe filosoful Ioan Miclea, geograful Ștefan Manciulea etc. A urmat apoi Facultatea de Medicină din Cluj pe care a absolvit-o în 1946. Între anii 1943-1947 a fost extern și intern prin concurs, lucrând în mai multe clinici. Între anii 1947-1948 a fost preparator benevol iar din 1948 până în anul 1951 a fost asistent universitar. Scos din învățământ pentru motive politice se mută în 1952 la Oradea unde devine medic primar șef de secție la Spitalul Județean Oradea până la pensionarea din anul 1990. A avut preocupări științifice în domeniul bolilor sistemului reticulo-endoteliar, al meningitelor. O lungă perioadă de timp a condus secția interne a filialei Oradea a Uniunii Societății de Științe Medicale (USSM). A participat la congrese medicale din țară și străinătate. S-a pensionat în anul 2005. A fost reprezentantul unei generații vechi de intelectuali. A fost un bun soț, tată și bunic. A fost membru al asociației religioase greco-catolice „Asociația Generală a Românilor Uniți" din Oradea și curator al parohiei greco-catolice a catedralei Sf. Nicolae din

Oradea. A decedat în anul 2008, la Oradea, fiind înmormântat sâmbătă, 22 noiembrie.

Bibliografie. Florea Marin, *Facultatea de Medicină. Școala Medicală Clujeană și Spitalele din Cluj (1500-2000). Scurt istoric*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004, p. 269; O. B., *Dr. Aurel Rozor,* în „Vestitorul", Oradea, nr. 9, martie 2009, p. 15.

[35]

NICOLAE BALOTĂ
(1925-2014)

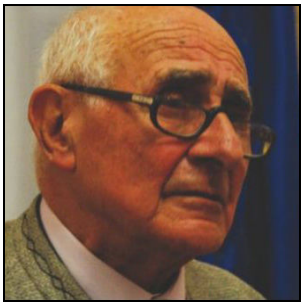

Facultatea de Litere și Filosofie (1946-1949; 1990-2014)
Doctor Honoris Causa al Universității din Cluj

Biografie. Nicolae Balotă s-a născut la 26 ianuarie 1925 la Cluj, ca fiu al avocatului Gheorghe Balotă și al Adelinei n. Dragoman. Urmează întâi Liceul „Gheorghe Barițiu" din Cluj (1935-1940). În 1940-1941 continuă la Liceul „Sf. Vasile cel Mare" din Blaj. Mai târziu în *Caietul albastru*, romanul său memorialistic, va evoca popasul blăjean, adus, la 15 ani, de tatăl său, el însuși absolvent al Școlilor Blajului și al Teologiei blăjene, găzduirea sa la Casa Domnului, biserica și internatul-pensiune al călugărilor augustinieni asumpționiști. Veniseră, în acel an tragic pentru Ardealul de Nord, la Școlile Blajului o serie de profesori și elevi refugiați, unii dintre ei afirmați mai târziu ca scriitori: Aurel Martin, Teodor Tanco, Petre Bucșa, Remus și Ștefan Luca ș.a. Asupra acestui moment biografic revine și în câteva evocări cu duioase aduceri-aminte: *Urbea școlastică*, în „Tribuna" nr. 17, 1979 (când se împlineau 225 de ani de la deschiderea, în octombrie 1754, a „Școlilor Blajului); *Mica Romă din Răsărit,* în „Cultura Creștină", 1994. Urmează apoi Liceul „Gheorghe Lazăr" din Sibiu (1941-1943), iar în 1943, se înscrie la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Cluj, refugiată temporar la Sibiu. După terminarea războiului (1945-

1947) își continuă studiile universitare la Cluj, luându-și licența în filosofia culturii, psihologie, limba și literatura franceză. Între 1946-1948 a lucrat la Institutul de Psihologie al Universității din Cluj. Asistent la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Cluj (1946-1949). Cariera universitară îi este retezată de prima arestare și detenție (1948-49) „pentru deținere și răspândire de material subversiv". Eliberat din închisoare în 1949 este demis din funcția didactică de la Universitate; lucrează ulterior în calitate de cercetător la Institutul de Lingvistică al Academiei Române Filiala Cluj (1950-1954) și la Centrul de Documentare din București (1954-1955), dar în 1955 este din nou arestat, anchetat vreme de nouă luni și condamnat în 1956 pentru „înalta trădare" la șapte ani de închisoare (redactase, împreună cu frații Matei, Ioan și Elena Boilă, nepoții lui Iuliu Maniu, un manifest-memorandum, adresat străinătății, privind situația din România, aflată sub ocupație sovietică). A stat întemnițat pentru că privea critic, de pe poziția unui umanist, regimul comunist, considerat azi, pe bună dreptate, un „regim ilegitim și criminal". La un interogatoriu din 3 ianuarie 1956 este chestionat despre un memoriu de restaurare a Bisericii Greco-Catolice, inițiat de frații Boilă, și un apel, pentru care scrisese partea culturală, care urma să ajungă în afară printr-o legație occidentală. Supraviețuiește regimului de exterminare rezervat deținuților politici, trecând prin închisori cu reputație sumbră, precum Jilava, Făgăraș, Gherla, Pitești sau Dej și ispășește în continuare doi ani de domiciliu obligatoriu, la Lătești, în Bărăgan, fiind eliberat în 1964. Unii biografi sugerează că ar fi fost eliberat în schimbul unui acord de colaborare ca agent al Securității. Este redactor al revistei orădene „Familia" între 1965 și 1969, iar apoi, timp de doi ani, este suplinitor al lui Sorin Alexandrescu la Catedra de Literatură Universală și Comparată a Universității din București. Obține titlul de Doctor în Literatură Comparată în 1970, cu o excepțională teză despre Literatura absurdului, sub conducerea profesorului Liviu Rusu (fiu al preotului greco-catolic din Sărmaș) iar din 1971 devine cercetător la Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu". În perioada 1979-1981 este invitat ca „visiting professor" la Universitatea „Wilhelm-Maximilian" din München, iar din 1981 (când se stabilește definitiv în Franța) funcționează ca profesor titular la Universitatea „François Rabelais" din Tours. În ultimii cinci ani de activitate predă concomitent și la Universitatea din Le Mans. După 1990, când revine în țară, predă literatura comparată, ca profesor invitat, la

Universitățile din București și Cluj. Universitatea din Cluj îl numește profesor asociat. Ține conferințe la numeroase alte universități europene, în limbi de largă circulație. Colaborează la postul de radio „Europa Liberă". În 1999 i se decernează Premiul Național pentru Literatură. În 2003 i se acordă titlurile de Doctor Honoris Causa ale Universităților din Cluj și Sibiu, iar în 2005 cel de Doctor honoris causa al Universității din Baia-Mare. A fost căsătorit cu prozatoarea Bianca Balotă (1936-2006). La Nisa (unde se stabilise din 1985) s-a stins din viață la 20 august 2014.

Lucrări. O impresionantă serie de cărți de eseuri și critică literară: *Din spuma mărilor*, București, 1946; *Euphorion*, București, 1969, 2000; *Urmuz*, Cluj, 1970, Timișoara, 1997; *Lupta cu absurdul*, București, 1971 (Premiul Hașdeu al Academiei Române), 2000; *Labirint*, București, 1971; *Despre pasiuni*, Ed. Albatros, București, 1971; *Umanități*, București, 1973; *Jakob Burckhardt, un umanist modern*, București, 1974; *De la Ion la Ioanide. Prozatori ai secolului XX*, Ed. Eminescu, București, 1974 (Premiul Uniunii Scriitorilor), 1997; *Introducerea în opera lui Al. Philippide,* București, 1974, 1999; *Arte poetice ale secolului XX,* București, 1976; *Universul prozei, București,* 1976; *Arta lecturii,* Ed. Cartea Românească, București, 1978; *Opera lui Tudor Arghezi*, București, 1979, 1997; *Etosul creației și imperativele eticii ale criticii*, Ed. Academiei, București, 1979; *Scriitori maghiari din România*, București, 1981, ediția în limba maghiară în 2007; *Mapamond literar*, București, 1983; *Parisul e o carte. Eseuri*, București, 1994; *Calea, adevărul si viața. Meditații religioase*, Ed. Eminescu, București, 1995, 1999; *Romanul românesc în secolul XX,* București, 1997; *Arte poetice ale secolului XX. Ipostaze române și străine*, București, 1997; impresionanta sa carte de memorii, *Caietul albastru. Timp mort 1954-1955. Remember 1991-1998*, Ideea Europeană, București, 1998, 2000, 2007; *Poète de l'initiation à la poésie. Als Poet der Einweihung in die Poesie; Eminescu, poet al inițierii în poezie*, 2000; *Literatura franceză de la Villon la zilele noastre,* 2001, 2008; *Literatura germană de la Sturm-und-Drang la zilele noastre,* 2000, 2007; *De la Homer la Joyce. Eseuri,* Ideea Europeană, București, 2007; ș.a. Publică cu fervoare peste 600 articole de critică literară și eseuri, mai întâi în revistele „Luceafărul" și „Familia", iar apoi, în paralel, în toate revistele literare și de cultură importante ale momentului: Contemporanul, Tribuna, Steaua, Secolul 20, România literară. *Traduceri*: J. Burckhardt, *Arta Renașterii*, I-II, București, 1969 (în colab.); Marguerite Yourcenar, *Piatra filosofală*, București, 1999; J. Burckhardt, *Cultura Renașterii în Italia*, București, Minerva, 2000 (în

colab.); *Distrugerea Universității din Cluj,* în *Anul 1947. Căderea Cortinei,* Analele Sighet 3 Fundația Academia Civică, pp. 206-218.

Bibliografie. Ion Vlad, *Convergențe. Concepte și alternative ale lecturii*, Cluj, Ed. Dacia, 1972, pp. 123-130; Liviu Petrescu, *Scriitori români și străini*, Cluj, Ed. Dacia, 1973, pp. 85-89; Ion Negoițescu, *Engrame*, București, Ed. Albatros, 1975, pp. 161-173; Cornel Regman, *Explorări în actualitatea imediată*, București, Ed. Eminescu, 1978, pp. 148-158; Gheorghe Grigurcu, *Critici români de azi*, București, Cartea Românească, 1981, pp. 455-471; Gheorghe Grigurcu, *Peisaj critic*, vol. I, București, Cartea Românească, 1993, pp. 66-72; Gheorghe Grigurcu, *Nicolae Balotă sau Teoria și practica rostirii*, în „Viața românească", 1995, nr. 1-2; *Dicționarul scriitorilor români*, coordonat de Mircea Zaciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu, A-C, București, Ed. Fundației Culturale Române, 1995, p. 158-160; *Dicționarul esențial al scriitorilor români*, coordonatori Mircea Zaciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu, București, Editura Albatros, 2000, pp. 52-53; Florin Manolescu, *Enciclopedia exilului literar românesc. 1945–1989*, București, Ed. Compania, 2003, p. 71-73; Irina Petraș, *Cărțile deceniului 10*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2003, pp. 208-212, 242-245; *Dicționarul general al literaturii române*, coordonator general Eugen Simion, A-B, București, Ed. Univers Enciclopedic, 2004; Gabriel Andreescu, *Cărturari, opozanți și documente. Manipularea Arhivei Securității*, Iași, Ed. Polirom, 2013; Mihai Teodor Nicoară, *Dicționarul universitarilor clujeni (I, 1919-1947)*, Ed. Accent, Cluj-Napoca, 2016, pp. 27-28.

[36]

IOAN MIHĂLȚAN
(1926-2008)

Facultatea de Teologie Ortodoxă (1978-1999)
Episcop

Biografie. Episcopul și conferențiarul universitar Ioan Mihălțan s-a născut la 27 septembrie 1926, în satul Ohaba, jud. Alba. A urmat clasele primare și gimnaziale la Ohaba; Liceul „Sf. Vasile cel Mare" din Blaj (1947); universitare la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna" din Sibiu (1947-1951) cu lucrarea de licență „Sfântul Ioan Gură de Aur și discursurile sale despre Sfântul Apostol Pavel" sub îndrumarea pr. prof. univ. dr. Teodor Bodogae. Studii doctorale la Institutul Teologic din București (1973-1976). Bursă de studii doctorale la Institutul Ecumenic de la Bossey și la Facultatea de Teologie Protestantă a Universității din Strasbourg (1977-1978). Doctor în teologie cu teza *Preoția lui Hristos și preoția bisericească*, sub îndrumarea pr. prof dr. univ. Dumitru Stăniloae (1984). În 1951 a fost hirotonit preot ortodox și numit paroh în Ohaba (1951-1970). Lector la disciplina „Îndrumări misionare și ecumenice" de la Institutul de Teologic Universitar Sibiu din 1979, când a fost și duhovnicul studenților Institutului Teologic (1970-1971). Lector universitar (1978-1987) și conferențiar universitar (1987-1999) la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca și la Facultatea de Teologie din Oradea, predând disciplina Îndrumări misionare și ecumenism. În 1990 s-a călugărit

în Sâmbăta de Sus (Făgăraș), jud. Brașov. Episcop de Oradea din 1992 până 2004, când s-a pensionat la cerere. A manifestat o preocupare deosebită pentru înființarea de mănăstiri în cadrul Eparhiei Oradea și ctitorirea noii catedrale episcopale din Oradea. A participat la numeroase evenimente bisericești, conferințe și seri duhovnicești în diferite centre. Doctor Honoris Cauza al Universității din Oradea (1999). A decedat la 17 martie 2008, Ohaba, jud. Alba.

Lucrări. *Preoția Mântuitorului și preoția bisericească,* Oradea, 1993; *De vorbă cu credincioșii*, Oradea, 1993; *Semințe din țara cumințeniei*, vol. I-II, Oradea, 1993-1994; *Semințe din țara cumințeniei*, vol. III, Oradea, 1995; *Îndrumări pentru îndreptarea și maturizarea duhovnicească a persoanei noastre*, Oradea. 1994; *Cuvântări la marile praznice*, Oradea, 2004. A colaborat cu articole și studii la: „Telegraful român", „Ortodoxia", „Mitropolia Ardealului", „Îndrumătorul Bisericesc", „Legea Românească", „Mitropolia Banatului", „Mitropolia Moldovei și Bucovinei".

Bibliografie. *Monografia satului Ohaba,* coord. Vasile Ștej, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2001; Mircea Păcuraru, *Dicționarul teologilor români*, Ed. Enciclopedică, București, 2002; „Vestitorul Ortodoxiei", București, nr 4-5/1990; *Pomenirea episcopului Ioan Mihălțan,* în „Lumina", 16 martie 2011; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, p. 348.

[37]

ONORIU RAȚIU
(1927-1986)

Facultatea de Științe Naturale – Biologie (1954-1978)

Biografie. Biologul și profesorul universitar Rațiu Onoriu s-a născut la 1 noiembrie 1927, la Toplița. A urmat clasele primare și gimnaziale la Toplița; Liceul „Sfântul Vasile cel Mare" din Blaj; Facultatea de Științe Naturale a Universității Victor Babeș, Cluj (1949-1953); Doctor în biologie cu teza *Flora și vegetația bazinului Stâna de Vale* (1965) sub îndrumarea științifică a acad. prof. univ. dr. Alexandru Borza. Asistent universitar la Catedra de Botanică la Facultatea de Științe Naturale – secția Biologie în 1954. Până în 1978 a parcurs toate gradele universitare, cât și toate cele de cercetător. Din cele 10 discipline pe care le-a predat la Facultate, locul principal îl ocupă Geobotanica, curs care a apărut în mai multe ediții. Cercetările științifice s-au axat pe știința floristică și fitocenologie, descriind 7 asociații vegetale noi pentru știință. A fost Director al Grădinii Botanice din Cluj în perioada 1964-1986. Redactor responsabil și colaborator al publicațiile Grădinii Botanice: *Contribuții botanice, Catalog de semințe, Flora Romaniae Exsiccata – 5 centrii. A fost membru în* Subcomisia Monumentelor Naturii – Filiala Cluj-Napoca. A primit Premiul Ministerului Învățământului și al Academiei Române pentru lucrarea *Flora și vegetația Rezervației Naturale Defileul Crișului Repede* (1966); Premiul Academiei Române pentru lucrarea *Flora și*

vegetația Zonei Zarandului (1978); Profesor universitar evidențiat (1981); Steaua României, clasa V. A decedat la 22 ianuarie 1986, la Cluj-Napoca.

Lucrări. Autor/co-autor cursuri: *Fitocenologie și vegetația RSR, 1977, 1980; Geobotanica (Ecologie și Fitocenologie), 1975; Practician de geobotanică, 1975; Grădina Botanică: ghid*, Ed. Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, 1978 (în colaborare cu Felician Micle).

Bibliografie. Felician Micle, *Oameni în slujba unei idei (Grădina Botanică din Cluj, la 70 de ani de existență)*, în „Acta Botanica Horti Bucurestiensis", București, 1990-1991; Vasile Cristea, Felician Micle, Florin Crișan, *Le Jardin Botanique „Alexandru Borza" (Cluj-Napoca, Roumanie)*, Universita degli Studi, Camerino, 1997; *Clujeni ai secolului XX – Dicționar esențial*, Cluj-Napoca, 2000; Dan Fomade, *Personalități Clujene (1800-2007)*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, p. 277.

[38]

ROMAN CRIȘAN
(1928-1997)

Facultatea de Științe Economice (1963-1992?)
Prodecan (1968-1973) și decan (1976-1984)

Biografie. Profesorul universitar Crișan Roman s-a născut în 8 octombrie 1928, la Sânbenedic, jud. Alba. A urmat studiile primare și gimnaziale în Sânbenedic, Liceul Comercial din Blaj (1949), Facultatea de Finanțe și Credit din Cadrul Academiei de Științe Economice din București (1953) și Facultatea de Medicină în cadrul Institutului Politehnic din Cluj (1971). Doctor în economie (1971). A intrat în viața profesională în Administrația financiară din Cluj din anul 1953 și a continuat-o la scurt timp la Banca de Investiții din aceeași localitate. Din 1963 asistent universitar la Facultatea de Științe Economice din cadrul Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, parcurgând succesiv toate treptele didactice până la gradul de profesor universitar titular. Activitatea sa didactică a îmbinat-o armonios cu cercetarea științifică. A elaborat, singur și în colaborare, 10 cursuri universitare, peste 80 de studii teoretice și aplicative, un mare număr de comunicări științifice, impunându-se ca unul dintre cei mai buni specialiști din țară în domeniul managementului. Sfera preocupările sale a cuprins, printre altele, proiectarea liniilor în flux multiobiectiv; crearea sistemelor de fabricație flexibile; aprecierea eficienței economice a obiectelor de investiții; fundamentarea măsurilor de

retehnologizare și privatizare a agenților economici etc. Un capitol de maximă importanță al activității sale l-a constituit conducerea doctoranzilor, formarea de doctori în știință. Prin ideile și faptele sale a contribuit la progresul școlii economice superioare după reînființarea ei la Cluj, în calitate de șef de catedră, prodecan (1968-1973) și decan (1976-1984) al Facultății de Științe Economice din Cluj, fiind considerat creatorul școlii de managementul producției în cadrul Facultății de Științe Economice din Cluj-Napoca. A înființat Facultatea particulară de Management Turistic și Comercial din Cluj-Napoca (1992, filială a Universității Creștine „Dimitrie Cantemir" din București), al cărei decan a fost de la înființare (1992-1997). În memoria ilustrului profesor universitar, Facultatea de Științe Economice din Cluj-Napoca de azi are un amfiteatru cu numele „Roman Crișan", iar Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir" București a instituit o bursă de studii „Roman Crișan" ce se acordă anual studenților merituoși ai acestei universități. A decedat în 1 ianuarie 1997, la Cluj-Napoca.

Bibliografie. *Prof. univ. dr. Roman Crișan*, în „Economistul", nr. 882/1997; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 167-168.

[39]

OVIDIU ALEXANDRU CRISTUREANU
(1930-1998)

Institutul de Lingvistică și Istorie Literară (1957-1962)
Institutul Pedagogic (1962-1973)
Catedra de Limba Română (din 1973)

Biografie. S-a născut la 22 februarie 1930, la Ţaga, județul Cluj. Studii primare, gimnaziale, la Ţaga, liceale la Blaj (Liceul „Sfântul Vasile cel Mare"), Facultatea de Filologie, Universitatea „Babes-Bolyai" Cluj-Napoca. Doctor în filologie (1997). În perioada 1957-1962 a lucrat ca cercetător științific la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu" Cluj-Napoca. S-a specializat în onomastică (antroponimie), respectiv nume de persoane, și în toponimie (nume de locuri). Din 1962 până în 1973 a fost lector universitar la disciplina Istoria limbii române, dialectologie, romanistică și lingvistică generală la Institutul Pedagogic din Cluj-Napoca. După 1973 a fost cadru didactic universitar la Catedra de limba română pentru școlarizarea studenților străini din cadrul Universității „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca, iar din 1992 a predat Istoria și cultura țărilor din centrul și sud-estul Europei și România în lumea modernă la Filiala Blaj a Universității „Spiru Haret". A participat la al X-lea Congres Internațional de Lingvistică, București, 1967 și la al XI-lea Congres de Romanistică, București, 1968. Membru în: Societatea de Științe Filologice; Societatea Română de Romanistică; Societatea Română de Slavistică; Asociația Onomaștilor din România; Societatea Lexicologilor Români. Premiul Societății Române de Științe Romanice – 1967. A repausat în 1998.

Lucrări. *Dicționarul explicativ al limbii române,* Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan", Ed. Academiei Române, 1975 (colaborare); *Aspecte ale onomasticii românești în secolele al XIX-lea și al XX-lea, influența curentului „latinist" în domeniul numelor proprii,* Ed. Napoca Star,

Cluj-Napoca, 2006. A publicat 91 de studii și articole în: „Limba română" (București), „Cercetări de onomastică" (Cluj-Napoca), „Tribuna" (Cluj-Napoca), „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Series Philologice", „Cercetări de onomastică" (Cluj-Napoca), „Acta Musei Porolissensis", „Studii și materiale de onomastică", din care: *Derivarea cu sufixe a numelor de familie din Valea Jiului,* în „Academia Republicii Socialiste România, 1961; *Supranumele locuitorilor din satul Răchita (raionul Sebeș, regiunea Hunedoara),* în „Academia Republicii Socialiste România, 1961; *Pronume de proveniență cultă în antroponimia contemporană românească*, în „Academia Republicii Socialiste România, 1969; *Latinismul reflectat în domeniul numelor de familie ale românilor,* în „Institutul Pedagogic", Oradea, 1971; *Istoria reflectată în antroponime și toponime* (1985); *Importanța istorică a numelor de persoane din împrejurimile Blajului* (1993); *Nume de botez recente de tip latinizant în satele din jurul Clujului* (2000); *Valoarea stilistică și documentară a toponimelor referitoare la teritoriile locuite de români în opera lui Eminescu (La valeur stylistique et documentaire des toponymes concernant les territoires habités par les roumains dans l'ouvre d'Eminescu)* (2000); *Prenume rare, latinizante, la Cluj-Napoca, în anii 1996-2000 (Prénoms rares, latinisants a Cluj-Napoca, les années 1996-2000)* (2001); *Opiniile lui Anastasie Marienescu și George referitoare la prezența prenumelor latine livrești în antroponimia românească; Onomastica operei lui Bacovia*. O constantă preocupare a constituit-o cercetarea legată de profilul blăjean, respectiv Școala Ardeleană, corifeii și urmașii ei; influența latinismului în onomastica românească, în domeniul numelor de botez și numelor de familie; onomastica jurnalului și a discursurilor lui Timotei Cipariu.

Bibliografie. Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 163-164.

[40]

ION IRIMIE
(1931)

Facultatea de Istorie-Filosofie (1976-1990)

Biografie. Ion Irimie s-a născut la data de 8 iunie 1931, în satul Buia, județul Sibiu. A urmat clasele primare la școala din sat, studiile medii la Școala Normală din Blaj, studii superioare la Facultatea de Filosofie și Psihologie a Universității din Cluj. Ca student la Cluj a realizat că 90% din profesorii de la Blaj puteau fi conferențiari și profesori la Universitate, datorită pregătirii profesionale de excepție. A devenit asistent la catedra de Socialism Științific, iar după obținerea doctoratului la Facultatea de Filosofie a Universității de Stat „Lomonosov" din Moscova, Rusia, în limba rusă, cu titlul *Hegel și problema reflectării,* din 1976 și-a reluat cursul de Filosofie generală (Materialism dialectic). Ca lector, conferențiar și profesor universitar la catedra de Filosofie a Facultății de Istorie-Filosofie din Universitatea Babeș-Bolyai a predat cursuri despre: Fenomenul conștiinței, Teoria cunoașterii, dar și Introducere în Cibernetică. La început, a crezut sincer în ideile noului regim. În anii 1990 a renunțat la catedră și s-a stabilit în familia fiicei sale în Germania.

Lucrări. *Știință și religie*, Ed. Politică, 1960 (coautor); *Manualul de filosofie pentru studenți,* 1967; *Materialism dialectic*, EDP, 1973; *Filosofie. Manual pentru învățământul liceal,* EDP, 1980; *Teoria cunoașterii științifice,* Ed. Academiei, 1982 (unele capitole); *Homo philosophicus și Problema înstrăinării,*

Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2010; *Scrisori despre informație,* Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2010; *Impresii, opinii, atitudini*, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2010 (articole publicate în „Făclia"); *Jocul de-a poezia*, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2010; *Aduceri aminte,* Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2010 sau 2009 (în care surprinde instaurarea regimului stalinist în România și efectele reformei învățământului asupra școlilor de la Blaj, în care era elev în toamna anului 1948); *Informație și cauzalitate*, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2012; *Povestea unei operații,* Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2014; *Socrate și Isus. Personalități polare,* Ed. Grinta, Cluj-Napoca, 2016; *Lucruri mari în gânduri mărunte,* Ed. Grinta, Cluj-Napoca, 2016; *Legea entropiei, lege a „mersului în jos",* Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2018. A publicat studii de specialitate în „Cercetări filosofice", „Revista de filosofie", „Culegeri de studii", „Studia Universitatis", la ziarul „Făclia" la care a fost redactor și la revista „Tribuna".

Bibliografie. Referințe: Virginia Brănescu, *Un filozof la ora poeziei: Prof. univ. dr. Irimie Ion,* în „Răsunetul", Bistrița, 8 sept. 2010; Maria Sângeorzan, *Prof. Ion Irimie, la 80 de ani,* în „Făclia", 6 iulie 2011; Ana Chinezu, *Ion Irimie, spirit al plenitudinii,* în „Ziarul de Cluj", 19 august 2011; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 281-282.

[41]

MARCEL ȘTIRBAN
(1932)

Facultatea de Istorie (1977-1997)

Biografie. Profesorul universitar Știrban Marcel s-a născut în 26 august 1932, la Poplaca, jud. Sibiu. Studii primare la Blaj și Crăciunelul de Jos (1939-1944), gimnaziale și liceale la Liceul „Sfântul Vasile cel Mare" din Blaj (1944-1948), Liceul Mixt (1948-1949); Școala Pedagogică Târnăveni (1949-1950) și Liceul „Alexandru Sahia" particular (1950-1951); universitare: Facultatea de Istorie-Filologie, Secția Istorie, Universitatea „Babeș-Bolyai" (1953-1957). Doctor în istorie la Facultatea de Istorie și Filologie, Universitatea „Babeș-Bolyai", cu teza *Istoria țărănimii,* conducător științific prof. univ. dr. Bujor Surdu (1974). A activat ca pedagog la Școala Tehnică de Protecția Plantelor din Blaj (1950-1951); profesor suplinitor la catedra de Limba și literatura română la Școala generală din comuna Tiur-Blaj **(**1951**-**1953); arhivist principal la serviciul Regional al Arhivelor Statului Alba **(**1957**-**1962**)**, șef de filială la Arhivele Statului din Blaj (1962-1965). Ca arhivist a participat la organizarea Arhivelor Statului din Alba Iulia și Blaj, a întocmit lucrări de cercetare specifice și a publicat primele articole ale căror izvoare au fost documente de arhivă legate de Revoluția lui Horea din 1774, păstrate la Arhivele Statului din Alba Iulia și Blaj. Cercetător științific (1965-1970), cercetător științific principal (1971) la Institutul de Istorie din Cluj-Napoca unde a cercetat și scris cărți și articole

pe probleme de istorie națională: Unirea din 1918, probleme social-economice din deceniile trei-patru ale veacului al XX-lea. Cadru didactic universitar: lector (1977-1982), conferențiar (1982-1990) și profesor universitar titular (1990-1997), profesor universitar consultant (din 1997) la Universitatea „Babeș-Bolyai" și profesor asociat la Universitatea „Dimitrie Cantemir" din Târgu-Mureș (din 1995). Ca profesor la Universitățile din Cluj-Napoca și Târgu Mureș a ținut cursuri de Istoria României, Partide și doctrine politice, Epoca modernă și contemporană; Viața politică, socială, economică și spiritual-culturală; Marea Unire, Reforma agrară din România (1918-1921); Politica externă a României, Istoria Bisericii Romane Unite; Probleme fundamentale ale Istoriei României; Istoria Universală, veacul XX. A colaborat la alcătuirea volumelor de Bibliografie istorică începând cu 1965. Este specialist în istoria contemporană a României și istoria Bisericii Române Unite. Premiul Academiei Române (1978-1980) pentru *Consiliul Național Român de la Blaj. Protocoale și acte (noiembrie 1918-ianuarie 1919). I-II,* Ed. Dacia, 1978, 1980 (în colaborare cu Viorica Lascu).

Lucrări. Autor/coautor: *Din Istoria României*, 9 vol., 1987-2012, Cluj-Târgu Mureș; Știrban, Codruța Maria; Știrban, Marcel, *Din istoria Bisericii Române Unite (1945-1989)*, Ed. Muzeului Sătmărean, Satu Mare, 2000, 612 p.; Volumele colective: *Din Istoria Bisericii Române Unite. De la Unirea religioasă la unirea națională (1698-1918),* 2002 (în colaborare cu Codruța Maria Știrban, fiica sa); *Din Istoria Bisericii Române Unite. De la desăvârșirea statului național; Din Istoria Bisericii Române Unite (1945-1989),* 2000 (în colaborare cu Codruța Maria Știrban); *Din Istoria Bisericii Române Unite. Biserică. Școală. Națiune. Bibliografii și documente,* 2008; Aurelia Știrban și Marcel Știrban, *Destinul profesorilor de la Blaj în anii comunismului. Oameni și locuri de pe Târnave în aceiași ani*, 2014; Știrban, Marcel; Florea, Călin-Valentin, *Doctrine și partide politice*, Târgu-Mureș, Ed. Dimitrie Cantemir, 2003, 102 p.

Lucrările de sinteză: *Consiliul Național Român de la Blaj. Protocoale și acte (noiembrie 1918-ianuarie 1919). I-II,* Ed. Dacia, 1978, 1980 (în colaborare cu Viorica Lascu); *Istoria contemporană a Românei. Texte social-economice și politice,* Cluj-Napoca, Universitatea „Babeș-Bolyai", 1989 (în colaborare cu V. Vesa, V. Pușcaș, N. Păun); *Istoria României. Transilvania, II (*Cluj-Napoca, Ed. George Barițiu, 1999 (colaborare); *Istoria contemporană a României*, Universitatea „Babeș-Bolyai", Facultatea de Istorie-Filozofie, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2001 (Colecția Syllabus Historia), coordonator (în colaborare cu

M. Bucur, G., Cozma, A. Ivan, M. Sălăgean, V. Țârău); *Doctrine și partide politice*, Universitatea „Dimitrie Cantemir" din Târgu Mureș, Facultatea de Istorie-Geografie, 2003 (în colaborare cu Călin Florea); *Politica externă a României în secolul XX,* Târgu Mureș, Ed. Dimitrie Cantemir, 2006 (în colaborare cu Călin Florea). *Bibliografia istorică a României, I, 1944,-1969, IV, 1969-974; V, 1974-1979; VI, 1979-1984; VII, 1984-1989;* București, Ed. Academiei, 1979-1990 (coautor sau colaborator); *Bibliografia Unirii Transilvaniei cu România 1 Decembrie 1918.* Anuarul Institutului de Istorie Cluj, 1968, 11 (în colaborare cu Ștefan Pascu); *Contribuții la Bibliografia bibliografiilor istorice aflate la Biblioteca Centrală Universitară din Cluj-Napoca. Biblioteca Centrală Universitară,* 1976, 155 p. (în colaborare cu Leona Vâczy).

Studii. *1938-1940. De la un regim parlamentar democratic la unul de autoritate personală (1938-1940),* în *„Sargeția"*, 1997-1998, 27, nr. 2, p. 615-625; *Șapte decenii de presă românească pusă în slujba idealului creștin și național (1847-1918),* în *„Studia ephem."*, 1998, 43, nr. 1, p. 43-52; *La 50 de ani de la martirajul Bisericii Române Unite cu Roma*, în *„Memoria"*, 1999, nr. 27, p. 82-89; *Lagăre și închisori pe harta țării (1944-1964),* în *„Studia hist."*, 1999, 44, nr. 1-2, p. 125-142; *I. G. Duca și politica externă în programele de guvernare liberale (1922-1926),* în *România și relațiile internaționale în secolul XX,* Cluj-Napoca, 2000, p. 44-55; *Șapte decenii de la semnarea Concordatului dintre statul român și Sfântul Scaun apostolic al bisericii catolice – statul Vatican (1927),* în *„Studia hist."*, 1998, 43, nr. 1-2, p. 51-65; *Clujul, un oraș al spiritualității românilor uniți și reședința unei puternice Episcopii greco-catolice,* în *80 de ani de administrație românească la Cluj-Napoca,* Cluj-Napoca, 1999, I, p. 115-128; *Preoți și credincioși în lanțuri și teroare. Mărturii*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica", 1999, 44, nr. 2, p. 57-104; *Problemele de politică externă în activitatea Partidului Național Liberal (1919-1920),* în *„AUDC geogr. ist."*, 1999, p. 205-222; *Un strigăt în pustiu vreme de un pătrar de veac (Octombrie 1964 – Octombrie 1989),* în *„AIICN"*, 1999-2000, 38-39, p. 47-63; Știrban, Codruța Maria; Știrban, Marcel, *Changes in the Relations Between the Romanian State and Vatican (1945-1948) – As Mirrored in the Reports of the Intelligence Services of the Romanian State*, în *„Studia hist."*, 2000, 45, nr. 1-2, p. 175-193; *Programul de politică externă al guvernului liberal, Gheorghe Tătărăscu (1934-1937),* în *„AUDC geogr. ist."*, 2000, p. 393-417; *Ioan Inocențiu Micu-Klein*, în *„CCB"*, 2000, 4, nr. 1, p. 26-160 (cu alții); *In memoriam. Profesorului, membru corespondent al Academiei Române Pompiliu Teodor (1931-2001),* în

„SUPM”, 2001, 1, p. 130-134; *Mesajul istoriei contemporane pentru un mileniu creștin*, în *„AUDC ist.”*, 2001, p. 115-136; *1964-1974 un deceniu al luptei și speranțelor pentru recunoașterea libertății Bisericii Române Unite*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica”, 2002, 47, nr. 2, p. 153-233; *Episcopul Lemeni (1832-1850) și problemele epocii sale*, în *„Sargeția”*, 2001-2002, 30, p. 411-431; *Episcopul Ioan Bob (1782-1830) și problemele vremii sale*, în *„AUDC ist.”*, 2002, p. 7-22; *Drumul spre unirea religioasă cu biserica catolică a românilor din Banat și semnificația istorică a creării episcopiei unite de la Lugoj (1853),* în *Societate și Civilizație în Banatul istoric,* Timișoara, 2003, p. 109-120; Iancu, Gheorghe, Știrban, Marcel, *Întreprinderi metalurgice din Brașov, din Sibiu, din Transilvania. Activități social-politice ale metalurgiștilor din zonele Sibiu, Aiud, Târgu-Mureș, Mediaș și Brașov (1919-1939)*, în *Dezvoltarea întreprinderilor metalurgice din Transilvania (1919-1940).* Cluj-Napoca, 2003; Bathory, Ludovic; Iancu, Gheorghe, Știrban, Marcel, *Activitatea societății „Astra – Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S.A.”, Arad între anii 1919-1939,* în *Dezvoltarea întreprinderilor metalurgice din Transilvania (1919-1940),* Cluj-Napoca, 2003, p. 29-87; Csucsuja, Istvan; Știrban, Marcel; Bathory, Ludovic, *Continuitate și schimbare în politica economică a României în perioada interbelică și dezvoltarea industriei metalurgice în Transilvania,* în *Dezvoltarea întreprinderilor metalurgice din Transilvania (1919-1940),* Cluj-Napoca, 2003, p.7-28; *Portretul intelectual și rolul istoric al mitropoliților Vasile Suciu și Alexandru Nicolescu*, în *Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică: istorie și spiritualitate*, Blaj, 2003, p. 539-569; *Episcopul Iuliu Hossu în notele de informare ale Siguranței și Securității (1947-1958)*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica”, 2004, 49, nr. 1, p. 223-268; *Episcopul Maramureșului dr. Alexandru Rusu în notele de informare ale siguranței și securității (1945-1966)*, în *Repere ale dezvoltării la început de mileniu*, Târgu Mureș, 2004, p. 97-171.

Bibliografie. Șt Ștefănescu (coord.), *Enciclopedia istoriografiei românești*, B, 1978; *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial,* Cluj-Napoca, 2000; Gheorghe Iancu, *Profesorul universitar dr. Marcel Știrban la 70 de ani*, în *Societate și Civilizație. Profesorului universitar dr. Marcel Știrban la împlinirea a șapte decenii de viață,* **v**olum îngrijit de Călin Florea și Ciprian Năprădean, Ed. „Dimitrie Cantemir”, Târgu Mureș; Călin Florea, Ciprian Năprădean, *Bibliografia lucrărilor publicate de profesorul universitar dr. Marcel Știrban,* loc citat; *Marcel Știrban, istoric,* în Dan Fornade, *Personalități Clujene (1800-2007),*

Dicționar ilustrat, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007; Gheorghe Iancu, *Două volume dedicate Marii Uniri,* recenzie la Marcel Știrban, *Din Istoria României, voi. III-IV,* Târgu Mureș, 1998, în „Tribuna", nr. 5-8/1999; Blaga Mihoc, *O Istorie a Bisericii Greco-Catolice,* recenzie la Marcel Știrban, *Din Istoria Bisericii Române Unite (1945-1948),* Ed. Muzeului Sătmărean, Satu Mare, 2000, în „Familia", Oradea, nr. 6/2001; Alexandru Nicula, *Episcopul Hossu a sfătuit sau obligat pe preoți să predica împotriva regimului?*, în Alex. Nicula, *Cristos răstignit a doua oară*, Cluj-Napoca, 2001 recenzie la *Din Istoria Bisericii*. (1945-1948); Călin Florea, *Un omagiu al tinerilor istorici și al prietenilor*, în „Tribuna", nr. 25, 16-30 septembrie 2003; Ioan Folea, *Profesorul Marcel Știrban, Viața și activitatea*, în *Alte valori în Țara Moților*, Cluj-Napoca, Ed. Napoca Star, 2007 și republicat în Marcel Știrban, *Din Istoria României*, vol. V. *Veacurile XVIII-XX*, Ed. Napoca Star și Ed. Edu, Târgu Mureș 2010; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 532-533.

[42]

EMIL POENARU
(1932-2012)

Facultatea de Drept (1955-1959)

Biografie. Juristul, scriitorul, profesorul universitar Poenaru Emil s-a născut în 19 noiembrie 1932, la Blaj, într-o familie de intelectuali, tatăl (Emil Mesaroș) fiind profesor de geografie la Liceul „Sf. Vasile cel Mare" și preot greco-catolic, iar mama învățător suplinitor. A urmat studiile primare, gimnaziale, liceale la Liceul de Băieți „Sf. Vasile cel Mare" din Blaj; Facultatea de Drept a Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca (1951-1955). Doctor în drept al Facultății de Drept, Universitatea din București (1961). Căsătorit cu Zsuzsanna Poenaru, fără copii. A activat ca asistent universitar la Facultatea de Drept, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (1955-1959), lector la Universitatea Politehnica Brașov. Procuror Ia Procuratura Regiunii Brașov (1959-1963). Lector (1974-1989), conferențiar (1992-1996) și profesor universitar (1996-2001) la Facultatea de Drept, Universitatea „Transilvania" Brașov. În paralel, a fost profesor la Universitatea Europeană Drăgan-Lugoj (1991-2000), din 1992 fiind rectorul acestei instituții. Profesor consultant la Universitatea „Transilvania" Brașov (2001-2012). A participat la peste 30 de reuniuni științifice universitare și ale asociației juriștilor, iar lucrările susținute au fost publicate în volumele acestor manifestări științifice. A scris *Trei recursuri pentru Horia, Șincai, Iancu* – evocare istorică, trilogie care cuprinde „Recurs în procesul lui Horea",

„Acuzarea în procesul lui Șincai" și „Plângerea lui Iancu", evenimente analizate juridic, latură netratată de istorici. Redactor al Revistei „Astra" (1966-1974). Ca apartenență sau afiliere este membru în Asociația „Adopție Dorpen Roumanie"; Association of Educators for World Peace – membru de onoare; Academia de Știință din Belgia; Uniunea Scriitorilor din România – Filiala Brașov. Ca premii și distincții a primit: Titlul de „Senator" al Academiei Internaționale Mediceea, Florența (1989); „Membre Academique" al Institut des Affaires Internationales, Paris (1994); Premiul „Opera Omnia" pentru întreaga carieră literară acordat de Uniunea Scriitorilor din România – Filiala Brașov (2009); Profesor emerit al Universității Transilvania din Brașov. A repausat în 28 august 2012, la Brașov.

Lucrări. Cărți, cursuri, manuale, autor/coautor: *Rolul procurorului în procesul civil*, Ed. Științifică, București, 1964; *Răspunderea socială și profesională a medicului*, Ed. Medicală, București, 1973; *Medic, societate, răspundere*, Ed. Medicală, București, 1977; *Drept public și privat în economie*, 1990; *Drept civil și comercial – partea generală*, 1991; *Drept civil și comercial – partea specială (contractele)* 1992; *Drept civil – Raportul juridic, Subiecții, Actele juridice*, Ed. Europa Nova, București, 1994; *Introducere în dreptul civil – Teoria generală. Persoanele*, Ed. Europa Nova, București, 1996; *Curs de drept civil – Teoria generală*, Ed. Dacia Europa Nova, 1999; *Introducere în drept civil – Persoanele; Drepturile reale*, Ed. Dacia Europa Nova, 1999; *Drept – Teoria generală; Persoanele*, Ed. All Beck, București, 2002; *Tratat de drept civil*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2001; *Procurorul în procesul civil*, Ed. All Beck, București, 2003; *Garanțiile reale mobiliare*, CH Beck, București, 2004; *Reprezentarea în dreptul privat*, CH Beck București, 2007; *Donația și testamentul Studiu de doctrină și jurisprudența*, Ed. Hamangiu, București, 2007; *Procedura succesorală notarială*, Ed. CH Beck, București, 2006, 2008; *Căsătoria și divorțul*, Ed. Hamangiu, București, 2008. Cărți de beletristică autor/ coautor: *Stejarul*, Brașov, 1968; *ediția (Acuzatul Gheorghe Șincai)*, București, 1979; *File din activitatea și lupta comuniștilor brașoveni* (în colaborare cu Mircea Băltescu), Brașov, 1971; *Sala de așteptare*, Brașov, 1971; *Complot la Sarmizegetusa*, București, 1973; *Sala de așteptare*, București, 1974; *Prețul omeniei*, Brașov, 1976; *Testament cu ilustrate colorate*, București, 1977; *Burebista*, București, 1978; *Calendarul de la Sarmizegetusa Regia* (în colaborare cu Șerban Bobancu și Cornel Samoilă), Ed. Academiei, București, 1980; *„Bună seara, Maria"*, București, 1982; *La Colonna di Traiano e Decebalo* (în limba italiană), Milano, 1983 (ediția a II-a

1984; ediția a III-a 1985); Primăvara eroului, București, 1984; Un proces (Brașov, mai-iunie 1936) în fața istoriei, București, 1986; *Horea, Șincai, Iancu*, Ed. ASSE, Bruxelles, 1991; *Un monument pentru Decebal*, București, 2001; Activitatea publicistică și literară: a scris peste 35 de articole publicate în reviste de cultură, dar și eseuri, studii, comunicări și trei romane, șapte piese de teatru jucate pe scenele din România și alte opt piese de teatru publicate în volum. Atât dramaturgia, cât și proza sa sunt circumscrise în două arii: istoria națională și adaptarea literară a bogatei experiențe sale de procuror. A publicat peste 20 de studii și articole juridice în reviste de specialitate: „Justiția Nouă", „Legalitatea populară", „Buletinul Procuraturii Generale", „Revista Română de Drept Umanitar"

Bibliografie. Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu, *Dascălii Blajului,* Ed. Demiurg, București, 1994, pp. 178-179 (despre tatăl său, Emil Mesaroș); Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 425-427.

[43]

FELICIAN IOAN MICLE
(1933)

Fiziologia Plantelor la Facultatea de Științe Naturale (1956-1959)
Director al Grădinii Botanice „Alexandru Borza" (1997-2007)

Biografie. Cercetătorul biolog Micle Felician Ioan s-a născut la 9 martie 1933, la Târgu Mureș, fiind fiul cel mai mic al preotului, profesorului și filosofului blăjean Ioan Miclea. A urmat clasele primare și gimnaziale la Școala de Aplicație Blaj, liceale la Liceul „Sfântul Vasile cel Mare" din Blaj și Liceul „Andrei Șaguna" din Brașov (1951); Facultatea de Științe Naturale a Universității Victor Babeș, Cluj (1952-1956). Doctor în biologie – specialitatea Fiziologia plantelor cu teza *Vârsta semințelor, factor în fiziologia germinației* (1972), sub îndrumarea științifică a acad. prof. univ. Emil Pop. Stagii de documentare în Germania (1971), Elveția (1992), Franța (1993). Asistent universitar la Catedra de Fiziologia Plantelor la Facultatea de Științe Naturale (1956-1959). Cercetător științific principal gr. III, II, I (1959-2003). Cercetările sale au vizat fiziologia germinației semințelor și biologia plantelor tropicale. A fost director al Grădinii Botanice „Alexandru Borza" din cadrul Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca (1997-2007). A coordonat laboratorul de semințe al Grădinii Botanice și a fost coordonator științific al complexului de sere cu plante exotice și al sectorului fitogeografic. Și-a adus contribuția la formarea Băncii de semințe și a îmbogățit colecțiile de plante ale Grădinii Botanice. A fost membru în

comitetul de redacție al Revistei Grădinii Botanice ,,Contribuții Botanice" și a redactat 40 de ediții anuale ale *Catalogului de Semințe*. A publicat și susținut peste 85 de articole și studii științifice la conferințe, colocvii, diverse manifestări științifice. A avut multe apariții televizate și la radio și a scris scenariul filmului *Grădina celor cinci continente* (2007). Este membru în Societatea Europeană a Palmierilor, Richmond, SUA; Asociația Grădinilor Botanice din România, Governing Board of Editors and Publications Board of the American Institute. Premii și distincții: Premiul Ministerului Învățământului și al Academiei Române pentru lucrarea *Flora și vegetația Rezervației Naturale Defileul Crișului Repede* (1966); Diplomă de merit a Universității Vasile Goldiș, Arad; Diplomă de merit, Universitatea Babeș-Bolyai (2002-2004).

Lucrări. Autor/coautor: *Mediul ecologic și educația contemporană* (1979); *Grădina Botanică. Ghid*, Ed. Universității Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 1978: *Le Jardin Botanique ,,Alexandru Borza" (Cluj-Napoca, Roumanie),* Universita degli Studi, Camerino, 1997; *Calling into paradise. Invitație în paradis. Grădina Botanică „Alexandru Borza" a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. În memoria savantului român Alexandru Borza,* texte de Octavian Bortoș, Felician Micle, Viorica Lascu, Ed. Proart 21, 2011;

Bibliografie. *Indexul Botaniștilor din RSR* (1966); Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului*, Ed. Eventus, Blaj 1994; Vasile Cristea, Felican Micle, Florin Crișan, *Le Jardin Botanique ,,Alexandru Borza" (Cluj-Napoca, Roumanie)*, Universita degli Studi, Camerino, 1997; Ioan Popa, *Blajul. Biografii paralele*, Ed. Astra, Blaj, 1998, pp. 90-96; *Clujeni ai secolului XX – Dicționar esențial*, Cluj-Napoca, 2000; *Dicționarul biologilor români*, Arad, 2000; Dan Fornade, *Personalități Clujene (1800-2007)*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 338-339.

[44]

VISTIAN GOIA
(1935)

Facultatea de Filologie (1962-2002)

Biografie. Profesorul universitar Goia Vistian s-a născut în 15 septembrie 1935, la Roșia de Secaș, lângă Blaj. A urmat studiile primare și gimnaziale la Școala Elementară de 7 ani din Roșia de Secaș, Școala Pedagogică din Blaj (1950-1954); Facultatea de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, secția română-istorie (1956-1960). Doctor în filologie (1975) cu teza „V.A. Ureche – studiu monografic de istorie literară". A activat ca învățător la Școala Elementară din comuna Cenade, jud. Alba (1954-1956); profesor de limba și literatura română la Școala Elementară din Paroșeni, jud. Hunedoara (1960-1962). Din 1962 și-a început cariera universitară ca asistent până 1970; lector universitar (1970-1980), conferențiar universitar (1980-1990); profesor universitar (1990-2002) – la Facultatea de Filologie, Universitatea „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca. A fost șeful Catedrei de Metodică de la Facultatea de Psihologie și Științele Educației. Disciplinele predate: Didactica limbii și literaturii române la Facultate de Litere; Literatură pentru copii și tineret la Facultatea de Psihologie și Științele Educației; Retorica la secția de Jurnalistică a Facultății de Științe Politice și Administrative din cadrul Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca. Face parte din comitetul de redacție al revistei clujene „Perspective" (de didactica limbii și literaturii române), din comitetul de

redacție al revistelor „Blajul" și „Gând Românesc". Între anii 1985-1990 a fost inclus în „Équipe de Recherche sur le Voyage" de la Université des langue et lettres de Grenoble (Franța). Domeniile cercetării științifice și de competență au fost: Didactica limbii și literaturii române, Istoria literaturii române, Literatura pentru copii și tineret și Retorică, domenii în care a redactat cărți, cursuri, îndrumare pentru studenți. A publicat peste 200 de studii și articole în reviste prestigioase din Cluj („Tribuna", „Steaua", „Studia"), București („Revista de Pedagogie", „Limbă și literatură"), „Gând Românesc" (Alba Iulia), „Astra blăjeană" etc. A redactat și susținut peste 100 de lucrări științifice la conferințe, sesiuni de comunicări și simpozioane. Membru: Uniunea Scriitorilor, filiala Cluj; Societatea de Științe Filologice; ASTRA – Despărțământul Cluj; ASTRA, Despărțământul Timotei Cipariu, Blaj – membru de onoare. Cetățean de Onoare al Municipiului Blaj (1999) pentru activitatea depusă în promovarea valorilor spirituale și pentru conduita morală, civică și probitatea profesională de care a dat dovadă de-a lungul timpului.

Lucrări. Cărți, manuale, ediții îngrijite: *Literatura pentru copii,* manual pentru școlile pedagogice, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1970 (în colaborare); *Metodica predării limbii și literaturii române,* Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1975 (în colaborare); *V. A. Ureche*, colecția „Universitas", Ed. Minerva, București, 1979; *Oratori și elocvență românească,* în colecția „Restituiri", Ediție îngrijită, prefață, note și glosar, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1985; *G.I. Ionescu-Gion, Portrete și evocări* ediție îngrijită, prefață, Ed. Minerva, 1986; *B.P. Hașdeu și discipolii,* colecția „Universitas", Ed. Minerva, București, 1987; *Elocvență și Parlamentarism*, Ed. Presa Universitară Clujeană, 1997; *Ipostazele învățăturii (limba și literatura română),* Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 1999; *Literatura pentru copii și tineret (modele formative),* Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2000; *Didactica limbii și literaturii române, pentru gimnaziu și liceu,* Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2001, Ed. Dacia Educațional, Cluj-Napoca, 2008; *Didactica limbii și literaturii române, gimnaziu și liceu,* Ed. Dacia, Cluj-Napoca (reeditare); *Literatura pentru copii și tineret, pentru învățători și educatoare,* Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2003; *Nicolae Comșa, Portrete și studii literare*, ediție îngrijită, prefață, notă și bibliografie, Blaj, Ed. Astra, Blaj, 2004; *Nicolae Comșa și „Dascălii Blajului"*, în *Lumină din Ardeal,* coord. Ion Buzași, Marcela Ciortea, Delia Aldea, Ed. Buna vestire, Blaj, 2004, pp. 115-119; *Destine parlamentare, de la Kogălniceanu*

la Nicolae Titulescu, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2004; *Dumitru Salade, Pe cărările vieții,* ediție îngrijită și prefață, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2005; *Glasul memoriei,* Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2005; *Făt-Frumos și Ileana Cosânzeana (basme populare),* ediție îngrijită, introducere, notă asupra ediției glosar, Ed. Eurodidact, Cluj-Napoca, 2005; *Poezia florilor,* eseuri, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2006; *Poezie florală românească Antologie.* Prefață, notă asupra ediției, glosar și bibliografie, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2007; *Retorică și argumentare,* Ed. Dacia, Cluj Napoca, 2007; *Cu berlina printre munți. Note de călătorie.* Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2008. *Când eram strengar în lume. Pagini literare despre copilărie.* Prefață, notă asupra ediției medalioane bibliografice. Ed. Astra, Blaj, 2009; *De la Paris la Londra Via Dieppe. Jurnal sentimental,* Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2010; *Ferestrele Blajului,* Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2010. *Gruiul copilăriei*, 2012; *Labirintul identității*, 2012; *Consemnări critice*, 2013; *Popasuri europene*, jurnal de călătorie, 2013; *Polemica între vocație și diletantism*, 2015; *Nu trecem singuri prin lume. Portrete și evocări*, 2015; *Românii și moralitatea lor,* 2017. **Cursuri și îndrumătoare pentru studenți:** *Metodologia literaturii române,* curs litografiat, Universitatea „Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca (1979); *Tehnologii noi în lecțiile de limba și literatura română,* Universitatea „Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca (1973-colab.); *Analiza literară,* studii metodologice, Universitatea „Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca (1977-colab.); *Compunerea școlară,* studii metodologice, Universitatea „Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca (1981 colab.); *Receptarea literaturii moderne în școală, îndrumător metodologic,* Universitatea „Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca (1986-colab.); *Principii și metode noi în didactica literaturii și limbilor moderne,* Universitatea „Babeș-Bolyai"; Cluj-Napoca (1989-colab.). **Diafilme didactice**: *Liviu Rebreanu*, Laboratorul de Cineficare al Universității „Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca, 1964; *Alexandru Macedonski*, Studioul „Animafilm", București, 1968. A publicat peste 250 de studii și articole de didactică, critică și istorie literară, retorică în: „Revista de Pedagogie", „Studia", „Steaua", „Tribuna", „Limbă și literatură", „Gând Românesc" (Alba Iulia), „Astra blăjeană" și „Blajul".

Bibliografie. Z. Ornea, *Portrete și evocări istorice,* în „România literară", nr. 28, 1986; M. Ungheanu, *B.P. Hașdeu și discipolii săi,* în „Luceafărul", nr. 27, 1987; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului*, Ed. Eventus, 1994; Ioan Popa, *Blajul. Biografii paralele*, Ed. Astra, Blaj, 1998, pp. 142-148; Mircea Popa, *Literatura pentru copii și tineret*;

în „Adevărul de Cluj", 17 mai 2000; *Ghidul personalităților din jud. Alba,* Mioara Pop coord. Ed. Altip, 2003; Angela Groza, Elena Ionescu, Rozalia Gulea, *Școlile Blajului, izvor de haruri,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2004; Mircea Popa, *Destine parlamentare,* în „Adevărul de Cluj", 16 septembrie 2004; C. Cublești, *Glasul memoriei,* în „Steaua", nr, 10-11, 2005; Ioan Buzași, *Glasul memoriei,* în „Informația de Alba", 9 iulie 2005; Ioan Popa, *Recuperări selective,* Ed. Astra, Blaj, 2007; Ioan Popa, *Roșia de Secaș – file de monografie,* Ed. Astra, 2007; Iuliu Pârvu, *Cu berlina printre munți (Note de călătorie),* în „Steaua", nr. 4-5, 2009; *Când eram ștrengar în lume. Pagini literare despre copilărie.* Prefață, notă asupra ediției, medalioane bibliografice, Ed. Astra Blaj, 2009; V. Fanache, *Cu berlina printre munți,* în „Tribuna", nr. 158; 1-5 aprilie 2009; Monica Grosu, *De la Paris la Londra (Jurnal Sentimental),* în „Luceafărul", nr. 7, 2010; Ioan Popa, *Cărți, oameni, fapte,* Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2010; *Dicționarul culturii și civilizației populare,* Silvia Pop coord., Ed. Astra, 2011; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 230-232.

[45]

STANCIU VIRGIL JR.
(1941)

Catedra de Limba Engleză (1966-2007)

Biografie. Filologul, traducătorul, eseistul, profesorul universitar Stanciu Virgil jr. s-a născut în 4 noiembrie 1941, la Blaj, jud. Alba, ca fiu unic al profesorului de limba română de la Liceul „Sf. Vasile cel Mare" preotul greco-catolic Virgil Stanciu și al profesoarei de limba latină Margareta (n. Sabău). A urmat studiile primare și gimnaziale la Liceul „Emil Racoviță" Cluj-Napoca (1948-1959); Facultatea de Filologie, secția I Engleză-Română, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (1964); Bursă ACLS la University of North Carolina, Chapel Hill, S.U.A. (1971-1972) și la Cambridge English Studies Seminar, Anglia (1979). Doctor în filologie la UBB cu tema *Thomas Wolfe, romancier american la început de secol* (1974). S-a căsătorit cu Alina Petcof, clujeancă, lector de limba română la UBB (studenți străini); au două fiice, Ilinca Alina (medic oftalmolog) și Sorana Adina (evaluator financiar). A activat ca preparator universitar la Universitatea „Al. I. Cuza" Iași (1964-1965); asistent Catedra de Limbi Modeme, Institutul Agronomic, Cluj-Napoca (1965-1966); asistent (1966), conferențiar (1982-1990), profesor universitar (1990-2007) Catedra de Limba Engleză, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca; lector School of Slavonie and East European Studies, University of London, Anglia (1990-1992). A predat cursurile de Literatura si civilizația engleză, Literatura

americană, Limba engleză curs practic, Studii culturale americane și Studii culturale irlandeze. Profesor invitat la University of Nevada, Reno (2003). Este membru: Uniunea Scriitorilor din România – Filiala Cluj; European Association for American Studies (EAAS); European Society for the Study of English (ESSE). Premii, distincții: Premiul Consiliului Britanic pentru traduceri din romanul britanic (2000); Premiul USR pentru traduceri (2001-2004); Doctor honoris causa al Universității „Petru Maior" din Târgu-Mureș (2012). A servit peste 40 de ani Universitatea „Babeș-Bolyai". Este căsătorit. Are două fete.

Lucrări. *Orientări în literatura sudului american*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1977; *Modern English Plays* (coeditare), Tipografia Universității, Cluj, 1980; *A History of English Literature – from Pater to Wells*, Tipografia Universității Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 1981; *Studies in the 18th and 19th Century English Novel* (coord. și coautor), CUP, 1987; *Studies in the British Novel of the First Half of the Century* (coord, și coautor), CUP, 1988; *Studies in the Contemporary British Novel* (coord, și coautor), CUP, 1989; *Engleza cu lacrimi* (colab. Ileana Galea), Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1998; *Războiul gândului cu litere. Eseuri de literatură engleză și americană*, Ed. Tribuna, Cluj, 2004; *The Transition to Modernism in English Literature*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2007; *Dicționarul scriitorilor români,* vol. I-IV (coautor) 1995-2003. Este autorul primului *Dicționar de angliști și americaniști români*, Ed. Tribuna, Cluj-Napoca, 2008, ed. a II-a, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2016. **Traduceri**: Charles și Mary Lamb, *Povestiri după Shakespeare,* Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1977; Tobias Smollett, *Aventurile lui Peregrine Pickle,* 2 vol., Ed. Univers, București, 1987; Joseph Conrad, *Corsarul Falk,* Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1988; Iris Murdoch, *Mașina de iubit, cea sacră și profană,* Ed. Echinox, Cluj-Napoca, 1991; Joseph Conrad, *Trăsnaia lui Almayer*, Ed. Echinox, Cluj-Napoca, 1992; Larry Watts, *O Cassandră a României: Ion Antonescu și lupta pentru reformă* (cu Liliana Pop), București, Editura Fundației Culturale Române, 1993; William Styron, *Sophie a ales,* Ed. Univers, București, 1994; ediția II-a, *Alegerea Sofiei,* Ed. Nemira, București, 2007; Dorothy L. Sayers, *Cele cinci piste false,* București, 1994; Wilfried Bion, *Seminarii braziliene,* Ed. Sigmund Freud, Binghampton, New York-Cluj, 1995; David Lodge, *Schimb de dame,* Ed. Univers, București, 1995; ed. II-a, 1999; ed. III-a, Ed. Polirom, Iași, 2001; *Twelve. A Romanian Science Fiction Anthology,* editat de Comei Robu, Ed. Sedonia, Timișoara, 1995; Traducerea nuvelelor „Igor's Mannequin" de V.

Papilian și „Algernon's Escape" de Gh. Săsărman; Adrian Marino, *The Biography the Idea of Literature* (cu Charles M. Carlton), New York, 1996; Julian Barnes, *Papagalul lui Flaubert*, Ed. Univers, București, 1997; ed. II-a Ed. Nemira, București, 2006; William Trevor, *Călătoria Feliciei, Ed. Univers,* București, 1998; Ian McEwan, *Câinii negri,* Ed. Univers, București, 1999; ed. II-a Ed. Polirom, Iași, 2006; *Filosofia americană,* I, selecția textelor, prefață și note introductive de Andrei Marga, București, 2000; E.L.Doctorov, *Cartea lui Daniel,* Ed. Univers, București, 2000; Valentin Marica, *Aluviuni / Alluvia,* ed. bilingvă, translated by Virgil Stanciu, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2001; Călinic Argatu, *Peace and Rejoicing with Brâncuși*, translated by Virgil Stanciu, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2001; Ian McEwan, *Amsterdam,* Ed. Polirom, Iași, 2001; Matei Călinescu, *A citi, a reciti,* Ed. Polirom, Iași, 2003 și 2007, urmată de: Matei Călinescu, *A citi, a reciti. Către o poetică a (re)lecturii*, traducere din engleză de Virgil Stanciu, Cu un eseu despre „Oralitate în textualitate" tradus de Anca Băicoianu, un capitol românesc despre Mateiu I. Caragiale și „Recitiri" (*Dilemateca*), Ed. Humanitas, București, 2017; David Lodge, *Gânduri ascunse,* Ed. Polirom, Iași, 2003; ed. II-a, Ed. Polirom, Iași, 2013; Thiery de Duve, *Kant după Duchamp,* Cluj-Napoca, 2003; Ian McEwan, *Ispășire*, Ed. Polirom, Iași, 2003, ed. II-a, Ed. Polirom, Iași, 2008; Ian McEwan, *Inocentul,* Ed. Polirom, Iași, 2004 (și 2011); George Steiner, *Maeștri și discipoli,* Ed. Compania, București, 2005; F. Scott Fitzgerald, *Dincoace de Paradis,* Ed. Polirom, Iași, 2005, ed. II-a, 2013; F. Scott Fitzgerald, *Un diamant cât Hotelul Ritz,* Polirom, 2006; Ion Mureșan, *Paharul/Glass*, versiunea engleză de V. Stanciu, Fundația Culturală Archeus, Baia Mare, 2007; Julian Barnes, *Arthur & George*, Nemira, București, 2007; Margaret Atwood, *Ochi de pisică,* Ed. Leda, București, 2007; William Trevor, *Tăcerea din grădină*, Ed. Corint-Leda, București, 2008; A.S.Byatt, *Pasiune,* Ed. Nemira, București, 2009; Mihai Spăriosu, *A șaptea scrisoare. O enigmă filosofică la Academia lui Platon*, Ed. Humanitas, București, 2010; William Styron, *Dați foc acestei case,* Ed. Art, București, 2011; Ian McEwan, *Inocentul,* 2011; A. S. Byatt, *Cartea copiilor,* Ed. Nemira, București, 2012; Raymond Chandler, *Doamna din lac* (cu Cornelia Bucur), Ed. Nemira, București, 2012; V.S.Naipaul, *Enigmatica sosire,* Ed. Art, București, 2013 (*The Enigma of Arrival*, Penguin Books, 1987); Raymond Chandler, *Somnul de veci,* Ed. Nemira, București, 2012: T.S.Eliot, *Eseuri alese (critică literară),* 2013, ediție revizuită; Norton Justen, *Vama fantomă,* Ed. Arthur, București, 2013; Toni Morrison, *Preaiubita,* Ed. Art,

București, 2014; Eva Illouz, *De ce doare dragostea,* Ed. Art, București, 2015; Raymond Chandler, *Regele în galben,* Ed. Nemira, București, 2016. Colaborator la revistele: „Steaua" (la care a debutat în 1965), „Tribuna", „Vatra", „Luceafărul", „România literară", „Ateneu", „Familia", „Literatoru", „Secolul 20", „Cahiers roumains d'études littéraires". **Articole**: *Directions in the Postwar British Novel*, în vol. *Studies in the Contemporary British Novel,* Edited by Ileana Galea, Virgil Stanciu, Liviu Cotrău, Univ. of Cluj Press, 1990; *Premiul Booker 1990*, în „Tribuna", nr. 51, 1990; *Updike & Vonnegut*, în „Tribuna", nr. 3, 1991; *Sir Kingsley, malitiosul*, în „Tribuna", nr. 22, 1991; *Biographia Litteraria*, în „Tribuna", nr. 25, 1991; *După moartea lui Greene: întrebări rămase fără răspuns*, în „Vatra", nr. 6, 1991; *William Kennedy's Ironweed: The Window of Memory*, în *Studies in the English Language and Literature*, University of Cluj Press, 1990; *Shakespeare interpretat de Greenaway*, în „Tribuna", nr. 45, 1991; *Din nou despre Orwell*, în „Tribuna", nr. 47, 1991; *Premiul Booker, 1991*, în „Tribuna", nr. 48, 1991; *Pe urmele lui Joseph Conrad*, în „Tribuna", nr. 5, 1992; *Privind înapoi, tot cu mânie*, în „Tribuna", nr. 5, 1992; *Moștenirea lui G. B. Shaw*, în „Tribuna", nr. 18, 1992; *Proteu îmbătrânit*, în „Tribuna", nr. 34, 1992; *Margaret Atwood sau supraviețuirea prin text*, în „Tribuna", nr. 19, 1993; *Un candidat pentru purgatoriu: Sir William Golding*, în „Tribuna", nr. 26, 1993; *De la 'Sister Carrie' la 'BrightnessFalls': note asupra romanului american la sfârșit de secol*, în „Tribuna", nr. 38, 1993; *Iris Murdoch's Novels of the Seventies*, în „Studia", nr. 2, 1992 (apărut 1994); *Servind la masa istoriei ('Rămășițele zilei', de Kazuo Ishiguro)*, în „Tribuna", nr. 4, 1995; *Romancing the Campus*, în vol. *British and American Studies (Ed. Hortensia Parlog)*, University of Timisoara Press, 1996; *English Translations of Classical Romanian Poetry*, în „Analele Universității Ecologice «Dimitrie Cantemir»", Târgu-Mureș, 1997; *Un poet englez în căutarea rădăcinilor: George Szirtes*, în „Tribuna", nr. 24, 1997; *Revizitând Yoknapatawpha*, în „Steaua", nr. 9-10, 1997; *Furtuni pe oceanul interior*, în „România literară", nr. 2, 1998, p. 31; *G. G. Byron Translated by Petre Grimm*, în „Analele Universității Ecologice „D. Cantemir", Târgu Mureș, seria Științe Socio-Umane, vol. II, 1998, pp. 153-158; *Anglistica românească azi*, interviu acordat lui Ion Maxim Danciu, în „Tribuna", nr. 14-15, 1998; *The Cognitive Dimension of Literary Discourse in F. Scott Fitzgerald's The Great Gatsby*, în „Studia... Series Philologia", nr. 3-4, 1996 (apărut în 1998), pp. 5-11; *Martin Amis in 'Primul Cerc'*, în „Cetatea culturală", nr. 1, 1998, p. 15; *In*

loc de prefață, la vol. D. Sofron, *Eu de asemenea cânt America*, Ed. Fundației Culturale Forum, Cluj, 1998, pp. I-VI; 30. *In Memoriam: Professor Mihail Bogdan*", în „University English", no 6, 1998, pp. 1-2; *Cărțile și fraternitatea*, în „Cetatea Culturală", nr. 4 (8), 1999, p. 5; *Between Metroland and Fantasyland,* în vol. *Constructions of Identity*, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2000; *A Postmodernist among the Moderns: Aldous Huxley's Comic Novels of the Twenties*, în *Proceedings of the First ESSE Conference*, Ed. Universității Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 2000; *The Man Within and the Great Outdoors: Symbolic Dualisms in Graham Greene's Fiction*, în *From Margin to Centre, Universitas XXI*, Iași, 2000, pp. 160-165; *O exegetă româncă a lui Nabokov*, în „Steaua", nr. 9-10, sept.-oct. 2000; *Cast a Cold Eye*, în „Studia … Series Philologia", nr. 4, 2000; *Chipul pierdut in fum*", în vol. Mircea Petean, Aurel Sasu, *Întoarcerea învinsului*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2002, pp. 192-198; *Zece cărți într-o carte*, în „Lettre internationale", nr. 42, 2002; *Interviu dat lui Alexandru Vlad*, în „Vatra", nr. 3-4, 2002; *Mi se întâmplă să regret că n-am tradus 'Ulysses'", interviu luat de Liliana Pop*, în „Piața literară", nr. 13, 1-15 iulie 2002; *Mi-ar fi plăcut să fiu un Balzac", interviu luat de Magda Danciu*, în „Familia", nr. 7-8, 2002, pp. 220-224; *Farmecul discret al Burgess-iei*, în „Piața literară", nr. 14, 15-31 iulie 2002; *Scriitorul din subterană*, în „Piața literară", nr. 16, 15-31 august 2002; *Divinely Superfluous Beauty*, prefață la volumul C. Nicolescu, I. Sasu-Bolba, *Antologie bilingvă de poezie americană. Secolul XX*, Ed. Pro Vita, Cluj-Napoca, 2002, pp. 12-17; *David Lodge și cele două culturi*, în „Tribuna", nr. 7, 15-31 decembrie 2002, pp. 23-24; *Coșmar despre țara iubită*, în „Steaua", nr. 10, 2002; *Premiul Booker: conexiunea braziliană,* în „Tribuna", nr. 8, 1-15 ianuarie 2003; *Clujul traducătorilor*, în „Tribuna", nr. 10, 1-15 februarie 2003; *History, Politics and the Novel,* în vol. *Living in-between and on Borders*, Ed. Universitas XXI, Iași 2003, pp. 427-433; *Un Nobel pentru Africa de Sud*, în „Tribuna", nr. 27, 15-31 oct. 2003; *Revizitând Greenelanda*, în „Tribuna", nr. 28, 1-15 nov. 2003; *Cast a Cold Eye...",* în vol. *Omagiu profesorului Dan Grigorescu la 70 de ani*, Ed. Ex Ponto, Constanta, 2002; *Noi si intelectualii*, în „Tribuna", nr. 31, 15-31 dec. 2003; *Despre critica agresivă*, în „Tribuna", nr. 33, 16-31 ianuarie 2004; *Eros și filosofie*, în „Tribuna", nr. 36, 1-15 martie 2004; *Puterea și gloria*, în „Tribuna", nr. 48, 1-15 sept. 2004; *Despre jazz și Epoca Jazzului*, în „Tribuna", nr. 51, 1-15 nov. 2004; *Hitler and Recent English Fiction*, în vol. *Constructions of Identity (II)*, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2004; *„Tribuna" văzută din tribuna a doua*, în „Tribuna", nr. 54, 15-31 dec.

2004; *Ulise navighează din nou*, în „Tribuna", nr. 57, 15-31 ian. 2005; 61. *Rolul pianului în războaiele coloniale*, în „Tribuna", nr. 60, 1-15 martie 2005; *O contribuție românească la fitzgeraldistică*, în „România literară", nr. 12, martie 2005; *Planeta domului Bellow*, în „Tribuna", nr. 64, 1-15 mai 2005; *Despre umorul japonez*, în „Tribuna", nr. 66, 1-15 iunie 2005; *Transenglish – English in Transylvania*, în vol. *Mutual Understanding. 125 Years of Anglo-Romanian Diplomatic Relations*, Ed. Humanitas, București, 2005; *Cunoaștere și înțelegere reciprocă*, în „Tribuna", nr. 76, 1-15 noiembrie 2005; *Despre truda semănătorului*, în „Tribuna", nr. 89, 16-31 mai 2006; *Translation in (Post-1989) Romania*, în vol. *The New Central and East European Culture*, Edited by Steven Tötösi de Zepetnek, Carmen Andras and Magdalena Marsovsky, Shaker Verlag, Aachen, 2006; *Biography and Fiction: Notes on Some Recent English Novels*, în vol. *Constructions of Identity (III)*, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2006, *Harold Pinter între literatură și politică*, în „Viața românească", nr. 1-2, ian.-feb. 2006; *Desperado sau postmodern?*, în „Viața românească", nr. 1-2, ian.-feb. 2006; *Fiction and the Lure of History*, în „Studia, series Philologia", 2006, nr. 2, pp 5-13; *Răspuns la ancheta „Știința dicționarului la români*, în „Tribuna", nr. 105, 1-15 feb. 2007; *Canadieni rânduiți alfabetic*, în „Tribuna", nr. 106, 15-28 feb. 2007; *Ecluza și urletul de lup (recenzie la Radu Mareș)*, în „Tribuna", nr 108, 1-15 martie 2007; *Traducătorul e un fel de filtru fin prin care ceva necunoscut se transformă în ceva cunoscut*, interviu dat Dorei Pavel, în „Tribuna", nr. 108, 1-15 martie 2007; *Julian Barnes: Istorie, artă și imaginație*, în „Observator cultural", nr. 107 (364), 22-28 martie 2007, pp. 20-21; *John Banville și meandrele istoriei*, în „Tribuna" (suplimentul 'Tribuna educațional: Literatura irlandeză în actualitate'), nr. 113, 15-31 mai 2007; *The Double Vision in F. Scott Fitzgerald's Short Stories*, în „Studia, Series Philologia", 2007, nr. 2; *Încă un premiu Nobel pentru literatura britanică*, în „Tribuna", nr 124 , 1-15 noiembrie 2007; *Unde ne sunt shakespeareologii?*, în „Tribuna", nr. 127, 16-31 dec. 2007; *Patriarhul prozei irlandeze: William Trevor la optzeci de ani*, în „Tribuna", nr. 145, 16-30 sept. 2008; *Lui J.D. Salinger, cu dragoste și... tristețe*, în „Tribuna", nr 179, 16-28 februarie 2010; *O poveste cu negri emancipați*, în „Tribuna", nr. 181, 16-31 martie 2010; *Despre romanul polițist indian*, în „Tribuna", nr. 182, 1-15 aprilie 2010; *Proteu revigorat*, în „Tribuna", nr. 183, 16-30 aprilie 2010; *Roddy Doyle, ha, ha, ha*, în „Tribuna", nr. 184, 1-15 mai 2010; *Romancierul și istoria*, în „Tribuna", nr. 186, 1-15 iunie 2010; *Un interviu cu Hilary Mantel*, în „Tribuna", nr. 186, 16-31 iunie 2010; *Triptic*, în

„Tribuna", nr. 188, 1-15 iunie 2010; *Romanul ecologist al lui Ian McEwan*, în „Tribuna", nr. 188, 16-30 iulie 2010; *Va fi primit Jose Saramago in Rai?*, în „Tribuna", nr. 189, 16-31 iulie 2010; *Scandalul Librarul din Khabul*, în „Tribuna", nr 191, 1-15 august 2010; *Băiatul zvăpăiat al romanului francez*, în „Tribuna", nr 194, 1-15 octombrie 2010; *Un autor aproape uitat*, în „Tribuna", nr. 195, 16-31 octombrie 2010; *De câte ori trebuie să traducem Hamlet?* (interviu dat lui Alexandru Vlad), în „Vatra", nr. 8-9, 2010; *Biografii*, în „Tribuna", nr. 196, 1-15 noiembrie 2010;

Bibliografie. M. Ivănescu, în „Transilvania", nr. 6, 1977; Liviu Petrescu, în „Tribuna", nr. 13, 1977; S. Titel, în „România literară", nr. 36, 1977; E. Uricaru, în „Steaua", nr. 5, 1977; Thomas A. Perry, *The Bibliography of American Literature Translated into Romanian*, University of East Texas Press, 1978; Ștefan Avădanei, în „Cronica", nr. 30, 1988; M. Mihăieș, în „România literară", nr. 14, 1989; Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu, *Dascălii Blajului,* Ed. Demiurg, București, 1994, p. 193 (despre tatăl); Grete Tartler, în „România literară, nr. 27, 1997; *Clujeni ai secolului XX (Dicționar esențial)*, Ed. Casa cărții de știință, Cluj-Napoca, 2001; Ileana Galea, în „Tribuna", nr. 21-32, iunie-august 2001, p. 34; Mihaela Mudure, *Un artizan al traducerii,* în „România literară", nr. 47, 2001; Corin Braga, *Dicționarul scriitorilor români*, vol. IV, Ed. Albatros, București, 2002; Codrin Liviu Cuțitaru, în „Observator cultural", nr. 124, 2002; *Who's Who in Romania*, 2002; Aurel Sasu, *Dicționar biografic al literaturii române M-Z*, vol. II, Ed. Paralela 45, București, 2004, p. 605; Sanda Berce, în „Tribuna", nr. 58, 1-15 feb. 2005; Aurel Sasu, *Dicționarul biografic al literaturii române*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2005; *Dicționarul general al literaturii române*, vol. V, S-T, Ed. Academiei, București, 2007; Radu Paraschivescu, în „Idei în dialog", iunie 2007; Lidia Vianu, în „Romania literară", nr. 11, 2009; Rodica Grigore, *În oglinda literaturii*, Limes, Cluj-Napoca, 2011; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 503-504; Icu Crăciun, *Prețuirea tâlcuitorilor: Virgil Stanciu*, în „Apostrof", nr. 8, 2015.

[46]

LETIȚIA MARGARETA GHIZDAVU
(1943)

Facultatea de Chimie (1970-2008)

Biografie. Profesor universitar, doctor în chimie Ghizdavu Letiția Margareta s-a născut în 25 septembrie 1943, la Blaj, jud. Alba. A urmat studiile primare, gimnaziale și liceale la Liceul Teoretic „Iacob Mureșianu" Blaj (1955-1966) și Facultatea de Chimie din cadrul Universității „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (1970). S-a căsătorit cu prof. univ. dr. Iustin Ghizdavu de la Institutul de Agronomie din Cluj-Napoca. Doctor în chimie din 1975. A lucrat în calitate de profesor universitar la Facultatea de Chimie a Universității din Cluj-Napoca in următoarele domenii: radiochimie, compuși coordinativi, chimie anorganică si bioanorganică. A participat cu lucrări și comunicări științifice la o serie de simpozioane din țară și la Congrese internaționale de chimie din Franța, Japonia, Ungaria, Cehoslovacia ș.a.

De-a lungul întregii cariere profesionale, a condus numeroase lucrări de diploma si de grad didactic.

Cărți publicate: *Chimia metalelor. Lucrări practice,* Cluj-Napoca, 1979; *Chimie anorganică,* 1984; *Chimia compușilor coordinativi; Chimie anorganică, Chimie bioanorganică,* Ed. Poliam, 2000, Cluj-Napoca.

A publicat peste 100 de articole si studii în diferite periodice, dintre care: „Revue roumaine de chimie", „Studia Universitatis Babeș-Bolyai", „Journal of thermal analysis and calorimetry", „Analele de chimie" (Franța), „J. of synthesis reactivity in inorganic metalorganic chemistry" etc., din care: *Synthesis, Spectral and Thermal Studies of {[2-[(2,6-dichloro-phenyl) Amino]phenyl} Acetate of Ruthenium (III) and Rhodium (III) (*2006); *Synthesis and TG/DTA study on two new metallo(VI)-arsenato(V) heteropolyacids containing vanadium (*coautor, 2004); *Cu(II), Mn(II), Co(II) and Fe(III) complexes with gamma-L-Glutamyl-5-(m-nitroanilide) as ligand. Spectroscopic, magnetic and thermal studies (*coautor, 2003).

Bibliografie. Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, p. 228.

I.4. PERIOADA 1989-2019

[47]

ALEXANDRU CRIȘAN
(1952)

Facultatea de Biologie (1991-)

Biografie. Biologul universitar Crișan Alexandru s-a născut la 15 noiembrie 1952, la Blaj, din părinții Ioan și Aurelia, muncitori. A urmat studiile primare, gimnaziale la Școala Generală Nr. 2 Blaj (1959-1967); Liceul „Iacob Mureșianu" Blaj, secția reală (1967-1971); Facultatea de Biologie-Geografie, secția de Biologie la Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (1971-1975), licență în Biologie cu lucrarea *Biomorfologia ovarului în seria Vertebratelor cu referire specială asupra evoluției ovarului la căprioară (Capreolus capreolus L.*). Studii de specializare în Biologia dăunătorilor (1975-1976). Doctor în Biologie (1992), cu teza *Biologia reproducerii și comportamentul feromonal la sfredelitorul porumbului,* Ostrinia nubilalis *Hbn. (Lepidoptera, Pyralidae). Modalități de utilizare a feromonului în combatere,* la Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca. A activat ca biolog principal la Inspectoratul pentru Protecția Plantelor Cluj (șef sector, coordonator de Prognoză și Avertizare a bolilor, dăunătorilor și buruienilor din culturile agricole din jud. Cluj, 1977-1986); cercetător la Institutul de Cercetări Biologice Cluj-Napoca (cercetări în domeniul biologiei reproducerii și comportamentului feromonal la lepidoptere dăunătoare, 1986-1991); șef de lucrări (lector) dr. la Facultatea de Biologie a Universității „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (discipline în normă: Biologia dăunătorilor, Entomologie generală. Lucrări practice de Zoologia nevertebratelor, 1991-1997);

conferențiar universitar dr. la Facultatea de Biologie și Geologie a Universității ‚Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (discipline în normă: Entomologie generală, Zoologia nevertebratelor, curs și lucrări, de laborator, 1997 – prezent). În 2003 s-a căsătorit cu Mihaela Egli din Ghirolt, jud. Satu Mare, profesoară de Biologie, și au împreună un copil, Andrei. Participare, cu susținere de lucrări științifice, la 35 simpozioane și conferințe științifice, naționale și internaționale; participare, ca membru în echipa de cercetare, la peste 20 de contracte și granturi de cercetare științifică, dar și ca director și responsabil de proiect, la 2 teme: *„Studii de biodiversitate în ecosisteme naturale din Bazinul Arieșului"* (2002-2004) și *„Fundamentare științifică pentru includerea zonei Cușma (jud. Bistrița-Năsăud) în Rețeaua Ecologică „Natura 2000"* (2007-2010). Referent științific al revistelor *Buletin de informare Entomologică* și *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai", seria Biologie.* Expert evaluator CNFIS și CNCSIS; referent științific în comisii de doctorat la Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară, Cluj-Napoca, Universitatea „Ovidius" din Constanța, Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași: referent științific în comisii de ocupare a posturilor universitare. Membru: Societatea Lepidopterologică Română membru și vicepreședinte; Societatea Română de Entomologie Generală și Aplicată – membru fondator; Societatea Naturaliștilor pentru Transilvania – membru fondator. Diploma aniversară *„SLR 1990-2000 – 10 ani de activitate"* acordată pentru „contribuții deosebite la dezvoltarea Entomologiei românești"; Diploma *„20 de ani de la constituirea SLR''* acordată pentru „activitate entomologică performantă".

Lucrări. Autor/coautor: 13 cărți și cursuri din care: *Clasa Insecte. Manual de Entomologie generală,* Ed. Presa Universitară Clujeană, 1999; *Biologie animală I Nevertebrate,* Ed. Convex SA Oradea, 1999; *Biologia și Combaterea integrată a dăunătorilor plantelor cultivate și pădurilor,* Ed. Presa Universitară Clujeană 2000; *Zoologia Nevertebratelor,* Ed. Presa Universitară Clujeană 2004; 2005; *Situl Natura 2000, Cușma,* Ed. Risoprint Cluj-Napoca, 2010. Autor și coautor a 91 de lucrări științifice vizând domeniile de cercetare: *Biologia și comportamentul feromonal la lepidoptere* și *Taxonomia și faunistica crizomelidelor (Coleoptera).*

Bibliografie. Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 164-165.

[48]

IULIANA-ANCA MATEIU
(1974)

Lect. univ. dr. Limba și Literatura Franceză (1998-)

Biografie. Iuliana-Anca Mateiu s-a născut la 23 iulie 1974, la Blaj, din părinții Mateiu Ioan și Anca (născută Ciufudean), profesori de limba română. A urmat cursurile Școlii Generale nr. 1 (1980-1988) și cursurile Școlii Normale „Gh. Șincai" din Blaj (1988-1993), specializarea institutori. A studiat Limba și literatura franceză – Limba și literatura engleză la Facultatea de Litere din cadrul Universității „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (1993-1997). A urmat un Master de „Orientări actuale în lingvistica franceză" la Facultatea de Litere, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (1997-1998) și un program de Studii Aprofundate de Literatură franceză și comparată „Images et écritures de la modernité" la Universitatea din Nantes, Franța (1998-2000). În 2005, după un program de studii doctorale în cotutelă la Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca și Universitatea Paris XII Val de Marne (Franța), obține titlul de Doctor în lingvistică franceză, cu lucrarea „Structures typiques du discours injurieux en français", coordonată de prof. univ. dr. Ligia-Stela Florea și Prof. univ. dr. Dominique Maingueneau. Din 1998, predă limba franceză la Catedra de Limba și Literatura Franceză a Facultății de Litere, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca, fiind preparator (1998-2000), asistent titular (2000-2005) și lector universitar titular (2005-prezent). A predat limba franceză și în

calitate de cadru didactic asociat, la Universitatea „Avram Iancu" din Cluj-Napoca (1996-1997), respectiv la Centrul de Învățământ Deschis la Distanță Mediaș al Academiei de Studii Economice București (2000-2002). Coordonează lucrări de licență și disertații pe teme de gramatică și de lingvistică franceză. Coordonează lucrări metodico-științifice pentru obținerea gradului I în specializarea Limba franceză. A fost membru în comisiile de admitere la: facultate, definitivat, gradul didactic II, gradul didactic I, în comisiile concursului de titularizare pe post în învățământul preuniversitar – disciplina Limba franceză, respectiv în învățământul universitar. A fost membru în comisia Olimpiadei Naționale de Limba Franceză (2009) și președinte al primei Olimpiade Internaționale de Limba Franceză (2015). A predat și a fost evaluator la Centrul de Limbi Străine Alpha din cadrul Facultății de Litere, U.B.B. Cluj (2006-2009). A fost membru în echipa Grantului CNCSIS „Didactica limbilor moderne și a limbii române ca limbă străină în învățământul universitar. Strategii de aliniere la politica lingvistică europeană" (2006-2009) și în echipa Grantului CNCSIS „Genul jurnalistic ca practică discursivă și culturală. Dinamica și tipologia genurilor în presa de informare generală română și franceză" (2008-2011). Între 2015-2017 a fost director al Proiectului pentru tinere echipe de cercetare (finanțat de UEFISCDI) „Violența verbală ca spațiu de manifestare a unei identități sociale: reprezentări în limbajul cotidian și discursul literar, pe baza unui corpus bilingv". A participat la colocvii și simpozioane organizate de universități din țară și din străinătate: Gdansk, Polonia; Lyon și Grenoble, Franța; București, Alba Iulia, Craiova, Sibiu, Târgu Mureș, Cluj-Napoca, prezentând lucrări ce au fost editate în volumele dedicate acestor manifestări.

Lucrări: Autor/coautor: *Manuel de français A1-B1*, Cluj-Napoca, Ed. Echinox, Seria Autodidact, 2008, *Français A1-B1. Cahier de l'étudiant*, Cluj-Napoca, Ed. Echinox, Seria Autodidact, 2008; *Précis de grammaire française*, Cluj-Napoca, Ed. Echinox, Seria Autodidact, 2009; *Structures typiques des injures en français*, Saarbruck, Éditions Universitaires Européennes, 2011; *Gen, text și discurs jurnalistic*, București, Ed. Tritonic, 2011; (coord.) *La violence verbale*, Cluj-Napoca, Ed. Casa Cărții de Știință, 2016; (coord.) *La Violence verbale: description, processus, effets discursifs et psycho-sociaux*, Cluj-Napoca, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2017; *Grammaire du français: théorie et exercices corrigés*, Cluj-Napoca, Ed. Casa Cărții de Știință, 2019.

Articole și studii: A publicat peste 30 de articole și studii în reviste de specialitate și în volumele unor conferințe din țară și străinătate, între care: „Métamorphoses de l'eau dans *Au temps du fleuve Amour* d'Andreï Makine", in *In aqua scribis*. *Le thème de l'eau dans la littérature.* Études réunies et préfacées par Michal Piotr Mrozowicki, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdanskiego Gdansk, 2005; „Les insultes, marques de conflit vs. de coopération dans l'interaction", in *Cooperation and Confict in Ingroup and Intergroup Communication*. Selected Papers from the Xth Biennial Congress of the IADA Bucharest 2005, Ed. Universității din București, 2006; „Pour une étude de l'apostrophe injurieuse", in *Autour des langues et du langage: perspectives pluridisciplinaires*, Presses Universitaires de Grenoble, 2007; „La confidence, un régulateur de la relation interpersonnelle?", in *Confidence/ Dévoilement de soi dans l'interaction*, C. Kerbrat-Orecchioni (Ed.) et al., Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 2007; „Les compétences des sujets parlants et leur contribution à la construction/ reconstruction du sens" in *Synérgie Pologne*, nr. 4/ 2007; „Stratégies discursives dans un entretien radiophonique Radioscopies Jacques Chancel – Georges Brassens", in *Annales Universitatis Apulensis*, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia; „La pratique des insultes à l'âge de l'adolescence" in *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, 2010; „L'apport des sections, des ensembles rédactionnels et des genres à une définition du profil du quotidien français Libération", in *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Philologia*, 57, nr. 1/ 2012; „Les adjectifs affectifs", in *Annales Universitatis Apulensis, series Philologica*, nr. 15/2014, tom 2, Universitatea 1 Decembrie 1918 Alba Iulia; „Sur le billet chronique", in *Annales Universitatis Apulensis, series Philologica*, nr. 15/2014, tom 2, Universitatea 1 Decembrie 1918 Alba Iulia; „Le fonctionnement du dialogue dans un entretien pastoral vs. psychologique", in *Annales Universitatis Apulensis, series Philologica*, nr. 16/2015, tom 2, Universitatea 1 Decembrie 1918 Alba Iulia; „Violence verbale en milieu scolaire: aspects génératifs et fonctionnels", in *Studii de lingvistică*, Editura Universității din Oradea, nº 6/ 2016; „La violence verbale chez le capitaine Haddock: défis traductologiques", in *Annales Universitatis Apulensis, series Philologica*, nr.18/ 2017, tome 2, Universitatea 1 Decembrie 1918 Alba Iulia; „Analyse pragma-discursive d'une interaction conflictuelle sur une liste de discussions d'un projet informatique du type *open source*", in *La Violence verbale. Représentations dans le discours littéraire et dans la communication*

quotidienne, Iuliana-Anca Mateiu coord., Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2016 (co-autor: Radu Cernuta); „Formes et fonctionnement des injures sur une page officielle de Facebook", in *La violence verbale: description, processus, effets discursifs et psycho-sociaux*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2017 (co-autor: Radu Cernuta). **Traduceri**: – în limba franceză: Articole din *Dictionnaire des relations franco-roumaines. Culture et francophonie*, coord. Maria-Vodă Căpușan, Marina Mureșan-Ionescu, Liviu Malița, Cluj-Napoca: Ed. Fundației pentru Studii Europene, 2003; Sorin Nicu Blaga, *Spiritul Blajului*, Blaj, Ed. Buna Vestire, 2007; – în limba engleză: Sorin Nicu Blaga, *Dascălul blăjean de odinioară. The Blaj Teacher of Old Times*, Blaj, Ed. Buna Vestire, 2011; – din limba franceză: Philippe Jonnaert, Moussadak Ettayebi, Rosette Defise, *Curriculum și competențe. Un cadru operațional*, Cluj-Napoca, Ed. ASCR, 2010; Ghislaine Magerotte, Eric Willaye, *Intervenția comportamentală clinică. Formarea în A.B.A.*, Cluj-Napoca, Ed. ASCR, 2012; Frédérique Wauters-Krings (*Psiho)motricitate. Sprijin, prevenție și compensare*, Cluj-Napoca, Ed. ASCR, 2014; Michel Onfray, *Decădere. Viața și moartea iudeo-creștinismului*, Cluj-Napoca, Ed. ASCR, 2018 (co-autor: Anca Rus); Documente incluse în vol. 1 & 2 ale lucrării *Construind Unirea cea Mare*, coord.: Ioan-Aurel Pop, Ioan Bolovan, Teodor Popescu, Ana-Victoria Sima, Cluj-Napoca: Ed. Școala Ardeleană, 2018.

Bibliografie. *Colegiul Pedagogic Gh. Șincai. Aspecte monografice*, coord. Natalia Comșa, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2012; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 320-321.

[49]

TEODORA MARIA CĂTINAȘ (N. GULEA) (1976)

Conf. univ. dr. habil. Facultatea de Matematică și Informatică (2000-)

Biografie. S-a născut la 11 iunie 1976, la Blaj, din părinții Dorin Gulea, profesor de educație-fizică, și Rozalia născută Horvat, profesoară de fizică. Studii primare, gimnaziale, liceale la Colegiul Național „Gheorghe Șincai", Blaj, profilul Informatică (1991-1995). Studii universitare la Facultatea de Matematică și Informatică, specializarea Matematică, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (1995-1999). Studii postuniversitare – Studii aprofundate, specializarea Calcul Numeric și Statistic, la Facultatea de Matematică și Informatică, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (1999-2000). Program de Doctorat cu frecvență la Catedra de Calcul Numeric și Statistic, Facultatea de Matematică și Informatică, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (2000-2003). Doctor în matematică cu teza *Operatori de aproximare multidimensionali. Aplicații* (2005). S-a căsătorit cu Emil Cătinaș, matematician la Institutul de Calcul „Tiberiu Popoviciu" al Academiei Române. A ocupat succesiv pozițiile de asistent universitar (2003-2006), lector universitar (2006-2014), conferențiar universitar (2014-2016), din 2016 fiind conferențiar universitar habilitat (conducător de doctorat), la Facultatea de Matematică și Informatică, Universitatea „Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca, Catedra de Calcul Numeric și Statistic. Predă cursuri de: Analiză Numerică, Capitole Speciale de Analiză Numerică, Statistică Matematică; Seminarii și laboratoare de Analiza Numerică, Probabilități și Statistică. Participări la conferințe/congrese internaționale, din care: Jaen

Conference on Approximation Theory, Úbeda (Spania-2017), International Conference on Numerical Analysis and Applied Mathematics, Thessaloniki (Grecia-2017), Scientific Computing in Sweden, Uppsala (Suedia-2016), International Conference on Natural Science and Applied Mathematics, Dubai (UAE-2016), International Congress of Mathematicians, Seoul (Coreea-2014), 5th European Congress of Mathematics, Amsterdam (Olanda-2008); 9th IMACS International Symposium on Iterative Methods in Scientific Computing, Lille (Franța-2008); International Conference on Numerical Analysis and Applied Mathematics, Corfu (Grecia-2007); International Congress of Mathematicians Madrid (Spania-2006); 4th International Bommerholz Meeting on Constructive Approximation, Witten-Bommerholz (Germania-2004). Director a 9 proiecte de cercetare și membru în cadrul altor 14 proiecte de cercetare: Interpolation of scattered data by combined Shepard operators, CNCSIS, Program Resurse Umane (2007); Tehnici de aproximare și aplicații, MEdC-ANCS, CEEX (2005-2007); Operatori de interpolare multidimensionali, CNCSIS (2005); Operatori de aproximare tridimensionali, CNCSIS (2003-2004) și membru în cadrul altor șase proiecte de cercetare. Secretar de redacție al revistei „Studia Universitatis Babeș-Bolyai Mathematica (2005-prezent); Membru în Colectivul de Redacție: Journal of Advanced Research in Applied Mathematics" (2008-prezent); Referent la: „Mathematics and Computers in Simulation"; „Applied Numerical Mathematics"; „Numerical Algorithms"; „Revue d'Analyse Numérique et de Théorie de l'Approximation"; este membru American Mathematical Society și al Societăţii de Ştiinţe Matematice din România.

Lucrări. Autor/coautor: Coman, T. Cătinaș, M. Birou, A. Oprișan, C. Oșan, I. Pop, I. Somogyi, I. Todea, *Interpolation operatores*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004; Teodora Cătinaș, *Interpolation of scattered data,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007; G. Coman, I. Chiorean, T. Cătinaș, *Numerical Analysis. An Advanced Course,* Ed, Presa Universitară Clujeană, 2007; I. Chiorean, T. Cătinaș, R. Trîmbițaș, *Analiză Numerică,* Ed. Presa Universitară Clujeană, 2010. Articole și studii publicate în reviste de specialitate, din țară și străinătate (peste 40).

Bibliografie. A. Groza, E. Ionescu, R. Gulea *Școlile Blajului izvor de haruri*, Ed. Buna Vestire, 2004; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 111-112; *Matematicieni români de pretutindeni*, ed. II, 2006.

[50]

RALUCA LUCIA CÂMPEAN
(1981)

Facultatea de Litere (2004-2005; 2015-2016)

Biografie. S-a născut la 20 iunie 1981, la Blaj, din părinții Gligor și Lucia născută Șchiau, de profesie inginer și profesoară. Studii primare, gimnaziale, liceale la Colegiul Național „I. M. Clain" Blaj **(**1988**-**2000). Studii universitare la Facultatea de Litere, specializarea Engleză-Română, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (2000-2004). Master în Studii Americane, Facultatea de Litere, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (2004-2005) și la Heidelberg Center for American Studies, Karls-Ruprecht Universtaet, Heidelberg, Germania (2005-2006). Doctor în științe filologice – specializarea Studii Americane la Heidelberg Center for American Studies, Karls-Ruprecht Universtaet, Heidelberg, Germania, cu teza *„John F. Kennedy through the Looking Glass: Docudramatic Representations of the JFK Image."* A beneficiat de bursă de merit, acordată de Heidelberg Center for American Studies, bursă de cercetare din partea Institutului John F. Kennedy, Berlin, bursă de cercetare acordată de Biblioteca Prezidențială, „John F. Kennedy", Boston și un stagiu în cadrul Ambasadei României la Washington, DC. Activează pe post de cadru didactic universitar la Facultatea de Litere, Universitatea „Babeș-Bolyai" la Catedra de Limbi Străine pentru Nefilologi (2004-2005), la Heidelberg Center for American Studies (2007-2009), la Experimental College, Tufts University, Boston

(2011) și la University of Massachusetts, Boston (2011-), cadru universitar asociat Departamentului de Engleză al Facultății de Litere din cadrul UBB (2015-2016). Participări cu studii la peste 20 de conferințe, workshop-uri și dezbateri pe diverse teme, în România, Germania și SUA, iar lucrările susținute au fost publicate în volumele apărute cu ocazia acestor manifestări științifice. A activat în cadrul Cenaclului „Echinox" Cluj și a publicat poezie (în limba engleză) și recenzii de literatură română în revista „Echinox", revista de cultură a studenților din Universitatea „Babeș-Bolyai". Membru AR-NE – Asociația Românilor din New England; Cercul Literar Cartea Lunii. În 2017 a absolvit Academia de Muzica „Gheorghe Dima", secția canto clasic. A susținut recitaluri în zona metropolitană Boston și în România. A participat la cursurile de măiestrie „Hariclea Darclée" oferite de soprana Mariana Nicolesco. Din 2018 este cadru asociat lector universitar la Facultatea de Litere a Universității „Transilvania", Brașov.

Lucrări. Autoare a mai multe articole și a unei monografii care are în centru figura președintelui John F. Kennedy, *The JFK Image: Profiles in Docudrama,* publicată de editura americană Rowman and Littlefield, 2014. Colaboratoare la *Dicționar Echinox (A-Z). Perspectivă analitică,* coordonator Horea Poenar, București & Cluj, Ed. Tritonic, 2004.

Bibliografie. Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 136-137.

[51]

IRINA CRISTINA MĂRGINEAN
(1980)

Facultatea de Litere (2012-)

Biografie. Irina Cristina Mărginean s-a născut la 19 iunie 1980 la Blaj din părinții Ioan și Irina. Studiile primare și gimnaziale la Liceul „Gheorghe Șincai", liceale la Liceul „Iacob Mureșianu" (1994-1998) din Blaj. Studii universitare la Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca, Facultatea de Litere, Specializarea Limbi și literaturi străine – italiană și engleză (1998-2002). Urmează la aceeași Facultate un Masterat în Comunicare Multilingvă și Multiculturală (2010-2012) și se înscrie la doctorat, obținând diploma de doctor în 2019 cu o teză despre *Intertextul biblic în literatura italiană din Mica Renaștere*. Urmează cursuri de formare: Literatura italiană contemporană – Institutul Italian de Cultură în colaborare cu UBB-Departamentul de limbi romanice (2016); Curs de formare: Strategii ale învățării experiențiale – Fundația „Noi Orizonturi" (2017); Seminar de formare: *Dalla teoria alla pratica: esempi di video e di film per apprendere lingua e cultura italiana* – Istituto Italiano di Cultura – București (2017); Definitivat în învățământul preuniversitar (2018). Este traducător și interpret autorizat de Ministerul de Justiție pentru limbile italiană și engleză (din 2010). Lucrează ca Recuperator credite prin convorbire telefonică pentru societăți italiene la ReCollection SRL și Recus SPA Cluj Napoca (2010-2012); Agent vânzări pentru clienții de limba italiană și traducător engleză-italiană la

Taxback.com Cluj Napoca (2012); Lector pentru cursuri de limba italiană nivel A1, A2, B1 la Centrul Cultural Italian Cluj-Napoca (2013-2016); Lector limba italiană nivel A1 pentru Proiectul CORE-Corelarea forței de muncă cu cerințele pieței în regiunile Sud-Vest Oltenia și Nord-Vest la IFES – Institutul de Formare Economică și Socială Cluj Napoca (2013); Asistent colaborator al Centrului Alpha al UBB pentru examinări și cursuri de limba italiană nivel A1-C2 (2012-); Cadru didactic asociat la Departamentul de Limbi Străine Specializate al Facultății de Litere UBB pentru predarea cursurilor de limba italiană (2012-); Asistent colaborator la Departamentul de Limbi Moderne aplicate al Facultății de Litere UBB pentru cursurile practice de tehnici de traducere (2015-2016); Profesor de limba italiană la Liceul teoretic „Mihai Eminescu" din Cluj – clasele IX-XII (2016-); Cadru didactic asociat la Academia de Muzică „Gheorghe Dima" Cluj-Napoca pentru predarea cursurilor de limba italiană (2018-). Vorbește limbile italiană, engleză, franceză și maghiară. Ca domenii de interes îi sunt Didactica și metode de predare a limbilor străine; Limba și literatura italiană. Participă ca organizator sau invitat la diferite conferințe naționale și internaționale, la activități de voluntariat, este membră în corul „Angeli" al bisericii „Bob" din Cluj-Napoca și este implicată în activitățile religioase laicale fiind secretara Asociației Generale a Românilor Uniți AGRU din Cluj-Napoca (2011-).

Lucrări. *Intertestualità cristiane nella Prima Sepolcrale di Giacomo Leopardi*, în „Symposion", seria I, 2002, Cluj, pp. 239-244; *Biblia – Instrument ajutător în traducerile literare. Un caz: poemul* In Limine *de Eugenio Montale*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", 1/ 2012, pp. 87-92; *Dialogicità tra Bibbia, umanesimo e medioevo nel* Secretum *di Francesco Petrarca*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Catholica", 1-2/2015, pp. 41-58; *L'insegnamento della lingua italiana nel contesto della migrazione di ritorno in Romania*, în *Dinamica limbajelor de specialitate. Tehnici și strategii inovatoare*, C. Teglaș (coord.), R. Mihele și V. Mezei (eds.), Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2016, pp. 218-226; **Traduceri**: Sicari, Antonio Maria, *Cartea sfinților carmelitani*, traducere de Irina Cristina Mărginean, Ed. Carmelitană, Snagov, 2011; Gargano, Innocenzo, *Inițiere în Lectio Divina. Indicații metodologice cu exemple din câteva pericope din Evanghelia după Matei*, traducere de Irina Cristina Mărginean, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2018.

Partea a II-a

Facultatea de Teologie Greco-Catolică
- Departamentul Blaj -

[52]

IOAN MITROFAN
(1949)

Conf. univ. dr. pr. (1992-)

Biografie. Ioan Mitrofan s-a născut în 12 martie 1949, în localitatea Oiejdea, jud. Alba, din părinții Iuliu și Valeria. A urmat Școala Generală clasele I-IV la Oiejdea (1957-1961), clasele V-VIII la Galda de Jos (1961-1963), Liceul Teoretic „Horea, Cloșca și Crișan" Alba Iulia (1963-1967), Academia de Studii Economice București-Facultatea de Comerț (1967-1971) obținând licența în iulie 1971. A fost angajat la I.J.P.V.I.L.F. Alba ca economist (1971-1973), Consiliul Popular Județean Alba-Secția Planificare (1973-1979), I.J. Construcții Montaj Alba-Serviciul Plan (1979-1990). În perioada de clandestinitate a Bisericii Greco-Catolice a urmat studii de teologie greco-catolică în particular (1968-1979), fiind hirotonit în 10 iunie 1979 de către episcopul Alexandru Todea la Reghin. După reînființarea oficială a Bisericii, în 1990, a primit o bursă de studii în străinătate la Universitatea Pontificală Urbaniana din Roma, Facultatea de Teologie, obținând diploma de master în teologie morală în 1992. Întors acasă a fost numit profesor de Teologie Morală și rector al Institutului Teologic Greco-Catolic de Rang Universitar din Blaj (1992-2000). Între 1993-1995 este înscris la doctorat la Universitatea Urbaniana, obținând titlul de doctor în Teologie în 1995 cu teza *La formazione intellettuale dei sacerdoti. Itinerario giuridico-magisteriale con rifferimento alla Chiesa Romena Unita*. A mai urmat stagii de

perfecționare sau cursuri de pregătire pentru rectori și îndrumători de seminarii. Odată cu integrarea Institutului Teologic Greco-Catolic de Grad Universitar din Blaj în Universitatea Babeș-Bolyai, din anul 2000 a devenit conferențiar până în anul 2014, când a ieșit la pensie, ulterior continuând să lucreze pe post de cadru didactic asociat. Din 1993 este Director al Centrului de Studii Greco-Catolice din Universitatea Babeș-Bolyai, director al Centrului Cultural „Jacques Maritain" din Blaj (1993) și Consultor Mitropolitan (1995). Participă la conferințe și congrese la nivel național și internațional la Blaj, Alba Iulia, București, Cluj-Napoca, Baia Mare, Oradea, Lugoj, Budapesta, Roma, Kaslik și Balamand (Liban), Atena, Bruxelles. Este membru în Societatea Internațională de Drept a Bisericilor Răsăritene (1995); COMECE – Grupul de Reflecție de Bioetică (Bruxelles, 2010); Astra Blaj (1996); Fundația Culturală Augustin Bunea Blaj. Și-a dedicat anii vieții lui Dumnezeu și Bisericii; s-a remarcat prin activitatea care a vizat stabilizarea învățământului teologic superior la Blaj și formarea seminariștilor viitori preoți. A fost președinte sau membru în multe comisii și instituții bisericești sau universitare. Domenii de interes: teologie morală, dimensiunea socială a Bisericii, recuperarea istoriei Bisericii Greco-Catolice, drept eclesiastic și administrativ.

Lucrări. A publicat următoarele ***cărți***: *Formarea intelectuală a preoților. Itinerariu juridico-magisterial cu referire la Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2001; *Preoți pentru mileniul trei*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2001; *Amintiri care ne dor*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2002; *Gânduri împărtășite, Corespondență inedită Ep. Ioan Ploscaru către Prof. Ștefan Manciulea (1968-1984)*, Centrul de Studii „Jacques Maritain" II, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2002, 173 p.; *Sămânța Cuvântului. Teologie Morală pentru toți,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2004, 213 p.; *Sfintele Taine. Aspecte liturgico-pastorale,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2005; *Surorile din Congregația Maicii Domnului, Alba Iulia (1950-2005),* Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2007; *Canonicul Ioan Coman*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2009, 148 p.; *Ana Manciulea. Cortina a căzut* (cu Ion Moldovan) Ed. Buna Vestire, Blaj, 2011; *Dragomir-Manciulea, Gânduri împărtășite*, vol. II *Corespondență inedită din anii 1970-1984*, Centrul de Studii „Jacques Maritain" Blaj, Ed. Techno Media, Sibiu, 2012, 146 pp. ; *Todea-Manciulea, Gânduri împărtășite*, vol. III *Corespondență inedită din anii 1969-1984*, Centrul de Studii „Jacques Maritain" Blaj, Ed. Techno Media, Sibiu, 2013, 176 pp. ; *Petru Gherman*

Medalion aniversar, Centrul Cultural „Jacques Maritain" Blaj, Ed. Techno Media, Sibiu, 2013, 228 p.; *Nicu Marcu. Medalion omagial*, Centrul Cultural „Jacques Maritain" Blaj, Ed. Techno Media, Sibiu, 2013, 156 pp + CD; *Episcopul Vasile Aftenie Întâiul martir, Caietele Vasile Aftenie I (Copilăria, studiile și examenul fidelității)*, Centrul Cultural „Jacques Maritain" Blaj, Ed. Techno Media Sibiu, 2013, 154 p; (cu Maria Georgeta Jurca) *Profesorul Nicolae Jurca. In memoriam*, Centrul Cultural „Jacques Maritain" Blaj, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2013, 190 pp; *Mi-aduc aminte...*, 2019. A mai redactat la Blaj **cursuri** (Note de curs): *Elemente de Limba ebraică*, 1996, 52 p.; *SIDA-dosar informativ*, 1996; *Sinteza moralei catolice prin întrebări și răspunsuri*, 1998, 70 p.; *Metodologia*, 1998, pp. 84+9 anexe; *Teologie morală-noțiuni despre ateism*, 1999, 18 p.; *Teologia morală-noțiuni despre credință*, 1999, 69 p.; *Teologie morală-noțiuni despre speranță*, 1999, 46 p.; *Teologie morală-Noțiuni despre dragostea lui Dumnezeu*, 1999, 65 p.; *Teologie pastorală-Noțiuni de omiletică*, 1999, 67 p.; *Teologie pastorală-elemente de catehetică*, 1999, 83 p.; *Manual pentru indulgențe*, prelucrare după *Manuale delle indulgenze. Norme e consessioni*, Libreria Editrice Vaticana, 1996, 1999, 22 p.; *Teologie morală (specială)*, 1999, 123 p.; *Teologie morală generală*, 2000, 149 p.; *Documente magisteriale*, 2000, 149 p.; *Doctrina socială a Bisericii* (colab. cu Pop Angelo Narcis), 2000, 250 p.; *Introducere în Vechiul Testament*, 2001, 192 p.; *Elemente de patrologie*, 2001, 245 p.; *Teologia icoanei*, 2001, 89 p.; *Istoria Teologiei Morale* (în colab. cu Pop Angelo Narcis), 2001, 261 p.; *Fundamente biblice ale moralei creștine* (în colab. cu Pop Angelo Narcis), 2002, 104 p.; *Teologie spirituală*, 2003, 141 p.; *Mariologie*, 2004, 182 p.; note de curs în total de 2.300 pagini. **Ediții îngrijite**: *Centenarul Ioan MICLEA (25.04. 1902 Racova SM – 25.04.2002 Blaj AB)*, Centrul de Studii „Jacques Maritain" I, Blaj, 2002, ediție îngrijită de prof. univ. dr. Ion Buzași și conf. univ. pr. dr. Ioan Mitrofan, Blaj, 2002, 84 p.; Ștefan Manciulea, *Aici e pământul sfânt al Blajului*, ediție îngrijită de Ion Buzași, Ioan Mitrofan, Ed. Buna Vestire, Blaj, 296 p.; *Omagiu Școlilor din Blaj (1754-1954)*, Paris, 1955, reeditare și prefețe de Ion Buzași și Ioan Mitrofan, Centrul „Jacques Maritain", Blaj, 2004, 241 p.; **Traduceri**: Karl Heinz Peschke, *Etica creștină. Fundamente ale Teologiei Morale*, traducere din limba italiană de Ioan Mitrofan, Ed. Dacia Europa Nova, Lugoj, 2003, 348 p. **Studii**: Ioan Mitrofan, *Vasile Aftenie. Rememorare Documentar*, în „Cultura Creștină", Blaj, oct. 1994, pp. 142-151; *Biserica Blajului-mereu în actualitate*, în Ioan Popa, *Blajul. Biografii paralele*, Alba Iulia, 1988, pp. 115-118; *Contribuția*

Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică la desăvârșirea unității naționale românești, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", nr. 1-2, 1999, pp. 2019-212; *Antropologia și bioetica*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", 2, 2000, pp. 141-147; *Antropologia și bioetica,* în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", nr. 2, 2000, pp. 141-147; *Ecologia sexualității*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", 2, 2001; *Omul, responsabil asupra vieții umane*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", 2, 2001; *Retrospective și perspective cu privire la Eparhia Lugojului*, în *Trei sute de ani de la Unirea Bisericii Românești din Transilvania cu Biserica Romei*, Ed. Dacia Europa Nova, Lugoj, 2001, pp. 37-63; *Bioetica-știință de graniță?,* în „Cultura Creștină", nr. 3-4, 2002, pp. 63-66; *Reforma Liturghiei bizantine,* în „Cultura Creștină", Blaj, nr. 1-2, 2002, pp. 120-128; *Centenarul Ioan Miclea,* în „Cultura Creștină", nr. 3-4, 2002, pp. 161-165; *Drepturile bolnavului și deontologia personalului sanitar*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", 2, 2003, pp. 81-89; *Ștefan Manciulea – preot professor doctor al Bisericii Blajului, repere bio-bibliografice*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica", nr. 3, 2004, pp. 121-131; *Etica sexualității. Aspecte particulare ale exprimării sexualității,* în „Cultura Creștină", Blaj, nr. 3-4, 2005, pp. 119-128; *Bioetica – o problemă actual a eticii teologice*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica", nr. 4, 2007; *Virtutea speranței în viziunea teologiei morale a profesorului Anselm Güntor*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica", nr. 4, 2008, pp. 229-250. A scris o mulțime de articole, recenzii, note, interviuri. Colaborator la „Unirea" Blaj, „Vestitorul Unirii" Oradea, „Viața Creștină" Cluj-Napoca, „Tribuna", „Discobolul", Alba Iulia etc.

Bibliografie. Ana Hinescu și Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului*, București, 1994, p. 122; Ioan Popa, *Blajul. Biografii paralele*, Alba Iulia, 1998, pp. 115-118; *Preot în veac ești tu! Pr. Dr. Ioan Mitrofan-25 de ani de preoție,* Blaj, 2004, 49 p.; Angela Groza, Elena Ionescu, Rozalia Gulea, *Școlile Blajului, izvor de haruri*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2004; Anton Rus, Silvia Pop, *Mitrofan Ioan,* în *Dicționarul culturii și civilizației populare*, editor Silvia Pop, Ed. Astra, Blaj, 2011, pp. 173-174; *Omagiu părintelui profesor Ioan Mitrofan la 65 de ani de viață și 35 de ani de preoție,* coord. William Bleiziffer, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2014; *Credință și Viață.*

Părintelui profesor Ioan Mitrofan la 65 de ani de viață și 35 de ani de preoție, coord. William Bleiziffer, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2014; Teresa Bolchiș Tătaru, *O filă din istoria creștinismului contemporan catolic românesc: catacombele. Salvați catacomb din Cluj,* Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2017, p. 255-263; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 353-355; https://ioanmitrofan65.wixsite.com/omagiu/curriculum

[53]

CĂLIN-DANIEL PAȚULEA
(1969)

Cadru didactic universitar (2000-)

Biografie. S-a născut în 9 februarie 1969 în Blaj, jud. Alba, fiind fiul lui Victor și Ana născută Rusu. Școala primară și gimnazială le-a urmat la Școala Generală nr. 2 din Blaj-Izvoarele (1975-1983), urmată de Liceul „Iacob Mureșianu" din Blaj (1983-1987). Între 1990-1994 a făcut parte din prima generație de studenți de după Revoluție ai Academiei de Teologie Greco-Catolică din Blaj, apoi a urmat ca bursier cursurile Facultății Internaționale de Teologie din Lugano (Elveția), obținând în 1997 diploma de licență în teologie iar în 1999 diploma de master cu teza *La conversione di Agostino. Aspetti sistematici di un cammino.* La întoarcerea în țară, în 2 octombrie 1999 s-a căsătorit cu Liana-Rodica Ciugudean, având împreună o fiică, Antonia. În 6 decembrie 1999 a fost hirotonit preot de către mitropolitul Lucian Mureșan în catedrala din Blaj. Din anul 2000 este profesor la Institutul Teologic Greco-Catolic din Blaj, îndeplinind și funcția de vicerector (2001-2008), rector (2008-2012) și părinte spiritual (2013-2018) al acestuia. A predat o perioadă și la Liceul Teologic „Sf. Vasile cel Mare" Blaj (2007-2014) și a fost membru în Comisia Centrală de organizare a Olimpiadei de Religie Catolică (Oradea 2010; Alba Iulia 2019). În octombrie 2000 s-a înscris la doctorat în Teologie Biblică în cadrul Universității București cu teza *Paul, părinte și maestru,* obținând titlul de doctor în 2007.

Din 2002 este angajat ca lect. univ. la Facultatea de Teologie Greco-Catolică, Departamentul Blaj, din cadrul Universității Babeș-Bolyai, la catedra de Teologie Biblică. Colaborează la „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Theologica", „Discobolul" Alba Iulia, „Unirea" Blaj, cu articole, recenzii, note. Coordonează apariția revistei „Studia Blasiensia" a studenților teologi de la Facultatea de Teologie Greco-Catolică Blaj începând din 2001. Participă la diferite sesiuni de comunicări științifice, simpozioane. Este membru în Centrul de Studii Biblice din cadrul Universității Babeș-Bolyai (2003-); în Colegiul Consilierilor Blaj (2008-2012); în Consiliul Preoțesc Blaj (2008-2013); în Asociația Biblică Italiană (2014-); în corpul profesoral/academic al Facultății de Teologie din Lugano (Elveția), în calitate de *Libero Docente* sau profesor asociat, în cadrul căreia a obținut abilitarea; în Centrul de Studii Ecumenice și Interreligioase din cadrul Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca (2018-); în Asociația de Cercetare, Consiliere și Psihoterapie Integrativă (2018-).

Lucrări. A publicat următoarele ***cărți***: *Chemarea Frumuseții Infinite,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2000; Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2011; *La conversione di Agostino. Aspetti sistematici di un cammino,* Ed. Viața Creștină, Cluj-Napoca, 2002; *Briciole di Teologia Paolina,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2003; *Spigolature di Teologia Biblica,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2004; *Paternitate și măiestrie didactică paulină,* Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2009; Mauro Orsatti, Călin Pațulea, *Un piacevole enigma. Introduzione all'Apocalisse,* Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2014, p. 159 (retipărire 2015); Mauro Orsatti, Călin Pațulea, *O plăcută enigmă. Introducere în Apocalipsă,* Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2015, pp. 199; *Storia di un incontro: Gesù e la Samaritana. Tentativo di lettura anche con agganci psicopedagogici (Gv 4, 1-42),* Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2016, pp. 211; *Sfântul Apostol Paul, părinte și maestru,* Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2016, pp. 214; *Povestea unei întâlniri: Isus și Samarineanca. O lectură presărată cu elemente psihopedagogice (In 4, 1-42),* Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2017, pp. 253; *Patruzeci de momente favorabile,* Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2019, pp. 102; *Un Maestru, un ucenic și o comunitate eclezială. Comentariu biblic la Întâia Scrisoare către Timotei*, Ed. Eikon, București, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2019. **Traduceri**: Mauro Orsatti, *Contemporani lui Hristos. Gânduri pe marginea Evangheliei după Marcu,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2000; ediția a II-a, 2004, 186 p.; Mauro Orsatti, *Poemul Bucuriei. Introducere la Scrisoarea Sfântului Apostol Paul către Filipeni*,

Ed. Buna Vestire, Blaj, 2004; *1-2 Tesaloniceni*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2005; Mauro Orsatti, *Introducere în studiul Noului Testament*, traducere și adaptare pr. dr. Călin-Daniel Pațulea, prof. Adriana Zaharia, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2008; *Comunități creștine pline de viață. Dinamismul eclezial în Scrisorile Pastorale ale Sfântului Paul,* Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2011; *Crăciunul, Vestea cea Bună. Meditații pe marginea Evangheliilor copilăriei*, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2012; Mauro Orsatti, *Armonie și tensiuni în comunitate. A doua Scrisoare către Corinteni,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2014, pp. 165 (Titlul original în italiană: *Armonia e tensioni nella comunità. La Seconda Lettera ai Corinti,* Dehoniane, Bologna, 1998); Mauro Orsatti, *Prin El, cu El, în El. Comentariu biblic la Scrisoarea către Coloseni,* Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2015, pp. 206 (Titlul original în italiană: *In Lui, con Lui, per Lui. Commento biblico alla Lettera ai Colossesi,* Eupress FTL, Lugano 2013); Mauro Orsatti, *Capodopera lui Paul. Lectura pastorală a Scrisorii către Romani,* Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2017, pp. 221 (Titlul original în italiană: *Il Capolavoro di Paolo. Lettura Pastorale della Lettera ai Romani,* Dehoniane, Bologna, 2002); Mauro Orsatti, *Cealaltă jumătate a cerului. Figuri biblice feminine,* Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2018, pp. 332 (Titlul original în italiană: *L'altra metà del cielo. Figure bibliche femmininili,* Argonaut, Cluj-Napoca, 2018). **Studii**: *Tatăl nostru-Rugăciunea cea mai profundă și ecumenică, cea mai vie și actuală (Mt 6,9-13;14-15),* în „Unirea", Blaj, nr. 3-4, 2000; *Mesaje către primele patru comunități ale Apocalipsei,* în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", 2, 2001, pp. 61-72; *Filiația divină: dar al lui Dumnezeu și angajament din partea omului,* în „Discobolul", Alba Iulia, nr. 56-57-58, 2002, pp. 145-150; *Isus, Bunul Păstor care unește și conduce turma, noul popor al lui Dumnezeu, instruind-o și hrănind-o,* în „Cultura Creștină", nr. 3-4, 2002, pp. 93-103; *La guarigione di un cieco (Gv 9,1-41),* în „Mozaic Teologic", II (coord. C. Săplăcan și A. Tat), Ed. Viața Creștină, Cluj-Napoca, 2002, pp. 205-240; *«Luptă lupta cea bună..., păstrează bunul încredințat» (1Tim 6,12.20): Fundamente scripturistice ale preoției,* în „Coordonatele preoției greco-catolice-Istorie și actualitate" (coord. C.D.Pațulea-A. Rus-A.Mârza), Ed. Buna Vestire, Blaj, 2002, pp. 59-69; *Tinerilor credincioși ai Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică: Pastorația militară. Drepturi și obligații conținute în cea de-a IV poruncă dumnezeiască. Îndatoririle tinerilor militari. Îndatoririle superiorilor. Propunere pentru un program de rugăciune,* în *Cartea Credințelor noastre (*sub. îngrijirea

N. Constantin și A.R. Morariu), IHTIS, Ed. Ministerului de Interne, București, 2002, pp. 83-93; *Il pane della Parola e il pane materiale, un rimando al pane dell'Eucaristia. La moltiplicazione dei pani (Mc 6,30-44),* în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica", nr. 1, 2003, pp. 6; *Misterul Pascal în Evanghelia după Matei (27,45-54),* în „Theologia Biblica", Buletinul Informativ al Centrului de Studii Biblice (UBB), Cluj-Napoca, nr. 2, septembrie, 2003; *Paternitatea spirituală și curentele mai importante de interpretare: în Orientul Antic, în lumea greco-elenistă și în ambientul iudaic al Vechiului Testament*, în „Cultura Creștină", nr. 3-4, 2004, pp. 57-79; *Il peccato originale secondo la teologia di Sant'Agostino,* în „Studii Augustiniene" (coord. C-D. Pațulea, A. Tat), Ed. Galaxia Gutenberg-Napoca Star, Târgu-Lăpuș-Cluj-Napoca, 2004, pp. 26-45; *La vita di Agostino nella prospettiva di libertá e grazia,* în „Studii Augustiniene" (coord. C-D. Pațulea, A. Tat), Ed. Galaxia Gutenberg-Napoca Star, Târgu-Lăpuș-Cluj-Napoca, 2004, pp. 46-69; *Grigore Maior – Episcopul restaurator al Unirii celei dintâi în Biserica Română Unită,* în Nuțiu Florica-Elisabeta, Pațulea Călin-Daniel (coord.), *Arhieraticonul lui Grigore Maior 1777,* University Press, Târgu-Mureș, 2007, pp. 7-18; *Grigorie Maior, l'évêque qui a fait renaître la première union dans l'église roumaine uniate,* în Ciortea, M., Scheau, I. (coord.), *In Honorem Ion Buzași 65,* Risoprint Cluj-Napoca, 2008, pp. 338-360; *Originalitatea paternității apostolice prin prisma atitudinii și raportului părintesc față de colaboratori:1 Tim 1, 2.18; 2 Tim 2, 1-2 și Tit 1,4*, în Orsatti, M., Pațulea, C.-D. (coord.), *Redescoperirea figurii Apostolului Paul: viața, teologia, activitatea,* Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2010, pp. 85-101; *Misterul comuniunii și al intimității unește bărbatul și femeia în itinerarul providențial al căsătoriei,* în Bolea Nicolae (coord.), *Mai aproape unii de alții prin credință și tradiție,* Grinta, Cluj-Napoca, 2011, pp. 133-138; *Sfântul Apostol Paul, un maestru în slujba Evangheliei*, în *Omagiu Părintelui Profesor Ioan Mitrofan la 65 de ani de viață și 35 de ani de preoție,* coord. W. Bleiziffer, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2014, pp. 59-88; *Zaccheo, figura simpatica ed inedita (cfr. Lc 19,1-10),* în „Rivista Teologica di Lugano", 2/2016, pp. 383-395; *«Speranța nu înșală» (Rom 5, 5a): Existența creștină actuală trebuie să fie caracterizată de speranță,* în *Spe salvi – credința, încrederea și speranța: istorie și prognoze,* coord. Alexandru Buzalic, Ionuț-Mihai Popescu, Presa Univeristară Clujeană, Cluj-Napoca, 2017, pp. 103-110 (ebook); *Uguaglianza di genere, i diritti delle donne e la religione,* în „Rivista Teologica di Lugano", 1/2017, pp. 167-179; *Manifestarea dreptății lui*

Dumnezeu (cf. Rom 3, 21-22), în *Lutero e la Lettera ai Romani. Dal conflitto alla comunione. Luther și Scrisoarea către Romani. De la conflict la comuniune,* coord. Mauro Orsatti, Călin-Daniel Pațulea, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2017, pp. 247-275; *Educația astăzi, o aventură riscantă și fascinantă,* în *Educație și cultură. 225 de ani de la înființarea Seminarului Teologic Greco-Catolic din Oradea,* coord. Alexandru Buzalic, Ionuț-Mihai Popescu, Presa Univeristară Clujeană, Cluj-Napoca, 2017, pp. 271-279; *Egalitatea de gen, drepturile femeilor și religia,* în Călin-Daniel Pațulea, Alin Tat (editori), *Adevărul e simfonic. Studii ecumenice,* Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2018, pp. 121-141; *Dreptul persoanei umane la viață și religie,* în Călin-Daniel Pațulea, Alin Tat (editori), *In Between. Studii ecumenice,* Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2018, pp. 192-212.

Bibliografie. Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 411-412.

[54]

ANTON RUSAL
(1972)

Cadru didactic universitar (2000-)
Director Departament Blaj (2013-)

Biografie. Anton Rus s-a născut în 18 ianuarie 1972, în satul Băița de Câmpie, jud. Mureș, într-o familie religioasă care a păstrat credința greco-catolică în perioada de persecuție a regimului comunist, fiind primul din cei 12 copii (10 rămași în viață) ai preotului hirotonit în clandestinitatea comunistă Ioan, și Simina n. Hrișcă; are încă doi frați preoți, o soră călugăriță și o altă soră soție de preot. Urmează Școala Generală din Băița (1978-1986), Liceul Industrial Sovata (1986-1990). Se înscrie în prima promoție de după persecuția comunistă la Academia Teologică Greco-Catolică din Blaj (1990-1993). Urmează studii de teologie la Universitatea Pontificală Gregoriana din Roma obținând diploma de licență (1997), master (1999) și doctorat (2009) cu teza *Istoria vieții spirituale în Biserica Greco-Catolică din România (1918-1948).* Este numit asistent la Institutul Teologic Greco-Catolic Blaj (2000-2003), iar din 2003 lector universitar la Facultatea de Teologie Greco-Catolică – Departamentul Blaj din Universitatea Babeș-Bolyai, predând disciplinele Teologie spirituală, Mariologie, Teologie Simbolică și Patrologie. În 2004 s-a căsătorit cu Sârbu Diana Alina, cu care are doi fii (Fabian și Flavius), și a fost hirotonit preot

de către mitropolitul Lucian Mureșan în catedrala din Blaj. Activează ca părinte spiritual al Institutului Teologic Greco-Catolic din Blaj (2005-2013). Participă la diferite sesiuni de comunicări și simpozioane. Este director al Departamentului Blaj al Facultății de Teologie Greco-Catolică (2013-). Preocupările sale profesionale se concentrează pe studierea formelor de exprimare a pietății religioase în spațiul transilvan greco-catolic în prima jumătate a secolului XX, domeniul său de interes fiind istoria spiritualității greco-catolice românești. Este membru în colegiul de redacție al revistelor „Cultura Creștină"; „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica" (2013-); „Astra blăjeană". Este membru în Consiliul Preoțesc Blaj (2008-2013); Tribunalul bisericesc Blaj (2005-); Fundația Ecumenică Reconciliation Sibiu; Centrul de Studii Ecumenice și Interreligioase și Centrul de Studii Patristice și Literatură Creștină Antică (2018-) din cadrul Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca.

Lucrări. A publicat următoarele ***cărți***: «*Imaginar*» *și teologie. O lectură socio-antropologică a simbolismului pseudo-macarian*, Ed. Aeternitas, Alba Iulia, 2002; Anton Rus, Aura German, *Catacombe și lumini. Viața și activitatea Pr. Ioan Roșca în timpul persecuției Bisericii Greco-Catolice*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2003; *Privirea ce răzbate. Scrisori iubitei mele. Poeme*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2004; Eva Mârza, Anton Rus, *Bibliografia cărților blăjene de la începuturile tipografiei până la anul 1948,* Ed. Buna Vestire, 2004; *Credința în acțiune. O introducere în istoria Asociației Generale a Românilor Uniți A.G.R.U. (1929-1948)*, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2009; *Pietate și devoțiuni. Istoria vieții spirituale în Biserica Greco-Catolică din România (1918-1948)*. **Traduceri**: Luigi Padovese, *Introducere în Teologia Patristică*, traducere din limba italiană de Anton Rus și Cristian Rarău, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2003; **Studii și articole**: *Experiența mistică-considerații teologice*, în „Discobolul", Alba-Iulia, nr. 39-40, 2001, pp. 62-74; *Simțurile spirituale – câteva considerații*, în „Cultura Creștină", nr. 1-2, 2002, pp. 129-133; *Influența paradigmei devoționale latine asupra religiozității populare greco-catolice (1918-1948)*, în „Annales Universitatis Apulensis. Series Historica", 6/1, Alba Iulia, 2002, pp. 219-225; *Cărțile bisericești liturgice tipărite în Tipografia de la Blaj (1747-1948),* în „Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", nr. 1. 2005, pp. 79-91; *Învățământul teologic blăjean: Manuale*

teologice tipărite de dascălii blăjeni în tipografia de la Blaj (1747-1948), în *Școlile greco-catolice ale Blajului. 250 de ani de credință și cultură*, editor Delia Aldea, William-Alexandru Bleiziffer, Marcela Ciortea, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2005, pp. 39-47; *Devoțiunea Rozarului în mediul religios greco-catolic românesc: între controversa rituală și asumarea ca element ecleziologic*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Catholica", 3, 2007, pp. 97-107; *Pelerinaje naționale greco-catolice românești la Roma (1886-1937)*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", 1, 2007, pp. 111-124; *La ricezione del dogma dell'Immacolata Concezione nella Chiesa Greco-Cattolica della Transilvania*, în „Divinitas", Vaticano, nr. 1, 2008, pp. 85-94; *Le indulgenze nella Chiesa Greco-Cattolica della Transilvania (1918-1948)*, în „Divinitas", Vaticano, nr. 1, vol. 52, 2009, pp. 37-56; *La devozione del Rosario nella Chiesa Greco-Cattolica della Romania,* în „Teologos", Presov, nr. 1, 2010, pp. 42-54; *Reuniunile mariane în Arhiepiscopia de Blaj (1900-1948)*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", nr. 2, 2010, pp. 878-898; *Racordarea teologiei greco-catolice românești la teologia romană prin traduceri ale enciclicilor Papilor de la Roma în ziarul „Unirea" de la Blaj (1891-1945),* în *Omagiu Părintelui Profesor Ioan Mitrofan la împlinirea vârstei de 65 de ani și 35 de ani de preoție,* editor William Bleiziffer, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2014, pp. 185-202; *Elemente mit symbolischer Bedeutungen bezüglich der Trauer und dem Begräbnis in der rumänischen griechisch-katholischen Religion,* în *Trauerbegleitung in unterschiedlichen kulturellen, sozialen und religiösen Kontexten*, coord. Patricia Dobríková, Walter Gebhardt, Grzegorz Giemza, Vasile Grajdian, Adrian Kacian, Ed. Warto, Dzięgielów (Polonia), 2015, pp. 27-45; *La devozione al Sacro Cuore di Gesù e la pratica del primo venerdì del mese nella Chiesa Greco-Cattolica della Romania (1918-1948),* în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica", nr. 1-2, 2015, pp. 95-116; *Foundations for mission in the Greek-Catholic Church from Romania*, în *Mission in Central and Eastern Europe: realities, perspectives, trends*, edited by Corneliu Constantineanu, Marcel V. Măcelaru, Anne-Marie Kool and Mihai Himcinschi, Ed. Regnum Books International, Oxford Centre for Mission Studies, Volume 34, Oxford, 2016; *Să înveți să mori. Arta pregătirii la moarte în Propovedaniile lui Petru Maior,* în *Petru Maior și prietenii (II).* editor Laura Stanciu, Ed. Mega, Cluj-Napoca,

2018, pp. 93-107; *La preghiera del sacerdote greco-cattolico romeno. Le lodi divine. Sguardo storico, giuridico, ecclesiale*, în vol. *Sapientia et Scientia Theologica. In honorem Renzo Lavatori,* a cura di Anton Rus e Alberto Castaldini, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2018, pp. 546-557.

Bibliografie. Silvia Pop, *Rus Anton,* în *Dicționarul culturii și civilizației populare*, editor Silvia Pop, Ed. Astra, Blaj, 2011, pp. 237; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 479-480.

[55]

WILLIAM VICTOR ALEXANDRU BLEIZIFFER
(1972)

Cadru didactic universitar (1999-)

Biografie. S-a născut în 16 mai 1972, în Blaj, din părinții Alexandru și Victoria. A urmat Școala Generală Nr. 1 (1978-1986) și Liceul „Iacob Mureșanu" din Blaj (1986-1990). Între 1990-1993 a frecventat cursurile Academiei de Teologie Greco-Catolică din Blaj, făcând parte din prima promoție de după eliberarea de regimul comunist, iar din toamna anului 1993 a primit o bursă de studii la Universitatea Pontificală Gregoriana din Roma unde a obținut diploma de licență în Teologie, continuând cu specializarea la Institutul Pontifical Oriental din Roma unde a obținut titlul de master în drept canonic (1999) cu lucrarea *Alcune considerazioni riguardanti la disciplina dei sacramenti e culto divino nelle fonti di diritto particolare della Chiesa Greco-Cattolica Romeno.* Reîntors în țară (1999), a fost numit cadru didactic la Institutul Teologic Greco-Catolic din Blaj, din 2003 lector universitar la noua Facultate de Teologie Greco-Catolică, Departamentul Blaj, iar din 2017 conferențiar, predând disciplinele de Drept Canonic și Teologie Pastorală. În 23 septembrie 2000 s-a căsătorit cu Cristina Ramona, dr. în chimie, având împreună un fiu (Timotei-Alexandru), iar în 25 martie 2001 a fost hirotonit de către mitropolitul Lucian Mureșan în catedrala din Blaj. În 2015 și-a susținut doctoratul în teologie/drept canonic la Facultatea de Teologie Romano-Catolică a

Universității din București cu teza *Ius particulare in Codice Canonum Ecclesiarum Orientalium. Dreptul particular al Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică. Actualitate și perspective*. Participă la diferite simpozioane naționale și internaționale. Activează la nivel bisericesc ca responsabil cu învățământul preuniversitar în Mitropolia Blaj (2001-2005); este membru în Comisia Centrală de organizare a Olimpiadei de Religie Catolică (Oradea 2010; și președinte al Comisiei la Alba Iulia în 2019); redactor pentru emisiunile religios-culturale ale Radio Blaj (2001-); membru și secretar de redacție al revistei „Cultura Creștină" Blaj (2002); membru al Colegiului consultorilor eparhiali al Arhieparhiei de Alba Iulia și Făgăraș (2003-2013); vicar judecătoresc al Arhieparhiei de Alba Iulia și Făgăraș (2003-2013); administrator parohial al Parohiei Greco-Catolice Veza-Blaj (2003); membru în Consiliul Director Caritas Mitropolitan Blaj (2005-2010); notar al Sinodului Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică (2006-2013); membru al Consiliului Preoțesc (2008-2013); membru al Comisiei Sinodale pentru redactarea dreptului particular al Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică (2006-2013); președintele Tribunalului Ordinar al Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică (2007-2013); secretar de redacție al revistei „Studia Theologia Catholica" (2015-). La nivel universitar este membru fondator al filialei românești la Societatea Internațională Sf. Toma de Aquino (SITA) 2003; membru în consiliul științific al Institutului de Istorie Eclezială „Nicolae Bocșan" din Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca (2016); membru fondator la Asociația Canoniștilor Români – 2013; membru al Centrului de Studii Greco-Catolice din Universitatea *Babeș-Bolyai* Cluj-Napoca; membru al Society for the Law of the Eastern Churches; membru al Centrului de Studii Patristice și Literatură Creștină Antică (CSPLCA) – UBB Cluj.

Lucrări. *Disciplina dei sacramenti e culto divino-considerazioni canoniche,* Ed. Aeternitas, Alba Iulia, 2002; *Ius Ecclesiae-Bono Spirituali Hominum. Interferențe canonice,* Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2010 (ed. a II-a, Ed. Presa Universitară Clujană, Cluj Napoca, 2016); *Studii canonice. Implicații intra și extra ecclesiale,* Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2010; *Disciplina sacramentelor si cultul divin*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2016; *Ius particulare in Codice Canonum Ecclesiarum Orientalium. Dreptul particular al Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică. Actualitate și perspective*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-

Napoca, 2016; *Disciplina sacramentelor și cultul divin. Considerații canonice referitoare la sacramentul botezului,* Presa Universitară Clujană, Cluj Napoca, 2016, 242 p.; Cursurile universitare de uz intern: *Codul Canoanelor Bisericilor Orientale – Drept matrimonial,* Blaj, 2001-2002; *Introducere în Dreptul canonic,* Blaj, 2002. **Traduceri**: Lucian Periș, *Prezențe catolice în Transilvania, Moldova și Valahia între 1601-1698,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2005; *Studiul Sfinților Părinți ai Bisericii în formarea preoțească,* Ed. Presa Bună Iași, 2003, Colecția Documente nr. 33; *Considerații referitoare la proiectele de recunoaștere legală a uniunilor dintre persoanele homosexuale,* Ed. Presa Bună, Iași, 2003, Colecția Documente nr. 38; *Etica în publicitate,* Ed. Presa Bună, Iași, 2003, Colecția Documente nr. 41; Consiliul Pontifical pentru Familie, *Familia, căsătoriile și „uniunile de fapt",* Ed. Presa Bună, Iași, 2003, Colecția Documente. **Studii**: *Esența monahismului,* în „Discobolul", nr. 39-40, 2001, pp. 75-88; *Metoda exegetică folosită de Grigore de Nissa în „Omelile Cântării Cântărilor"*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica", nr. 2, 2001, pp. 53-62; *Termenul ecleziastic de Biserică „sui iuris"*, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica", nr. 2, 2001, pp. 63-72; *Alcune considerazioni riguardanti il diritto canonico particolare stabilito o da stabilire dai sinodi delle Chiese „sui iuris" o con l`intevento della Santa Sede*, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica Varadiensis", nr. 3, 2002, pp. 5-54; *Catolicii și legile imperfecte*, în «Vatra», Tg-Mureș, nr. 1-2, 2002, pp. 166-170; *Izvoarele de drept canonic oriental din primul mileniu*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica", nr. 3, 2002; *Pedeapsa cu moartea ca și sancțiune juridică în lumina celor trei teorii ale pedepsei cu moartea*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica Varadiensis", nr. 1, 2002, pp. 73-78; *Il culto divino e la disciplina dei sacramenti nei Sinodi eparchiali della Chiesa Greco-cattolica romena*, în *Ius Ecclesiarum-Vehiculum Carithatis*, Atti del simposio internazionale per il decennale dell'entrata in vigore del Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium, Libreria Editrice Vaticana, Editor: Congregazione per le Chiese Orientali, 2004, p.; *Aspecte canonice ale sacramentului căsătoriei în constituția pastorală Gaudium et Spes*, în Simpozionul internațional „Biserica în lumea contemporană – gaudium et spes", Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, coord. Alexandru Buzalic – Călin Dușe, 2008, pp. 21-32; *Parohia. O perspectivă canonică, în Teologie și preoție în secolul XXI, Napoca Star, editor: Alin Tat, 2010, pp. 138-174; Căsătoriile mixte ca formă concretă de trăire a propriei identități confesionale*, în

Identitate confesională și toleranță religioasă în sec. XVIII-XIX, Ed. Mega, editor Daniel Dumitran, Botond Gudor, pp. 385-402; *Europa creștină. Între toleranță și discriminare religioasă*, în *Secularizarea și Europa contemporană – particularitățile Europei centrale și de Est*, Galaxia Gutenberg, editor Călin Ioan Dușe – Alexandru Buzalic, 2014, pp. 30-41; *Procesele canonice matrimoniale: scurt excursus procedural, Omagiu Părintelui Profesor Ioan Mitrofan, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2014, pp. 145-166; Administrație economico-fianciară și susținerea materială a clerului în legislația canonică. O posibilă interpretare a Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium, în* „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica", 1-2/2014, pp. 5-24; *Alegerea Romanului Pontif. Reflecții asupra actualei legislații canonice, în* Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors), *Convergent Discourses. Exploring the Contexts of Communication*, Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016 pp. 253-273; *Amministrazione dei sacramenti secondo il Codice dei Canoni delle Chiese Orientali: una possibile dimensione ecumenica, în „Eastern Theological Journal" 2/2 2016, 315-340; Ad Tuendam fidei, riflessioni canoniche sulla fede*, în „Theologos", Presov, 2016, pp. 126-147; *Criteri per la redazione del diritto particolare, în Iulian Boldea, Cornel Sigmirean (Editors),* Multicultural Representations. Literature and Discourse as Forms of Dialogue, *Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016, pp. 42-64; Gli orientali cattolici in diaspora. Quale diritto liturgico? în* Globalization and National Identity, *ARHIPELAG XXI Press, Editor Boldea Iulian, 2016, pp. 582-609; Vers un nouveau commencement: Le saint Siège avant et après Benoît XVI. Réflexions sur la législation canonique concernant l'élection du Pontife Romain, în* „Studia UBB Theologia Catholica", LXI, 1-2, 2016, 57-75; *Administrarea Sacramentelor în Codul Canoanelor Bisericilor Orientale: o posibilă dimensiune ecumenică,* în Mauro Orsatti și Călin-Daniel Pațulea (coord.) *Luther și Scrisoarea către Romani. De la conflict la comuniune*, Presa Universitară Clujeană 2017, pp. 215-246; *Bisericile Orientale Catolice în ecleziologia Conciliului Vatican II*, în A. Buzalic, I. M. Popescu, *Spe Salvi, credința, încrederea și speranța, istorie și prognoze*, Presa Universitară Clujeana, 2017, pp. 7-21; *Il Concilio Vaticano II e la sua ecclesiologia sulle chiese orientali cattoliche,* în Iulian Boldea, Cornel Sigmirean (Editors), *Debating Globalization. Identity, Nation and Dialogue Section: History, Political Sciences, International Relations,* Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2017, pp. 32-45; *Practicarea propriului rit în diaspora. Chestiuni canonice*, în „Annales Universitatis Apulensis. Series Philologica", 18/1, Aba

Iulia, 2017, pp. 69-90; *Il Bene Comune: realtà ed esigenza ecclesiale,* GIDNI 5, în Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda, Cornel Sigmirean (Editors), *Mediating Globalization: Identities in Dialogue (Section: History, Political Sciences, International Relations),* Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2018, pp. 24-34; *Il culto dei santi, delle sacre icone o delle immagini e delle reliquie: aspetti disciplinari e teologici*, în „Theologos", 2/2018, Presov, pp. 12-28; *La genesi e l'evoluzione di un testo di diritto particolare. Lo statuto del Sinodo dei Vescovi della Chiesa Romena Unita, Greco-Cattolica,* în Anton Rus, Alberto Castaldini (a cura di), *Sapientia et Scientia Theologica. In honorem Renzo Lavatori*, Presa Universitară Clujeană, 2018, pp. 518-533; *Once again about the obligation to prepare the sacrament of marriage (Ancora sull'obbligo della preparazione del sacramento del matrimonio)*, în CCI 5, în I. Boldea, C. Sigmirean, D.-M. Buda, *The challenges of communication. Contexts and Strategies in the World of Globalism; History, Political Sciences, International Relations*, Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2018 Tîrgu Mureș, pp. 17-32

Bibliografie. Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 68-70.

[56]

CRISTIAN BARTA
(1973)

Cadru didactic universitar (1999-)
Director Departamentul Blaj (2000-2013)
Decan Facultatea de Teologie Greco-Catolică (2013-)

Biografie. Cristian Barta s-a născut la 3 mai 1973 la Mediaș, jud. Sibiu. După Școala Generală a urmat Liceul Industrial Nr. 1 din Cugir (1987-1991), apoi s-a înscris la Academia Teologică Greco-Catolică din Blaj (1991-1992), de unde a obținut o bursă de specializare la Universitatea Pontificală „Santa Croce" din Roma (1992-1997), obținând masteratul în teologie. Întorcându-se în țară, s-a căsătorit cu Dorinda Ana, Șef Serviciu Asistență Socială la Primăria Blaj, având împreună doi fii (Bogdan Teofil și Tudor Gabriel) și a fost hirotonit preot greco-catolic în 2 noiembrie 1997, fiind numit profesor la Liceul Teologic „Sf. Vasile cel Mare" din Blaj (1997-1999) și preparator (1997-1999) apoi asistent (1999-2000) la Institutul Teologic Greco-Catolic Universitar din Blaj și rector al acestuia (1999-2008) unde, alături de echipa tânără formată din preoți și profesori, pledează pentru menținerea unei ținute morale și științifice a învățământului teologic greco-catolic românesc în contextul social contemporan, pe linia demnă a dascălilor blăjeni. În 2002 a obținut doctoratul în teologie la Facultatea de Teologie Romano-Catolică din Universitatea București cu teza *Percepția*

dogmatică a Unirii cu Roma în operele teologilor greco-catolici (secolele XVIII-XIX), iar în 2012 diploma de doctor în istorie la Universitatea „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia cu o teză despre episcopul Grigore Maior. După integrarea Institutului Teologic Universitar din Blaj în Universitatea Babeș-Bolyai în anul 2000, a devenit lector (2000), conferențiar (2008), profesor (2015) și Director al Departamentului Blaj al Facultății de Teologie Greco-Catolică (2000-2013), predând cursurile de Teologie Dogmatică, iar din anul 2013 este decan al Facultății de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității „Babeș-Bolyai". La nivel universitar este membru în proiecte și granturi de cercetare; în Comisia de Teologie din Consiliul Național de Atestare a Diplomelor și Certificatelor Universitare (2011; 2016); expert la procesul de evaluare a propunerilor de proiecte din Planul Național de Cercetare-Dezvoltare-Inovare, PN II, Programul „IDEI", Competitia 2008 CNCSIS. Este membru în: Centrul de Studii Ecumenice; Centrul de Studii Greco-Catolice; Centrul de Istorie Ecleziastică din Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca; Asociația Cercetătorilor Istoriei Bisericii Greco-Catolice. A fost directorul revistei *Cultura creștină* de la Blaj și este editorul șef al revistei „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica". La nivel bisericesc este membru în Subcomisia consultativă de Evaluare și Acreditare a Învățământului preuniversitar teologic (1988-1999); în Comisia Sinodală Istorică de Educație Catolică (Biserica Greco-Catolică); din 2006 este coordonator al Subcomisiei de Învățământ Universitar și Formare preoțească din Comisia Sinodală de Educație Catolică; responsabilul cu ecumenismul în cadrul Mitropoliei din Blaj (1998-2000); în Colegiul Consilierilor Blaj; în Consiliul Preoțesc Blaj. Din 2018 a fost numit vicar general (protosincel) al Mitropoliei din Blaj de către Cardinalul Lucian Mureșan.

Lucrări. A publicat următoarele ***cărți***: *Tradiție și Dogmă. Percepția dogmatică a Unirii cu Roma în operele teologilor greco-catolici (secolele XVIII-XIX)*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2003, ediția a doua adăugită și revizuită Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2014; *Epistemologie Teologică*, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2008; *Despre împlinirea eshatologică a creației*, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2008; ediția a doua, revăzută și adăugită Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, Ed. Symphologic Puplishing, Gatineau (Canada), 2014; *Autoritate, comuniune și sinodalitate: coordonate fundamentale ale drumului Bisericii Române Unite cu Roma în comuniunea catolică*, Ed.

Argonaut, Cluj-Napoca, Ed. Symphologic Publishing, Gatineau (Canada), 2015; a publicat numeroase **studii** dintre care amintim: *Unirea Bisericii Românești din Transilvania cu Biserica Romei la 1700, în concepția lui Augustin Bunea,* în vol. *Trei sute de ani de la Unirea Bisericii Românești din Transilvania cu Biserica Romei,* Ed. Dacia Europa Nova, Lugoj, 2001, pp. 65-73; *Aspecte teologico-identitare în evoluția istorică a Bisericii Române Unite: Gherontie Cotore și „Articulușurile ceale de price"*, în „Apulum. Acta Musei Apulensis", Alba Iulia, 2002, pp. 335-343; *Figura preotului căsătorit în Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică,* în vol. „Coordonatele preoției greco-catolice: istorie și actualitate", Ed. Buna Vestire, Blaj, 2002, pp. 31-40; *Principalele linii de dezvoltare ale teologiei învierii morților în gândirea Sfinților Părinți,* în *Miscellanea Patristica*, editori Cristian Barta, Alin Tat, Galaxia Gutemberg, Târgu Lăpuș, 2004, pp. 9-30; *Dialectica „Unirii celei dintâi" și a „Unirii celei de-a doua" în gândirea teologului Samuil Micu*, în „Annales Universitatis Apulensis. Series Historica", 9/II, 2005, pp. 87-94; *Conceptul florentin de unire bisericească: relicvă a trecutului sau posibilitate a prezentului*, Ed. Aeternitas, Alba Iulia, 2006, pp. 227-234; *Per un recupero della teologia dossologica nella Chiesa greco-cattolica romena,* în *Vivere il Regno di Dio al servizio degli altri*, Ed. Galaxia Gutenberg/Romania-Lipa Edizioni/Roma, 2008, pp. 11-22; *The importance of Experience in the Theological Epistemology,* în vol. *Living in truth. A conceptual framework for winsdom society and the european construction*, editori Andrei Marga, Theodor Berchem, Jan Sadlak, Ed. Cluj University Press, 2008, pp. 575-585; *„Non temere, ti ho chiamato per nome: mi appartieni" (Is. 43, 1). Spunti per una teologia della vocazione,* în „Divinitas", Vaticano, 2009, pp. 178-194; *Teologia dogmatica a lui Iosif Tarța,* în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica", 2009, pp. 75-84; *Conceptul de toleranță religioasă și metodologia Unirii în viziunea episcopului Grigorie Maior,* în „Annales Universitatis Apulensis. Series Historica", 2010, pp. 181-189; *Principles of religion in the thinking of Ioan Ratiu,* în „Transylvanian Review", nr. 3, 2010, pp. 33-44; *Fundamentele teologice ale comuniunii sacerdotale în gândirea lui Joseph Ratzinger,* în vol. *Teologie și preoție în secolul XXI*, editor Alin Tat, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2010, pp. 30-38; *Recapitularea lumii în Isus Hristos*, în vol. *Redescoperirea figurii Apostolului Paul: viața, teologia, activitatea,* ed. Mauro Orsatti, Călin Pațulea, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2010, pp. 127-143; *Teme fundamentale din teologia mitropolitului Alexandru Sterca Șuluțiu,* în vol. *Alexandru Sterca Șuluțiu. Scrieri teologice,*

editor Ioan Bonda, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010, pp. 48-81; *The Dogmatic Theology of Iosif Tarța*, în „Transylvanian Review", nr. 3, 2010, pp. 23-32; *Principiile religiei în gândirea lui Ioan Rațiu,* în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", 1-2, 2011, pp. 3-14; *Rumena Iglesia*, în *Diccionario General de Derecho Canónico*, volumen I, editor Javier Otaduy, Antonio Vianna, Joaquín Sedano, Ed. Thomson Reuters/Ed. Aranzadi, 2012, pp. 79-82; *Gândirea teologică a episcopului Grigore Maior,* în vol. *Școala Ardeleană. Anuar VII/2013,* editori Remus Câmpeanu, Varga Attila, Florin Jula, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2013, pp. 255-278; *O viziune creștină asupra autorității politic*e, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", 1-2/2013, pp. 15-28; *Teologia în căutarea dialogului cu filosofia și cu științele empirice: Grigore Maior, Conclusiones ex universa philosophia selectae (1743),* în vol. *Omagiu Părintelui Profesor Ioan Mitrofan la împlinirea vârstei de 65 de ani și 35 de ani de preoție,* editor William Bleiziffer, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2014, pp. 167-183; *Sinodalità ed istituzioni sinodali nella Chiesa Romena Unita con Roma, Greco-Cattolica,* în „Divinitas", Vaticano, 2014, pp. 65-101; *Un precursor al Școlii Ardelene: Grigore Maior,* în *Școala Ardeleană. Semnificații cultural-politice*, editori Ion Buzași, Ioan Moldovan, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2014, pp. 9-32; *Alcune considerazioni sui titoli mariani nella Liturgia di San Giacomo,* în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica", nr 1-2, 2015, pp. 5-22; *Episcopul Grigorie Maior în percepția lui Petru Maior*, în *Petru Maior și prietenii,* Laura Stanciu (ed.), Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2015, pp. 65-7; *La sinodalità nel pensiero di Dimitrie Vaida*, în *Dal cuore dell'Europa. Omaggio al professor Cesare Alzati per il compimento dei 70 anni*, Ioan Aurel Pop, Ovidiu Ghitta, Ioan Bolovan și Ana Victoria Sima (eds.), Accademia Romena, Centro di Studi Transilvani, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2015, pp. 269-281; *Grigore Maior, un episcop incomod*, în *Istoria ca datorie. Omagiu academicianului Ioan Aurel Pop la împlinirea vârstei de 60 de ani*, coord. Ioan Bolovan și Ovidiu Ghitta, Ed. Academia Română. Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2015, pp. 591-605; *Românii din Transilvania secolului al XVIII-lea care au simpatizat cu Unirea. Când și cum și-au declarat simpatizanții conștiința de sine? Die Rümanen aus Siebenbürgen im 18. Jahrundert, die mit der Union Sympathisiert haben. Wann und Wie haben die Sympathisanten ihr Selbstbewusstsein Erklärt?*, în *Die Union der Rumänen Siebenbürgens mit der Kirche von Rom. Band 2: von 1701 bis 1761. Unirea*

românilor transilvăneni cu Biserica Romei. Volumul 2: de la 1701 până în anul 1761, Johann Marte, Viorel Ioniță, Wolfgang Nikolaus Rappert, Laura Stanciu și Ernst Cristoph Suttner (eds.), Fundația Pro Oriente, Ed. Enciclopedică, București, 2015, pp. 110-133; *Teologia e vita nel pensiero del vescovo martire Ioan Suciu,* în vol. *Părintele spiritual într-un Seminar Teologic: portret și misiune,* coord. Anton Rus și Vincenzo Lai, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2015, pp. 185-197; *Augustin Bunea (1857-1909),* în *Academia Română și Blajul*, editor Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2016, pp. 111-141; *Sfânta Euharistie și viață euharistică în gândirea lui Joseph Ratzinger,* în vol. e.book: *Familia creștină. Fundamente antropologice, iubire și sexualitate în celibat și căsătorie,* coord. Alexandru Buzalic, Călin Ioan Dușe, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2016, pp. 7-16; *Il culto spirituale: considerazioni dogmatiche, spirituali ed ecumeniche su Rm. 12,1-2*, în vol. *Lutero e la lettera ai romani,* ed. Mauro Orsatti, Călin Pațulea, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2017, pp. 39-69; *Renzo Lavatori e il solco della tradizione teologica: continuità e rinnovamento*, în vol. *Sapientia et Scientia Theologica. In honorem Renzo Lavatori,* a cura di Anton Rus e Alberto Castaldini, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2018, pp. 31-51.

Bibliografie. Remus Câmpeanu, *Biserica Română Unită, între istorie și istoriografie*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003, pp. 364-385; Angela Groza, Elena Ionescu, Rozalia Gulea, *Școlile Blajului, izvor de haruri*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2004, p. 179; Silvia Pop, *Asociațiunea Astra. Despărțământul Blaj 1870-2005*, Ed. Astra, Blaj, 2007, p. 244; Anton Rus, *Barta Cristian,* în *Dicționarul culturii și civilizației populare*, editor Silvia Pop, Ed. Astra, Blaj, 2011, pp. 32-33; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 39-41.

[57]

ZAHARIE PINTEA
(1977)

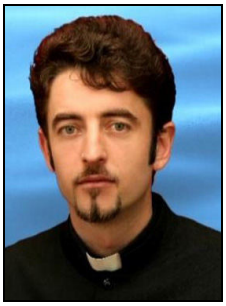

Secretar Departamentul Blaj (2005-)
Cadru didactic asociat (2005-2008; 2015-)

Biografie. S-a născut la 25 februarie 1977 în localitatea Teaca, jud. Bistrița-Năsăud. După școala generală în localitatea natală Orosfaia, comuna Milaș (1982-1990) urmează Seminarul Liceal Român Unit „Inochentie Micu" din Cluj-Napoca (1992-1996) și apoi Institutul Teologic Greco-Catolic de Grad Universitar din Blaj (1996-2001), obținând diploma de licență în teologie la Facultatea de Teologie Greco-Catolică din Universitatea Babeș-Bolyai în 2001. Dotat cu talent nativ de actorie și regie, a reinventat în perioada studenției o veche și frumoasă tradiție a Blajului: reprezentațiile teatrale ale studenților în teologie. A fondat și coordonat începând cu 1997 echipa de teatru a studenților teologi „Arhanghelii" din Blaj și a pus în scenă mai multe piese de teatru religioase sau laice. Este numit director educativ (2001-2008) și formator (2011-) în cadrul Seminarului Teologic Blaj. În anul 2004 se căsătorește cu Simona Oargă din Blaj, prof. dr. de limba română la Liceul Teologic Greco-Catolic „Sf. Vasile cel Mare" Blaj, cu detașare la Transylvania College Cluj-Napoca. Au o fiică (Maria-Magdalena). La 5 decembrie 2004 este hirotonit preot de către mitropolitul Lucian Mureșan în catedrala din Blaj. Din 2005 este angajat pe postul de secretar al Departamentului Blaj al Facultății de Teologie Greco-

Catolică. În 2009 obține diploma de doctor în teologie la Universitatea din București cu o teză despre *Taina Sfintei Euharistii în teologia lui Samuil Micu*. Devine cadru didactic asociat la Departamentul Blaj predând discipline și seminarii de teologie dogmatică (2005-2008), disciplina *Teologia Sfintelor Taine I-II* la nivel licență, iar la nivel master *Formarea permanentă a preotului și a laicului în contextul ethosului creștin* (din 2015) și *Teologia liturgică* (2018). Din 2006 este preot în Parohia Căpâlna de Jos, județul Alba. Este membru în Centrul de Studii Greco-Catolice din Facultatea de Teologie Greco-Catolică din Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca; membru fondator al Asociației Culturale „Augustin Bunea" Blaj; membru în Colegiul de redacție al revistei *Cultura Creștină.*

Lucrări. *Studiu comparativ între Sfântul Toma de Aquino și Sfântul Grigorie Palama în chestiunea viziunii beatifice,* în „Cultura creștină", Blaj, nr. 3-4/2002, pp. 81-92; *Instituirea Sfintei Euharistii – aspecte istorice și teologice,* în „Cultura creștină", Blaj, nr. 3-4/2003, pp. 94-117; *Dimensiuni teologice ale instituirii Sfintei Euharistii. Pâinea și vinul*, în „Cultura creștină", Blaj, nr. 1-2/2004, pp. 99-109; *De la Taina împărtășirii la comuniunea bisericească,* în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Graeco-Cattholica Varadiensis", 1/2005, pp. 69-77 (cu Cristian Barta); *Din istoria teologiei sacramentale greco-catolice. Samuil Micu «Taina Sfintei Euharistii» (Blaj, 1802)*, în „Școlile greco-catolice ale Blajului – 250 de ani de credință și cultură", coord. Delia Aldea, William Alexandru Bleiziffer și Marcela Ciortea, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2005, pp. 57-70; *«Zilele de durere»: contribuție inedită a lui Nicolae Comșa la biografia lui Samuil Micu*, în „Școala Ardeleană", vol. III, coord. Ioan Chindriș și Ciprian Ghișa, Oradea, 2009, pp. 231-241; *Problema originalității la Samuil Micu. Studiu de caz «Teologia moralicească», Blaj, 1796*, în „Școala Ardeleană", vol. IV, coord. Ioan Chindriș și Ciprian Ghișa, Oradea, 2010, pp. 99-109; *Eripitur persona, manet res*, studiu introductiv la Dumitru Neda, *Strădanii binecuvântate. Antologie de studii și articole*, ediție de Zaharie Pintea, Ioan Sălcudean și Simona Pintea, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2011, pp. 38-52. A fost editor al unor volume și a scris recenzii.

Bibliografie. Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 424-425.

II.2. De la Cluj la Blaj.
Profesori titulari și asociați

II.2.1. Titulari ai Departamentului Blaj

[58]

ANDREEA MÂRZA
(1978)

Cadru didactic universitar Limbi clasice (2002-)

Biografie. Andreea Mârza s-a născut la 14 iunie 1978 în Alba Iulia, fiind fiica profesorilor universitari Iacob Mârza și Eva Mârza. Urmează Școala Generală nr. 2 din Alba Iulia (1984-1992), Colegiul „Horia, Cloșca și Crișan" Alba Iulia (1992-1996), Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Litere, Cluj-Napoca (1996-2000), obținând diploma de licență în Filologie (specializarea: filologie clasică: limba latină – limba greacă veche), Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Istorie și Filosofie, Cluj-Napoca, obținând diploma de doctor în istorie (2001). Diploma de Studii Aprofundate în Istorie (specializarea: Arheologia Daciei și moștenirea antichității clasice) în 2008. Este preparator (2002-2003), asistent (2003-2013) și lector universitar doctor (2013-) la Facultatea de Teologie Greco-Catolică Departamentul Blaj, predând disciplinele de limbi clasice. Din 2014 este colaboratoare externă al Academiei Maghiare de Științe. Este membru al Centrului de Istoria Textelor și a Cărții (CODEX) din 2007; secretar în colegiul de redacție al revistei „Studia Universitatis Babeș-Bolyai Theologia Catholica" din 2014; membru al Centrului „Trans.Script. Centru de diplomatică și paleografie documentară medievală" de pe lângă „Institutul de Istorie Națională", structură a Departamentului de Istorie al Facultății de Istorie și Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca.

Lucrări. **Cărți**. *Enea Silvio Piccolomini și Cruciada Târzie*, Prefață Ioan-Aurel Pop, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2009; Adrian Papahagi (coord.), *Vocabularul cărții manuscrise* realizat de Adrian Papahagi, Cristiana Papahagi și Adinel Ciprian Dincă în colaborare cu Andreea Mârza pe baza lucrărilor *Vocabulaire codicologique* de Denis Muzerelle și *Terminologia del libro manoscritto* de Marilena Maniaci, Ed. Academiei Române, București, 2013; **Ediții de documente**. Vasilie Popp, *Despre înmormântările commune la daco-români*, Alba Iulia, Ed. Aeternitas, 2004, 246 p., realizarea unei ediții academice *Ladislaus Basilius Papp, Dissertatio inauguralis historico-medica de funeribus plebeiis daco-romanorum sive hodiernorum valachorum […]*, Viena, 1817, traducere Andreea Mârza, studiu introductiv Marius Rotar, Iacob Mârza; *Laboratoarele istoriei. Notata ex variis authoribus per G. Gabrielem Sinkay ordinis S. Basilii. M. Transylvanum. Bază de date* / Ana Maria Roman-Negoi, Cluj-Napoca, Argonaut, 2006; Laura Stanciu, *Între Răsărit și Apus. Secvențe din istoria Bisericii românilor ardeleni (prima jumătate a sec. al 18-lea)*, Cluj-Napoca, ed. Argonaut, 2008, 242 p.; *Legislația ecleziastică și laică privind familia românească din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, ediție de texte, studiu introductiv și note de Ioan Bolovan, Diana Covaci, Daniela Deteșan, Marius Eppel, Crinela Elena Holom, Cluj-Napoca, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, 2009, 913 p.; *Despre Biserica Românilor din Transilvania. Documente externe (1744-1754)*, ed. Laura Stanciu, Keith Hitchins, Daniel Dumitran, colab. Cristian Barta, Andreea Mârza, Mihai Săsăujan, Ernst Christoph Suttner, Attila Varga, Cluj-Napoca, Ed. Mega, 2009, 490 p.; Zenovie Pâclișanu, *Legătura românilor de pe pământurile coroanei Sfântului Ștefan cu Reforma în secolele al XVI-lea și al XVII-lea*, Sibiu, Ed. Techno Media, 2010, 324 p., ediție după teza de doctorat a lui Zenobius Paclisian, *Relatio Rumenorum e terries coronae Sancti Stephani ad Reformationem saec. XVI et XVII*, Viena, 1912, traducere din latină Andreea Mârza, studiu introductiv, ediție, note, rezumat și indice Andreea Mârza și Iacob Mârza; *Diplome maramureșene din secolele XVI-XVIII, provenite din colecția lui Ioan Mihalyi de Apșa* (coord.) Ioan-Aurel Pop. Volum întocmit de Mihai Dâncuș, Adinel Ciprian Dincă, Andreea Mârza, Ioan-Aurel Pop, București, Ed. Academiei Române, 2010, 448 p.; ediția a II-a, revizuită și adăugită, Cluj-Napoca, Ed. Academiei Române, Centrul de Studii Transilvane, 2012, 483 p.; Augustin Bunea, *Din istoria românilor. Episcopul Ioan Inocențiu Klein (1728-1751)*, ed. a II-a. Realizată prin confruntarea cu

manuscrisul original de I. Chindriș și N. Iacob, Cluj, Ed. Napoca Star, 2012, 480 p. **Studii**: „Ignatius de Loyola, Exercitia spiritualia-ms.lat. 94", în *Buletinul cercurilor științifice studențești,* Alba Iulia, 2000, nr. 6, p. 125-134; „Teza de doctorat a lui Zenovie Pâclișanu", în *B.C.S.S.*, 2001, nr. 7, p. 211-227; „Cuvântarea profesorului Partenie Iacob din 1781, rostită la sărbătoarea patronilor școlilor din Blaj", în *Coordonatele Preoției greco-catolice – istorie și actualitate*, Blaj, Ed. Buna Vestire, 2002, p. 169-186; „Între Occident și Orient: ideea de cruciadă timpurie și târzie", în *Cultura creștină*, Blaj, 2002, nr. 3-4, p. 200-204; „Limba de predare în școlile de la Blaj (1754-1806)", în *Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică: istorie și spiritualitate. 150 de ani de la înființarea Mitropoliei Române Unite cu Roma la Blaj*, Blaj, Ed. Buna Vestire, 2003, p. 335-346; „540 de ani de la moartea umanistului Enea Silvio Piccolomini (papa Pius al II-lea)", în *Apulum*, XLI, 2004, p. 395-407; „Pope Pius II and his planned crusade", în *Transylvanian Revue*, no. 3, 2004, p. 42-50; „Enea Silvio Piccolomini în biblioteci transilvane. Studiu de caz: *Epistolae familiares*, 1496 de la Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga" din Cluj", în *Apulum*, XLII, 2005, p. 247-255; „Imaginea regelui Ladislau al V-lea în *Epistolae*-le *Familiares* ale lui Enea Silvio Piccolomini", în *Apulum*, XLIII/2, 2006, p. 87-98; „Considerații asupra scrisorii *Epistola ad Mahumetem*. Un exercițiu literar al papei Pius al II-lea", în *Apulum*, XLIV, 2007, p. 395-408; „Enea Silvio Piccolomini și *Epistolae Familiares*", în *Transilvania*, 2/2008, p. 71-74; „Ținuturile germane în viziunea a doi literați: Cornelius Tacitus și Enea Silvio Piccolomini", în *Apulum*, XLV, 2008, p. 119-132; „Prezența gramaticilor de limbă latină în Transilvania până la 1800", în *Annales Universitatis Apulensis*. Series Historica, 12/II, 2008, p. 60-77; „Transilvania în opera polihistorului slovac Mathias Bel (1684-1749), în *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, 13/2009, p. 115-123 (cu Eva Mârza); „John Hunyadi as portrayed by the Humanist Aeneas Silvius Piccolomini in some of his Works", în *Extincta est lucerna orbis: John Hunyadi and his Time*, ed. by Ana Dumitran, Loránd Mádly, Alexandru Simon, 2009, p. 43-50; „Biserică și națiune la Zenovie Pâclișanu (1886-1957): a doua etapă a discursului istoric (deceniile 2-4 ale secolului al XX-lea)", în *Identități confesionale în Europa Central-Orientală (secolele XVII-XXI)*, Cluj-Napoca, 2009, p. 283-294 (în colaborare cu Iacob Mârza); „Istorie și Națiune la Zenovie Pâclișanu (1886-1957): a treia etapă a discursului (deceniile 5-6), în *România interbelică: istorie și istoriografie*, ed. Ovidiu

Pecican, Cluj-Napoca, Ed. Limes, 2010, p. 289-302 (în colaborare cu Iacob Mârza); „Cartea în scrisorile lui Enea Silvio Piccolomini și Marsilio Ficino", în *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai" Theologia Catholica*, 1/2010, p. 19-30; „Însemnări de proprietate pe lucrările lui Enea Silvio Piccolomini de secol XVI-XVIII aflate în biblioteci din Cluj-Napoca și Alba Iulia", în *Transilvania*, nr. 11-12/2010, p. 49-61; „Úvahy o stredovekom knižnom fonde slovenského pôvodu v sedmohradskej Alba Iulii (zlomky notovaných kódexov) (Observații asupra fondului de carte de origine slovacă de la Alba Iulia – fragmente de codices muzicale)", în *Musica Mediaeva Liturgica*. Zborník príspevkov z muzikologickej konferencie konanej dňa 4-5 mája 2010, Rastislav Adamko editor, Vydavateľstvo Verbum, 2010, p. 8-35 (în colaborare cu Eva Mârza Selecká); „Antonio Roselli și tratatul *De ieiunijs* în Biblioteca Batthyaneum", în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Catholica*, LVI, 3-4/2011, p. 45-54; „Fragmente de scrisori piccolominiene într-un manuscris din secolul al XV-lea aflat în custodia Bibliotecii Batthyaneum din Alba Iulia", în *Apulum*, XLVII/2011, p. 157-169; „Fragment din bula Ezechielis Prophete (22 octombrie 1463) pe un pergament din fondurile Bibliotecii Batthyaneum din Alba Iulia", în *Apulum*, XLVIII/2012, p. 247-257; „Din nou, despre diploma de înnobilare a familiei Micu din 1737", în *Școala Ardeleană*, V/2011, p. 192-203 (în colaborare cu Laura Stanciu); „Pionierii Blajului și discursul politic al Școlii Ardelene. Episodul 1748", în *Școala Ardeleană*, VI/2012, p. 131-205 (în colaborare cu Laura Stanciu); „Începutul unei legături în lumea cărților: Bátthyany Ignác și Dániel Imre", în *Transilvania*, 5-6/2013, p. 63-67; „Implicarea a doi umaniști europeni, Enea Silvio Piccolomini și Nicolaus Olahus, în acțiunile antiotomane", în *Anuarul Institutului de Istorie George Barițiu din Cluj-Napoca*, LII/2013, p. 179-191; „Imre Dániel în slujba episcopului transilvănean Ignác Batthyány", în *Apulum*, L/2013, p. 447-476; „Achiziții de cărți în spațiul central-european. Cazul Ignác Batthyány", în *Transilvania*, 5-6/2014, p. 77-82; „Ignác Batthyány a Imrich Dániel: okolnosti založenia historickej knižnice v Alba Iulii", în *Kultúrne dejiny/Cultural History*, vol. 5, isssue 2, 2014, p. 187-196; „Knihovník Imre Dániel v službách sedmohradského bibliofila biskupa Ignáca Batthyányho (1780-1798)", în *Kniha. Zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*, Slovenská Národná Knižnica, Martin, 2014, p. 176-187; „Sejurul italian al lui Imre Dániel în folosul științific al episcopului Ignác Batthyány", în *Terra Sebus*,

nr. 6 (2014), p. 361-375; „Figura bibliotecarului transilvan în Epoca Luminilor. Studiu de caz: Imre Dániel", în *Petru Maior și prietenii*. Lucrările Simpozionului Național desfășurat la Reghin în perioada 28 februarie-1 martie 2014, Laura Stanciu (ed.), Cluj-Napoca, Ed. Mega, 2015, p. 161-169; „Imre Dániel – primul bibliotecar al Bibliotecii Batthyaneum – și colecția sa de cărți", în *Transilvania*, 6-7 (2015), p. 109-119; „16th- and 17th-century Czech and Slovak books from the collection of Viennese cardinal Migazzi", în Exercițiul scrierii în Transilvania medievală și premodernă / Literacy Experiences concerning Medieval and Early Modern Transylvania, Edited by Susana Andea, Adinel Ciprian Dincă, Cluj-Napoca – Gatineau, 2016, p. 184-196; „Bibliotheca Kollariana – možný akvizičný prameň pre sedmohradského biskupa Ignáca Batthyányho", în *Kniha 2016: zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Martin, Slovenská národná knižnica, 2016, p. 142-153; „Planul-scrisoare de organizare a cărților în biblioteca episcopului Ignác Batthyány", în *Transilvania*, 4-5 (2016), p. 127-132; „Cataloage de cărți în fondul Bibliotecii Batthyaneum din Alba Iulia", în *Transilvania*, 4-5 (2017), p. 93-98; „Personalități din anturajul episcopului Batthyány: István Fangh funcționar și colecționar de carte", în *Terra Sebvs. Acta Musei Sabasiensis*, 2017, nr. 9, p. 203-250 (colaborare cu Eva Mârza); „Aureliano de Angelis – agentul de la Roma al episcopului Ignác Batthyány", în *Petru Maior și prietenii*, Laura Stanciu (ed.), Cluj-Napoca, Ed. Mega, 2018, pp. 123-133.

[59]

CIPRIAN GHIȘA
(1977)

Cadru didactic universitar Istoria Bisericii (2011-)

Biografie. S-a născut la 13 martie 1977. A urmat Liceul Teoretic „Mihai Eminescu", Baia Mare, jud. Maramureș (1991-1995), Institutul Teologic Universitar Greco-Catolic „Dr. Alexandru Rusu", Baia Mare (1995-1996), Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie și Filozofie (1997-2001), apoi a urmat tot acolo un master în Istoria Europei Centrale și de Est în Evul Mediu și în epoca premodernă (2001-2003) și doctoratul în istoria Bisericii Greco-Catolice din Transilvania în epoca modernă (2003-2007) cu o teză despre *Episcopia Greco-Catolică de Făgăraș în timpul păstoririi lui Ioan Lemeni 1832-1850*. A activat ca profesor de istorie la Școala Generală „Emil Isac" din Cluj-Napoca (2001-2003); doctorand cu frecvență predând seminarii la secția de Istorie a Facultății (2003-2007); director regional de vânzări la S.C. Valco S.A. Seini MM (2008-2009); cercetător științific la Institutul de Istorie Ecleziastică al Universității (2007-2010) desfășurând activitate de cercetare pe tema istoriei Bisericii Greco-Catolice din Transilvania, editare, documentare, gestiune; bibliotecar II la Biblioteca Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române (2009-2011) cu activități de documentare, redactare catalog manuscrise, editare – pentru revista bibliotecii; profesor de istorie și director adjunct la „Transylvania College. The Cambridge International School in Cluj" (2009-); lector

universitar doctor la Universitatea Babes-Bolyai – Facultatea de Teologie Greco-Catolică – Departamentul Blaj (2011-) predând disciplinele de Istoria Bisericii. Membru în consiliul director al Asociației Cercetătorilor Istoriei Bisericii Greco-Catolice (2009-2011); membru al Institutului de Istorie Ecleziastică din Universitatea Babes-Bolyai Cluj-Napoca (2007-). A organizat serii de conferințe și expoziții, a coordonat diverse volume colective, este membru în mai multe granturi de cercetare. S-a remarcat prin vivacitatea expunerilor în aule și competența profesională.

Lucrări. **Cărți**. *Biserica Greco-Catolică din Transilvania (1700-1850). Elaborarea discursului identitar*, Cluj-Napoca, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2006, 407 p.; *Episcopia Greco-Catolică de Făgăraș în timpul păstoririi lui Ioan Lemeni 1832-1850*, vol. I, Cluj-Napoca, Ed. Argonaut, 2008, 370 p.; vol. II, Cluj-Napoca, Ed. Argonaut, 2008, 430 p. **Studii:** *Ritual Books from Blaj and the Florence Articles in Liturgical Practice*, în „Colloquia", n. 1-2, 2001-2002, p. 41-60; *Cărțile de cult tipărite la Blaj în a doua jumătate a secolului XVIII, un mijloc de susținere a luptei de refacere a mitropoliei românești ardelene?*, în *Acta Blasiensia II – Biserica Română Unită cu Roma Greco-Catolică – Istorie și spiritualitate*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2003, p. 255-262; *Discursul identitar al Bisericii Române Unite cu Roma între credința catolică și tradiția orientală*, în „Cultura creștină", nr. 1-2, 2003, p. 192-230; *Pâine dospită și pâine nedospită în tradiția Bisericii Unite cu Roma din Ardeal*, în „Cultura Creștină", 2003, nr. 3-4, p. 182-192; *Cărțile liturgice din timpul păstoririi episcopului Ioan Lemeni (1832-1850)*, în „Cultura Creștină", nr. 3-4, 2004, p. 233-244; *Considerații privind denominația greco-catolicilor din Transilvania în sec. XVIII-XIX*, în vol. *Centru și periferie*, coord. Corneliu Gaiu, Horațiu Bodale, Ed. Accent, 2004, p. 167-176; *Denominarea Bisericii Romano-Catolice și a suveranului pontif în cultura religioasă a românilor uniți din Transilvania*, în „Arhiva Someșană", 2004, p. 173-184; *O dezbatere în presa vremii: starea Bisericii Unite din Ardeal – viziunea lui Bariț*, în „Revista Bistriței", 2004, p. 281-290; *O scurtă analiză a situației școlilor unite în mediul rural în timpul păstoririi episcopului Ioan Lemeni*, în *Acta Blasiensia*, tom III, *Școlile greco-catolice ale Blajului. 250 de ani de credință și cultură*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2004, p. 243-250; *Simbolul atanasian în tradiția Bisericii Române Unite cu Roma*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, series Historia", 2004, fasc. 1, p. 45-54; *Două predici ale lui Ioan Lemeni*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica", 1 2005,

p. 145-152; *Noile fundații întemeiate în timpul păstoririi lui Ioan Lemeni 1832-1850*, în Anuarul Școlii Doctorale „Istorie. Civilizație. Cultură", nr. 1, 2005, p. 329-336; *Preoți greco-catolici și predicile lor în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, în „Cultura Creștină", 2005, nr. 1-2, p. 266-290; *Structura administrativ-teritorială a Bisericii Greco-Catolice din Transilvania – aspecte instituționale și terminologice*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia", nr. 2, 2006, p. 36-74; *Aspecte ale relației stat – biserică în deceniile premergătoare Revoluției de la 1848*, în vol. *Biserică, Societate, Identitate. In honorem Nicolae Bocșan*, coord. S. Mitu, R. Graf, A. V. Sima, I. Cârja, Cluj-Napoca, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2007, p. 119-128; *Evoluția relației dintre Biserica Unită din Transilvania și Scaunul Pontifical în perioada păstoririi lui Ioan Lemeni (1832-1850)*, în „Anuarul Institutului Italo-Român de Studii Istorice", tom IV, 2007, p. 179-192; *Problemele matrimoniale în practica Bisericii Greco-Catolice din Transilvania (1830-1850)*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica", 2008, nr. 1, p. 167-182; *Aspecte privind activitatea AGRU-lui și ASTRU-lui în perioada 1946-1948*, în „Studia Theologica", http://www.studiatheologica.cnet.ro/numar200903.asp, an VIII, nr. 3/2009, pp. 115-120 (cu Horațiu Bodale); *Catehismele Greco-catolice: elemente de formare și întărire a identității confesionale (1850-1948)*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica", nr. 4, 2009, p. 157-167 (cu Ioana Bonda); *Câteva portrete ale lui Petru Pavel Aron din prima jumătate a secolului XIX*, în vol. *Petru Pavel Aron 300. 1709-2009*, coord. de L. Stanciu, I. Moldovan, Blaj, Ed. Buna Vestire, 2009, p. 180-190; *Coordonatele discursului identitar greco-catolic în secolul al XIX-lea*, în vol. *Identități confesionale în Europa Central-Orientală (secolele XVII-XXI)*, coord. N. Bocșan, A. V. Sima, I. Cârja, Cluj-Napoca, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2009, p. 453-468 (cu Ioana Bonda, Petru Magdău); *Episcopul Ioan Lemeni în exilul vienez: 1850-1861*, în *Școala Ardeleană*, tom III, 2009, Oradea, p. 423-435; *Inochentie Micu-Klein: lider politic și bisericesc*, în *Școala Ardeleană*, tom III, 2009, Oradea, p. 85-92; *Situația mănăstirilor din dieceza de Făgăraș în timpul păstoririi lui Ioan Lemeni (1832-1850)*, în „Patrimonium Apulense. Anuar de arheologie, istorie, cultură, etnografie, muzeologie, conservare, restaurare", Alba Iulia, tom IX, 2009, p. 383-389; *Considerații privind starea învățământului teologic Greco-catolic din România interbelică: cazul Blajului*, în vol. *Învățământul*

teologic greco-catolic din România interbelică, față în față cu standardele pontificale, ediție de C. Barta, C. Ghișa, D. Petru, Cluj-Napoca, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2010, p. 13-36; *Elements of Confessional Identity in the Thinking of Victor Mihalyi of Apșa,* în „Transylvanian Review", vol. XIX, Supplement, no. 3, *Aspects of Confessional Diversity within the Romanian Space*, 2010, p. 63-76; *Întărind vechi alterități, ridicând noi frontiere: Concordatul dintre România și Vatican – 1929*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Catholica", 2010, nr. 4, p. 43-56; *Elements of Confessional Identity in the Thinking of Victor Mihalyi of Apșa,* în „Transylvanian Review", vol. XIX, Supplement, no. 3, *Aspects of Confessional Diversity within the Romanian Space*, 2010, p. 63-76; *Aspecte ale identității confesionale la începutul mileniului III. Studiu de caz: Biserica Greco-Catolică din România*, în vol. *Identitate și Alteritate. Studii de istorie politică și culturală*, vol. 5, editori: C. Bărbulescu, I. Bonda, C. Cârja, I. Cârja, A. V. Sima, Cluj-Napoca, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2011, p. 156-172; *Locul Bisericii Greco-Catolice în cadrul mișcării ecumenice din România*, în vol. *Bisericile greco-catolice și Unitatea Bisericilor. În memoria Cardinalului Alexandru Todea (1912-2012)*, coord. M. Eliane Poirot, Mănăstirea Stânceni, 2012, p. 23-36; *The Confessional Identity of the Romanian Greek-Catholic Church in the Inter-War Period*, în vol. *Greckokatolicka cirkev na Slovensku vo svelte vyroci II*, coord. de J. Coranic, J. Koprivnakova, P. Sturak, Presov, 2012, p. 261-274; *The Greek-Catholic Discourse of Identity in the Inter-War Period: The Relation Between the Nation and People's Religious Confession*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Historia", 2012, vol. 57, nr. 2, p. 54-82; *Historische Entwicklung der Rumänischen Griechisch-Katholischen Kirche*, în „Religion und Gesellschaft in Ost und West (RGOW)", 2013, 11–12, p. 14-17; *The Greek-Catholic Church in Romania Facing the Challenges of the Post-Modern Society*, în „Journal for the Study of Religions and Ideologies", vol. 13, nr. 38, 2014, p. 3-28; *The Image of the Roman-Catholic Church in the Orthodox Press of Romania, 1918-1940*, în vol. *Eastern Orthodox Encounters of Identity and Otherness. Values, Self-Reflection, Dialogue*, ed. Andrii Krawchuk și Thomas Bremer, New York, Palgrave Macmillan, 2014, p. 109-123; Ciprian Ghisa, Lucian Leustean, *The Romanian Greek-Catholic Church*, in vol. *Eastern Christianity and Politics in the twenty-first century*, editor Lucian Leustean, London; New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2014, p.

656-681; *Dejini greckokatolickej cirkvi v Sedmohradsku*, în „Historicka Revue", nr. II, 2015, p. 61-65; *The Characteristics of the Greek-Catholic Discourse of Identity at the Beginning of the 21st Century,* în vol. *Discourse as a Form of Multiculturalism in Literature and Communication, section History and Cultural Mentalities*, Ed. Arhipelag XXI, Tîrgu-Mureș, 2015, p. 117-127; *Die Griechisch-Katholische Kirche in Rumänien nach 1989*, in „Religion und Gesellschaft in Ost und West (RGOW)", 2016, 3, p. 33-36; *Not a Bulwark, but a Part of the Larger Catholic Community. The Romanian Greek-Catholic Church in Transylvania 1700-1850*, în vol. *Rampart Nations, ed. de Liliya Berezhnaya*, Heidi Hein – Kirscher, Germania, 2018, p. 61-80.

II.2.2. Titulari ai Facultății Departamentele Cluj și Oradea

[60]

IOAN MOLDOVAN
(1943)

Psiholog Facultatea de Istorie-Filosofie (1973-1976);
Psiholog Centrul de Științe Sociale a UBB (1976-1990);
Conferențiar Facultatea de Teologie Greco-Catolică (1993-2000);
Conferențiar Facultatea de Psihologie și Științele Educative (2000-)

Biografie. Psihologul, cercetătorul, conferențiarul universitar Ioan Moldovan s-a născut în 3 septembrie 1943, în Tiur-Blaj, jud. Alba, al treilea din cei opt fii ai părinților Simion și Maria născută Spătăcean. Tatăl i-a fost elev la Liceul „Sf. Vasile cel Mare" din Blaj. A urmat clasele primare la Tiur-Obârșie, gimnaziale la Cergău Mare, liceale la Școala Pedagogică „Gheorghe Șincai" din Blaj (1957-1963, în prima promoție a acestei școli); A urmat stagiul militar (1963-1965), a fost pedagog la Liceul Agricol din Blaj (1965-1967) apoi a urmat studiile universitare la Facultatea de Istorie-Filozofie, secția Psihopedagogie Specială a Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca (1967-1972). S-a căsătorit în 1974 cu Gabriela Cramba din Câmpeni, dar după 25 de ani de căsnicie s-au despărțit; au împreună o fiică, Anca Maria. Doctor în psihologie cu teza *Aspecte psihologice ale formării profesionale a muncitorilor din unele unități industriale* (1985). A urmat cursuri și stagii de pregătire în țară și străinătate la Universitățile Urbaniana și Saleziana din Roma (1996); Universitatea Catolică din Louvain La Neuve, Belgia (1999-

2000). A fost psiholog la Grupul Școlar din Târgu Mureș (1972-1973); psiholog la Catedra de specialitate din cadrul Facultății de Istorie-Filosofie a UBB (1973-1976); psiholog principal la Centrul de Științe Sociale al UBB (1976-1990); cercetător științific principal II la Institutul de Științe ale Educației București (1990-1993); conferențiar titular la Facultatea de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca (1993-2000), predând astfel și la Institutul Teologic Greco-Catolic de Grad Universitar din Blaj în aceeași perioadă; conferențiar universitar la Catedra de Psihopedagogie Specială a Facultății de Psihologie și Științele Educației Cluj-Napoca, din 2000 până în 2003 ca titular, iar de atunci până în prezent la plata cu ora. Discipline predate: Psihologia vieții religioase; Psihologia dezvoltării; Psihologie școlară și educațională; Pedagogie; Fundamentele educației speciale; Logopedie; Tehnici speciale de terapia limbajului; Teorii moderne ale comunicării; Integrare și orientare școlară și profesională; Recuperarea și integrarea copiilor cu dificultăți de învățare; Metode și tehnici speciale de terapia limbajului; Educație și formare. A realizat peste 50 de proiecte, programe, granturi sau studii de cercetare privind organizarea științifică a muncii și în special studii psiho-sociologice în diferite unități economice din țară, din care: *Dezvoltarea stilurilor cognitive și modernizarea terapiilor ocupaționale prin utilizarea tehnologiilor de acces în educația incluzivă a elevilor și studenților cu deficiențe senzoriale* (2007); *Dezvoltarea componentelor de cercetare ale studenților prin aplicarea modelului curricular bazat pe luarea de decizii în studiul integrat al științelor naturii în învățământul incluziv* (2007); *Metodologia intervenției precoce cu cerințe educative speciale (deficienți senzoriali și mintali)*. A avut 28 de participări cu comunicări și studii la simpozioane, sesiuni de comunicări științifice, conferințe naționale și internaționale, publicând peste 50 de studii în țară și 6 studii în străinătate din care în: „Encuentro De Universitarios Catolicos Europeos", Santiago de Compostela, Spania, 1994; „Europa Esperanza, Edito Asociation de Universitarios Catolicos Europeos", Santiago de Compostela; „Preoceedings of the IASK International Conference Teaching and Learning", Aveiro, Portugal, 2008. Este membru în colectivul editorial al unor volume sau lucrări în domeniul didactic. A făcut parte din echipa care a avut inițiativa de integrare a învățământului teologic superior greco-catolic românesc din cadrul Institutelor Teologice Universitare de la Cluj,

Oradea și Blaj în Universitatea Babeș-Bolyai. Autor a 6 cărți, un curs universitar, coordonator la 2 volume și coautor a 15 cărți.

Lucrări. Autor. *Introducere în Psihologia Vieții Religioase*, Ed. Logos '94, Oradea, 2002; *Psihologia Vieții Religioase*, Ed. Logos '94, Oradea, 2002; *Probleme de Logopedie*, Ed. UBB, Cluj-Napoca, 2002; *Pedagogie creștină. Să educăm după modelul lui Isus*, Ed. Logos '94, Oradea, 2004, 2008; *Corectarea tulburărilor limbajului oral*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2006. Coautor. *Ergonomie: Aplicații și perspective*, Consiliul Județean al Sindicatelor Cluj, 1975; *Viitorul omenirii în conștiința contemporan*, Ed. Politică, București, 1980; *Tineret, angajare, responsabilitate socialistă*, Cluj-Napoca, 1983; *Lucrările primului simpozion național de creației și creativitate*, Bușteni, 1983; *Panencefalita scerozantă subacută*, Târgu Mureș, 1987; *Repere psiho-sociopedagogice în formarea profesională*, Cluj-Napoca, 1989; *Orientare, integrare și formare profesională a tineretului*, Piatra Neamț, 1989; *Dezvoltarea societății*, Centrul pentru cercetarea problemelor tineretului, București, 1989; *Teste de biologie pentru admiterea în învățământul superior medical*, Ed. Mondomat, Cluj-Napoca, 1991; *Elemente de psihopedagogie specială*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2007; *Elemente de psihopedagogia handicapaților*, Universitatea din București, 1996 ș.a.

Bibliografie. Vasile Preda (coord.), *Elemente de Psihopedagogie Specială*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2007; E. Verzea (coord.), *Elemente de psihopedagogia handicapaților*, Ed. Universitatea din București, București, 1990; I. Berar (coord.), *Repere psiho-socio-pedagogice în formarea profesională*, Ed. Mondomat, Cluj-Napoca, 1989; Dumitru Ozunu, *Teste de biologie pentru admitere în învățământul superior*, Ed. Mondomat, Cluj-Napoca, 1991; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului*, Ed. Eventus, Blaj, 1994, ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 359-360.

[61]

GHEORGHE GORUN
(1949)

Istorie, cadru didactic la Departamentul Blaj (2000-2001)

Biografie. Gheorghe Gorun s-a născut la Oradea, la 14 iunie 1949, din părinții Eremia, funcționar la Banca Națională, și Elena, casnică. A urmat la Oradea Școala Generală nr. 14, apoi Liceul nr. 2. A urmat stagiul militar obligatoriu (1968-1969) la Jucu. Studiile superioare le-a frecventat la Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie și Filosofie, specializarea Istorie (1969-1973). S-a căsătorit în decembrie 1975 cu Ileana, profesoară la Școala Generală „Decebal" Oradea și au împreună o fiică, căsătorită și stabilită în Italia. A activat ca profesor de istorie la școlile generale Ceica și Galoșpetreu (1973-1975); muzeograf la Muzeul Țării Crișurilor Oradea (1975-1995). Studii doctorale (1992-1994) la Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, specializarea istorie; profesor îndrumător: prof. dr. Ladislau Gyémánt. Tema: *Reformismul austriac și violențele sociale în Europa Centrală 1750-1800*, teză susținută în 20 decembrie 1997, obținând diploma de doctor în istorie. Devine cercetător științific principal gradul II apoi cercetător științific principal gradul I (până la 1 martie 1999). La Facultatea de Teologie Greco-Catolică a Universității „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca devine conferențiar universitar (1995-1999) și profesor universitar titular la aceeași Facultate, Departamentul Oradea (2002-2004). Activează la

Universitatea Creștină Partium Oradea, Facultatea de Științe Socio-Umane, Catedra de Filosofie – profesor universitar. Predă istoria religiilor, istoria universală modernă și contemporană, iar cercetarea este focalizată pe Istoria modernă a Europei Centrale. Director de grant CNCSIS (2001-2004), nr. 1092, cu tema *Istoria Bisericii Greco-Catolice din părțile de ves*t. În perioada 15 sept. 2004 – 15 sept 2005 a fost titularul unei burse profesorale de cercetare științifică (Szentgyörgyi Albert, nr. 5/2004) acordată de Guvernul Ungariei. A publicat 7 cărți și peste 80 de studii, articole, recenzii, albume, în țară și străinătate. A participat la circa 140 de reuniuni științifice și culturale în țară și străinătate. Teme sale de cercetate cu se situează cu precădere în domeniul istoriei sociale a secolului XVIII; răscoala lui Horea; istoria Bisericii Greco-Catolice din Transilvania; monumente istorice și de artă; carte veche (secolele XVI-XVIII). Visiting-professor al Universității din Debrecen (1994-1995, 2004-2005). Este membru al colectivului redacțional al anuarului „Crisia" al Muzeului Țării Crișurilor (1976-1998); redactor responsabil al revistei „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia graeco-catholica Varadiensis" (1999-2004); membru al American Historical Association, Washington, DC, SUA (din febr. 1989; membru al Asociației istoricilor din Transilvania și Banat din 1991, vicepreședinte al filialei Bihor (până la autodesființarea ei); membru fondator al Comisiei de Istoria Orașelor din România al Academiei Române (1990); membru al Institutului de Istorie a Europei Centrale din Cluj (1993); membru extern al Academiei Ungare de Științe (2003).

Lucrări: *Reformismul austriac și violențele sociale din Europa Centrală 1750-1800*, Ed. Muzeului Țării Crișurilor, Oradea, 1998; *Răscoala lui Horea în comitatul Bihor. Izvoare diplomatice*, vol. I, Presa Universitară Clujeană, Cluj, 2000, 366 p.; *Răscoala lui Horea în comitatul Bihor. Izvoare diplomatice*, vol. II, Presa Universitară Clujeană, Cluj, 2001, 405 p.; *Biserica românească și societatea transilvăneană. Studii de istorie a Bisericii Greco-Catolice românești*, Ed. Logos '94, Oradea, 2002; *Sub semnul schimbării. Studii de istorie a românilor din Partium*, Ed. Logos '94, Oradea, 2002; *Konfliktusok és korrupció. Az 1749-1751. évi dél-bihari parasztmozgalmak iratai*, Debrecen, 2006, 283 p. **Cărți coordonate sau editate împreună cu alți autori:** *Istoria orașului Oradea*, Ed. Cogito, Oradea, 1995, 515 p.; Ed. Arca, Oradea, 2017 (cu Liviu Borcea); *900 Years from Saint Ladislas Death. Proceedings of the International Historical Conference*, Oradea, 1996, 101 p. (cu Alexandru Sășianu); *Ötvös*

Béla, Horváth Ernö, Porrá és hamuvá, Ed. Pelikan, Oradea, 1997, 204+30 p. (cu Alexandru Săşianu); *300 de ani de la Unirea Bisericii Române din Transilvania cu Biserica Romei. Actele Colocviului internațional din 23-25 noiembrie 2000*, Presa Universitară, Cluj, 2000, 334 p. (cu Ovidiu Horea Pop); *Várostörténeti források Erdély és a Partium a 16-19. században*, Debrecen, 2005, 413 p. (cu Papp Klára și Jeney – Tóth Anna Mária); **Studii, articole: În publicații periodice și volume editate în țară:** *Un proiect al unui muzeu etnografic din Transilvania*, în „Muzeul contemporan", București, 1974, p. 87-93; *Contribuția cetății Adrian la lupta pentru autonomia Transilvaniei*, în „Crisia", 1977, 7, p. 425-431; *A fost Samuil Micu student la Oradea?*, în „Crisia", 1977, 7, p. 459-460; *Revista „Familia" despre preocupările muzeistice ale epocii (1865-1906)*, în vol. *Muzeul și educația socialistă*, București, 1977, p. 70-74; *Implicații sociale și economice ale ocupației militare austriece în Bihor în prima jumătate a secolului al XVIII-lea*, în „Crisia", 1978, 8, p. 131-138; *Urbariul localității Valea lui Mihai (1772)*, în „Crisia", 1978, 8, p. 333-337; *Mișcările țărănești de pe domeniile Beiuș, Vașcău și Beliu de la mijlocul secolului al XVIII-lea*, în „Crisia", 1979, 9, p. 167-181; *Aspecte ale istoriei comerțului orădean în secolul al XVIII-lea*, în „Crisia", 1979, 9, p. 765-773; *Aspecte ale luptei cetățenilor din Oradea pentru autonomia orașului (I). Contribuții la o istorie a orașului Oradea în secolul al XVIII-lea*, în „Crisia", 1980, 10, p. 85-104; *Activitatea muzeografică a secției de istorie a Muzeului Țării Crișurilor pe anul 1979*, in Crisia, 1980, 10, p. 743-744; *Cartea străină intrată în Biblioteca secției de istorie a Muzeului Țării Crișurilor din Oradea în anul 1979*, în „Crisia", 1980, 10, p. 749-757; *Contribuții la istoria breslei croitorilor din Oradea în secolul al XVIII-lea*, în „Crisia" 1981, 11, p. 349-358; *Activitatea secției de istorie a Muzeului Țării Crișurilor pe anul 1980*, în „Crisia", 1981, 21, p. 395-402; *Fortificații bihorene în lupta pentru apărarea autonomiei Transilvaniei*, în „Muzeul Național", București, 1981, 5, p. 165-169; *Un document referitor la starea țărănimii de pe domeniul Beliu la mijlocul secolului al XVIII-lea*, în „Ziridava", 1981, 13, p. 371-375; *Lupta maselor populare din Bihor pentru dreptate socială și libertate națională la începutul secolului al XVIII-lea*, în „Muzeul Național", VI, București, 1982, p. 201-204; *Cartea veche străină din colecția secției de istorie a Muzeului Țării Crișurilor. Secolul al XVI-lea*, în „Crisia", 1982, 12, p. 459-470; *Activitatea muzeografică și cultural-educativă a secției de istorie pe anul 1981*, în „Crisia", 1982, 12, p. 487-490; *Două asociații ale calfelor din Oradea de la mijlocul secolului al XVIII-lea*, în „Crisia", 1983, 13, p. 499-508; *Documente bihorene relative la răscoala lui Horea*,

în „Crisia", 1984, 14, p. 105-128; *Colecția de carte veche străină de la Filiala Arhivelor Statului Oradea (secolele XVI-XVIII). Catalog*, în „Crisia", 1984, 14, p. 601-614; *Documente bihorene relative la răscoala lui Horea (II)*, în „Crisia", 1985, 15, p. 217-234; *Cartea veche străină din colecția secției de istorie a Muzeului Țării Crișurilor. Secolul al XVII-lea*, în „Crisia", 1985, 15, p. 611-630; *Mișcările țărănești din nord-vestul Transilvaniei din anul 1790. Contribuții documentare*, în „Crisia", 1986, 16, p. 187-216; *Rapoartele comitatului Bihor din timpul răscoalei lui Horea*, în „Crisia", 1987, 17, p. 249-256; *Mișcările țărănești din nord-vestul Transilvaniei din anul 1790. Contribuții documentare (II)*, în „Crisia", 1987, 17, p. 263-270; *Documente sătmărene din timpul răscoalei lui Horea*, în „Satu Mare. Studii și comunicări", 1986-1987, 7-8, p. 207-216; *Mișcările țărănești din Bihor în timpul răscoalei lui Horea*, în „Crisia", 1988, 18, p. 157-166; *O recentă realizare a muzeografiei românești: noua expoziție de istorie a Complexului muzeal județean Bihor*, în „Revista muzeelor", 1988, nr. 2, p. 12-34; *Contribuții documentare despre raporturile lui Mihai Popescu cu revoluția lui Horea*, în „Crisia", 1989, 19, p. 205-212; *Contribuții la biografia și activitatea episcopului Ignatie Darabant*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, ser. Historia", 1991, 36, p. 45-56; *Documente referitoare la preoții români din Bihor implicați în evenimentele din timpul răscoalei lui Horea*, în „Crisia", 1991, 21, p. 231-242; *Contribuții documentare la istoria haiduciei din vestul și nord-vestul Transilvaniei după răscoala lui Horea*, în „Crisia", 1991, 21, p. 315-319; *Cenzorii români de la Tipografia din Buda*, în „Crisia", 1992, 22, p. 145-159; *Note la ultimatul țăranilor adresat nobilimii în răscoala lui Horea (11 noiembrie 1784)*, în „Crisia", 1993, 23, p. 151-174; *Măsurile militare de oprire a extinderii răscoalei lui Horea în părțile Bihorului*, în „Caietele David Prodan", Cluj, 1994, I, nr.1, p. 138-142; *Mișcările țărănești din nord-vestul Transilvaniei în 1790. Contribuții documentare (III)*, în „Crisia", 1994, 24, p. 317-346; *An unedited Journal of the Holocaust in Oradea*, în „Studia Judaica", Cluj-Napoca, 1995, 4, p. 117-121 (cu Al. Sășianu); *Mișcarea țărănească condusă de călugărul Sofronie (1759 – 1761) între motivații religioase și coordonate sociale*, în „Crisia", XXVI-XXVII, 1997, p. 81-96; *Conscrierile comunităților greco-catolice din comitatul Bihor de la mijlocul secolului al XVIII-lea*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia catholica", XLIII, 1, 1998, p. 55-75; *Precizări la biografia unei personalități controversate a Bisericii Greco-Catolice române: episcopul orădean Meletie Kovacs*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia graeco-catholica Varadiensis", XLIV, 1-2, 1999, p. 181-186; *Relațiile episcopului Ioan*

Inocențiu Micu Klein cu Biserica Greco-Catolică Românească din părțile de vest, în „Cultura creștină", IV, nr. 1, 2000, p. 143-148; *Nicolae Iorga și istoria Bisericii românești din Transilvania în secolul al XVI-lea*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia graeco-catolica Varadiensis", nr. 2, 2000, p. 195-206; *Experiența istorică a primului secol al existenței Bisericii Greco-Catolice românești*, în *300 de ani de la Unirea Bisericii Române din Transilvania cu Biserica Romei. Actele Colocviului internațional din 23-25 noiembrie 2000*, Presa Universitară, Cluj, 2000, p. 169-182; *Două scrisori inedite din corespondența de la Buda a lui Petru Maior*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Graeco-Catolica Varadiensis", nr. 2, 2001, p. 185-189; *Preoții români în răscoala lui Horea (1784)*, în „Orizonturi teologice", Oradea, 2001, p. 42-49; *Dimensiunile violențelor din mediul țărănesc transilvănean din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea*, în „Anuarul Institutului de Istorie „George Barițˮ din Cluj-Napoca", XLI, 2002, p. 355-360; *Despre asumarea istoriei la noi*, în „Provincia 2001. Antologie", Tg. Mureș, 2003, p. 291-296; *În jurul unor contribuții noi la confesiunea episcopului arădean Ioanichie Martinovici (1710-1721)*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia graeco-catolica Varadiensis", nr. 1, 2003, p. 169-178; *O mărturie despre activitatea din timpul revoluției de la 1848 – 1849 a episcopului orădean Vasile Erdeli*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia graeco-catolica Varadiensis", nr. 1, 2003, p. 199-210; *Privilegiile „illyrice" (1690-1706) și rolul lor in istoria Bisericii românești transilvănene din secolul al XVIII-lea*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia graeco-catolica Varadiensis", nr. 1, 2004, p. 135-158; *Patenta imperială din 1742 a Mariei Tereza de reconfirmare a statutelor Bisericii greco-catolice*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia graeco-catolica Varadiensis", nr. 2, 2004, p. 167-176; *În jurul constituirii Bisericii Greco-Catolice din părțile de vest*, în „Acta Transylvanica", I, 2004, p. 203-228; *Formarea structurilor ierarhice ale Bisericii Ortodoxe din Imperiul austriac la sfârșitul secolului al XVII-lea*, în *Biserică și societate. Studii istorice. Cu prilejul a 300 de ani de la înființarea Episcopiei Aradului*, Arad, 2005, p. 41-60; *Mihai Viteazul sau Ștefan Bocskai? O paralelă între două cariere politice din Europa Centrală de la sfârșitul secolului al XVI-lea*, în *Reconstituiri istorice: idei, cuvinte, reprezentări. Omagiu Profesorului Iacob Mârza*, Alba Iulia, 2006, p. 63-79; *Raportul generalului de Ville către Maria Tereza privind situația credincioșilor români din Bihor la mijlocul secolului al XVIII-lea*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai Cluj, series Theologia

catholica, 2008", nr. 1, p. 141-146. **În publicații și volume din străinătate:** *Berettyóújfalu története in Hajdu-Bihari településmonográfiák kritikai elemzése*, Debrecen, 1994, p. 121-126; *Politika és gazdaság. A Reformáció a Váradi Kaólikus Püspökség területén*, în vol. *Europa Balcanica-Danubiana-Carpathica*, 2/A, Budapest, 1995, p. 244-251 (ed. Miskolczy Ambrus); *A Habsburgok kisérlete Erdély vallási átszervezésére a XVII-XVIII. század fordulóján*, în *Habsburgok és Magyarország a XVI-XVIII. században*, Debrecen, 1997, p. 43-50; *Réformes et directions réformatrices en Europe centrale et orientale dans la seconde moitié du XVIII-e siècle*, în *The First Millenium of Hungary in Europe*, Debrecen, 2002, p. 254-265 (ed. Barta János, Papp Klára); *Történetirás és mitosz: az 1784. évi Horea felkelés Erdélyben*, în *Mitoszok nyomában. Mitoszképzés és történetírás a Duna-tájon*, Budapest, 2004, p. 211-218 (ed. Miskolczy Ambrus); *A 1749-1751. dél-bihari parasztmozgalmak*, în *Bihar vármegye az urbérrendezés idején*, Debrecen, 2005, 189-212 (ed. Barta János, Papp Klára); *Vitéz Mihály-Egy közép-europai politikai karrier*, în *Magyarság és Európa. Teganp és ma*, Debrecen, 2006, p. 73-84; *Várad szerepe a hódoltság korában*, în *A Tinódi Lantos Sebestyén halálának 450. évfordulójának emlékére ajánlott hódoltsági konferencia előadásai*, ed. Báthori Gábor, Nyirbátor, 2006, p. 21-26; *Konfliktusok a bihari bordézsma ügyében*, în *Föld és társadalom*, Kiskunfélegzháza, 2007, p. 87-95; *De Camillis püspök és a Bihar vármegyei görög katolikus egyház létrejötte*, în: *Rómából Hungáriába. A De Camillis János József munkácsi püspök halálának 300. évfordulóján rendezett nemzetközi tudományos konferencia tanulmányai*, Nyíregyháza, 2006. szeptember 29–30. Coord. Véghseő Tamás, Nyíregyháza, 2008, p. 263-268. **Traduceri:** *Reformă versus revoluție în epoca preindustrială. Dezbateri istoriografice europene*, Ed. Logos '94, Oradea, 2002.

[62]

OVIDIU HOREA POP
(1960)

Istoria Bisericii, cadru didactic universitar (1998-)
Cadru didactic la Departamentul Blaj (2000-2002; 2014-)

Biografie. S-a născut în 3 decembrie 1960 la Zalău, jud. Sălaj, din părinții Dumitru Aurel și Sidonia Emilia Elena născută Peter. Tatăl a fost hirotonit preot greco-catolic în 4 februarie 1945, a activat până la ieșirea în pensie în 1984, iar după 1990 a activat din nou ca preot greco-catolic în parohia Dâmbu Rotund din Cluj-Napoca. Urmează școala elementară, gimnaziul și liceul la Liceul „George Coșbuc" Cluj-Napoca (1967-1979), Institutul Politehnic Cluj-Napoca, Facultatea de Mecanică (1980-1985) obținând diploma de inginer. Se înscrie la Universitatea Pontificală Gregoriana din Roma-Italia (1988-1997), fiind alumn la Colegiul Pontifical S. Atanasie, obținând diploma de doctor în Istoria Bisericii în anul 2003 la Facultatea de Istorie Ecleziastică a Universității Gregoriana cu o teză despre *La Chiesa Rumena Unita (1830-1853)*. A fost hirotonit preot greco-catolic celibatar în 12 septembrie 1993 de episcopul Vasile Hossu în capela-catedrală din Oradea. Activează la Facultatea de Teologie Greco-Catolică Departamentul Oradea ca asistent (1998-2008), lector (2008-2013) și conferențiar (2013-) pentru disciplinele de Istoria Bisericii. A fost rector al Seminarului Teologic Greco-Catolic din Oradea (1997-2001) și Director al Departamentului Oradea (1998-2002). Este redactor-coordonator al seriei

„Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis". A fost membru al grantului „Biserica Română Unită între 1750-1850" și al altor programe de cercetare. Participă la numeroase conferințe naționale și internaționale. Pledează pentru păstrarea tradiției răsăritene în cadrul Bisericii Greco-Catolice. Preocupările sale profesionale se focalizează pe istoria Bisericii Greco-catolice din secolele XVIII-XIX. Este membru în diferite foruri și comisii universitare și bisericești. Predă la Departamentul Blaj cursul de Istoria Bisericii Universale (2000-2002) și la programul de master disciplina *Secularism și anticlericalism* (2014-).

Lucrări. *Prima revoluție de la Blaj (1842)*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Graeco-Cattholica", 1988; *Biserica Română Unită și învățământul în secolul al XVIII-lea*, în „300 de ani de la Unire", coord. Gheorghe Gorun și Ovidiu Horea Pop, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2000; *Az erdélyi görög katolikus papnevelés a XVIII. Században*, în vol. „Orientalium Dignitas", Nyíregyháza, 2001; *L'intervento presso la Corte di Vienna del vescovo Vasile Erdeli nel contesto della creazione della Metropolia unita della Transilvania*, în vol. *I romeni e la Santa Sede,* Casa Editrice Scriptorium Bucharest-Roma 2004; *La Chiesa Rumena Unita (1830-1853),* Editrice Pontificia Universita Gregoriana, 2005; *Schismele: ceea ce separă și ceea ce nu separă de Biserică*, editori Ernst Christoph Suttner, Alexandru Buzalic, Iosif Aenășoaei, Ovidiu Horea Pop, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2006; *Biserica Română Unită în perioada 1940-1944: cazul preotului român unit Pavel Pordea,* în „Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", nr. 1, 2006, pp. 167-172; *Dezbateri transilvane cu privire la limba română înainte de 1848,* în „Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", nr. 2, 2007, pp. 193-207; *Dibattiti dietali sulla lingua ufficiale della Transilvania e la reazione della Chiesa Rumena Unita (1842),* în „Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", nr. 1, 2008, pp. 193-210; *Considerazioni storico-religiose intorno alla creazione della Metropolia Unita della Transilvania (1853),* în „Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", nr. 2, 2008, pp. 199-246; *Aspecte din perioada de ilegalitate a Bisericii Române Unite: cuvântări funebre ținute la înmormântarea pr. Prof. Dr. George Grecu (13 martie 1979)*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", nr. 1, 2009, pp. 187-195; *L'apoteosi della tentazione politica per la Chiesa Rumena Unita: la Rivoluzione del 1848,* în „Studia Universitatis Babes-

Bolyai, Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", nr. 2, 2009, pp. 197-217; Carlo Dalpane, *În misiune prin lume: conversații asupra istoriei Bisericii*, traducere din limba italiană: Sebastian Răzvan Mangra, Ovidiu Horea Pop; editor: Horea Ovidiu Pop, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2012; *Considerazioni circa la secularizzazione e anticlericalismo (II),* în „Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", vol. 60, 2015; *Considerații cu privire la secularizare și anticlericalism (III). Romanul* Roșu și negru *de Stendhal*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai, Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", vol. 61, 2016.

[63]

DAN RUSCU
(1970)

Istorie, cadru didactic universitar (1996-)
Cadru didactic la Departamentul Blaj (2000-2001)

Biografie. S-a născut în 11 iulie 1970 la Timișoara, din părinții Jean și Marioara, muncitori. A absolvit Liceul de Filologie-Istorie (azi Colegiul Național Bănățean), Timișoara (1984-1988). S-a înscris la Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj, specializarea Istorie Veche și Arheologie, obținând licența (1989-1994) cu tema *Inițiativa imperială în construcțiile publice din Dacia romană,* și doctoratul (1995-2001) cu tema *Provincia Dacia în istoriografia antică*, conducător științific prof. dr. Ioan Piso. A lucrat ca bibliotecar la Biblioteca Centrală Universitară Lucian Blaga din Cluj, angajat cu contract pe perioadă determinată într-un proiect de bibliografie germană (1994-1996). A devenit preparator universitar (1996-1997), și asistent (1997-2001), lector (2001-2014) și conferențiar (2014-) la Facultatea de Teologie Greco-Catolică, Departamentul Cluj, Universitatea Babeș-Bolyai (1996-1997), titular al seminariilor și cursurilor: Istoria Bisericii I (antică); Istoria Bisericii II (medievală); Istoria Bisericii III (epoca modernă și contemporană); Istoria Bisericii IV (românească și BRU), Istoria Bisericii universale; Istoria Bisericii românești; Arheologie creștină; Istorie ecleziastică; Istoria artei creștine (Arta paleocreștină și bizantina); Mediul cultural neotestamentar. A fost director al Departamentului Cluj al

Facultății de Teologie Greco-Catolică (2002-2006). S-a căsătorit în 1993 cu Ligia Băeșan, din Timișoara, cadru didactic universitar. A participat la diferite proiecte, specializări și simpozioane în țară și în străinătate. Ca domenii de interes științific se ocupă de istoria antichității târzii, istoria bizantină, istoria Bisericii antice. După integrarea Institutului Teologic Greco-Catolic de Grad Universitar în Universitatea Babeș-Bolyai a predat la Blaj *Istoria Bisericii antice și medievale* în perioada 2000-2001, la invitația Directorului de Departament Cristian Barta.

Cărți: Autor: *Provincia Dacia în istoriografia antică*, Ed. Nereamia Napocae, Cluj-Napoca 2003; Coautor: A. Tat/S. Marțian (ed.), *Dicționar teologic creștin*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2008; Editor: N. Gudea/D. Ruscu (ed.), *Biserica Română Unită (Greco-Catolică). 60 de ani de la desființare / The Romanian Uniate (Greek-Catholic) Church. 60 Years from the Abolition*, Cluj-Napoca 2009. **Studii publicate în volume colective:** *Tradiția literară cu privire la abandonările teritoriale din timpul lui Hadrian*, în *Arheologie și istorie în spațiul Transilvaniei și al Europei. Omagiu profesorului Nicolae Gudea*, Zalău, 2001, 459-464; *The supposed extermination of the Dacians: the literary tradition*, in W.S. Hanson/ I.P. Haynes (eds.), *Roman Dacia. The Making of a Provincial Society* (Journal of Roman Archaeology Supplementary Series 57) Portsmouth, Rhode Island 2004, 75-85; The Making of the Greek-Catholic Church in Transylvania, in J. Coranič/P. Šturák (eds.), *Gréckokatolícka cirkev na Slovensku vo svelte vyročí*, Prešov, 2009, 189-198; *Un mit al originilor în istoriografia greco-catolică: sfântul Niceta din Remesiana*, în I. Costea/O. Ghitta, V. Orga/I. Pop (ed.), *Istoria culturii, cultura istoriei. Omagiu profesorului Doru Radosav la vârsta de 60 de ani*, Cluj: Ed. Argonaut, 2010, 353-363; *Die skythischen Mönche in der Kirchenpolitik des Oströmischen Reiches zwischen Anastasius und Justinian*, în M. V. Angelescu/I. Achim/A. Bâltâc/V. Rusu-Bolindeț/V. Bottez (ed.), *Antiquitas istro-pontica. Mélanges d'archéologie et d'histoire offerts à Alexandru Suceveanu*, Cluj-Napoca: Ed. Mega 2010, 185-191; *Relațiile externe ale Scythiei Minor – coordonata ecleziastică*, în: F. Panait Bîrzescu/ I. Bîrzescu/ F. Matei-Popescu/ A. Robu (coord.), *Poleis în Marea Neagră: Relații interpontice și producții locale*, București: Humanitas, 2013, 234-249; *Scythians and Places of Exile: The Black Sea in Early Christian Literature*, in: V. Cojocaru/A. Rubel (eds.), *Mobility in Research on the Black Sea Region*, Cluj-Napoca: Mega Publishing House 2016, 367-383; *Der Bischof Ulfila zwischen nicänischer „Orthodoxie" und Homöertum*, in: Alexander Rubel (Hg.),

Die Barbaren Roms. Inklusion, Exklusion und Identität im Römischen Reich und im Barbaricum (1.-3. Jahrhundert n. Chr.), Konstanz: Hartung-Gorre Verlag 2016, 131-140; *The Black Sea in the Historical Writings of Late Antiquity*, in: V. Cojocaru – L. Ruscu – T. Castelli – A.-M. Pazsint (eds.), *Advances in Ancient Black Sea Studies: Historiography, Archaeology and Religion*, Cluj 2019, 143-161. **Studii în volume ale unor congrese internaționale:** *Reliefmedaillons und Tonmatrizen aus Dakien*, în *Rei Cretariae Romanae Fautores*, Acta 34, Székesfehérvár 1995, 121-125 (în colaborare cu S. Cociș); *Das Verteidigungssystem Dakiens in frühantoninischer Zeit*, în *Roman Frontier Studies. Proceedings of the XVIIth International Congress of Roman Frontier Studies* (ed. N.Gudea), Zalău 1999, 477-486; *Sfântul Vasile cel Mare și creștinătatea nord-dunăreană*, în S. Ș. Zetea/V. Bolfă/A. Tat (ed.), *Sfântul Vasile cel Mare. Teologie și monahism*, Târgu-Lăpuș 2009, 11-18; *The ecclesiastical network of the regions on the western and northern shores of the Black Sea in late antiquity*, in G. R. Tsetskhladze/A. Avram/J. Hargrave (ed.), *The Danubian Lands between the Black, Aegean and Adriatic Seas (7th Century BC – 10th Century AD).* Proceedings of the Fifth International Congress on Black Sea Antiquities (Belgrade – 17-21 September 2013), Oxford 2015, 189-195; *Cultural Identities and Personal Relationships in Structuring the Ecclesiastical Networks around the Black Sea in the 4th – 6th Centuries*, in: *Costellazioni geo-ecclesiali da Costantino a Giustiniano: Dalle chiese „principali" alle chiese patriarcali. XLIII Incontro di Studiosi dell'Antichità Cristiana (Roma, 7-9 maggio 2015)*, Roma: Institutum Patristicum Augustinianum 2017, 481-490. **Articole publicate în periodice:** *Über die Kuchenmatrizen aus dem Heiligtum des Liber Pater von Apulum*, în „Ephemeris Napocensis", 2, 1992, 125-134; Ektaxis kat'Alanon *a lui Arrian și strategia defensivă a Imperiului Roman în epoca hadrianică / Die Schlachtordnung gegen die Alanen des Arrian und die Defensivstrategie des Römischen Reiches in hadrianischer Zeit*, în „Ephemeris Napocensis" 6, 1996, 205-259 (în colaborare cu L. Ruscu); *L'abandon de la Dacie romaine dans les sources littéraires*, în „Acta Musei Napocensis" 35/I, 1998, 235-254; *Der Kirchenhistoriker und Theologe E.Chr. Suttner*, „Transylvanian Review", VIII, 1, 1999, 67-70; *Dakien in hadrianischer Zeit und die Tradition der Historia Augusta*, „Acta Musei Napocensis" 36/I, 1999, 59-80; *L'abandon de la Dacie romaine dans les sources littéraires (II)*, în „Acta Musei Napocensis", 37/I, 2000, 265-276; *Inițiativa imperială în construcțiile militare din Dacia romană*, „Revista Bistriței", 14, 2000, 24-27; *Tradiția literară*

a Historiei Augusta *și principalele pasaje referitoare la Dacia*, în „StudiaUBB, Theologia Catholica", 46, 3, 2001, 157-176; *Cercetări arheologice în castrul alei* I Batavorum milliaria *de la Războieni-Cetate (jud. Alba)*, „Apulum" 41, 2004, 291-300 (în colaborare cu E. Bota, L. Ruscu și C. Ciongradi); *Zwischen Vorurteil und Tatsache. Zur Ergänzung der Sicht über die Konflikte zwischen Orthodoxen und Unierten in Siebenbürgen*, „Studia UBB, Theologia Catholica" 52, 3, 2007, 165-173 (în colaborare cu S. Zetea); *La naissance de l'Église Roumaine Unie en Transylvanie – quelques aspects ecclésiologiques*, „Istina" 53, 2, 2008, 140-153; *The Revolt of Vitalianus and the „Scythian Controversy"*, „Byzantinische Zeitschrift" 101, 2, 2008-2009 (2009), 773–785; *Eusebius' „Scythian" Bishop and the Ecclesiastical History of „Gelasius" of Cyzicus*, „Studia UBB, Theologia Catholica" 55, 4, 2010, 27-33; *St. Basil the Great and the Church of Gothia*, „Studi sull'Oriente Cristiano" 15, 1, 2011, 75-80; *Pentru o istorie a romanității sud-dunărene*, „Revista de istorie socială" 13-15, 2008-2010 (2011), 167-188 (în colaborare cu Ela Cosma, C. Felezeu, Ligia Ruscu, T. Sălăgean); *Bishop Theophilus and the Church of Gothia*, „Acta Musei Napocensis", 47-48/I, 2010-2011 (2012), 229-240.

[64]

SORIN MARȚIAN
(1972)

Studiu Biblic-Noul Testament (1997)
Prodecan Facultatea de Teologie Greco-Catolică (2013-)
Cadru didactic la Departamentul Blaj (2014-)

Biografie. S-a născut la 13 septembrie 1972 în localitatea Cluj-Napoca, fiind fiul lui Ironim și al Veturiei născută Bulbuc. A urmat Liceul de Științe ale Naturii (azi „Onisifor Ghibu"), Cluj-Napoca, secția chimie-fizică (1987-1991), Facultatea de Teologie Greco-Catolică, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (1991-1995), obținând licența cu o teză despre *Relațiile domnitorului Mihai Viteazul cu Italia și Papalitatea, ecumenismul său privit prin prisma catolică și ortodoxă*. A obținut o bursă de studii postuniversitare de master la Université Catholique de Louvain/Lumen Vitae, Bruxelles (1996-1998), obținând Diplôme d'études spécialisées en catéchèse et pastorale – D.E.S., Faculté de Théologie et Droit Canonique, Université Catholique de Louvain. La Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (1998-2005) a urmat un doctorat în istorie cu teza *Biserica pe teritoriile fostelor provincii dacice (Transilvania, Banat, Oltenia) în secolele VII-XI. Aspecte de istorie, organizare bisericească, rit și cult*. S-a căsătorit cu Nicoleta Marțian născută Moldovan și au o fiică. Activează în învățământul universitar la Facultatea de Teologie Greco-

Catolică, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca, Departamentul Cluj, ca preparator (1997-1999), asistent (1999-2001), lector (2001-2013) și conferențiar (2013-) la catedra de Teologie Biblică – Noul Testament. La Departamentul Blaj al Facultății predă din anul 2014 cursul *Justificarea prin credință în epistolele pauline*. Ca responsabilități de conducere și coordonare: senator UBB (2004-2012); cancelar al Facultății de Teologie Greco-Catolică (2009-2012); responsabil (și fondator) al masteratului de teologie biblică – Facultatea de Teologie Greco-Catolică în parteneriat cu Institutul Catolic din Paris (2007-); membru fondator al Centrului de Studii Biblice din cadrul UBB (2003-); membru Editorial Board, revista „Sacra Scripta – Review of the Center for Biblical Studies" (2003-); prodecan al Facultății de Teologie Greco-Catolică (2013-); i s-au acordat mai multe premii. Domeniul său de activitate și interes este Teologia biblică – Noul Testament, exegeza biblică, critica biblică, simbolica biblică, arheologia creștină.

Lucrări. **Cărți**. *Une proposition de catéchèse des jeunes à partir de l'Evangile selon Saint Marc*, Ed. Viața Creștină, Cluj-Napoca, 2001, 143 p.; *Introducere în studiul Noului Testament*, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2003, 96 p.; *Biserica pe teritoriile fostelor provincii dacice (Transilvania, Banat, Oltenia) în secolele VII-XI. Aspecte de istorie, organizare bisericească, rit și cult*, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2006, 273 p.; *Evangheliile. Elemente de exegeză și teologie*, Ed. Napoca Star , Cluj-Napoca, 2007, 128 p.; Marțian Nicoleta-Simona, Marțian Sorin, *Pour une pédagogie d'apprentissage dans l'enseignement religieux. Perspectives bibliques*, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2008, 104 p.; Tat Alin-Sebastian, Marțian Sorin, *Dicționar teologic creștin pentru liceu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2008, 160 p.; Bolovan Sorina-Paula, Marțian Nicoleta-Simona, Marțian Sorin, *A preda sau a învăța. Dimensiunea interdisciplinară și metode active utilizate în învățarea istoriei și a religiei*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009, 344 p.; Bolovan Sorina-Paula, Marțian Nicoleta-Simona, Marțian Sorin, *Istoria locală și valențele educative ale patrimoniului cultural*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010, 125 p.; Firea Ciprian Anton, Covaci Maria Diana, Bolovan Sorina-Paula, Marțian Nicoleta-Simona, Marțian Sorin, *Călătorie prin patrimoniul ecleziastic transilvănean. Ghid istoric, artistic și pastoral*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, Editor: Sorina Paula Bolovan, 2011, 142 p.; *Epistolele pauline-exegeză și teologie*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2017, 138 p. **Studii.** *Lire les Evangiles – proposition d'un exercice. A citi Evangheliile – exercițiu*, în „Studia

Universitatis Babes Bolyai Theologia Catholica", 1, 1997, p. 59-65; *Brève présentation de l'Evangile selon Saint Marc. Scurtă prezentare a Evangheliei după Sfântul Marcu*, în „Studia Universitatis Babes Bolyai Theologia Catholica", 1, 1998, p. 11-17; *Manuscrisele de la Marea Moarta (fragmentul 7Q5= Mc 6, 52-53 ?)*, în „Studia Universitatis Babes Bolyai Theologia Catholica", 1, 1999, p. 61-67; *Une méthodologie de lecture des Ecritures: l'analyse structurale. O metodologie de lectură a Sfintei Scripturi: analiza structurală*, în „Studia Universitatis Babes Bolyai Theologia Catholica", 1, 2001, p. 55-63; *La famille, premier lieu catéchétique*, în „Studia Universitatis Babes Bolyai Theologia Catholica", 2, 2001, p. 134-144; *Le péché originel – un thème maudit en catéchèse?*, în „Bibliographia Hungarica, Studia Theologica Budapestinensia", 2002, p. 79-88; *Textul Noului Testament și critica textuală*, în „Studia Universitatis Babes Bolyai Theologia Catholica", 3, 2002, p.125-132; *Locuințele la evrei în perioada israelită*, în „Studia Universitatis Babes Bolyai Theologia Catholica", 4, 2002, p. 95-101; *L'Ecole johannique en question*, în „Sacra Scripta – Review Of The Center For Biblical Studies", 1, 2003, p.158-167; *Epistola Sf. Apostol Paul către romani-aspecte teologice*, în „Studia Universitatis Babes Bolyai Theologia Catholica", 2, 2005, p.111-118; *Le quatrième Évangile et les homélies de Saint Jean Chrysostome*, în „Studia Universitatis Babes Bolyai Theologia Catholica", LII 4 , 2007, p. 49-53; Marțian Nicoleta-Simona, Marțian Sorin, *Die Sprache der Ikone – Didaktische und biblische perspective*, în „FIS Bildung, Neue Didaktik", 2009, p. 46-53; *Simbolurile evangheliștilor în arta creștină – perspective teologice și didactice*, în *Dimensiunea interdisciplinară și metode active în învățarea istoriei și a religiei*, Presa Universitară Clujeană, editor: Sorina Bolovan, Nicoleta Marțian, Sorin Marțian, 2009, p. 257-272; *Christian Symbols – Few Clues For Interpretation*, editor: L. Gómez Chova, D. Martí Belenguer, I. Candel Torres, Valencia, 2010, p. 3512-3515; *Simbolurile creștine-câteva chei de interpretare*, în Istoria locală și valențele educative ale patrimoniului cultural, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010, p. 101-106; *Problema sclaviei în Epistola Sf. Apostol Paul către Filemon*, în vol. *Redescoperirea figurii Apostolului Paul: viața, teologia, activitatea*, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, editor: Mauro Orsatti, Călin-Daniel Pațulea, 2010, p. 75-84; *Tema venirii Domnului în Epistola întâi a Sfântului Apostol Paul către tesaloniceni*, în *Ideje az emlekezesnek: liber amicorum: a 60 eves Marton Jozsef koszontese, Szent Istvan Tarsulat-Verbum*, Budapest-Kolozsvar, editor: Noda

Mozes, Zamfir Korinna, Diosi David, Bodo Marta, 2010, p. 68-73; *Prophétisme et symbolisme dans l'Apocalypse*, în *Prophets and Prophecy in Jewish and Early Christian Literature*, Mohr Siebeck, Tübingen, editor: J.Verheyden, K. Zamfir, T. Nicklas, 2010, p. 243-251; *La originile literaturii neotestamentare. Apariția scrierilor ioaneice*, în „Almanah științific Virtus Romana Rediviva", Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2013, p. 107-113; *Reintegrare socială și vindecare – o lectură biblică*, în *Omagiu părintelui profesor Ioan Mitrofan la 65 de ani de viață și 35 de ani de preoție*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, editor: William A. Bleiziffer, 2014, p. 89-95; *Viața și activitatea Sfântului Apostol Paul – câteva elemente de critică istorică*, în *Secularizarea și Europa contemporană – particularitățile Europei Centrale și de Est*, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, editor: Călin Ioan Dușe, Alexandru Buzalic, 2014, p. 159-169; *Actualitatea mesajului Epistolelor pauline*, în *Biserică și societat*e, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, editor: Alexandru Buzalic, Călin Ioan Dușe, 2015, p. 117-125; *Bucurie și comuniune în Epistola Sf. Apostol Paul către filipeni*, în *Il padre spirituale nel Seminario Teologico: profilo e missione,* editor Anton Rus, Vincenzo Lai, Ed. Argonaut Publishing, Cluj-Napoca – Symphologic Publishing, Gatineau-Canada, 2015, pp. 152-159.

[65]

SEBASTIAN ALIN TAT
(1975)

Cadru didactic universitar Filosofie (1998-)
Cadru didactic la Departamentul Blaj (2007-)

Biografie. S-a născut la 17 ianuarie 1975 în Cluj-Napoca, fiul lui George, medic, și al Elizei, născută Gorga, bibliotecară. A urmat Colegiul George Coșbuc (1981-1989), apoi Liceul de Informatică (1989-1993), Facultatea de Istorie și Filosofie, secția Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai (1993-1996), bursă la Școala Normală Superioară (ENS) de la Fontenay-Saint-Cloud (1996-1998); maîtrise (licență) de filosofie la Universitatea Paris I (Panteon-Sorbona) (1997); DEA (master) de filosofie la Univ. Paris I (Panteon-Sorbona) (1998); doctor în filosofie la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj (2002) cu o teză despre *Statutul filosofiei la Sfântul Augustin*. Este angajat la Universitatea Babes-Bolyai – Facultatea de Teologie Greco-Catolică – Departamentul Cluj ca lector universitar doctor (2001-2009) și conferențiar (2009-) predând disciplinele de Filosofie. La Departamentul Blaj predă din anul 2007. Participă la numeroase proiecte, granturi și stagii de cercetare. A publicat numeroase articole și cărți în domeniul filosofiei și teologiei. A organizat serii de conferințe, a coordonat diverse volume colective. Este membru în diferite asociații religioase și laice, printre care: Membru al secției române a Societății Internaționale Toma de Aquino (din 2001); Membru asociat al Council for Research in Values and Philosophy,

Catholic University of America, Washington, D. C. (din 2004); Membru fondator al Centrului de filosofie antică și medievală, Univ. *Babeș-Bolyai*, Cluj (2004); Membru fondator al Asociației Române de Studii Religioase (ARSR), București (2005); Membru al Comisiei Teologico-Istorice a Sinodului Bisericii Române Unite (din 2006); Membru al Forumului European al Laicilor Catolici (ELF, din 2006); Redactor al revistei *Inter*, Cluj (din 2007); Coordonator al colecției de filosofie *Mirador* din cadrul editurii Napocastar (din 2007); Membru corespondent al Collège International de Philosophie, Paris (din 2008); Membru în consiliul științific al revistei *Journal for Communication and Culture*, Cluj (din 2011); Membru în consiliul științific al revistei *E-Theologos*, Presov (din 2012); Membru în consiliul științific al revistei *Pagini de cultură și filosofie franciscană*, Roman (din 2012); Coordonator al colecțiilor de filosofie și teologie *Intellectus fidei* și *Aletheia*, precum și al ediției operelor complete ale lui Hans Urs von Balthasar și Adrienne von Speyr din cadrul editurii Galaxia Gutenberg; Asociația Internațională a Intelectualilor Catolici; Asociația Tinerilor Universitari; Asociația Română de Studii Religioase; Centrul de filosofie antică și medievală al Universității „Babeș-Bolyai"; director al Centrului de Studii Ecumenice și Interreligioase (CSEIR) în cadrul Universității „Babeș-Bolyai" (2016-2019); este președinte al Federației Europene a Profesorilor Creștini SIESC (2018-2019); președinte național al Asociației Generale a Românilor Uniți AGRU (2007-2016).

Lucrări. **2000**: *Remarques sur quelques concepts de Jean Scot Erigène*, în „Studia theologia catholica", XLV, 1, 17-26; *Introduction à la cosmologie de Teilhard de Chardin*, în „Studia theologia catholica", XLV, 1, 27-35; *Relația dintre filosofie și teologie la Augustin și Toma de Aquino*, în „Analele Universității Tibiscus. Seria Drept", vol. 9, 237-243; **2001**: *Doctrina analogiei ființei la Sfântul Toma din Aquino*, în Sf. Toma din Aquino, *Despre principiile naturii*, trad. V. Căstăian, Univers enciclopedic, București, 95-116; *Elemente filosofice în* De Civitate Dei *a Sfântului Augustin*, în *Mozaic teologic I*, Viața Creștină, Cluj, 106-125; *Operele augustiniene din perioada «filosofică» (386-391)* », în „Studia theologia catholica", XLVI, 1, 79-102; *Ipostazele sufletului augustinian. Prolegomene la antropologia Confesiunilor*, în C. Hărănguș, C. Vălcan (coord.), *Labirintul subiectivității*, Augusta, Timișoara, 178-188; *Elemente filosofice în* De Trinitate *a Sfântului Augustin*, în „Studia theologia catholica", XLVI, 2, 89-96; *Etudes thomistes*, Ed. Viața Creștină, Cluj; **2002**:

Filosofie și înțelepciune. Pe marginea enciclicei Fides et ratio, în Ancheta revistei *Vatra, Fides et ratio în dezbatere*, Viața Creștină, Cluj, 168-174; *Portret de grup cu idei* (coordonator), Viața Creștină, Cluj; *Mozaic teologic II* (coordonator), Viața Creștină, Cluj; *Conceptul augustinian al dorinței. Note de lectură*, în A. Tat, C. Vălcan (coord.), *Portret de grup cu idei*, Viața Creștină, Cluj, 213-224; *Raportul dintre filosofie și teologie la Sfântul Augustin în interpretarea lui Goulven Madec*, în C. Săplăcan, A. Tat (coord.), *Mozaic teologic II*, Viața Creștină, Cluj, 311-340; *Genuri literare, filosofice, teologice la Toma de Aquino*, în C. Haranguș, G. și C. Vălcan (coord.), *O anatomie a discursului filosofic*, Augusta, Timișoara, 169-180; *Sfântul Augustin și filosofia*, Ed. Galaxia Gutenberg, Tg. Lăpuș; *Sinteza filosofiei augustiniene în viziunea lui Etienne Gilson*, în „Studia theologia catholica", XLVII, 3, 161-176; *Béatitude et fins de la vie humaine. Les questions 1-5 de la* I^a II^{ae} *de la* Somme théologique *de saint Thomas d'Aquin* », în *Studii tomiste* II, București, 134-143; **2003**: *Despre unitatea divină în* Summa theologiae, Prima Pars, Q. 11, în *Studii tomiste*, III, București, 99-107; *Statutul filosofiei la Iustin și Athenagoras*, în „Studia theologia catholica", XLVIII, 2, 93-102; *Notă despre statutul filosofiei în antichitatea târzie*, în „Studia theologia catholica", XLVIII, 2, 103-108; *Lecturi contra note. De la sfântul Augustin la Omul recent*, Ed. Galaxia Gutenberg, Tg. Lăpuș; **2004**: *Augustin în canonul teologic*, în C. Haranguș, G. și C. Vălcan (coord.), *Paradigma ereticului*, Augusta, Timișoara, 196-210; Causa essendi *sau relevanța unui concept gilsonian*, în „Studia theologica" II, 2, 160-166; *Tentația ideii* (coordonator), Ed. Galaxia Gutenberg, Tg. Lăpuș; *Etienne Gilson, interpret al metafizicii platoniciene*, în A. Tat, C. Vălcan (coord.), *Tentația ideii*, Ed. Galaxia Gutenberg, Tg. Lăpuș, 170-177; *Religie și politică la Sfântul Augustin*, în M. Tătaru-Cazaban (coord.), *Teologie și politică. De la Sfinții Părinți la Europa Unită*, Ed. Anastasia, 59-68; *Perspective asupra Conciliului Vatican II* (coordonator), Ed. Galaxia Gutenberg, Tg. Lăpuș; *Jean Guitton, un filosof la Conciliu*, în R. Lazu, A. Tat (coord.), *Perspective asupra Conciliului Vatican II*, Ed. Galaxia Gutenberg, Tg. Lăpuș, 156-162; *Studii augustiniene* (coordonator), Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj; *Rolul filosofiei în* paideia *augustiniană*, în C.-D. Pațulea, A. Tat (coord.), *Studii augustiniene*, Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj, 100-106; *Studii heideggeriene* (coordonator), Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj; *Heidegger și uitarea ființării. O interpretare*, în Șt. Gugura, A. Tat (coord.), *Studii heideggeriene*, Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj, 170-178;

Neutralizarea kantiană a existenței în interpretarea lui Etienne Gilson, în „Studia theologica" II, 3, 203-208; *Ideea metafizică a creației lumii*, în „Studia theologica", II, 4, 244-249; *H. U. von Balthasar par lui-même : la structure de la* Trilogie, în „Studia theologia catholica", XLIX, 2, 181-188; *Conceptul filosofic al personalității divine la Jean Daniélou*, în „Studia theologia catholica", XLIX, 2, 189-195; *Verus philosophus est amator Dei. Investigații filosofico-teologice*, Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj; *Miscellanea patristica* (coordonator), Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj; *Filosofie și creștinism în sec. II-IV*, în C. Barta, A. Tat (coord.), *Miscellanea patristica*, Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj, 127-161; *Le thomisme comme* philosophie chrétienne *chez Etienne Gilson et Claude Tresmontant*, în *Verbum*, Budapest, VI, 2, 423-434; *Conștiința culpei. Jaspers revizitat*, în C. Hărănguș, G. Vălcan, C. Vălcan (coord.), *Eseuri de fenomenologie a culpabilității*, Augusta, Timișoara, 213-223; **2005:** *Fragilitatea spiritului* (ed.), Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj; *Philosophie et révélation chez Jean-Luc Marion*, în A. Tat – C. Vălcan (ed.), *Fragilitatea spiritului*, Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj, 123-130; *Studii de filosofie contemporana I* (ed.), Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj; *Le philosophe et la théologie*, în A. Tat (ed.), *Studii de filosofie contemporana I*, Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj, 108-128; *Studii de filosofie contemporană II* (ed.), Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj; *Théologie apophatique et nomination divine chez Jean-Luc Marion*, în A. Tat (ed.), *Studii de filosofie contemporana I*, Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj, 143-151; *Istorie și religie în* De civitate Dei *a sfântului Augustin*, în „Studia theologia catholica", L, 1, 87-101; *Idei despre Europa, creștinism și romanitate*, în R. Carp (coord.), *Un suflet pentru Europa. Dimensiunea religioasă a unui proiect politic*, Ed. Anastasia, 101-109; *Studia mediaevalia* (ed.), Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj; *Denys l'Aréopagite dans l'œuvre de Jean-Luc Marion*, în A. Tat (ed.), *Studia mediaevalia*, Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj, 181-190; *Șapte teze pedagogice*, în *Studia theologica* III, 3, 169-171 (cu caracter didactic); *La philosophie chrétienne chez Jean-Luc Marion*, în „Studia theologica" III, 4, 202-205; *Inerția imaginației* (ed.), Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj; *Conceptul de imagine în teologia trinitară tomistă*, în A. Tat, G. Vălcan, C. Vălcan (ed.), *Inerția imaginației*, Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj, 126-134; **2006:** *L'entendement humain dans la* Somme théologique *de S. Thomas d'Aquin*, în „Studia theologica" IV, 1, 53-63; *Esquisse d'une histoire de la Faculté de Théologie Grecque-Catholique de*

l'Université Babeș-Bolyai, Cluj, în „Studia theologia catholica", LI, 1, 81-84; *Ortodoxia lui André Scrima*, în „Studia theologica" IV, 2, 104-107; *Cetățenie și confesiune în România. O perspectivă greco-catolică*, în „Studia theologica" IV, 3, 394-399; *Conceptul gilsonian al teologiei în autobiografia sa intelectuală*, în „Studia theologia catholica", LI, 2, 83-96; *Fascinația formei* (ed.), Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj; *Gilson et Marion entre* fides *et* ratio, în A. Tat, C. Vălcan (ed.), *Fascinația formei*, Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj, 112-121; *Mozaic teologic III* (ed.), Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj; *Augustin chez Guillaume de Saint-Thierry. Le cas de* De contemplando Deo, în „Studia theologica" IV, 4, 484-488; *Reprezentări culturale ale nebuniei* (ed.), Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj; *Nebunia omului minimal*, în A. Tat, C. Vălcan, G. Vălcan (ed.), *Reprezentări culturale ale nebuniei*, Ed. Galaxia Gutenberg – Napoca Star, Cluj, 148-156; *Augustin, Dumnezeu și filosofia*, Ed. Argonaut, Cluj; *Mùdrost' U Jána Pavla II*, în Pavol Dancák (ed.), *Sapienciálny charakter antropológie Jana Pavla II. v kontexte európskej integrácie*, Prešov, 73-77; **2007:** *Identitatea greco-catolică (I)*, în „Studia theologica" V, 1, 87-92; *Théologiques d'ailleurs*, Ed. Galaxia Gutenberg, Cluj; *Mozaic teologic IV* (ed.), Ed. Galaxia Gutenberg, Cluj; *L'esthétique théologique dans la* Trilogie *balthasarienne*, în A. Tat, W. Tauwinkl (ed.), *Mozaic teologic IV*, Ed. Galaxia Gutenberg, Cluj, 175-185; *Filosofie, creștinism și cristologie în* De vera religione, în Augustin, *Despre adevărata religie*, Ed. Humanitas, 7-25; Note la Augustin, *Despre adevărata religie*, Ed. Humanitas, 225-249; *Mozaic teologic V* (ed.), Ed. Galaxia Gutenberg, Cluj; *La sagesse chez Jean-Paul II*, în A. Tat (ed.), *Mozaic teologic V*, Ed. Galaxia Gutenberg, Cluj, 175-185; *Arta în Biserică* (ed.), Ed. Napoca Star, Cluj; *La perspective maritainienne sur les droits de l'homme*, în *Aquinói Szent Tamás nyomán. A Magyarországi Aquinói Szent Tamás Társaság konferenciái 2004-2005*, Budapest, 116-126; *Identitatea greco-catolică (II). Modelul traducerii*, în „Studia theologica" V, 2, 147-153; *Dilemele dorinței și autonomia sufletului la Augustin*, în I. Copoeru, N. Szabo (coord.), *Dileme morale și autonomie în contextul democratizării și al integrării europene*, Casa Cărții de Știință, Cluj, 74-86; *Identitatea greco-catolică (III). Modelul iertării*, în „Studia theologica" V, 3, 214-220; *Mozaic teologic VI* (ed.), Ed. Galaxia Gutenberg, Cluj; *Istorie și identitate greco-catolică. De la Paul Ricœur la Octavian Bârlea*, în A. Tat, C. Săplăcan (ed.), *Mozaic teologic VI*, Ed. Galaxia Gutenberg, Cluj, 136-142; *Perspective müncheneze: program și realizare*, în *Studia theologia catholica*, LII, 1, 161-168; *Filosofie și teologie la Vladimir Lossky*,

în „Studia theologia catholica", LII, 2, 133-140; *Noblețea efemerului* (ed.), Ed. Napocastar, Cluj; *Creștinism și postmodernism la Horia-Roman Patapievici*, în A. Tat, G. Vălcan, C. Vălcan (ed.), *Noblețea efemerului*, Ed. Napocastar, Cluj, 210-217; *Religion and politics in Romania. From conflict to forgiveness*, în „Theologos" 2, Prešov, 30-41; *Relația dintre religie și politică în gândirea catolică actuală: Metz, Küng, Ratzinger*, în „Studia Politica" VII (4), 979-986; *În grădina filosofilor. Studii de filosofie contemporană III* (ed.), Ed. Argonaut, Cluj; *Confession(s) religieuse(s) et pardon*, în F. Miano, A. Tat (ed.), *În grădina filosofilor. Studii de filosofie contemporană III*, Ed. Argonaut, Cluj, 234-243; **2008**: *Primul Augustin. Peripețiile tinereții și semnificația convertirii unui retor nord-african*, în I. Trif (coord.), *Paradoxul creștin și cartea tinereții*, Ed. Reîntregirea, Alba-Iulia, 123-132; *Dicționar teologic creștin*, Ed. Dacia, Cluj; Fides *et* ratio. *Deux approches*, în „Studia theologica" VI, 4, 287-304; *Ispita alexandrinismului* (coord.), Ed. Bastion, Timișoara; *Philosophie chrétienne et théologie chez Etienne Gilson*, în A. Gavreliuc, A. Tat, C. Vălcan (coord.), *Ispita alexandrinismului*, Ed. Bastion, Timișoara, 285-298; *Identité et altérité confessionnelles*, în „Irenikon", Chevetogne (Belgia), LXXXI (1), 5-23; *Confession(s) religieuse(s) et croisement des mémoires*, în A. Marga, Th. Berchem, J. Sadlak (eds.), *Living in Truth. A Conceptual Framework for a Wisdom Society and the European Construction*, Cluj University Press, 615-621; *Word, History and the Theologian*, în C. Chevereșan, C. Vălcan (coord.), *Obsesii, capricii, himere*, Ed. Napocastar, Cluj, 119-135; *Gustul speranței. Studii filosofice și teologice* (ed.), Ed. Napocastar, Cluj; *Speranța divină în* Suma teologică *tomistă*, în A. Tat, P. Gilbert (ed.), *Gustul speranței. Studii filosofice și teologice*, Ed. Napocastar, Cluj, 105-113; *Christian God in Postmodernity*, în *Aquinói Szent Tamás párszéde korunkkal. A 2006-2008. évi konferenciák elöadásai*, Budapest, 93-103; *Romanian Philosophical Culture, Globalization and Education* (ed.), Council for Research in Values and Philosophy, Washington D. C.; **2009**: *Metoda disputei și logica Sumei teologice tomiste*, în „Studia theologica" VII, 2, 99-104; *La théologie vue d'ailleurs. Deux cas philosophiques*, în New Europe College Yearbook *2004-2005*, Bucharest, 305-349; *Jean-Luc Marion et la théologie. Trois entrées*, în P. Dancák, D. Hruška, R. Šoltés (eds.), *Disputationes quodlibetales. Náboženstvo v kontexte súčasného myslenia*, Prešov, 98-124; *Despre Platon, Gilson și dualism*, în L. Stan, V. Puescu (ed.), *Filosofie și dualism*, Zeta Books, București, 45-57; *Sfântul Vasile cel Mare. Teologie și monahism* (ed.), Ed. Galaxia Gutenberg, Tg. Lăpuș;

Psalmul 1 în două lecturi patristice, în S. Zetea, V. Bolfă, A. Tat (ed.), *Sfântul Vasile cel Mare. Teologie și monahism* (ed.), Ed. Galaxia Gutenberg, Tg. Lăpuș, 93-99; *Identitate și alteritate confesională în revista* Perspective *(München, 1978-2000)*, în New Europe College Petre Țuțea Program Yearbook *2006-2007*, Bucharest, 367-394; *Identité et altérité confessionnelle dans la revue* Perspective *de Munich (1978-2000)*, în New Europe College Petre Țuțea Program Yearbook *2006-2007*, Bucharest, 395-423; *Despre tradiție (I)*, în „Studia theologica" VII, 4, 274-280; **2010**: *Une société thomiste en Roumanie*, în Nova et vetera, Fribourg, 207-209; *Anamorfozele iubirii* (ed.), Napoca Star, Cluj; *Europa lui Teodor Baconsky*, în „Studia theologica" VIII, 2, 98-100; *Teologie și preoție în secolul XXI* (ed.), Napoca Star, Cluj; *De la credință la teologie* (ed.), Galaxia Gutenberg, Tg. Lăpuș (cu caracter didactic); **2011:** *L'Europe comme enjeu théologico-politique. Quelques réflexions roumaines*, în R. Šoltés, D. Hruška, P. Dancák (eds.), *Disputationes quodlibetales. Duša & Europa*, Prešov, 7-11; *La perspective de Jacques Maritain sur les droits de l'homme*, în S. Marton, A. Oroveanu, F. Țurcanu (sous la dir.), *L'Etat en France et en Roumanie aux XIXe et XXe siècles*, New Europe College, Bucarest, 385-394; *Simțul nuanței* (ed.), Napoca Star, Cluj; *Etienne Gilson entre* fides *et* ratio, în M. Meruțiu (ed.), *Reason and Faith at the Beginning of the Third Millenium*, Ed. Fundației pentru Studii Europene, Cluj, 99-107; *La beauté de la rencontre entre l'homme et la femme*, în F. Pilloni (a cura di), *„La comunione nuziale". Oriente e Occidente in dialogo sull'amore umano e la famiglia*, Ed. Cantagalli, Siena, 45-51; *Filosofia și teologia*, în C. Bădiliță. O. Vereș (ed.), *Biserici, secte, erezii*, Vremea, București, 300-318 (cu caracter didactic); **2012:** *Sensul lucrurilor* (ed.), Napoca Star, Cluj; **2014:** *Frumuseți străine sau despre filosofie, teologie și alte lumi*, Napoca Star, Cluj, 2014; *Intellectus fidei sau itinerariul teologic al credinței* (ed.), Napoca Star, Cluj, 2014; **2015:** *Saint Dionysius the Areopagite. Sources, context, reception* (ed.), Napoca Star, Cluj, 2015; **2017:** *Cuvânt și taină. Studii patristice și ecumenice* (ed.), Napoca Star, Cluj, 2017; **2018:** *Homo viator. Perspective ecumenice în antropologie* (ed.), Napoca Star, Cluj, 2018; *Adevărul e simfonic. Studii ecumenice* (ed.), Napoca Star, Cluj; *In between. Studii ecumenice* (ed.), Napoca Star, Cluj; *Word and history in Hans Urs von Balthasar*, în A. Rus, A. Castaldini (ed.), *Scientia et sapientia theologica*, Presa Universitară Clujeană, Cluj, 386-397; *Dionisie Areopagitul. Surse, context, receptare* (ed.), Napoca Star, Cluj.

II.2.3. DE LA ALTE FACULTĂȚI ALE UBB, CADRE DIDACTICE ASOCIATE

[66]

POMPILIU TEODOR
(1930-2001)

Profesor universitar istorie (1966-2001)
Membru corespondent al Academiei Române (1990)
Cadru didactic asociat la Blaj (2000-2001)

Biografie. Istoricul, profesorul universitar, membru al Academiei Române Pompiliu Teodor s-a născut la 19 iulie 1930 la Ilia, jud. Hunedoara. Studii liceale la Colegiul Național „Decebal" Deva (1941-1949) și universitare (Facultatea de Istorie, 1950-1954) la Cluj; în 1970 și-a susținut teza de doctorat *Samuil Micu, istoric*. Și-a continuat specializarea la Universitatea din Viena (1968-1969). A fost cercetător la Biblioteca Academiei Române – Filiala Cluj (1955-1963), apoi la Institutul de Istorie și Arheologie al Academiei Române din Cluj (1963-1966). A îmbrățișat cariera universitară, activând ca lector la Catedra de Istoria României (1966-1970), conferențiar (1970-1977), profesor (1977). Între anii 1972-1973 a fost *visiting professor* la University of Illinois, Statele Unite ale Americii. A fost șef al Catedrei de Istorie Medie și Istoriografie (1973-1977 și 1990-2000), șef al Departamentului de Istorie (1996-1997). A inițiat programe de cercetare care au contribuit la crearea Institutului de Istorie Central-Europeană (al cărui director a fost din 1993), Institutului de Studii Iudaice, Centrului de Studii Transilvane din cadrul Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj-

Napoca. A fost vicepreședinte al Comisiei de Istoria Relațiilor Internaționale a Comitetului Internațional de Studii Istorice (1995), președinte al Comisiei Mixte de Istorie Româno-Slovacă a Academiei Române, președinte al Asociației Istoricilor din Transilvania și Banat, al Fundației „Gh. I. Brătianu", membru corespondent al Academiei Române (13 noiembrie 1990). Împreună cu Doru Radosav, directorul Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga" din Cluj, a înființat în 1997 Institutul de Istorie Orală. Editor-șef al revistei „Colloquia. Journal of Central European History" și membru în comitetele de redacție ale unor publicații de profil: „Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane «Gh. Șincai» din Târgu Mureș", „Revue des Études Sud-Est Européenne", „Revue Roumaine d'Histoire", „Studia Universitatis «Babeș-Bolyai», Cluj-Napoca", „Caietele David Prodan". Specialist în istoria secolului al XVIII-lea central-european, în istoria istoriografiei, istoria bisericii și vieții religioase din sec. XVIII. A fost o personalitate academică și culturală proeminentă, distinsă prin modul exemplar în care și-a asumat condiția de dascăl și de intelectual. Deschizător de drum în domenii ca: istoria ideilor, iluminismul românesc, istoria istoriografiei și istoria bisericii, Pompiliu Teodor a excelat și prin proiectele sale instituționale puse în serviciul modernizării Universității Babeș-Bolyai. A cercetat mai ales perioada iluminismului, contribuind la reconstituirea curentelor de idei din secolele XVIII-XIX. A predat la Blaj disciplinele de Istoria Bisericii Românești în anul universitar 2000-2001 (după moartea pr. prof. Lucian Periș). A repausat în 7 septembrie 2001 la Cluj-Napoca.

Lucrări. *Ideea de unitate politică la români*, 1968; *Evoluția gândirii istorice românești*, 1970; *Avram Iancu în memorialistică*, 1972; *Fragmentarium iluminist*, 1972, în colab.); *Die Entwicklung des Rumänischen Geschichtsschreibung Denkens*, 1973; *Interferențe iluministe europene*, 1984; *Istorici români și probleme istorice*, 1993; *Incursiuni în istoriografia română a sec. XX*, 1995; *Sub semnul iluminismului. Samuil Micu*, 2000; *Istoria istoriografiei universale*, 2000; *Cu fața la vânt*, Ed. Limes, 2011. Coordonator și autor al volumelor: *Sub semnul lui Clio*, 1974; *Enlightenment and Romanian Society*, 1980; *Stat. Societate. Națiune. Interpretări istorice*, 1982; *Răscoala lui Horea (1784). Studii și interpretări istorice*, 1984; *The History of International Relations in Central and Eastern Europe*, 1985; *Lecția Yaltei/Lesson of Yalta*, 1998; *David Prodan – Puterea modelului* (în colab., 1995). A întocmit edițiile: Gh. Șincai, *Învățătură firească*

spre surparea superstițiilor norodului, 1964; *Samuil Micu, Scrieri filosofice*, 1966; *Ioan Lupaș, Scrieri alese*, 1987; *Silviu Dragomir, Studii privind istoria revoluției române de la 1848*, 1985; *Civilizația medievală și modernă românească. Studii istorice*, Cluj-Napoca, 1985 (editor); *Keith Hitchins, Conștiință națională și acțiune politică la românii din Transilvania 1700-1918* (2 vol., 1987, 1992). A fost printre colaboratorii unor lucrări de anvergură: *Enciclopedia istoriografiei românești*, 1978; *Națiunea română. Afirmare. Orizont contemporan*, 1984; *Gh. I. Brătianu. Confluențe istoriografice românești și europene*, 1988; *La Révolution Française et les Roumains*, 1989; *Luther und Siebenbürgen*, 1985; *Istoria ca lectură a lumii*, 1994; *Memorandul. Ideologie și acțiune politică,* București, 1994 (coautor); *Istoria României* (în colab. 1998) ș.a. Lista lucrărilor întreagă se poate consulta în volumul *Tentația istoriei: în memoria profesorului Pompiliu Teodor,* Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003.

Bibliografie. Ștefan Ștefănescu (coord.), *Enciclopedia istoriografiei românești,* Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1978, p. 322-323; *Clujeni ai secolului 20: dicționar esențial,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2000, p. 316; Ioan-Aurel Pop, Nicolae Bocșan, *Pompiliu Teodor (1930-2001)*, în „Transylvanian review", an 2001, vol. 10, nr. 4, p. 144-147; Doru Radosav, *Pompiliu Teodor – profesor și istoric (1930-2001),* în *Tentația istoriei: în memoria profesorului Pompiliu Teodor,* Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003, p. 7; Dan Fornade, *Personalități clujene (1800-2007): dicționar ilustrat,* Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007, p. 594-595; *In memoriam Pompiliu Teodo*r. Simpozion internațional-Deva, 9 aprilie 2011. coord. Simion Molnar, Florin Ilieș, Deva, Cetate Deva, 2011; *Pompiliu Teodor și lumea prin care a trecut*, coord. Corina Teodor, Ed. Mega, 2016.

[67]

OVIDIU AUGUSTIN GHITTA
(1962)

Profesor universitar Istorie (1990-)
Decanul Facultății de Istorie și Filosofie (2008-)
Cadru didactic asociat la Blaj (2001-2008)

Biografie. S-a născut la 30 noiembrie 1962, Negrești-Oaș, județul Satu Mare. A urmat Liceul de Filologie-Istorie Satu-Mare (1977-1981), Universitatea „Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie și Filosofie, specializarea istorie (1981-1985) – șef de promoție. A funcționat ca profesor de istorie la Școala generală nr. 20, Satu Mare (1985-1990). A activat apoi la Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai" ca asistent universitar (1990-1992), lector universitar (1992-2002), conferențiar universitar (2002-2015), profesor universitar (2015-). Doctor în istorie (2001) cu teza Catolicismul și românii din dieceza de Mukačevo (sfârșitul sec. XVII-începutul sec. XIX), distinsă cu „summa cum laude" – conducător științific prof. dr. Pompiliu Teodor. A urmat cursuri de specializare la Paris, Budapesta, Roma, Pisa, Ucraina și Viena. A organizat numeroase manifestări științifice și a participat la multe manifestări științifice externe. A coordonat diverse volume colective și ediții. Este director sau membru în echipe ale unor granturi sau proiecte de cercetare naționale sau internaționale. Coordonatorul specializării *Turism cultural* – nivel licență (din 2012); Coordonatorul programului de masterat *Societate, artă, identități în Europa Centrală. De la medieval la modernitate* (din 2005);

Editor coordonator al revistei „Studia UBB. Historia" (din 2008). Este directorul Institutului de Studii Central-Europene, Cluj-Napoca; este membru în comitetele de redacție ale revistelor: *„Echinox"* (1983-1985); *„Studia Universitatis Babes-Bolyai. Historia"; „Colloquia. Journal of Central European History",* revistă a Institutului de Studii Central-Europene din cadrul Universității „Babeș-Bolyai"; *„Cultura Creștină" Blaj.* Abilitat în domeniul de doctorat Istorie (2015). *D*omenii sale de competență: Istorie medievală și premodernă, istoria bisericii, paleografie româno-chirilică. *Este decanul Facultății de Istorie și Filosofie (2008-).* A predat la Blaj disciplinele de Istoria Bisericii din anul universitar 2001-2002 (după moartea prof. Pompiliu Teodor) în anii 2001-2008.

Lucrări. **Cărți**: Nașterea unei biserici. Biserica greco-catolică din Sătmar în primul ei secol de existență (1667-1761), Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001, 411 p.; Pânea pruncilor (The Infants'Bread) A Post-Tridentine Catechism from the Beginnings of Habsburg Transylvania, L'Harmattan, 2015, 193 p. **Coautor**. *Istoria Transilvaniei* (coordonatori Ioan-Aurel Pop, Thomas Nägler, Magyari András), vol. II (de la 1541 până la 1711), Editura Institutului Cultural Român, Cluj-Napoca, 2005, 448 p. Ediția în limba engleză: *The History of Transylvania* (Ioan Aurel Pop, Thomas Nägler, András Magyari coordinators), vol. II (from 1541 to 1711), Cluj-Napoca, Romanian Academy, Center for Transylvanian Studies, 2009, 448 p. **Studii**. Aspecte ale mentalului colectiv maramureșean la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea, în vol. Comunicări ale cercurilor științifice studențești. Istorie, II, Cluj Napoca, 1984, p. 74-82; Alexandru Lăpușneanu-Domnul, în vol. Comunicări ale cercurilor științifice studențești. Filologie, II, Cluj Napoca, 1984, p.; Un colaborator al lui Mihai Viteazul-episcopul Serghie, în *„Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj Napoca"*, XXVII, 1985-1986, p. 375-383; Din problematica morală la începutul secolului al XVIII-lea (cazuri din Maramureș și Sătmar), în *„Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj Napoca"*, XXVIII, 1987-1988, p. 467-475; Contribuția lui Zenovie Pâclișanu la istoria Maramureșului, în *„Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Historia"*, fasc. 2, anul XXXV, 1990, p. 91-97; Implicații spirituale ale consolidării dominației habsburgice în Ungaria Superioară și Transilvania (secolul XVII-începutul secolului XVIII), în vol. Cultură și societate în epoca modernă, Cluj Napoca, 1990, p. 33-45; Biserica maramureșeană la începutul secolului al XVIII-lea:

Episcopul Iosif Stoica, în *„Studia Universitatis „Babeș-Bolyai". Historia*, an XXXVII, 1992, 1-2, p. 49-59; Considerații privind unirea rutenilor și românilor cu Biserica Romei (sfâr. sec. XVIII), în vol. Convergențe europene. Istorie și societate în epoca modernă, Cluj-Napoca, 1993, p. 149-158; Silviu Dragomir, historien des relations ecclesiastique roumano-russes, în *„Transylvanian Review"*, vol. II, nr. 2, 1993, p. 53-60; A Historiographical Outline of the Religious Union in North-West Transylvania, în *„Transylvanian Review"*, vol. III, no. 2, 1994, p. 107-127; Schiță pentru o istoriografie a unirii religioase în nord-vestul Transilvaniei, în vol. Studii de Istorie a Transilvaniei, Cluj Napoca, 1994, p. 88-97; The Problem of the Region of Maramureș within the Relations between the Bishops of Alba Iulia-Făgăraș and Mukachevo in the Beginning of the 18-th Century, în *„Colloquia"*, vol. I, nr. 1, 1994, p. 95-114; L'Institut d'Histoire Universelle de l'Université de Cluj (1921-1948), în *„Transylvanian Review"*, vol. IV, no. 1, 1995, p. 20-27; Les débuts de l'organisation de l'Eglise gréco-catholique roumaine au nord-ouest de la Transylvanie, în vol. Ethnicity and Religion in Central and Eastern Europe, Cluj, 1995, p. 165-175; O veche dispută bisericească și semnificațiile sale, în vol. Viață privată, mentalități colective și imaginar social în Transilvania, Oradea-Cluj, 1995-1996, p. 211-224; Episcopul Iosif de Camillis și românii din „Părțile ungurești", în *„Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia"*, an XLII, 1-2, 1997, p. 51-75; L'Église orthodoxe roumaine du nord-ouest de la Transylvanie a la veille de l'union au catholicisme, în *„Transylvanian Review"*, vol. VI, no. 1, 1997, p. 51-64; An Unknown Source Concerning the Greek-Catholic Church of Satu Mare County in 1734, în *„Historické Studie"*, 39, Bratislava, 1998, p. 141-149; La visite pastorale de l'évêque Manuel Olsavszky dans les comitats de Satu Mare et de Maramures (1751), în vol. Church and Society in Central and Eastern Europe, Cluj, 1998, p. 238-254; Un izvor necunoscut despre Biserica greco-catolică din comitatul Satu Mare la 1734, în vol. Studii istorice. Omagiu profesorului Camil Mureșanu, Cluj Napoca, 1998, p. 171-183; „Un popor superstițios, cu adevărat distinct", în vol. Identitate și alteritate. Studii de imagologie, Cluj Napoca, 1998, p. 95-109; Apostazia sau despre calea fără de întoarcere, în *„Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai"*, II, Târgu-Mureș, 1999, p. 92-104; Gh. I. Brătianu, istoric al evului mediu, în vol. Incursiuni în opera istorică a lui Gh. I. Brătianu, Cluj, 1999, p. 15-26; Demetrius Monastelli și începuturile unirii ecleziastice în

„părțile ungurești" locuite de români, în vol. Spiritualitate transilvană și istorie europeană, Alba Iulia, 1999, p. 294-319; Dezbateri privind scutirea clerului greco-catolic din Ungaria de sarcinile publice. Cazul Sătmarului (deceniul 3 al veacului XVIII), în vol. Relații româno-ucrainiene, istorie și contemporaneitate, Satu Mare, 1999, p. 261-277; *U*n hotar între uniți și „latini": sărbătoarea, în vol. Relații interetnice în zona de contact româno-maghiaro-ucraineană din secolul al XVIII-lea până în prezent, Satu Mare-Tübingen, 1999, p. 70-95; Biserica Greco-Catolică din nord-estul Ungariei la 1700, în vol. 300 de ani de la unirea Bisericii românești din Transilvania cu Biserica Romei, Presa Universitară Clujeană, 2000, p. 109-117; Intrusi in uno spazio esclusivista: i „greci" di Mintiu, în vol. Etnia e Confessione in Transilvania (secoli XVI-XX), a cura di Francesco Guida, Lithos editrice, Roma, 2000, p. 29-37; Despre identitatea confesională a greco-catolicilor din Ungaria habsburgică într-o epistolă-pastorală a lui Manuel Olsavszky, în *„Cultura creștină"*, nr. 1-2, 2002, p. 165-173; Formarea și reformarea clerului greco-catolic din comitatul Satu Mare în prima jumătate a secolului XVIII, în vol. Coordonatele preoției greco-catolice. Istorie și actualitate, Blaj, 2002, p. 149-159; Iosif de Camillis: un vicar apostolic la porțile Transilvaniei, în *„Annales Universitatis Apulensis"*, 6, II, 2002, p. 67-80; Religious reform, printed books and confessional identity (în colaborare cu Maria Crăciun și Graeme Murdock), în vol. Confessional Identity in East-Central Europe (coordonatori Maria Crăciun, Ovidiu Ghitta și Graeme Murdock), Ashgate, 2002, p. 1-31; The first Greek Catholic catechisms in Hungary and Transylvania, în vol. Confessional Identity in East-Central Europe (coordonatori Maria Crăciun, Ovidiu Ghitta și Graeme Murdock), Ashgate, 2002, p. 153-167; Unirea Bisericii românești din Transilvania cu Biserica romană (1697-1701): o perspectivă analitică, în vol. Societate și civilizație. Profesorului universitar dr. Marcel Știrban la împlinirea a șapte decenii de viață, Târgu-Mureș, 2002, p. 91-102; Cum au ajuns românii să-și facă biserică la Baia Mare?, în vol. Artă, istorie, cultură. Studii în onoarea lui Marius Porumb, Cluj-Napoca, 2003, p. 303-315; Cum au ajuns să se separe de Muncaci primele parohii greco-catolice sătmărene, în vol. *S*tudii de istorie medievală și premodernă. Omagiu profesorului Nicolae Edroiu, Cluj-Napoca, 2003, p. 359-373; Din antecedentele înființării provinciei mitropolitane greco-catolice românești: crearea vicariatului pentru „valahii" din dieceza de Muncaci (1776), în vol. Biserica română unită cu

Roma, greco-catolică – istorie și spiritualitate, Blaj, 2003, p. 285-295; „Uniți de rit grec" și „schismatici" în Sătmar (în prima jumătate a secolului XVIII), în vol. Tentația istoriei. În memoria Profesorului Pompiliu Teodor, Cluj-Napoca, 2003, p. 539-557; Baia Mare-locul unde n-a mai ajuns să rezideze un episcop greco-catolic acum 150 de ani, în *„Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica"*, an XLIX, Cluj-Napoca, 2004, p. 89-103; La Santa Sede, la Corte imperiale di Vienna e la prima separazione delle parrochie greco-cattoliche del distretto di Satu Mare dalla diocesi di Mukačevo, în vol. I Romeni e la Santa Sede Miscellanea di studi di storia ecclesiastica (a cura di Ion Cârja), Bucarest-Roma, 2004, p. 97-105; Statul și Biserica greco-catolică din Ungaria habsburgică în prima jumătate a secolului XVIII, în *„Anuarul Institutului Italo-Român de Studii Istorice"*, I, 2004, Cluj-Napoca , p. 62-68; La începuturile învățământului teologic greco-catolic din Monarhia Habsburgică: Școala de la Muncaci (1744), în vol. Școlile greco-catolice ale Blajului 250 de ani de credință și cultură, Blaj, 2005, p. 181-191; Bishop Manuel Olsavszky and the Unrest in the Romanian Uniate Church of Transylvania (the Fifth Decade of the 18th Century), în *„Annales Universitatis Apulensis*, Series Historica", 11/II, 2007, p. 180-195; Episcopul Manuel Olsavszky și Sinodul de la Sibiu din 15-17 mai 1748, în vol. Biserică, Societate, Identitate. In Honorem Nicolae Bocșan, Presa Universitară Clujeană, 2007, p. 51-65; Între oglinzi paralele: Zenovie Pâclișanu, în vol. Spiritualitate și cultură europeană Volum dedicat Profesorului Ladislau Gyémánt la împlinirea vîrstei de 60 de ani, Presa Universitară Clujeană și Editura Fundației Pentru Studii Europene, Cluj-Napoca, 2007, p. 247-257; De Camillis püspök első látogatása Szatmárnémetiben, în vol. Rómából Hungáriába. A De Camillis János József munkácsi püspök halálának 300 évfordulóján rendezett konferencia tanulmányai Nyíregyháza, 2006, szeptember 29-30 *(Szerkesztette: Véghseő Tamás)*, Nyíregyháza, 2008, p. 239-251; Pânea pruncilor, context istoric, discurs și mize *(studiu introductiv* la), Pânea pruncilor sau Învățătura credinții creștinești strînsă în mică șumă, care o au scris în mici întrebăciuni și răspunsuri ungurești cinstitul Pater Boroneai Laslo (ediție și studiu filologic de Florina Ilis), Argonaut, 2008, p. VI-XCVI; Bucoavna de la Bălgrad (1699) și mișcarea de unire cu Biserica romană, în vol. Identități confesionale în Europa Central-Orientală (secolele XVII-XXI), Presa Universitară Clujeană, 2009, p. 333-345; La prima visita a Mintiu (Szatmárnémeti) del vescovo De Camillis, în vol. Da Roma in

Hungaria. Atti del convegno nel terzo centenario della morte di Giovanni Giuseppe De Camillis vescovo di Munkács/ Mukačevo (1689-1706), a cura di Tamás Véghseö, Nyíregyháza, 2009, p. 227-239; Conceptul de unire la partenerii români / Das Unionsverständnis der rumänischen Partner, în vol. Unirea românilor din Transilvania cu Biserica Romei / Die Union der Rumänen Siebenbürgens mit der Kirche von Rom (editat de Johann Marte în colaborare cu Viorel Ioniță, Iacob Mârza, Laura Stanciu și Ernst Christoph Suttner) Ed. Enciclopedică, București, 2010, p. 264-276; Istoria la Universitatea din Cluj acum 90 de ani, în vol. Istoria culturii, cultura istoriei. Omagiu Profesorului Doru Radosav (coordonatori Ionuț Costea, Ovidiu Ghitta, Valentin Orga și Iulia Pop), Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2010, p. 279-302; O relatare a lui Grigore Maior către comitele Antal Károlyi: întâlnirea cu Iosif al II-lea, în vol. Călător prin istorie Omagiu profesorului Liviu Maior la împlinirea vârstei de 70 de ani, coordonatori Ioan Aurel Pop, Ioan Bolovan, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2010, p. 53-59; Episcopul Grigore Maior și biserica din Sărăuad, în vol. Identitate și alteritate. Studii de istorie politică și culturală 5, Presa Universitară Clujeană, 2011, p. 45-54; Modalités de comunication en Transylvanie au XVIIIe siècle, în „*Transylanian Review*", vol. XX., No.1, Spring 2011, p. 24-35; Piety, Nobility, Confessional Identity. The Last Church Founded by Grigore Maior, the Greek-Catholic Bishop of Făgăraș, în „*Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia*", vol. 58, no. 1, June 2013, p. 124-137; The Greek-Catholic Church from Transylvania and the traditional popular religiosity, în „*Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia*", vol. 58, Special Issue, December 2013, p. 230-245; Octavian Bârlea – istoric al Bisericii Române Unite, în vol. Părintelui Profesor Ioan Mitrofan la 65 de ani de viață și 35 de ani de preoție, coord. William Bleiziffer, Presa Universitară Clujeană, 2014, p. 345-355; Circularele în limba română ale lui Andrei Bacinschi, episcop de Muncaci, în vol. Seminatores in artium liberalium agro, Studia in honorem et memoriam Barbu Ștefănescu, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2014, p. 357-374; Românii din satul Tămaia la 1773, în vol. Societate-Cultură-Biserică. Studii de istorie medievală și premodernă Omagiu Profesorului Avram Andea, Argonaut, Cluj-Napoca, 2014, p. 294-329; Episcopul Andrei Bacinschi și „Marele Iubileom" din 1777, în vol. Istoria ca datorie. Omagiu academicianului Ioan-Aurel Pop la împlinirea vârstei de 60 de ani,

Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2015, p. 605-619; Un nuovo indizio sull'uso del titolo di metropolia nella diocesi unita di Făgăraș, în vol. Dal cuore dell'Europa. Omaggio al professor Cesare Alzati per il compimento dei 70 anni (coord. Ioan-Aurel Pop, Ovidiu Ghitta, Ioan Bolovan și Ana Sima), Accademia Romena/Centro di Studi Transilvani & Presa Universitară Clujeană, 2015, p. 229-241; Ștefan Pascu, momentul de răscruce, în vol. Personalități ale Universității Babeș-Bolyai, II, Ștefan Pascu, Presa Universitară Clujeană, 2015, p. 53-89; Egy szabálytalan összeírás Simon tományi görögkatolikus lelkész összeírása 1773-ból, în *„Történelmi Szemle"*, LVIII (2016), 1, p. 127-147; L'Unione con Roma della Chiesa Romena di Transilvania (1697-1701) e i suoi riflessi culturali nell'età dei Lumi, în vol. Storia religiosa dello spazio romeno, a cura di Luciano Vaccaro, Centro Ambrosiano, 2016, vol. II, p. 395-421; Învățăturile episcopului Petru Pavel Aaron către preoții săi, în vol. Din modernitate spre contemporaneitate Studii istorice dedicate lui George Cipăianu la împlinirea vârstei de 75 de ani, Cluj-Napoca, Argonaut, 2017, p. 83-92; Istorici în competiție. Proiecte organizatorice la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Cluj (1929), în vol. Între pasiune și profesie. Istoriografia românească la început de mileniu, coord. Ioan-Aurel Pop, Ioan Bolovan, Oana Mihaela Tămaș, Academia Română/Centrul de Studii Transilvane & Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2017, p. 97-128; Românii din Regatul Ungariei și unirea bisericească proclamată la Florența în 1439 (o perspectivă istoriografică), în vol. La granița dintre științe: istorie, mentalități, imaginar Omagiu Profesorilor Simona și Toader Nicoară la vârsta de 60 de ani (coordonatori Ovidiu Ghitta și Gheorghe Negustor), Argonaut & Mega, Cluj-Napoca, 2017, p. 130-148.

[68]

MARIUS FLOREA
(1967)

Lect. univ. dr. asoc. Facultatea de Psihologie și Științele Educației (1993)
Cadru asociat la Blaj (2004-)

Biografie. S-a născut în 24 februarie 1967, la Luduș, jud. Mureș. A urmat studiile liceale la Colegiul Național „Al. Papiu Ilarian" Târgu Mureș (1981-1985). A continuat cu studii universitare la Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie și Filosofie (1986-1991), Licențiat în specializarea Filosofie-Psihologie cu teza *Radiografia relațiilor interpersonale în grupul-clasă*. La Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca este doctorand în specialitatea psihologie cu tema *Particularitățile agresivității la persoanele aflate în detenție*, coord. șt. prof. univ. dr. Ioan Radu. A activat ca cercetător științific stagiar la Institutul de Istorie „George Barițiu", Departamentul de Cercetări Socio-Umane, Sectorul Cercetări Psihologice al Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca (1992-1993), cercetător științific atestat (1993-1996), fiind și coordonatorul proiectului „Adaptarea socială a tinerilor cu comportament deviant" din cadrul aceleiași instituții (1996-2000); devine cercetător științific principal gr. III la aceeași instituție (1996-2009) și coordonatorul Proiectului de cercetare „Factori psiho-sociali implicați în dezvoltarea morală a personalității, în condițiile societății românești actuale" din cadrul aceleiași instituții (2009-2012). Actualmente este cercetător științific III la Institutul de Istorie

„George Barițiu" din Cluj-Napoca al Academiei Române. Domeniul de cercetare științifică: psihologie. În privința activității didactice este (1991) profesor titular, catedra socio-umane la Colegiul Național „Nicolae Iorga", Vălenii de Munte (discipline predate: psihologie, logică, filosofie, economie); din 1993 lector asociat la Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, pentru disciplinele: Psihologie educațională, Psihologie socială și Psihologia delincvenței juvenile; între 1994-2000 lector asociat la Universitatea Tehnică Cluj-Napoca, Departamentul de Perfecționarea Personalului Didactic, pentru disciplina Psihologie educațională; între 1997-2005 este lector asociat la Universitatea „Avram Iancu" Cluj-Napoca, Facultatea de Pedagogie Socială, pe disciplinele: Psihologie educațională, Psihologie socială și Psihopatologia comportamentului deviant; între 1999-2000 lector în cadrul Programului de pregătire a judecătorilor din județul Cluj „Justiția penală pentru minori" organizat de Centrul experimental de Probațiune Cluj-Napoca, Tribunalul Județean Cluj și Prison Fellowship România; între 2000-2001 lector în cadrul Programului de pregătire a procurorilor din județul Cluj „Justiția penală pentru minori" organizat de Centrul experimental de Probațiune Cluj-Napoca, Tribunalul Județean Cluj și Prison Fellowship România. Este membru sau coordonator al diferitelor proiecte: Proiectul VI/1: *Mecanisme psihosociale ale autonomiei individuale la vârsta adolescenței* (2000-2007); *Factori psiho-sociali implicați în dezvoltarea morală a personalității, în condițiile societății românești actuale,* CS III drd. Marius Florea (coordonator) (2008-2012); *Aspecte ale comportamentului moral ca proces în condițiile societății românești contemporane: angajare și dezangajare morală* (2013-2015). Este din 1998 membru fondator al Asociației pentru sprijinirea copiilor superior dotați, talentați și creativi „Nicolae Bălcescu" Cluj-Napoca; din 2003 *full individual member* în „European Forum for Victim-Offender Mediation and Restorative Justice", Leuven, Belgium; membru în comitetul redacțional al Anuarului Institutului de Istorie „George Barițˮ din Cluj-Napoca, Series Humanistica (2003-2006). Din anul 2004 predă la Departamentul Blaj discipline la Modulul pedagogic.

Lucrări: Marius Florea, *Atitudini și valori specifice tinerilor delincvenți*, în vol. „Studii și cercetări din domeniul științelor socio-umane", Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2000, p. 155-162; Marius Florea, *Violul – cauze și motivații*, în vol. „Studii și cercetări din domeniul științelor socio-umane",

Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2001, p. 85-92; Marius Florea, *Fenomenul infracțional – o abordare psihosociologică*, în vol. „Lucrările Sesiunii de Comunicări Științifice", tom. I – „Informatică economică, Științe Juridice și Administrative, Economie-Sociologie", Ed. Universității „Petru Maior", Tg.-Mureș, 2002; Marius Florea, *Particularități ale procesului de adaptare vs. inadaptare a deținuților la regimul penitenciar*, în vol. „Studii și cercetări din domeniul științelor socio-umane", Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2003, p. 47-57; Marius Florea, *Teorii psihologice asupra agresivității*, în Anuarul Institutului de Istorie „George Barițˮ din Cluj-Napoca, Series Humanistica, vol. 1, tom. I, Ed. Academiei Române, 2003, București, p. 27-51; Marius Florea, *Tipuri de agresivitate și cauzalitate multiplă*, în Anuarul Institutului de Istorie „George Barițˮ din Cluj-Napoca, Series Humanistica, vol. 4, tom. IV, Ed. Academiei Române, 2006, București, p. 67-77; Marius Florea, *Autocontrol, responsabilitate și maturitate socială la adolescenții delincvenți*, în „Studii și cercetări din domeniul științelor socio-umane", vol.17, Cluj-Napoca, Ed. Argonaut, 2008, p. 74-80; Marius Florea, *Etiologia comportamentelor agresive. Teoria frustrare-agresiune,* în „Incursiuni psihologice în cotidian" (Albu M. – coord.) Ed. ASCR, Cluj-Napoca, 2008, p. 59-74; Marius Florea, *Insultele – forme de manifestare a agresivității verbale directe*, în „Studii și cercetări din domeniul științelor socio-umane", Vol. 18, Cluj-Napoca, Ed. Argonaut, 2009, p. 64-71; Marius Florea, *Forme de manifestare a agresivității la nivelul grupului de elevi*, în vol. *Psihologia între provocări și soluții* (coord. Monica Albu), Cluj-Napoca, Ed. Argonaut, 2010, p. 71-80; Marius Florea, *Impactul violenței televizate asupra minorilor,* în vol. *Psihologia între provocări și soluții* (coord. Monica Albu), Cluj-Napoca, Ed. Argonaut, 2010, p. 61-70; Marius Florea, Mateiu, I., *La pratique des insultes à l'âge de l'adolescence*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai", Philologia, tom LV, 2010, nr. 1, p. 69-83; Marius Florea, Mateiu, Iulia, *Tipuri de insulte folosite de adolescenți*, în „Anuarul Institutul de Istorie «George Barițiu» din Cluj-Napoca", Series Humanistica, tom. VIII, 2010, p. 101-122; Iulia Mateiu, Marius Florea, *Les insultes – forme de manifestation de l'agressivité verbale. Analyse comparative français vs. Roumain*, în „Anuarul Institutul de Istorie «George Barițiu» din Cluj-Napoca", Series Humanistica, tom. X, 2012, p. 115-132.

[69]

NICOLETA SIMONA MARȚIAN
(1970)

Facultatea de Teologie Greco-Catolică (1995-2002)
Facultatea de Psihologie și Științele Educației (2002-)
Cadru didactic asociat la Blaj (2004-)

Biografie. Nicoleta Sorina Marțian, născută Moldovan, s-a născut la 1 iulie 1970 în localitatea Bistrița-Năsăud, fiind fiica lui Nicolae și Dorina. A urmat Liceul „Andrei Mureșanu" Bistrița (1984-1988), Facultatea de Teologie Greco-Catolică, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (1991-1995), obținând licența cu o teză despre *Psihologia religioasă a adolescentului* și continuând tot acolo cu diploma de master în domeniul catezeză și pastorală (1995-1996). A obținut o bursă de studii postuniversitare/master la Université Catholique de Louvain/Lumen Vitae, Bruxelles (1996-1998), obținând Diplôme d'études spécialisées en catéchèse et pastorale cu teza *Pour une pédagogie d'apprentissage dans l'enseignement religieux au secondaire en milieu scolaire roumain*. La Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea „Babeș-Bolyai" (2001-2006) a urmat un doctorat în istorie cu teza *Învățământ laic și învățământ creștin în Imperiul Roman în secolele I-III.* S-a căsătorit cu Sorin Marțian, cadru didactic la Facultatea de Teologie Greco-Catolică Departamentul Cluj, și au o fiică. Activează ca agent de asigurări la Asirom Bistrița (1989-1991), profesor de religie la Liceul de Arte Plastice Cluj-

Napoca (1995-1996). La Facultatea de Teologie Greco-Catolică din Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca lucrează ca secretar (1995-1996), apoi cadru didactic predând disciplinele aferente modulelor pedagogice ca preparator universitar (1996-1999), asistent universitar (1999-2002), pentru a trece la Facultatea de Psihologie și Științele Educației ca lector universitar (2002-2014) și conferențiar (2014-), predând disciplinele Teologie catehetică; Cateheză; Elemente de metodologie catehetică; Pedagogie religioasă; Limbaje, metode și tehnici catehetice; Metodica predării religiei; Didactica religiei; Educație interculturală; Instruire asistată de calculator; Practica pedagogică; Managementul clasei; Elemente de cateheză în Noul Testament; Teologia icoanei; Școala la romani. Este membru în Comisia Europeană de Cateheză, Bruxelles; membru în Comisia de Educație Catolică din Biserica Greco-Catolică, membru în colectivul editorial al revistei „The Journal of Didactic" (2009-2011). A participat la multe conferințe, a coordonat mai multe volume și a primit diferite premii. La Departamentul Blaj predă din anul 2004 discipline în cadrul Modulului Pedagogic I și II.

Lucrări. **Cărți**. *Școala la romani*, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2002, p. 112; Marțian Nicoleta-Simona, Zetea Simona-Ștefana, David Otilia, *Manual de religie pentru cultul greco-catolic, învățământ liceal, școala de arte și meserii, clasa a IX-a*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2005, p. 190; Marțian Nicoleta-Simona, Dura Ana, Fodoca Maria, Bodea Dana, Jula Florin, *Ghidul profesorului de religie greco-catolică*, Ed. Logos 94, Oradea, 2006, p. 210; *Repere actuale în predarea religiei*, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2007, p. 144; *Învățământ laic și învățământ creștin în Imperiul roman în secolele I-III*, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2007, p. 352; Marțian Nicoleta-Simona, Marțian Sorin, *Pour une pedagogie d'apprentissage dans l'enseignement religieux. Perspectives bibliques*, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2008, p. 104; Jula Florin, Marțian Nicoleta-Simona, *Ghidul profesorului de religie greco-catolică. Proiectare didactică*, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2011, p. 244; Marțian Nicoleta-Simona, Marțian Sorin, *Religie. Manual pentru clasa a VIII-a, cultul greco-catolic*, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2012, p. 95; Tat Alin-Sebastian, Furtună Marius-Grigore, Săplăcan Călin, Ruscu Dan, Zetea Simona-Ștefana, Marțian Nicoleta-Simona, Marincaș Gabriel, *Dicționar teologic creștin pentru liceu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, editor Alin Tat, Sorin Marțian, 2008, p. 160; Bocoș-Bințințan Mușata-Dacia, Bolovan Sorina-

Paula, Diaconu Monica Octavia, Marțian Nicoleta-Simona, Mih Codruța-Alina, Prodea Cosmin-Claudiu-Ioan, Ciascai Liliana, Ciomos Florentina Augusta, Magdas Ioana Cristina, Catalano Horațiu-Roco, Muste Delia, *Problematizarea – Aplicații la nivel universitar*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, editor Bocoș Mușata, Diaconu Monica, 2009, p. 71; Marțian Sorin, Marțian Nicoleta-Simona, *Religie. Manual pentru clasa a VII-a, cultul greco-catolic*, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2011, p. 90. **Studii.** Marțian Nicoleta-Simona, *Horia Cosmovici, Monseniorul-recenzie*, în „Revue Lumen Vitae", 1996, p. 238-239; *Le groupe de prière – prémisse pour le groupe de partage*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Catholica", 1-2, 1997, p. 71-81; *Brève présentation de trois modèles pédagogiques*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Catholica", 1, 1998, p. 3-8; *Notions of evaluation – pedagogical aspects*, în „Acta Technica Napocensis", 41, 1998, p. 141-145; *E. Ferent – Cristologia – Isus Cristos, Cuvântul lui Dumnezeu, întrupat pentru mântuirea omului, prezentare de carte*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Catholica" 2, 1999, p. 133-134; *Tema Învierii în Icoana Pascală și în Fresca lui Piero della Francesca. Aspecte teologice si catehetice*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Catholica", 1, 1999, p. 55-60; *Tănase Todoran 1763-1998* , în „Virtus Romana Rediviva", 1999, p. 69-71; *Câmp de acțiune și scopuri în educația religioasă în raport cu dezvoltarea socială*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Catholica", 2, 2001, p. 117-134; *Forme de organizare a învățământului în Imperiul Roman în secolele I-III*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Catholica", 3, 2001, p. 141-156; *Câteva repere din istoria catehezei*, în „Virtus Romana Rediviva", 2002, p. 77-79; *Cheminer avec des jeunes couples roumains. Pour une pastorale de l'accompagnement des jeunes couples*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Catholica", 3, 2002, p. 141-150; *Implicațiile metodei învățării în catheză. Relația de comunicare între protagoniștii actului catehetic*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Catholica", 3, 2002, p. 133-140; *Ioan Moldovan, Psihologia vieții religioase-prezentare carte*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Catholica", 3, 2002, p. 177-178; *The importance of teaching in achieving competences*, în „Acta Technica Napocensis", 45, 2002, p. 159-163; *Noul Testament și cateheza primelor secole. Tema celor două căi*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Catholica", 2, 2003, p. 11-26; *Cultiver l'identité gréco-catholique dans le contexte pluraliste de Transilvanie*, Congres EEC. Quelle annonce en Europe dans un contexte de dialogue

pluraliste et plurireligieux?, site www.lumenvitae.be, 2004, p. 1-5; *Lucrări didactice creștine în secolele I-III*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Catholica", 2, 2004, p. 137-170; *Despre școala creștină din Alexandria în secolele II-III*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Catholica", 2, 2005, p. 75-110; *Pedagogika Iisusa kak osnova katekiticeskoi metodiki*, în „Raduga. Katoliceski Katekiticeski Jurnal", 2005, p. 23-25; *Pedagogika Iisusa kak osnova katekiticeskoi metodiki II*, în „Raduga. Katoliceski Katekiticeski Jurnal", 2005, p. 25-28; *L'apparition aux disciples d'Emmaüs (Lc 24,13-35) – proposition d'une séquence didactique*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Theologia Catholica", 3, 2006, p. 141-148; *Relația știință-religie. Câteva aspecte legate de elaborarea manualelor alternative*, în „Anuarul Institutului de Pregătire Didactică", 1/2006, Cluj-Napoca, 2006, p. 251-259; *Repere didactice în alegerea metodelor de predare în învățământul teologic I*, în *Didactica universitară*, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, editor Chis Vasile, Diaconu Monica, 2006, p. 189-199; *Repere didactice în alegerea metodelor de predare în învățământul teologic II*, în *Direcții actuale în didactica disciplinelor socio-umane*, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, editor Mirela Albulescu, Monica Diaconu, 2006, p. 119-125; *La structure communicative du cours de religion*, în „Studia Universitatis Babes-Bolyai. Psycologia-Paedagogia", 1, 2007, p. 143-153; *Lectura textului literar în predarea religiei*, în *Tradiții, valori și perspective în științele educației*, Casa Cărții de Știință, 2007, p. 241-243; *Application du modèle d'apprentissage au cours de religion. Proposition d'une séquence didactique*, în „Anuarul Institutului de pregătire didactica", Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, editor Mușata Bocoș, Liliana Ciascai, 2008, p. 98-104; *Clasic și modern în predarea religiei*, în *Modernism versus conservatorism în didactica științelor socio-umane*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, editor Mirela Albulescu & Monica Diaconu, 2008, p. 111-120; Marțian Nicoleta-Simona, Marțian Sorin, *Les échos de Lumen Vitae en Roumanie*, Institut International Lumen Vitae 50 ans de rayonnement, Ed. Lumen Vitae, Bruxelles, editor Benoit Malvaux, 2008, p. 93-94; Marțian Nicoleta-Simona, Suciu Livia-Georgeta, în *Philosophical and Didactic Perspectives on Problematization*, UBB, http://psiho.ubbcluj.ro/ SSU/revista/home.html, „The Journal of Didactics", 2009, p. 1-13; Marțian Nicoleta-Simona, Marțian Sorin, *Die Sprache der Ikone – Didaktische und biblische perspective*, în „FIS Bildung, Neue Didaktik", 2009, pp. 46-53; Marțian Nicoleta-Simona, Suciu Livia-Georgeta, *Problematizarea la intersecția perspectivelor filosofico-didactice*,

în *Metoda problematizării. Aspecte teoretico-aplicative*, Ed. Eikon Erl, Cluj-Napoca, 2009, p. 1-13; Raduț-Taciu Ramona, Magdas Ioana Cristina, Marțian Nicoleta-Simona, *The method of the exercice used in academic teaching*, în „Educația 21", Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, editor Ionescu Miron, Bocos Musata, Chis Vasile, Albulescu Ion, Stan Cristian, 1841-0456, Fachportal Padagogik, 2009, p. 66-76; *Valorificarea patrimoniului religios în predarea religiei: reprezentări ale temei „zodiacului''*, în *Dimensiunea interdisciplinara și metode active în învățarea istoriei și a religiei*, Presa Universitară Clujeana, editor Sorina Bolovan, Nicoleta Marțian, Sorin Marțian, 2009, p. 239-256; *Educația artistică religioasă premisa pentru o pastorală turistică*, în *Istoria locală și valențele educative ale patrimoniului cultural*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010, p. 75-82; *Creativitatea-punct de plecare în predarea religiei. Perspective*, în *Despre culori și desene didactice. Volum omagial Monica Diaconu*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2011, p. 109-117; Marțian Nicoleta-Simona, Marțian Sorin, *Pastorala turistică. Călătorie prin patrimoniul ecleziastic transilvănean,* în *Ghid istoric, artistic si pastoral*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2011, p. 59-66; Marțian Nicoleta-Simona, Marțian Sorin, *Patrimoniul transilvănean-lectură în cheie istorico-religioasă*, în *Călătorie prin patrimoniul ecleziastic transilvănean. Ghid istoric, artistic și pastoral*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2011, p. 45-58; *Piste pentru predarea conținuturilor de credință*, în *Ghidul profesorului de religie greco-catolică. Proiectare didactică*, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2011, p. 212-219; *Programa pentru examenul de definitivat în învățământ, religie greco-catolică*, în *Ghidul profesorului de religie greco-catolica. Proiectare didactică*, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2011, p. 220-222; *Programa pentru obținerea gradului didactic II în învățământ, religie greco-catolică*, în *Ghidul profesorului de religie greco-catolică. Proiectare didactică*, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2011, p. 223-226; *Despre educația religioasă. Însemnări din perspectivă didactică*, în „Almanah științific Virtus Romana Rediviva", Ed. Napoca, Cluj-Napoca, 2013, p. 101-106; *Expresia artistică în predarea religiei*, în *Omagiu părintelui profesor Ioan Mitrofan la 65 de ani de viață și 35 de ani de preoție*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, editor William A. Bleiziffer, 2014, p. 223-229.

[70]

DANA AMALIA JUCAN
(1976)

Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației (2004-)
Cadru didactic asociat la Blaj (2006-)

Biografie. Dana Amalia Jucan n. Orian s-a născut la 2 decembrie 1976 la Alba Iulia din părinții Gheorghe și Cornelia născută Haplea. Studii liceale la Școala Normală „Gheorghe Șincai" Blaj (1991-1996) profil pedagogic, învățători-educatoare (a ales Blajul pentru tradiția școlilor de aici și pentru calitatea umană și profesională a dascălilor). Studii universitare la Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Specializarea Pedagogie – Limba și Literatura Română (1997-2001), Curs postuniversitar „Consiliere și orientare" (2002-2003), Diplomă de master în Educație integrată (2003-2004), dar și alte cursuri postuniversitare sau școli de vară de formare. A obținut diploma de doctor în Științe ale Educației (2003-2009) cu o teză despre *Studiul individual și luarea notițelor în cadrul seminarului universitar. Aplicații la disciplinele pedagogice,* coordonată de prof. univ. dr. Miron Ionescu. Este căsătorită cu Daniel Jucan, economist, și are 2 copii. A activat întâi în învățământul preuniversitar ca învățătoare la „Casa de copii" – Cugir (1996), Școala Generală nr. 9 – Alba-Iulia (1996-1997), profesor consilier la Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică Alba (2001-2002). Trece în învățământul universitar la Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba-Iulia ca preparator (2001-2004). Este angajată la Universitatea

Babeș-Bolyai, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Departamentul de Științe ale Educației, predând disciplinele pedagogice ale Modulului Pedagogic – disciplina *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului* și disciplina *Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării didactice* – în cadrul Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic DPPD la Facultățile de Științe Economice, Matematică, Informatică, Biologie, Teologie Greco-Catolică, Chimie, Fizică, Sociologie, Asistență Socială, Istorie, ca asistent universitar (2004-2011) și lector (2011-). Este Director de studii ID, specializarea Pedagogia Învățământului Primar și Preșcolar, în cadrul CFCID al Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca (2012); Director de program Conversie profesională, specializarea Pedagogia Învățământului Primar și Preșcolar, în cadrul CFCID al Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca (2017-); membru în Comisia de Curriculum, Calitate și Învățământ Netradițional a Facultății de Psihologie și Științe ale Educației (2017). Participă la diferite conferințe și sesiuni, a organizat conferințe, seminarii și workshop-uri, este coordonatorul unor volume colective, este membru în echipe ale unor proiecte de cercetare și formare. La Departamentul Blaj predă din anul 2006.

Lucrări. **Cărți**. *Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor,* cu Mușata Bocoș, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007; ediția a doua, Paralela 45, Cluj-Napoca, 2007; ediția III-a, revizuită, Paralela 45, Pitești, 2017; *Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor,* cu Mușata Bocoș, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007; ediția II-a, Paralela 45, Cluj-Napoca, 2008; ediția a-III-a, revizuită, Paralela 45, Pitești, 2017; *Strategii de activitate intelectuală a studenților,* Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2009; *Ghid de practică pedagogică în învățământul primar și preșcolar,* cu Olga Chiș, Eikon, Cluj-Napoca, 2013; *Ghid de practică pedagogică în învățământul primar,* cu Olga Chiș, Cristina Catalano, Viorel Dragoș, Paralela 45, Pitești, 2017. **Studii**. *Cadrul didactic universitar între autoritate și putere*, în vol. *Cooperare și interdisciplinaritate în învățământul universitar*, Presa Universitară Clujeană, 2002; *Consilierea și orientarea școlară și profesională a elevilor din ciclul primar și gimnazial,* în vol. *Educația la timpul viitor,* Timișoara, Ed. Eurobit, 2002; *Optimizarea poziției școlii în orientarea școlară și profesională a elevilor*, în „Annales Universitatis Apulensis" Series Paedagogica-Psychologica"

2/2002, *Pedagogia-știință a educației,* în vol. *Dimensiuni ale cunoașterii societății contemporane*, Ed. Universității „Lucian Blaga", Sibiu, 2002; *Aspecte ale folosirii jocului la deficienții mintali*, în vol. *Științe ale educației-dinamică și perspectivă,* Suceava, 2003; *Concepții în orientarea școlară și profesională" (coautor),* în vol. *Științele educației și ale comunicării. Studii,* Sibiu, Ed. Academiei Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu, 2003; *Educația specială de la segregare la integrare și incluziune,* în vol. *Lucrările științifice ale simpozionului internațional „Universitaria Ropet",* Ed. Universitas, Petroșani, 2003; *Învățarea continuă – o prioritate a sistemului de învățământ românesc,* în vol. *Științele educației și ale comunicării. Studii,* Sibiu, Ed. Academiei Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu, 2003; *Perspective ale orientării în carieră* (coautor), în „Annales Universitatis Apulensis. Series Paedagogica-Psychologica" 3/2003; *Studiul individual la elevii de liceu,* în „Annales Universitatis Apulensis, Series Paedagogica-Psychologica", 3/2003; *Tehnica luării notițelor-modalitate eficientă de studiu individual*, în vol. *Noua paradigmă universitară: centrarea pe client*, Presa Universitară Clujeană, 2003; *Dascălul format în școlile Blajului*, în *Lumină din Ardeal,* coord. Ion Buzași, Marcela Ciortea, Delia Aldea, Ed. Buna vestire, Blaj, 2004, pp. 135-138; *Instituția educativă din perspectiva reformei,* în „Educația 21", nr.1/2004; *Evaluarea activității studenților la seminariile de pedagogie, prin portofoliu,* în vol. *Schimbări de paradigmă în științele educației,* Ed. Risoprint, Alba Iulia, 2005; *Studiul individual la elevii din clasele IX-XII. Studiu de diagnoză,* coautor în vol. *Preocupări actuale în Științele Educației*, vol. I, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2005; *Studiul individual-formă specifică de muncă intelectuală,* în „Educația 21", nr.2/2005; *Dimensiunea psihopedagogică a aprecierii performanțelor școlare ale elevilor din clasele I-IV,* în „Didactica", nr. 2/2006; *Efficient techniques for taking notes,* în „Educația 21", nr.3/2006; *Modalități de formulare a întrebărilor în cadrul activităților didactice,* în vol. *Tradiții, valori și perspective în pedagogia învățământului preșcolar*, Ed. Casa Cărții de Știință, 2006; *Modalități de formulare a întrebărilor în cadrul activității didactice din grădiniță,* în „Didactica", nr. 1/2006; *Psychopedagogy Problems in Taking Notes,* în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai Psychologia Paedagogia", nr.2/2006; *Tehnici de muncă intelectuală,* coautor în vol. *Schimbări paradigmatice în instrucție și educație*, vol. II, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2006; *Dimensiunea psihopedagogică a tehnicilor de luare a notițelor,* în vol. *Abordări conceptuale și praxiologice în Științele Educației,* Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2007; *Educatorul autoritar?,* în vol.

Tradiții, valori și perspective în pedagogia învățământului preșcolar, Ed. Casa Cărții de Știință, 2007; *Modalități de evaluare a studenților*, în vol. *Quality teaching for quality learning: education for critical thinking,* Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007; *Perspective de abordare a studiului individual în contextul pedagogiei universitare,* în vol. *Schimbări de paradigmă în științele educației,* Alba Iulia, Ed. Aeternitas, Alba Iulia, 2007; *Posibilități de optimizare a studiului individual,* în vol. *Utilizarea scrisului în predare și învățare,* Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007; *Possibilities of Improving Student's Self-Study. Projecting Experimental Investigations,* în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai Psychologia Paedagogia", nr.2/2007; *Forme specifice și implicații cognitive ale activității intelectuale a studenților,* în vol. *Studii de pedagogie universitară,* Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008; *Abordarea psihopedagogică a activității intelectuale,* în vol. *Fundamentări teoretice și abordări praxiologice în Științele Educației,* Ed. Eikon, 2009; *Rolul întrebărilor în cadrul activităților didactice de evaluare din grădiniță,* în vol. *Tradiții, valori și perspective în Științele Educației,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2009; *Caracteristici ale curriculumului universitar în plan național și european,* în „Annales Universitatis Apulensis, Series Philologica", Tom I, nr. 11/2010; *Characteristics of the Efficient Teaching. Results of an Ascertained Study,* în „Studia Universitatis Babes-Bolyai Psychologia-Pedagogia", nr. 1/2010; *Curriculumul programelor de pregătire psihopedagogică ale departamentului pentru pregătirea personalului didactic al Universității Babeș-Bolyai,* în vol. *Școala Clujeană de Pedagogie-90 de ani*, Ed. Casa Cărții de Știință, 2010; *Fundamental dimensions of the new university curricula from national, european perspective,* în „Educația 21", nr.8/2010; *Reconsiderări teoretice și practice ale comunicării didactice în învățământul preșcolar,* în vol. Cercetări și aplicații în științele educației, Ed. Casa Cărții de Știință, 2010; *Dimensiunea psihopedagogică a aprecierii performanțelor școlare ale elevilor din clasele I-IV,* în vol. „Înnoirea educației", Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2011; *Evaluation Modalities for Academic Performance* în „Studia Universitatis Babes-Bolyai Psychologia-Pedagogia", nr. 1/2011; *Analiza profilului de competențe specific cadrului didactic în formare*, în „Annales Universitatis Apulensis, Series Philologica", Tom IV, nr. 13/2012; *Ways of conducting the academic seminar* în „Studia Universitatis Babes-Bolyai Psychologia-Pedagogia", nr. 1/2012; *Assessment strategies of academic performances used in university. Ascertaining study*, in collaboration with

Georgeta Orian, în „Procedia-Social and Behavioral Sciences“, 2013; *Cauzele declanșării oboselii școlare la elevii claselor I-IV,* în vol. *Dimensiuni ale educației și formării în școala contemporană*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2013; *Learning situations within an informal context: case study (technology and folklore course),* in collaboration with Georgeta Orian, în „Procedia-Social and Behavioral Sciences“, 2013; *Orientări și tendințe în problematica predării,* în vol. *Profesorul Ionescu la 80 de ani. Studii pedagogice,* Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2013; *Perspective de abordare a comunicării didactice în învățământul preșcolar,* în „Annales Universitatis Apulensis, Series Philologica" 14, Tom I, nr. 14/2013; *The particularities of applying the methods of written evaluation to the teaching activity. Observational study,* în „Studia Universitatis Babes-Bolyai Psychologia-Pedagogia", nr. 1/2013; *Aspecte psihopedagogice ale modalităților de luare a notițelor*, în „Annales Universitatis Apulensis, Series Philologica", Tom 1, nr. 15/2014; *Considerații privind rolul stilului de învățare în activitatea intelectuală a elevilor,* în vol. *Educație și formare*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2014; *Efficient teaching-learning strategies during the academic seminar,* în „Studia Universitatis Babes-Bolyai Psychologia-Pedagogia", nr. 1/2014; *Music background in the classroom: its role in the development of socio-emotional competence in preschool children,* in collaboration with Anca Simion, în „Procedia-Social and Behavioral Sciences“, 2014; *Relația educatoare-copil preșcolar,* în vol. *Aspecte teoretice și practice ale educației și formării în școala contemporană*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2014; *Specific strategies for a more efficient individual study,* în „Procedia-Social and Behavioral Sciences“, 2014; *Ways of delivering the academic lecture. Applications for pedagogic disciplines,* în „Procedia-Social and Behavioral Sciences“, 2014; *Markers Regarding the Organization and Conduct of the Observational Teaching Practice, 2016,* în „Future Academy, The European Proceeding of Social&Behavioural Sciences EpSBS", 2016, pp. 261-265; *Perspective ale învățării școlare,* în „Annales Universitatis Apulensis, Series Philologica", Tom I, nr. 17/2016; *The individual study – a transversal competency of students. An observational study,* în rev. online „Studia", volume 61, iunie 2016, p. 53-62; *The Individual Study – Competence Specific to Students of the Teacher Training Program,* în „Procedia-Social and Behavioral Sciences“, 2016; *The intellectual activation of the students – paradigm of university education. The theoretical approach of the concepts*, în rev. online „Educația 21", 2016; *Concrete modalities of conducting a university course*, 2017, în rev. online „Educația 21", 2017; *Particular*

Features of Instructional Activity within the Traditional Primary Education System and the Step by Step Alternative, în *Alternative Educational Methodologies*, Cambridge Scholars Publishing, 2017, pp. 65-72; *The pedagogical Teaching Practice for Students Studying Preschool and Primary Education,* în „Future Academy, The European Proceeding of Social&Behavioural Sciences EpSBS", 2017; *Interactive teaching-learning methods within the academic course,* în „Procedia-Social and Behavioral Sciences", 2018; *New approaches of development across university curriculum*, în „Annales Universitatis Apulensis, Series Philologica", Alba, Tom IV, nr. 13/2018; *Practica pedagogică observativă a studenților specializării Pedagogia Învățământului Primar și Preșcolar,* în *Tradiție și perspective în didactica modernă,* Alba, 2018; *Psycho-Pedagogical Aspects Concerning the Student Assessment Process*, în rev. Online „Educația 21, 2018; *The psycho-pedagogical dimension of student's note-taking technique,* în „Future Academy, The European Proceeding of Social&Behavioural Sciences EpSBS", 2018; *Proiectarea pedagogică a activităților instructiv-educative în învățământul primar,* în colaborare cu Cristina Catalano, Olga Chiș, în vol. *Sinteze de pedagogia învățământului primar,* Ed. Didactica Publishing House, 2019; *Predarea-act de comunicare eficientă,* în vol. *Sinteze de pedagogia învățământului primar,* Ed. Didactica Publishing House, 2019.

[71]

RADU FRITEA
(1982)

Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației (2015)
Cadru didactic asociat la Blaj (2018-)

Biografie. Radu Viorel Fritea s-a născut la 19 noiembrie 1982 la Negrești Oaș, Satu Mare, din părinții Minodora Medi și Viorel Fritea (inginer agronom, respectiv medic veterinar). Studiile liceale la Liceul Teoretic „Avram Iancu" Cluj-Napoca (1997-2001), profil filologic, limbi străine (engleză și franceză). Studii universitare la Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Specializarea Psihologie. Diplomă de master în Psihologia Resurselor Umane și Sănătate Ocupațională (2010-2012). A obținut diploma de Doctor în Psihologie (2012-2015) cu teza „Motivational factors in online learning", coordonată de prof. univ. dr. Adrian Nicolae Opre. Este căsătorit cu Ileana Fritea, psiholog, și are un copil. Cariera sa s-a dezvoltat între psihologia științifică, trainingul organizațional și antreprenoriat. A înființat și coordonat două companii private (Mentor Human Resources, între 2005 și 2007, respectiv Frontline Solutions, din 2013 până în prezent). Pe lângă responsabilitățile de management al companiei, a realizat traininguri pentru diferite companii, precum și servicii de consultanță, diagnoză și dezvoltare organizațională. Între 2007 și 2008 a lucrat ca Specialist Resurse Umane în Arabesque, iar între 2008 și 2010 ca Office Manager pentru Qual

Media. Din 2010 până în 2013 a fost Consultant intern la Mediplus, iar din 2013 este manager, consultant și designer instrucțional în Frontline Solutions. Din 2015 până în prezent este cadru didactic asociat, în cadrul Facultății de Psihologie și Științe ale Educației din Universitatea Babeș-Bolyai, predând Introducere în psihologie, Training Organizațional și psihologie educațională. La Blaj a predat Psihologie educațională în primul semestru al anului universitar 2018-2019.

Lucrări. Fritea, I., & Fritea, R., *Can motivational regulation counteract the effects of boredom on academic achievement?*, în „Procedia-Social and Behavioral Sciences", 78, 2013, pp. 135-139; Fritea, R. & Opre, A., *Enhancing situational interest, task value, and self-efficacy in online learning. An instructional design intervention*, în „Cognition, Brain, Behavior. An interdisciplinary Journal", 2015; Fritea, R., Opre, A., Fritea, I. (in press), *Measuring motivational aspects of online learning: development and initial validation of a new instrument*, în „Procedia-Social and Behavioral Sciences".

[72]

ANDRADA LAVINIA FAUR (N. JUCAN)
(1990)

Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației (2014-)
Cadru didactic asociat la Blaj (2019-)

Biografie. Andrada Lavinia Faur n. Jucan s-a născut în data de 10 noiembrie 1990 la Cluj-Napoca din părinții Silviu Sergiu Jucan, electrician și Daniela Jucan, născută Oltean, inginer chimist, actualmente contabil. Este căsătorită cu Andrei Sabin Faur, angajat la Real Estate Market Analyst la Yardi Romania și doctorand la Facultatea de Istorie și Filosofie din Universitatea Babeș-Bolyai. A urmat studiile liceale la Colegiul Național de Muzică „Sigismund Toduță", profil vocațional și a studiat vioara timp de 12 ani la clasa profesorilor: Pop Alina, Ignat Ligia Veronica și Doina Todoruț. Parcursul ei educațional a continuat la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca în cadrul Facultății de Psihologie și Științe ale Educației, absolvind specializarea Psihologie în 2012. Pe parcursul anilor de studenție a activat în Asociația Studenților Psihologi din România, departamentul științific unde a avut ocazia să participe și să facă parte din echipele de organizare a mai multor evenimente științifice și a organizat mai multe seri culturale de muzică și poezie. Diploma de master a obținut-o în 2014 tot în cadrul aceleiași facultăți urmând programul masteral „Psihologie clinică, consiliere psihologică și psihoterapie". În timpul masteratului a fost implicată în mai multe proiecte științifice ca asistent de cercetare în cadrul Departamentului de Psihologie Clinică și Psihoterapie. Aici a avut ocazia să participe la desfășurarea mai multor cercetări legate de anxietatea socială, fobia de zbor sau sindromul de intestin iritabil. Munca de cercetare a culminat cu obținerea unei burse de performanță pe parcursul anului universitar 2013-2014. De asemenea, în timpului stagiului masteral a făcut

parte din Colegiul Studențesc de Performanță Academică unde, împreună cu actualul ei soț, Faur Andrei Sabin, a scris un articol științific la intersecția psihologiei și a istoriei, legat de ultimii ani ai lui Avram Iancu. În urma acestor experiențe a decis să continue formarea academică la nivel doctoral. Având formare în domeniul muzical, la doctorat s-a orientat spre o temă la intersecția dintre psihologie și muzică, scopul tezei de doctorat fiind dezvoltarea unui program de intervenție pentru managementul anxietății de performanță a muzicienilor, sub îndrumarea prof.univ.dr. Adrian Opre. Acest proiect este în curs de finalizare. În timpul stagiului doctoral a fost tutore la disciplinele Istoria Psihologiei, Introducere în psihologie I și II și Psihologie Cognitivă. Pe parcursul anului II (anul 2015) al stagiului doctoral a avut ocazia să susțină seminare la Universitatea București în urma unei colaborări cu conf.univ.dr. Ioana Podină. Temele acestor seminare erau legate de domeniul psihologiei clinice pentru studenții de la nivel licență, respectiv domeniul psihologiei clinice aplicate în organizații, pentru studenții la nivel masteral. Tot în anul 2015 a făcut parte din echipa de implementare a unui grant de cercetare alături de conf.univ.dr. Ioana Podină, PN II-RU-TE2014-4-2481, „SIGMA: O aplicație mobilă, integrativă, cu elemente de joc terapeutic pentru managementul greutății la adulții tineri", UBB. De asemenea în cadrul stagiului doctoral a participat la conferințe naționale, internaționale unde a prezentat lucrări științifice legate de teza de doctorat dar și de tema grantului de cercetare în care a fost implicată. La Departamentul Blaj predă din anul 2019 materia Psihologie educațională din cadrul Programului de Formare Psihopedagogică nivelul 1, la invitația decanului prof.univ.dr. Adrian Opre.

Studii: Podina, I. R., Faur, A. L., Fodor, L. A., & Boian, R. (2018). *Usability and user experience testing of the Cognitive-Behavioral Sigma Smartphone App for Weight Management*. Journal of Evidence-Based Psychotherapies, 18(1). Faur, A. L., Vaida, S., Opre A. (2018). *State anxiety in musicians: the role of emotional schemas*. Music Cognition. Jucan, A., & Opre, A.(2017) *Playing frightened? A short introduction into music performance anxiety*. Music Cognition. Pintea, S., Gatlan, D., Kállay, É., & Jucan, A. (2017). *The effect of symphonic and lounge music upon anxiety and pain in a sample of Romanian dental patient*s. Cognition, Brain, Behavior, 21(2), 85. Faur, A. S., Jucan A. (2016). *Psychological Aspects Concerning Avram Iancu's Condition in the Years Following the 1848 Revolution*. Transylvanian Review, 25(Suppl 2), 186-196. Podina, I., Jucan, A., & David, D. (2015). *Self-compassion: A buffer in the pathway from maladaptive beliefs to depression. An exploratory study*. Journal of Evidence-Based Psychotherapies, *15* (1), 97.

II.2.4. DE LA ALTE UNIVERSITĂȚI, CADRE DIDACTICE ASOCIATE

[73]

ION BUZAȘI
(1943)

Cadru didactic universitar (1991-)
Cadru asociat la Departamentul Blaj (1991-)

Biografie. Istoric literar. Ion Buzași s-a născut la 11 aprilie 1943, în Mintiu Gherlii, județul Cluj, fiul Raveicăi (născută Pașcu) și al lui Ioan Buzași, învățător. Urmează școala generală din localitatea natală, Liceul „Ana Ipătescu" din Gherla (1956-1960) și Facultatea de Filologie din Cluj (1960-1965), după care este profesor de limba și literatura română la Liceul Industrial Forestier Blaj (1965-1982) și Liceul Pedagogic „Gh. Șincai" din Blaj (1982-2001), transformat în Colegiul „Inochentie Micu Klein", la care a fost și director. Și-a luat doctoratul în științe filologice, în 1982, cu o teză intitulată Andrei Mureșanu. Viața și opera. Debutul literar în revista „Tribuna" (Cluj), 1964; debutul literar în volum cu *Povestitori ardeleni. Antologie*, Ed. Dacia, Cluj, 1974, seria „Restituiri". Intră în învățământul universitar, predând la ca lector universitar la Universitatea „Spiru-Haret" Filiala Blaj (1991-1999). Din 1991 predă discipline precum *Limba și literatura română, Poezia religioasă românească, Omiletica blăjeană* la Institutul Teologic Universitar Greco-Catolic din Blaj, iar din 2000 la Departamentul Blaj al Facultății de Teologie din Universitatea Babeș-Bolyai. Este cadru didactic asociat la Universitatea „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia (1999-2001), iar din 2001 predă la Colegiul Universitar de Institutori din Blaj al Universității

„1 Decembrie 1918" din Alba Iulia, colegiu al cărui director este. Este profesor universitar titular și conducător de doctorat. Cercetător pasionat, riguros, documentat, practicând un pozitivism echilibrat în tot ceea ce a scris și publicat, de regulă despre fenomenul cultural și literar transilvănean, Buzași s-a aplecat mai stăruitor asupra a două teme, amândouă legate de Blaj, Andrei Mureșanu și Mihai Eminescu. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România Filiala Alba Iulia (1991), al Asociației Oamenilor de Știință și al Societății de Științe Filologice din România. În anul 2000 a primit Ordinul Pentru Merit în grad de Cavaler, acordat de Președinția României. În semn de apreciere pentru talentul literar și importantele contribuții aduse la promovarea culturii și civilizației românești, precum și pentru facilitarea cunoașterii fenomenului cultural și literar transilvănean, Președintele României, domnul Klaus Iohannis, a conferit Ordinul Național „Pentru Merit" în grad de Ofițer domnului Ion Buzași, scriitor, în 23 mai 2019. Este, de asemenea, deținătorul premiului Asociației Scriitorilor din Brașov și premiului Despărțământului ASTRA Blaj. Este cetățean de onoare al localității Mintiu Gherlii (2013) și al municipiului Blaj (2003). Este diacon al catedralei din Blaj.

Cărți: *Andrei Mureșanu*. *Monografie*, Ed. Eminescu, București, 1988; *Eminescu și Blajul. Eseu monografic*, Ed. Demiurg, București, 1994; *Andrei Mureșanu. Biografia Imnului Național*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1996, colecția „Akademos"; *Eminescu și Transilvania. Studii și articole*, Ed. Bălgrad, Alba Iulia, 1997; *Eminescu*. *Studii si articole*, Ed. Timpul, Reșița, 1999; *Scriitorii români și Blajul*, E.D.P., București, 1999, colecția „Akademos"; *Andrei Mureșanu, poetul Revoluției de la 1848*, Ed. Altip, Alba Iulia, 2003; *Timotei Cipariu – scriitorul. Studii și articole*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2005; *Vechi pagini blăjene despre Eminescu*. *Studiu și antologie*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2006; *Candelă la icoana Maicii Domnului. Imnuri mariane*, Ed. Dacia, București, 2009; *Valori creștine în poezia românească*, Ed. Dacia, București, 2010. **Antologii**: Povestitori ardeleni, Cluj Napoca, 1974; Blajul, vatră de istorie și cultură (în colaborare cu Teodor Seiceanu), București, 1986; *Timotei Cipariu,* Discursuri, Cluj Napoca, 1984 (în colaborare cu Ștefan Manciulea); *Preot deșteptării noastre, semnelor vremii profet. Poezii închinate lui Andrei Mureșianu,* 1991; Pagini literare, București, 1999; *Andrei Mureșanu.* Poezii, articole, București, 1988; Câmpia Libertății în literatură. Antologie, Cluj-Napoca, 1998; *Învățătorii în literatura română,* 1998; Noi vrem să ne unim cu

țara, Alba Iulia, 1998; *Andrei Mureșanu.* Publicistică, Iași, 2003; Amintiri despre Pavel Dan, Cluj Napoca, 2003 (în colaborare cu Aurel Podaru); *Din istoria omileticii blăjene,* Ed. Galaxia Gutenberg, 2015. În anul 2006 a propus Editurii Galaxia Gutenberg din Târgu Lăpuș, director pr. Silviu Hodiș, colecția de poezie religioasă cu titlul „Poeți în rugăciune" – antologie și prefață de Ion Buzași, în cadrul căreia a publicat următoarele volume: 1. Mihai Eminescu, *Poezii și articole religioase,* 2006; 2. Samuil Micu. *Poezii și scrieri religioase*, antologie și prefață de Ion Buzași, 2007; 3. Andrei Mureșanu, *Poezii și articole religioase,* 2007; 4. Dosoftei, *Psalmi în versuri,* 2007; 5. George Coșbuc, *Poezii religioase,* 2007; 6. *Timotei Cipariu, Poezii și scrieri religioase*, 2008; 7. Octavian Goga, *Poezii și scrieri religioase,* 2008; 8. Ion Brad, *Poezii religioase,* 2009; 9. Alexandru Macedonski, *Psalmi în rugăciune,* 2009; 10. Adrian Popescu, *Poezii religioase,* 2010; 11. *Poeți pașoptiști,* 2011; 12. Radu Brateș, *Doamne, sufletul meu... Poezii și articole religioase.* Antologie și notă asupra ediției de Liana Biriș. Prefață de Ion Buzași, 2013; 13. Dimitrie Nanu, *Poezii religioase,* 2014; 14. Al. Vlahuță, Șt. O. Iosif, *Poezii religioase,* 2014. **Ediții îngrijite**: Alexandru Lupeanu-Melin, Evocări din viața Blajului, Blaj, 1999; Nicolae Brânzeu, Istoria școalelor din Blaj, Blaj, 2000; Ștefan Manciulea, Timotei Cipariu și Astra, Blaj, 2001; Publicații culturale la care a colaborat: „Tribuna" și „Steaua" din Cluj-Napoca; „Romania literară", „Viața Românească", „Contemporanul" și „Tribuna învățământului" din București; „Tomis" (Constanța); „Astra" (Brașov); „Semne" (Deva); „Mișcarea literară" și „Litera Nordului" din Bistrița; „Discobolul" și „Gând românesc" din Alba Iulia; „Poesis" (Satu Mare); „Blajul", „Cultura creștină", „Unirea" și „Astra blăjeană" din Blaj.

Bibliografie: Constantin Cubleșan, în „Tribuna", nr. 8, 1989; Mircea Popa, în „Steaua", nr. 5, 1989; Cornel Munteanu, în „Familia", nr. 2, 1991; Negoiță Irimie, în „Tribuna", nr. 14, 1993; Ion Mărgineanu, în „Unirea", Alba Iulia, nr. 893; Ion Brad, în „Astra blăjeană", nr. 1, 2003; *In Honorem Ion Buzași 65*, coord. Marcela Ciortea și Ioan Scheau, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2008; *Ion Buzași – 65. Omagiu biobibliografic,* Centrul Cultural Jacques Maritain, Blaj, 2008.

[74]

ROBERTO GIRALDO
(1944)

Cadru didactic universitar (1996-)
Cadru didactic asociat la Departamentul Blaj (2009-)

Biografie. S-a născut la Arzergrande (PD), în Italia, în 9 august 1944. Intră în Ordinul Franciscan, Provincia Veneta di S. Antonio di Padova, depunând voturile călugărești în 8 decembrie 1969. Este hirotonit preot romano-catolic în 14 iunie 1970. După un an de studii la Universitatea din Tübingen, se transferă la Ateneo „Antonianum" din Roma (1971-1976) unde obține doctoratul în teologia dogmatică. Devine profesor la Seminarul Teologic „S. Bernardino" din Verona (1977-1996), apoi la Istituto di Studi Ecumenici „S. Bernardino" di Venezia, la care este și director (1996-2014); aici predă și diferiților studenți români care aveau bursă de studii. Teologul francescan s-a dedicat învățământului teologiei ecumenice, din perspectiva unei mai bune înțelegeri a chestiunilor teologice în dezbaterea ecumenică, în lumina dialogurilor ecumenice la nivel internațional, dar și a căutării unei mai evidente comuniuni eclesiale plecând de la experiențele cotidiene de dialog între creștini. Punctul de interes imediat este ecleziologia în toate componentele sale, de la magisterul petrin până la raportul dintre Biserica locală și Biserica universală, dar și natura succesiunii apostolice. Participă la diferite conferințe internaționale în România organizate la Universitatea

din Pitești, la Universitatea „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia. A primit distincția „Doctor Honoris Causa" din partea Universității din Pitești. Predă la Departamentul Blaj din anul 2009 la programul de master disciplina *Autoritatea eclezială și primatul sfântului Petru*.

Cărți: *Rapporto tra poteri papali e consacrazione episcopale,* LIEF, Vicenza 1978; *Il primato dell'amore. Scritti di ecclesiologia ecumenica,* Venezia, ISE, 2013, p. 327 (da parte della rivista „Studi Ecumenici" in onore del 70° compleanno). **Studii.** *Rilettura post-conciliare della mariologia,* în AA.VV., *Maria nella riflessione cristiana e nella spiritualità francescana (Esperienze dello Spirito. Quaderni a cura dello Studio Teologico San Bernardino*, 16), L.I.E.F., Vicenza 1990, pp. 9-30; *Dialoghi ecumenici su Maria,* in AA.VV., *Maria nella riflessione cristiana e nella spiritualità francescana (Esperienze dello Spirito. Quaderni a cura dello Studio Teologico San Bernardino*, 16), L.I.E.F., Vicenza 1990, pp. 31-47; *L'opzione per i poveri: riscoperta di una ecclesiologia, in Francesco d'Assisi. Povertà per la missione (Esperienze dello Spirito. Quaderni a cura dello Studio Teologico San Bernardino*, 17), ed. L.I.E.F., Vicenza 1992, pp. 9-31; *Vita Maestra di formazione,* in „Vita Minorum", 63 (2/1992) 115-133; *Il reale come germe di vita*, in „Vita Minorum", 63 (4/1992) 307-322; *Spiritualità francescana: apertura al reale,* in „Vita Minorum", 63 (5/1992) 401-411; *Lo Spirito Santo e il movimento ecumenico dall'«Unitatis redintegratio» all'«Ut unum sint»,* in „Studi Ecumenici", 15 (3/1997) 359-381; *„Ecco io faccio nuove tutte le cose"*, in „Studi Ecumenici", 16 (3/1998) 321-341; *La speranza cristiana, alimento dell'ecumenismo*, in „Studi Ecumenici", 17 (3/1999) 535-548; *Il ritorno all'unica sorgente*, in „Studi ecumenici", 19 (3/2001) 389-398; *La chiesa cattolica di fronte alla secolarizzazione: influssi ricevuti e risposte*, in *Dialogo con la secolarizzazione?* (Quaderni di Studi Ecumenici 4) I.S.E. – Venezia 2002, pp. 51-69; *Richieste di perdono e nuovo modo di rapportarsi*, in „Studi Ecumenici", 20 (3/2002) 289-300; *Ministerul unitatii. Il ministero di unità,* in „Cultura Creștină, Blaj, 5 (1-2/2003) 133-146; *Il mistero della chiesa speranza dell'uomo*, in „Studi Ecumenici", 21 (2/2003) 163-177; *La presenza del Cristo risorto e la pace nella storia della comunità cristiana,* in „Studi Ecumenici", 21 (3/2003) 347-357; *Il mistero della chiesa speranza dell'uomo (II parte)*, in „Studi Ecumenici", 21 (4/2003) 413-432; *Il Vaticano II e la povertà: una provocazione*, in „Studi Ecumenici", 22 (1-2/2004) 161-175; *La Chiesa campo ed edificio*, in „Studi Ecumenici", 22 (3/2004) 313-326; *Renzo Bertalot e l'ecumenismo a Venezia*, in „Fede e cultura" (Quaderni di Studi Ecumenici 8) I.S.E – Venezia

2004, pp. 149-154; *Il contributo ecumenico delle chiese orientali cattoliche specie nel dialogo con l'ortodossia*, in „Studi Ecumenici", 24 (1/2006) 13-39; *La Parola fatta carne*, in „Studi Ecumenici", 24 (3/2006) 301-314; *Il problema dell'autorità dottrinale nella Chiesa alla luce del documento di Dombes: «Uno solo il maestro»*, in *Dalla legge all'amore. Omaggio a p. Jos Vercruysse s.j.* (Quaderni di Studi Ecumenici 12) I.S.E. –Venezia 2006, pp. 183-232; *Prefazione*, in BOUTREN R., *La Chiesa, la legittima successione dei suoi ministri, la necessità del primato (1574),* in „Quaderni di Studi Ecumenici", 13, I.S.E. – Venezia 2006, pp. 7-11; *Invito alla lettura*, in „Credere Oggi", 27 (4. 160/2007) 151-159; *Presentazione*, in *La relazione fra il Vescovo e la Chiesa locale. Antiche e nuove questioni in prospettiva ecumenica. Simposio internazionale Roma – 1-3 dicembre 2005* (Quaderni di Studi Ecumenici 14) I.S.E. – Venezia 2007, pp. 7-16; *L'impatto ecumenico dell'enciclica Ecclesia de Eucharistia*, in *Ecumenismo come conversione. Omaggio a Tecle Vetrali* (Quaderni di Studi Ecumenici 15. Numero speciale) I.S.E. 2007 – Venezia, pp. 123-143; *La preghiera luogo di formazione e missione*, in „Studi Ecumenici", 25 (3/2007) 399-407; *Ecclesiologia di comunione e chiesa locale nella ecclesiologia cattolica*, in „Buletin Științific. Seria: Teologie Ortodoxă (Universitatea din Pitesti. Facultatea de Teologie Ortodoxă)", 12 (2/2007) 219-238; *Chiesa locale, collegialità e papato*, in „Studi Ecumenici", 26 (2/2008) 227-243; *Il rapporto tra la Scrittura e la Tradizione nella Dei Verbum*, in „Studi Ecumenici", 26 (4/2008) 515-530; *Universale vocazione alla santità nella chiesa. „Io santificherò il mio popolo" (Ez 37, 28),* in Quaderni di Studi Ecumenici 18, I.S.E. – Venezia 2009, pp. 69-86; *Parola di Dio e Chiesa nella prospettica cattolico-romana*, in „Studi Ecumenici", 27 (1-2/2009) 101-119; *Prospettive ecclesiologiche nei dialoghi ecumenici*, in *Ecclesiologia, approccio scritturale, patristico, e alla luce del dialogo ecumenico. Dimensione ecumenica del principe Neagoe Vodă-Basarab*, Venezia, Istituto di Studi Ecumenici, edito e stampato a Curtea De Argeș, 2010; *Successione apostolica e apostolicità della chiesa*, in „Studi Ecumenici", 28 (1/2010) 35-57.

Bibliografie: https://www.isevenezia.it/it/istituto/corpo-docenti

[75]

MAURO ORSATTI
(1949)

Cadru didactic universitar (1992-)
Cadru didactic asociat la Departamentul Blaj (2005-)

Biografie. Mauro Orsatti s-a născut la Brescia, Italia, în 14 februarie 1949. După studiile de filosofie și teologie în Seminarul Teologic din Brescia a devenit preot romano-catolic din 1973. S-a specializat în științe biblice la Roma, Ierusalim și München, obținând doctoratul în științe biblice la Pontificio Istituto Biblico din Roma (1977-1981). Predă exegeză biblică la Seminarul din Brescia (1976-2007); este profesor de exegeză a Noului Testament la Facultatea de Teologie din Lugano, Elevația (1992-2007). Este profesor invitat la Departamentul Blaj al Facultății de Teologie Greco-Catolică din Universitatea Babeș-Bolyai din anul 2005, în cadrul programului de master în teologie pastorală, în urma unui acord de colaborare dintre Universitatea Babeș-Bolyai și Facultatea de Teologie din Lugano. Până acum el a scris douăzeci și șapte de cărți pe teme biblice, unele dintre ele traduse în diferite limbi, precum în limba română, dar și mai multe studii în volume, reviste și dicționare de specialitate. Propovăduirea Cuvântul lui Dumnezeu prin cursuri, prelegeri, reculegeri spirituale în multe țări, răspândite la scară largă în cele cinci continente, constituie o parte importantă a misiunii sale. Este membru în Associazione Biblica Italiana din 1976; membru în Associazione Biblica Svizzera din 1993.

Cărți: *Un saggio di teologia della storia, Mt 1,1-17*, Paideia, Brescia 1980; *Tutti i giorni con noi. Leggere Matteo*, Paoline, Milano 1987; *Marco. Il primo Vangelo*, San Paolo, Cinisello Balsamo 1998; *Contemporanei di Cristo. Meditazioni sul Vangelo di Marco*, Ancora, Milano 1990; 1999; *1-2 Tessalonicesi*, Queriniana, Brescia 1996; *Luca, vangelo al femminile*, Ancora, Milano 1997 (ristampa 2000); *Un Padre dal cuore di madre*, Ancora, Milano 1998 (ristampa 1998); *Armonia e tensioni nella comunità. La Seconda Lettera ai Corinzi*, EDB, Bologna 1998; *Giovanni, il Vangelo „ad alta definizione"*, Ancora, Milano 1999; *Sinfonia dell'amore: La Prima Lettera di Giovanni*, Dehoniane, Roma 1999; *Il canto della gioia. La Lettera di Paolo ai Filippesi*, Pro Sanctitate, Roma 1999, 2004; *Solo l'amore basta. Meditazioni sul Vangelo di Matteo*, Ancora, Milano 2001; *Il capolavoro di Paolo. La Lettera di Paolo ai Romani*, EDB, Bologna 2002 (ristampa 2008); *In cammino con la Parola, Commento alle letture festive Anno C*, Queriniana, Brescia 2003; *L'arte di pregare*, Ancora, Milano 2005; *Introduzione al Nuovo Testamento*, FTL Eupress, Lugano 2005; Vangelo di Marco Lectio – (anno 2005) – 2012; *Obbedienti alla Parola. Commento alle letture festive Anno A*, Queriniana, Brescia 2007; *1-2 Timoteo e Tito, Messaggero*, Padova 2007; *Sulle strade dello Spirito. Meditazioni sugli Atti degli Apostoli*, Ancora, Milano 2007; *Gli occhi all'insù*, Opera Diocesana San Francesco di Sales, Brescia 2008; *Natale. La bella notizia*, Ancora, Milano 1999 (ristampa 2001, 2008); *I colori della vita. Panorama biblico*, Ancora, Milano 2008; *Servitori della Parola. Commento alle letture festive Anno B*, Queriniana, Brescia 2011; *In Lui, con Lui, per Lui. La lettera ai Colossesi*, FTL Eupress, Lugano 2013; *Avvento – Lectio brevis,* 2014; *Natale – Lectio brevis,* 2014; *Un piacevole enigma. Introduzione all'Apocalisse,* 2014; *L'altra meta' del cielo. Figure bibliche femminili,* 2018; *Scintille di felicita'. Il tema della gioia nella Bibbia,* 2019.

Lista lucrărilor traduse în limba română 1. Mauro Orsatti, *Contemporani lui Hristos. Gânduri pe marginea Evangheliei după Marcu*, trad. de pr. dr. Călin Daniel Pațulea, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2000, p. 179, 2004, pp. 151, 2012, pp. 137 (Titlul original în italiană: *Contemporanei di Cristo. Riflessioni sul vangelo di Marco*, Ed. Ancora, Milano 1990). 2. Mauro Orsatti, *Poemul Bucuriei. Introducere la Scrisoarea Sfântului Apostol Paul către Filipeni*, trad. de pr. dr. Călin-Daniel Pațulea, prof. Adriana Zaharia și Corina Lupean, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2004, pp. 186, 2012, pp. 160 (Titlul original în italiană: *Il Canto della Gioia. Introduzione alla Lettera di Paolo ai Filippesi*). 3. Mauro Orsatti, *1-2 Tesaloniceni*, trad. de pr. dr. Călin-Daniel Pațulea, prof.

Adriana Zaharia și Corina Lupean, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2005, pp. 187 (Titlul original în italiană: *1-2 Tessalonicesi*, Queriniana, Brescia, 1996). 4. Mauro Orsatti, *Introducere în studiul Noului Testament*, trad. de pr. dr. Călin-Daniel Pațulea și prof. Adriana Zaharia, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2008, pp. 438 (Titlul original în italiană: *Introduzione al Nuovo Testamento*, Eupress FTL, Lugano (CH), 2005). 5. Mauro Orsatti, *Comunități creștine pline de viață. Dinamismul eclezial în Scrisorile Pastorale ale Sfântului Paul*, trad. de pr. dr. Călin-Daniel Pațulea și prof. Adriana Zaharia, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2011, pp. 214 (Titlul original în italiană: *Lettere pastorali, 1-2 Timoteo, Tito*, Messaggero, Padova, 2007). 6. Mauro Orsatti, *Crăciunul: Vestea cea bună. Meditații pe marginea Evangheliilor copilăriei*, trad. de pr. dr. Călin-Daniel Pațulea și prof. Adriana Zaharia, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2012, pp. 181 (Titlul original în italiană: *Natale: La Bella Notizia. Meditazioni sui Vangeli dell'infanzia*, Ancora, Milano, 2008). 7. Mauro Orsatti, *Armonie și tensiuni în comunitate. A doua Scrisoare către Corinteni*, trad. de pr. dr. Călin-Daniel Pațulea și prof. Adriana Zaharia, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2014, pp. 165 (Titlul original în italiană: *Armonia e tensioni nella comunità. La Seconda Lettera ai Corinti*, Dehoniane, Bologna, 1998). 8. Mauro Orsatti, *Prin El, cu El, în El. Comentariu biblic la Scrisoarea către Coloseni*, trad. de pr. dr. Călin-Daniel Pațulea și prof. Adriana Zaharia, Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2015, pp. 206 (Titlul original în italiană: *In Lui, con Lui, per Lui. Commento biblico alla Lettera ai Colossesi*, Eupress FTL, Lugano 2013). 9. Mauro Orsatti, *Capodopera lui Paul. Lectura pastorală a Scrisorii către Romani*, trad. de pr. dr. Călin-Daniel Pațulea și prof. Adriana Zaharia, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2017, pp. 221 (Titlul original în italiană: *Il Capolavoro di Paolo. Lettura Pastorale della Lettera ai Romani*, Dehoniane, Bologna, 2002). 10. Mauro Orsatti, *Cealaltă jumătate a cerului. Figuri biblice feminine*, trad. de pr. dr. Călin-Daniel Pațulea și prof. Adriana Zaharia, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2018, pp. 332 (Titlul original în italiană: *L'altra metà del cielo. Figure bibliche femmininili*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2018); 11. *Scântei de fericire din Biblie,* trad. de pr. dr. Călin-Daniel Pațulea și prof. Adriana Zaharia, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2020, pp. 272 (Titlul original în italiană: *Scintille di felicità dalla Bibbia*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2019).

Bibliografie: http://www.orsattimauro.net/

[76]

MIHAI ȘTEFĂNESCU
(1953)

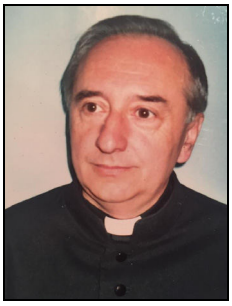

Cadru didactic universitar (1981-)
Cadru asociat la Departamentul Blaj (2014-)

Biografie. Medic cardiolog, conferențiar universitar, preot greco-catolic. S-a născut în 4 ianuarie 1953 în localitatea Mediaș, din părinții Ștefănescu Ilie, de profesie ofițer de artilerie cu gradul de colonel plin, și Ștefănescu Valeria, născută Giurgiu, de profesie dirigintă de Poștă. Mutat cu părinții, datorită transferului în interes de serviciu al acestora, la Tg. Mureș la vârsta de 2 ani, urmează școala elementară, gimnaziul și liceul la Liceul „Unirea" din Târgu Mureș (1960-1968); Liceul „Al. Papiu-Ilarian" din Târgu Mureș (1968-1972) absolvit ca șef de promoție. A absolvit cu Diplomă de Merit Facultatea de Medicină, Institutul de Medicină și Farmacie Tg.Mureș (1972-1978), devenind doctor-medic, în specialitatea „medicină generală". În 1996 a obținut doctoratul în medicină cu o teză despre *Aportul metodelor electrofiziologice în diagnosticul și tratamentelor sindroamelor de preexcitație*, coordonator prof. dr. Dudea Corneliu. A participat la numeroase cursuri de specializare în medicină (cardiologie, echocardiografie, electrofiziologice etc.). S-a căsătorit în anul 1990 cu Ștefănescu Maria născută Mucea, de profesie farmacistă și nu au avut copii. A activat mai întâi ca „medic intern" (1977-1979) la Clinica Medicală I Tg. Mureș, iar apoi ca „medic de medicină generală" la Dispensarul Medical

Comunal Ocoliș jud. Alba (1980-1981), apoi ca „medic rezident" la Clinica Medicală I Tg.Mureș (1981-1989) și Clinica de Cardiologie I Tg.Mureș (1989-) a Spitalului Clinic Județean Mureș, respectiv Institutul de Urgență pentru Boli Cardiovasculare și Transplant Tg.Mureș, obținând calificările profesionale: „medic specialist medicină internă" (1984-), „medic specialist cardiologie" (1987-), „medic primar interne" (1991-) și „medic primar cardiologie" (1994-). Pe linie didactică este, succesiv: asistent universitar stagiar (1981-1985), asistent universitar titular (1985-2000), lector universitar/șef de lucrări (2000-2005) și conferențiar universitar (2005-) la Universitatea de Medicină și Farmacie Tg.Mureș. A fost Șeful Clinicii de Cardiologie I (2005-2009). A absolvit și Universitatea „Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, Facultatea de Teologie Greco-Catolică, Departamentul Blaj, specializarea „teologie pastorală" (2000-2004), finalizată cu diplomă de licență. În perioada 2005-2008 urmează cursul de doctorat în teologie la Universitatea București, Facultatea de Teologie Romano-Catolică, pe care l-a încheiat cu „*Diploma de doctor în teologie*" cu teza *Conceptul de mortalitate-imortalitate a Fecioarei Maria în cadrul dogmei ridicării Ei cu trupul și cu sufletul la Ceruri*, coordonator pr. prof. dr. Isidor Mărtincă. A fost hirotesit „lector" la 30 martie 2003, apoi sfințit „diacon" la 17 martie 2007 și hirotonit preot greco-catolic în data de 1 aprilie 2007 în Catedrala Sfânta Treime din Blaj de către Preafericitul Arhiepiscop Major și Mitropolit Lucian Mureșan. Ca „preot misionar în Protopiatul Tg.Mureș", activează în Parohia Greco-Catolică nr. 1 Tg.Mureș (2007-2013), Parohia Ceuașu de Câmpie (2009-) și Parohia Teleac Protopopiatul Reghin (2010-). A elaborat și prezentat la conferințe și reuniuni medicale și teologice lucrări științifice publicate în volume și reviste de specialitate. Este membru în Societatea Română de Cardiologie din 1989; în Asociația Medicală Română – secretar al Filialei Mureș (1998). Din 15 decembrie 2018 este membru în Colegiul Consultorilor Blaj, iar din 3 decembrie 2019 este membru în Consiliul Preoțesc Blaj. La Facultatea de Teologie, Departamentul Blaj predă disciplina *Bioetică* din anul 2014.

Cărți: Mihai Ștefănescu, *Sindroamele de preexcitație,* Ed. Didactică și Pedagogică R.A., București, 1997, 398 p.; Mihai Ștefănescu, *Semiologie medicală-note de curs*, Ed. Ardealul, Tg.Mureș, 1999, 231 p., ediția a II-a, Ed. Casa de Editură Mureș, 2004, 239 p.; Maria Ștefănescu, Mihai Ștefănescu, *Păducelul (Crataegus) în tratamentul bolilor cardiovasculare*, Ed. Casa de Editură Mureș, 1999, 123 p.; **Studii în teologie.** *Probleme medicale și teologice*

ale anticoncepționalelor reflectate în enciclica «Humanae vitae», în *„Humanae vitae" tra attualità e provocazione. Una riposta moderna ad un problema multisecolare*", Actele simpozionului internațional, București 27-28 mai 2008, Ed. Arhiepiscopiei Romano-Catolice, București, 2009, pp. 229-258; *Cardinalul Todea în trei ipostaze: activ în ilegalitate, activ în libertate, activ în imobilitate,* în *Bisericile greco-catolice și Unitatea Bisericilor,* Simpozion internațional 5 august 2012, Ed. Schitul Sfânta Cruce, Stânceni (Mureș), 2012, pp. 83-89. **Studii în medicină.** Cotoi S., Ștefănescu M., Moldovan D., *An attempt to localize the accessory pathway in WPW syndrome using electrocardiographic methods*, în „Rev. Roum. Med. – Med. Int.", 18, 3, 1980, pp. 265-277; Cotoi S., Ștefănescu M., Carașca E., Moldovan D., *Self-limitation of atrial fibrillation in advanced heart disease*, în „Rev. Roum. Med. – Med. Int.", 19, 1, 1981, pp. 43-49; Cotoi S., Badiu Gh., Incze A., Ștefănescu M., Cozlea P., Carașca E., Chinezu R., Moldovan D., *The antiarrhythmic effect of Gerovital H_3 and Aslavital (clinical and electrophysiological study)*, în „Roum J. Geront. Geriatrics", 33, 1982, p. 215; D. Moldovan, S., Cotoi, C. Georgescu, M. Ștefănescu, *Aspecte particulare ale fibrilației atriale în sindromul Wolff-Parkinson-White*, în „Viața Medicală", XXX, 6, 1983, pp. 265-269; Cotoi S., Ștefănescu M., Badiu Gh., *Experimental ventricular preexcitation type WPW syndrome*, în „Rev. Roum. Morphol. Embryol. Physiol, Physiology, 21, 1984, pp. 21-24; Mihai Ștefănescu, Constantin Georgescu, *An attempt to localize the accessory pathway in WPW syndrome using electrocardiographic methods*, în „Electrocardiology '92", Lisbon, 24-27 June 1992, edited by P. W. McFerlaine & F. de Padua, World Scientific Publishing, Singapore-New Jersey-London-Hong Kong-Bangalore, 1993; C. Georgescu, M. Ștefănescu, Mihaela Opriș, A. Matei, Adriana Mitre, S. Micu, Liliana Bostan, C. Graur, *Abordul dublu electrocardiografic intracavitar și transesofagian în diagnosticul căilor accesorii de ventricul stâng*, în „Revista de Medicină și Farmacie", Tg.Mureș, 1, 39, 1993; p. 16; C. Georgescu, A. Matei, M. Ștefănescu, M. Dinesch, Adriana Mitre, Mihaela Opriș, Liliana Bostan, S. Micu, C. Graur, I. Vița, Mihaela Ispas, *Tratamentul precoce cu sulfat de magneziu în infarctul miocardic acut*, în „Revista de Medicină și Farmacie", Tg. Mureș, 40, 1, 1994, pp. 26-27; C. Georgescu, A. Matei, Liliana Bostan, I. Vița, Mihaela Opriș, S. Micu, C. Graur, M. Dinesch, M. Ștefănescu, Adriana Mitre, Eugenia Barra, *Adenozintrifosfatul în diagnosticul bolii de nod sinusal*, în „Revista Română de Cardiologie", IV, 2, 1994, p. 108; C. Georgescu, A. Matei, Liliana Bostan,

Mihaela Opriș, M. Ștefănescu, M. Dinesch, Adriana Mitre, S. Micu, C. Graur, I. Vița, Mihaela Ispas, *Tratamentul precoce cu sulfat de magneziu în infarctul miocardic acut*, în „Revista Română de Cardiologie", IV, 2, 1994, p. 23; M. Ștefănescu, C. Suciu, D. Gavrilescu, C. Georgescu, *Mappingul epicardic cu torace închis al șanțului atrioventricular în sindromul WPW înregistrat la nivelul arterei circumflexe*, în „Revista Română de Cardiologie", IV, 2, 1994, p. 23; Mihai Ștefănescu, Ciprian Suciu, *Correlation between body surface and close-chest epicardial mapping recorded from circumflex artery in patients with left Wolff-Parkinson-White syndrome*, în *Building Bridges in Electrocardiology*, editors A. van Oosterom, T. F. Oostendorp, G. J. H. Uijen, University of Nijmegen, The Netherlands, University Press Nijmegen, 1995, pp. 110-111; M. Ștefănescu, *Epreuves de cartographie épicardique dans le syndrome de Wolff-Parkinson-White*, în „Revista de Medicină și Farmacie", Tg. Mureș, vol. 42, supl. I, 1996, pp. 23-24; M. Ștefănescu, C. Suciu, F. Orțan, *Cartographie épicardique au thorax fermé du sillon auriculoventriculaire gauche dans le syndrome de Wolff-Parkinson-White*, în „Journal Suisse de Méedicine", 217, 21, suppl. 88, 1997, p. 135; Mihai Ștefănescu, Ciprian Suciu, *Left heart failure and cardioversion in patients with mitral stenosis*, în *International Congress on Electrocardiology '98,* editors C.W. Lee and Yolande, E. Tan, J. Tan, R. Sankaran, World Scientific Publishing Co Pte Ltd, New York – London – Hong Kong – Bangalore – Taipei, 1998, pp. 110-111; Maria Ștefănescu, M. Ștefănescu, *Acțiunea extractului din fructe de* Crataegus monogyna *asupra contractilității miocardice la bolnavii cu insuficiență aortică,* în „Note Botanice", XXIV, 1998, pp. 74-77; M. Ștefănescu, E. Făgărășanu, C. Suciu, S. Baloș, *Funcția ventriculului drept după corecția totală la copii a tetralogiei Fallot,* în „Revista de Medicină și Farmacie", U.M.F. Tg. Mureș, vol. 45, supl.1, 1999, pp. 30-31; Mihai Ștefănescu, Ciprian Suciu, *Mapping epicardic cu torace închis prin cateterizarea arterei circumflexe*, în „Revista Română de Aritmii și Electrofiziologie Cardiacă și Pacing", vol. II, 1, 1999, pp. 6-10; Fanfareț M. V., Domahidi J., Ștefănescu M., *Studiul experimental privind efectul Clorurii de bariu asupra activității cardiace și respiratorii la șobolani*, în „Revista Română de Medicina Muncii", 49, 3-4, 1999, pp. 1139-1142; M. Ștefănescu, C. Suciu, S. Orțan, *Testul echografic cu Dobutamină pentru aprecierea recuperării miocardice după revascularizarea chirurgicală*, în „Revista de Medicină și Farmacie", U.M.F. Tg. Mureș, vol. 46, suppl.1, 2000, p. 112; E. Panțuru, N. Olinic, M. Ștefănescu, C. Suciu, D. Bratu, *Funcția*

mecanică a atriului stâng în diferențierea cardiomiopatiei dilatative primitive de cardiomiopatia dilatativă de tip ischemic, în „Sibiul Medical", XII, nr. 4. 2001, pp. 438-440; Mihai Ștefănescu, Cristina Brănescu, Diana Moldovan, *Valoarea metodei ecocardiografice transesofagiene în diagnosticul defectului septal interatrial*, în „Revista de Medicină și Farmacie", U.M.F. Tg. Mureș, vol. 49, suppl.1, 2003, p. 6; Mihai Ștefănescu, Diana Moldovan, Cristina Brănescu, *Leziuni coronariene severe cu aspect normal electrocardiografic*, în „Revista de Medicină și Farmacie", U.M.F. Tg. Mureș, vol. 49, suppl.1, 2003, p. 10; C. Borghi, Ettore Ambrosioni, …Stefanescu M. … et al., *Double-blind comparison between Zofenopril and Lisinopril in patients with acute myocardial infarction: Results of Survival of Myocardial Infarction Long-term Evaluation – 2 (SMILE-2) Study, SMILE-2 Working Party Participating Centers and Clinical Investigators*, în „American Heart Journal", 145, 1, 2003, pp. 80-87; Marcus D. Flather, Marcelo C. Shibata, ...Prof. Ioan Victor Bruckner, Prof. Alexandru Campeanu,... Șef lucrări Dr. Mihail Stefanescu, Conf. Dr. Cristina Tanaseanu,... et al, *Randomized trial to determine the effect of nebivolol on mortality and cardiovascular hospital admission in elderly patients with heart failure (SENIORS)*, în „European Heart Journal", 1, 26 (3), 2005, pp. 215-225; Moldovan Teodora Cristina, Ștefănescu Mihai, *Conștientizarea riscului infarctului miocardic la populația tânără*, în „Revista de Medicină și Farmacie" U.M.F. Tg.Mureș, vol. 51, 2005, suppl. p. 91 (rezumate); M. Ștefănescu, C. Suciu, F. Orțan, M. Ursu, Moldovan Teodora Cristina, *Rezultatele angioplastiei coronariene de urgență în infarctul miocardic acut*., în „Revista de Medicină și Farmacie" U.M.F. Tg.Mureș, vol. 51, 2005, p. 195 (rezumate); Ștefănescu Mihai, C. Suciu, F. Orțan, M.Ursu, Daniela Muntoi, Moldovan Teodora Cristina, *Particularitățile clinice ale infarctului miocardic acut la tineri*, în „Revista de Medicină și Farmacie U.M.F. Tg.Mureș", vol. 51, 2005, p. 196 (rezumate); M. Ștefănescu, C. Suciu, Daniela Muntoi, Ernestina Scripa, Loredana Meruță, *Aspecte electrocardiografice în infarctul miocardic acut la tineri revascularizat în urgență prin angioplastie intracoronariană*, în „Revista de Medicină și Farmacie" U.M.F. Tg.Mureș, vol. 52, 2006, p. 16 (rezumate); M. Ștefănescu, Daniela Muntoi, Loredana Meruță, *Aspecte ECG la pacienții cu infarct miocardic acut revascularizați în urgență prin angioplastie coronariană versus tromboză*, în „Revista de Medicină și Farmacie" U.M.F. Tg.Mureș, vol.53, 2007, p. 7 (rezumate); Ștefănescu Mihaela Maria, Vasiliu Gabriela, Ștefănescu Mihai, *Modificări ECG și echocardiografice în left main*, în „Revista

de Medicină și Farmacie" U.M.F. Tg.Mureș, vol. 52, supl. nr. 2, 2008, p. 107 (rezumate); Parving, Hans-Henrik, L. Iliescu, R. Bobeica, C. Ionescu, G. Ismail, L. Luca, G. Tatu-Chitoiu, S. Cronaciu, R. Jumatate, D. Zamfir (Bucharest); M. Stefanescu, D. Muntoi et al. *Aliskiren combined with +-Losartan in type 2 diabetes and nephropathy*, în „New England Journal of Medicine", 358.23 2008, p. 2433-2446.

Bibliografie. Ana Todea, Fülöp Maria, Monica Avram, *Oameni de știință mureșeni. Dicționar biobibliografic*, Târgu Mureș, 2004.

[77]

LUCIAN PERIȘ
(1967-2000)

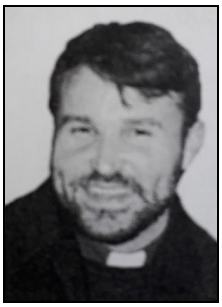

Cadru didactic universitar (1998-2000)

Biografie. Lucian Dumitru Periș s-a născut în 31 decembrie 1967 la Cenade nr. 323, lângă Blaj, din părinții Onoriu și Maria născută Barbure. A urmat clasele I-VIII la Școala Generală din Cenade (jud. Alba), apoi Liceul de Filologie-Istorie „O. Goga" la Sibiu (1982-1986). S-a înscris la Universitatea din Cluj-Napoca la Facultatea de Istorie (1988-1992), unde l-a avut ca mentor pe Profesorul Pompiliu Teodor, dascălul ce a avut un cuvânt hotărâtor în configurarea opțiunilor profesionale și de cercetare ale lui Lucian Periș (O. Ghitta), obținând diploma de licență în istorie în 27 iunie 1992 cu o lucrare despre opera istorică a Mons. Aloisie Tăutu. În anul III de Facultate, obținând o bursă de studii, în 1990 pleacă pentru studii teologice la Roma, fără să renunțe însă la cele de istorie, începute în 1988 la Cluj, și s-a înscris la Pontificia Università Urbaniana unde a urmat cursurile Facultății de Filosofie (1990-1992) apoi ale celei de Teologie (1992-1995), urmate de master la Facultatea de Istorie Ecleziastică (1995-1997) a Universității Gregoriana. În 25 ianuarie 1999 și-a susținut teza de doctorat în Istoria Bisericii la aceeași Facultate, cu titlul *Le presenze cattoliche in Transilvania, Moldavia e Valacchia,* cu calificativul Summa cum laude, diplomă echivalată de Ministerul Educației Naționale de la București cu Diploma de Doctor în Teologie, concluzionând o serie de studii asupra

Reformei și Contrareformei în Europa centrală. Datorită profesionalismului și competenței sale a fost numit din 1999 asistent universitar la Facultatea de Istorie Ecleziastică a Universității Gregoriana din Roma, predând într-un semestru seminarul *Biserica Bizantină și Occidentul de la Conciliul Florentin până în epoca modernă*, iar un semestru al anului universitar predând istoria bisericească și civilă la Universitatea „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia și la Institutul Teologic Universitar Greco-Catolic din Blaj. A colaborat cu profesorul Luigi Mezzadri la elaborarea manualului de istorie ecleziastică pentru Facultatea de Teologie a Universității Gregoriana din Roma. A fost hirotonit preot celibatar greco-catolic în 1 octombrie 1995 pentru arhiepiscopia de Alba Iulia și Făgăraș la Blaj de Mitropolitul Lucian Mureșan. Este angajat cu data de 01.03.1998 preparator la disciplinele Istoria Bisericii și Patrologie la Institutul Teologic Greco-Catolic Universitar din Blaj, având licența în teologie și fiind înscris la doctorat. Este angajat din 09.06.1999 pe post de lector la Institut, însă pe post de bibliotecar (în locul dlui Poptelecan, al doilea bibliotecar, care era angajat din 1990). După moartea lui, în martie 2000, rectorul Ioan Mitrofan cere episcopului Virgil acordul pentru ca disciplinele să fie preluate și predate de Gheorghe Gorun și Ovidiu Horea Pop de la Institutul Teologic Greco-Catolic Universitar din Oradea, după care acestea au fost preluate de Ovidiu Ghitta de la Cluj-Napoca. A fost interesat în studiile sale de problematica ordinelor catolice și reconstituirea istoriei catolicismului în spațiul românesc din secolul XVII, bazându-se pe cercetarea izvoarelor cunoscute sau inedite. A fost o fire veselă. A fost o valoare, un învățat, un dascăl care asemeni multor eruditi blăjeni a învățat și pentru alții (Pompiliu Teodor). A murit într-un accident de mașină între Petelea și Periș, pe șoseaua între Reghin și Tg. Mureș, în 26 februarie 2000. Este înmormântat în cimitirul Bisericuței Grecilor din Blaj.

Cărți: *Le Missioni Gesuite in Transilvania e Moldavia nel Seicento* (în italiană), Presentazione di Pompiliu Teodor, Editura Fundației pentru Studii europene, Cluj-Napoca, 1998, 223 p. Colecția «Istoria azi» nr. 2; *Presenze cattoliche in Transilvania, Moldavia e Valacchia (1601-1698)*, extras din teza de doctorat, publicat la Università Gregoriana, Roma, 1999; *Prezențe catolice în Transilvania, Moldova și Țara Românească (1601-1698)*, trad. din italiană de William Bleiziffer, ediție de Ovidiu Ghitta, 2005 (teza de doctorat); *Aloisie Tăutu. Aspecte din opera istorică*, Prefață de Ovidiu Ghitta, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2003, 170 p. **Studii**: *Opera istorică și activitatea lui*

Aloisiu Tăutu, în «Caiete David Prodan», nr. 2, Cluj-Napoca, 1996; *Monseniorul Octavian Bârlea – o viață consacrată bisericii și istoriei acesteia*, în *AUB*, 1998-1999, 2-3, pp. 243-253; *Premise ale unirii religioase a românilor,* în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", nr. 1-2, 1999, pp. 175-180; *Premesse storico-religiose dell'unione con Roma dei romeni di Transilvania*, în «Transilvanian Rewiew», Cluj-Napoca, iunie-iulie 1998; *Documenti riguardanti la riforma cattolica e la controriforma in Ungheria e Transilvania*, în «Acta Musei Apulensis», Alba Iulia, nr. 1, 1999; *Nuove prospettive sulla Riforma religiosa in Transilvania e la Controriforma*, în «Acta Musei Apulensis», Alba Iulia, nr. 1, 1999; *I cattolici e la vita politica in Transilvania (1601-1613),* în *Spiritualitate transilvană și istorie europeană,* editori Iacob Mârza & Ana Dumitran, Alba Iulia, 1999, pp. 139-148; *Documente din arhiva Curiei generale a ordinului iezuit din Roma. Spicuiri din corespondența misionarilor George Forro și George Buitul,* în *Spiritualitate transilvană și istorie europeană,* editori Iacob Mârza & Ana Dumitran, Alba Iulia, 1999, pp. 176-197; *Considerații asupra sacrului și istoria Bisericii în Răsărit și în Apus,* în revista „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Graeco-Catholica Varadiensis", 2, 2001. **Manuscrise**: *Biserica bizantină și occidentul de la Conciliul din Firenze până în timpurile moderne,* Curs de istorie ecleziastică, ediție îngrijită de Ovidiu Ghitta, traducere din italiană de William Bleiziffer (în curs de tipărire).

Bibliografie: Ana Dumitran, *In memoriam Lucian Periș,* în „Annales Universitatis Apulensis. Series Historica", nr. 2-3, 2000; Pompiliu Teodor, *În memoria lui Lucian Periș,* în „Cultura Creștină", Blaj, nr. 1, 2000, pp. 210-211; Ovidiu Ghitta, *Lucian Periș – Anii de ucenicie*, în Lucian D. Periș, *Aloisie Tăutu. Aspecte din opera istorică*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2003, pp. 5-7; Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, pp. 417-418; Delia Țălnar, *Pantheonul Blajului,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2017, p. 51.

[78]

CORINA TEODOR
(1967)

Cadru didactic universitar (1998-)
Cadru asociat la Departamentul Blaj (2000-2002)

Biografie. S-a născut în 28 august 1967, în localitatea Tîrgu Mureș, din părinții Milian și Maria, de profesie revizor contabil și respectiv învățătoare. A urmat Școala Generală Nr. 16 din Târgu Mureș (1973-1981) și Liceul Pedagogic din același oraș (1981-1985). A urmat cursurile studiilor de licență la Universitatea Babeș Bolyai, Facultatea de Istorie-Filozofie, Cluj-Napoca (1985-1989). Obține doctoratul în istorie (1994-2002), cu o teză despre *Istoriografia ecleziastică română din Transilvania în a doua jumătate a sec. al XIX-lea și la începutul sec. XX.* S-a căsătorit în anul 1996 cu profesorul Pompiliu Teodor. A fost profesoară de istorie la Școala Generală nr. 11 și la Școala Generală nr. 19 din Bacău (1989-1990); profesoară la Liceul Pedagogic din Târgu Mureș (1990-1992); cercetător științific (1992-1998) și cercetător științific gr. II, jumătate de normă, la Institutul de Cercetări Socio-Umane Gh. Șincai, Tîrgu Mureș (1998-); director al Bibliotecii Județene Mureș (2005-2009). După intrarea în învățământul superior, a fost lector universitar (1998-2005) și din 2005 până în prezent conferențiar universitar la Universitatea „Petru Maior" din Târgu Mureș (în prezent UMFST); a fost șefa catedrei de Istorie și Relații internaționale din cadrul Facultății de Științe și Litere din cadrul Universității Petru Maior din Târgu

Mureș (2009-2011), ulterior director al Departamentului de Istorie-Relații internaționale din cadrul Universității Petru Maior din Târgu Mureș (2011-2015). Este secretarul științific al publicației „Studia Universitatis Petru Maior, seria Historia"; membră în colectivul de redacție al „Anuarului Institutului de Cercetări Socio-Umane Gh.Șincai" al Academiei Române; membră în colegiul științific al publicației „Libraria". Este membră a Asociației istoricilor din Transilvania și Banat; a Societății Academice Gh.I.Brătianu; coordonatoarea cercului științific studențesc de istorie medievală și istoriografie; președinte al filialei Mureș a Societății de științe istorice din România; Președinta Asociației „Prietenii bibliotecii Mureș". Domeniile sale de interes sunt istoria istoriografiei, istoria Bisericii și a vieții religioase din Transilvania, istoria intelectualității ardelene. La Blaj a predat în anii universitari 2000-2001 și 2001-2002 cursul și seminarul de Istoria Bisericii Universale.

Cărți: Corina Teodor, *Coridoare istoriografice. O incursiune în universul scrisului ecleziastic romanesc din Transilvania anilor 1850-1920*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2003; Ioan Lupaș, *Biserica ortodoxă română din Transilvania și unirea religioasă în cursul veacului al XVIII-lea***,** îngrijirea ediției, introducere și note de Corina Teodor, Ed. Tipomur, Tîrgu Mureș,2004; Pompiliu Teodor, *Cu fața la vânt*, îngrijirea ediției și introducere de Corina Teodor, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2011; Cornel Sigmirean, Corina Teodor (coord.), *Petru Maior și iluminismul Europei Centrale***,** Tîrgu Mureș, Ed. Universității „Petru Maior", 2011; Carmen Andraș, Cornel Sigmirean, Corina Teodor (coord.), *Itineraries beyond Borders of Cultures, Identities and Disciplines,* Ed. Astra Museum, Sibiu, 2012; Cornel Sigmirean, Corina Teodor (coord.), *In honorem Vasile Dobrescu. Societate și cultură în epoca modernă*, Ed. Astra Museum, Sibiu, 2013; *In memoriam Grigore Ploeșteanu. Studii și evocări*, coord. Vasile Dobrescu, Cornel Sigmirean, Corina Teodor, Editura Academiei Române, București, 2014; Corina Teodor (coord.), *Pompiliu Teodor și lumea prin care a trecut*, Cluj-Napoca, Ed. Mega, 2016; Cornel Sigmirean, Corina Teodor (coord.), *Cler, biserică și societate în Transilvania sec. XVII-XX,* Cluj-Napoca/Gatineau Canada, Ed. Argonaut/Symphologic Publishing, 2016; Corina Teodor, *O istorie din fărâme: protopopiatul greco-catolic al Mureșului la începutul secolului XX*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2017. **Studii**: A publicat peste 100 de studii în periodice de specialitate și volume colective, cu subiecte din

temele de cercetare favorite: istoria istoriografiei ardelene, istoria bisericii ardelene și istoria lecturii. Între acestea: *Chiriacodromionul (Alba Iulia, 1699). An orthodox book from the years of the ecclesiastical union*, în „Studia Universitatis „Petru Maior", Seria Historia, 3, 2003, p. 52-62; *Prin oglinzi paralele: lecturi feminine în mediul românesc urban și în cel rural din secolul al XIX-lea*, în „Studia Universitatis Petru Maior, Seria Historia", nr. 9, 2009, p. 43-58; *Recitind opera lui Petru Maior. Câteva voci ale generației romantice*, în „Studia Universitatis „Petru Maior", Seria Historia, nr. 10, 2010, p.58-69; *Historiographical Sympathies and Antipathies: Nicolae Iorga and the Transylvanians*, în vol. *In-between Difference and Diversity: Studies of Cultural and Intellectual History*, coord. Carmen Andraș, Cornel Sigmirean, Sibiu, Ed. Astra Museum, 2013, p. 35-53; *Dilemmi d´identità: fra Blaj e Hajdudorog. Sequenze di storia del decanato greco-cattolico di Mureș*, în vol. *Dal cuore dell´Europa. Omaggio al professor Cesare Alzati per il compimento dei 70 anni*, a cura di Ioan-Aurel Pop, Ovidiu Ghitta, Ioan Bolovan, Ana Victoria Sima, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2015, p. 309-319; *Pro și contra lui Petru Maior. Secvențe polemice din istoriografia ardeleană interbelică,* în vol. *Petru Maior și prietenii. Lucrările Simpozionului național desfășurat la Reghin în perioada 28 februarie-1 martie 2014*, ed. Laura Stanciu, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2015, p. 41-50; *Ratio et fides: Alexandru Todea – the greek catholic Archpriest of Reghin (1945-1948)*, în vol. *Elites and South-East European Culture*, ed. by Iulian Boldea și Cornel Sigmirean, Roma, Edizioni Nuova Cultura, 2015, p. 153-161; *Boundaries in the Ecclesiastic Discourse at the End of the 19th Century and the Beginning of the 20 th Century: „Uniate", „United" or „Greek-Catholic"?*, în vol. *Crossing Borders: Insights into the Cultural and Intellectual History of Transylvania (1848-1948)*, coord. Carmen Andraș și Cornel Sigmirean, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca & Symphologic Publishing, Gatineau, Canada, 2016, p. 263-280; *Istoricii ardeleni după 1918. Convergențe cu istoricii din Vechiul Regat,* în vol. *Istorie și istorici la Universitatea din București: dimensiuni instituționale – proiecte intelectuale*, coord. Florentina Nițu, Florin Müller, Remus Nică, București, Ed. Universității București, 2016, p. 153-166; *Școala latinistă sau Școala ardeleană? Opțiuni istoriografice din secolele XIX-XX*, în „Anuarul Institutului de cercetări socio-umane „Gheorghe Șincai", 2016, XIX, p. 121-134.

Bibliografie. *Enciclopedia personalităților din România*, ed. 5, Schweiz, Hübners Who is Who, 2010, pp. 1366-1367; Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu, *Bibliologi români. Dicționar*, Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2011, p. 235; Ana Todea, *Portrete mureșene. Dicționar bio-bibliografic*, Tîrgu Mureș, 2013, pp. 451-453.

[79]

MARIA RODICA TUTAȘ – SORA ANGELA
(1968)

Facultatea Catolică din Belém do Pará (Brasilia)
Cadru asociat la Departamentul Blaj (1997-2001)

Biografie. Maria Rodica Tutaș s-a născut în 8 aprilie 1968, la Târșolț, județul Satu Mare, din părinții Ioan, de profesie miner, și Maria Tutaș născută Rișcău, casnică, a treia din opt copii, din care doi au decedat. A trăit într-o familie greco-catolică, fiind botezată în clandestinitate la Seini de către părintele Arsenie, rostind rozariul și alte devoțiuni catolice, citind cărți religioase. A urmat cursurile primare și secundare la școala din Târșolț; a studiat la Liceul Alimentar din Satu Mare (1982) și la Liceul Agro-Industrial din Negrești-Oaș (1983-1986). A devenit învățătoare la Școala primară din Aliceni și Târșolț; educatoare la Grădinița din Hujeni, Popeni și Mateasa (1988-1991). Simțind chemarea la viața călugărească, a depus primele voturi călugărești în 2 februarie 1990 la Sighet în Congregația Surorilor Maicii Domnului, primind numele de Sora Angela. A urmat Studii de Științe Religioase la Institutul „Regina Mundi" din Roma (1992-1995) obținând diploma de licență; Masterul în *Științe Eclesiastice Orientale*, la Institutul Pontifical Oriental din Roma (1995-1997). Nu a putut rămâne pentru doctorat, fiind chemată în țară pentru pregătirea pentru depunerea voturilor călugărești definitive. Din anul 1997 a predat la Institutul Teologic Greco-Catolic Universitar de la Blaj (Teologie spirituală; Patrologie) și la

Liceul Teologic Greco-Catolic „Sf. Vasile" din Blaj, activând și locuind în comunitatea călugărească de la Mediaș. În anul 2001 a simțit chemarea pentru o viață călugărească eremitică și misionară și, având permisiunea superioarei CMD, s-a retras la Mănăstirea Abației Sfintei Fecioare Maria din Pomposa (Italia). De acolo, în 2004, a simțit că a fost aleasă să fie trimisă ca misionară în Brazilia cu misiunea de a preda la Facultatea de Teologie din Belém do Pará. În 24 august 2007 a avut loc profesiurilor de călugăriță eremită și misionară, activând în orașele Belém do Pará (2004-2015), Brasilia (2015-2018) și Belém do Pará (2018-) ca profesoară la secția Filozofie și Teologie. Doctorat în *Științe Eclesiastice Orientale*, la Institutul Pontifical Oriental din Roma (2007-2010) cu tema: *O ministério pastoral no Sacerdócio de São João Crisóstomo e na Regra pastoral de São Gregório Magno: um contributo para o contexto do Brasil*, coordonator Philippe Luisier; Post-Doctorat în *Arta Sacră*, la FAJE (Facultatea de Teologie Iezuită), Belo Horizonte din Brasile (2016-2018) cu tema: *Cristos Pantocrator: um caminho para a divinização do ser humano*. Ca traseu profesional a predat ca profesoară de teologie și filosofie la: Institutul Teologic Greco-Catolic Blaj (1997-2001, *Patrologie; Teologie spirituală*); Seminarul Teologic Major Ioan Paul al II-lea din Porto Velho, Brasile (*Patristică I* / *Patristică II*); Facultatea Catolică a Arhiepiscopiei din Belém Pará (cursuri intensive în 2016: *Patristică; Istoria Bisericii din antichitate (sec. I-VIII); Filozofia instrumental pentru Teologie; Seminar Teologic: Teologia Familiei și Laicatului, Seminar Filosofic: Filosofii Greci părinți ai isihasmului*); Universitatea Pontificia Catolică Rio Grande do Sul, Escola de Humanidade Programa de Pos Graduação (curs intensiv în 2018: *Teologia Orientală*); IRFP-CNBB Norte 2. Institutul Regional de Formare la Preoție al Conferinței Naționale al Episcopilor din Brasile Nord 2, Ananindeua, PARÁ (2004-2007; 2010-2015: *Patristică, Istoria Religiilor, Cărțile Catolice, Cartea Apocalipsei, Discernământul spiritual,* Seminar Teologic: *„Carisma paternității și maternității spirituale în gândirea Sfinților Părinți ai Bisericii"*); ISB – Institutul Uniunii Franciscane de Educație și Cultură Filială, Brasilia (2015-2017: *Patrística, Teologia Espiritual, Catechetică, Teologia Pastorală, Escatologie, Arte Sacră, Cursuri Extensive și alte materii/seminarii de teologie*); Facultatea de Teologie a Arhiepiscopiei Catolice din Brazilia – FATEO-DF (2015-2017), *Patrística, Arta Sacră, Liturghia Fundamentală, Arta vieții spirituale, Misiologie, Literatura Ioanită, seminarii și alte materii teologice*; Centrul de Studii „Redemptoris Mater", Brazilia (2015-2018: *Patrística,*

Teologia Orientală, Spiritualitate Orientală, Istoria Spiritualității, Arte Sacră, Citirea scrierilor Părinților Bisericești); Facultatea Catolică a Arhiepiscopiei din Belém Pará (2019-actual). A participat la diferite Congrese Mariologice: Congresul de Mariologie de la Facultatea Catolică de la Belém Pará, septembrie 2017, cu tema: *La Vergine Maria nel pensamento dei Padri Oriental*; la Simpoziul de Mariologie de la Pontificia Universitatea Catolică de la Rio Grande do Sul (PUCRS), în august 2017, cu tema: *La Vergine Maria nella Patristica*; la Congresul Internațional de Teologie organizat la Pontificia Universitatea Catolică de la Rio Grande do Sul (PUCRS), în octombrie 2019, cu tema: *Santidade e responsabilidade pública: uma visão a partir da Patristica e Gaudete et exsultate.* A desfășurat alte activități profesionale extracurriculare: la Ordinariatul Militar din Brazilia (Serviciu de canceleriat la Arhiepiscopia Militară în toate misiunile încredințate: scrierea documentelor solicitate de Arhiepiscop și Canceler, elaborarea *Cărții Tombo*, cercetare științifică și scriere despre *Istoria Ordinariatului Militar din Brasilia* – DF, 2016); la Tipografia de la Conferința Națională a Episcopilor din Brazilia CNBB Brasile (Serviciu de elaborare a Cărții de Liturghie *Igreja em Oração – Nossa missa no dia a dia*. Contribuție cu comentarii la începutul sfintei Liturghii, rugăciunile comunității și punctele de reflecții pentru predici (Brasília, 2015-2016)

Lucrări. **Cărți**: *Sulle orme de S. Guido Abate di Pomposa,* Lions Club Codigoro – Serra Club Pomposa, Stampa artografica Ferrara; *Meditação Cristã um caminho de sabedoria,* Gráfica: Supercores, Belém Pará, 2012, 120 p.; *O Perfil da Paróquia da Santíssima Trindade de Belém 200 anos de Evangelização*, Belém Pará: Editora Paka-Tatu, v. 1, 2014, 194 p.; *O Sacerdócio de São João Crisóstomo – Uma luz para a vida presbiteral*, Belém: Ed. Paka-Tatu, 2014, v. 1, 224 p; *A arte da vida espiritual,* Brasília – DF: Teixeira Gráfica e Editora, 2015, v. 1, 226 p.; *A viuvez: fundamentos bíblicos e teológicos,* Goiânia – GO: Gráfica e Editora América, 2015, v. 1, 116 p.; *Mărturii din viața misionară în Brazilia,* f.ed., f.loc., 2019, 24 p. **Studii**: *O perfil do iconógrafo,* in „Teocumunicação". Revista Teologia da PUCRS Pontificia Universidade Catolica Rio Grande do Sul, Porto Alegre, v. 46, n. 2 p. 174-187, julho-dezembro 2016, pp. 174-187, in: http://revistas eletronicas.pucrs.br/ ojs/index.php/teo/article/view/29244; *A Virgem Maria na Patrística,* in *Anais do Congresso de Mariologia: piedade popular, cultura e teologia,* 21 a 23 de agosto de 2017, in http://ebooks.pucrs.br/edipucrs/acessolivre/anais/ congresso-de-mariologia/assets/edicoes/2017/arquivos/3.pdf; *São João Crisóstomo*

e São Gregório Magno: uma fonte de inspiração para a vida pastoral, in „Revista: Atualidade Teológica", Pontificia Universidado do Rio de Janeiro, Vol 19, No 51 (1 dec. 2015), pp. 500-528, in https://doi.org/10.17771/PUCRio. ATeo.25863; *O Carisma da paternidade espiritual no exercício do ministério presbiteral*, in „Brasiliensis", v. 5, n. 9, pp. 7-36, jan/jun., 2016. **Alte articol**e: *Rugăciunea inimii în spiritualitatea bizantină*, în „Unirea", Blaj, nr. 10/11 oct.-nov., 2010, p. 7; *A arte da vida espiritual,* in Brasília – DF: Teixeira Gráfica e Editora, 2015, v. 1; *A viuvez: fundamentos bíblicos e teológicos,* in „Goiânia – GO: Gráfica e Editora América, 2015, v. 1; *O Perfil da Paróquia da Santíssima Trindade de Belém 200 anos de Evangelização*, in „Belém", Paka-Tatu, v. 1, 2014; *O Sacerdócio de São João Crisóstomo – Uma luz para a vida presbiteral*, in „Belém", Paka-Tatu, 2014, v. 1; *O Carisma da Paternidade e Maternidade Espiritual na Vida da Igreja*, in „Revista Renascidos em Pentecostes", Brasília DF, pp. 20-21, 01 jul. 2016. A publicat articole în ziarul bisericesc „Voz de Nazaré" al Arhiepiscopiei din Belém Pará (2005-2015), precum *Lembranças e costumes da viagem à minha pátria, Romênia*, in „Voz de Nazaré", Belém, 14 ago. 2014.

Bibliografie: Prof. Daniela Perian, *O misionară la Timișoara,* în „Reînvierea", nr. 111-113, aug.-oct. 2008, pp. 19-20; João Carlos Pereira, *O belo livro da irmã Ângela Tutas* (I), in *Voz de Nazaré,* Caderno 1, Ano CI – nº 620, Belém, de 20 a 26 de junho de 2014, p. 2; Arquidiocese, *Ir. Ângela Tutas relata em livro 200 anos da Igreja da Santíssima Trindade,* in *Voz de Nazaré,* Caderno 2, Ano CI – Nº 620, Belém, de 20 a 26 de junho de 2014, p. 6; Bernardino Santos, *Irmã Ângela Tutas*, in *O Liberal,* Belém, 13 de junho de 2014, p. 5; *Livro narra vida presbiteral dos sacerdotes. Maria Rodica Tutas, a Ângela, lança livro hoje à noite, em Belém,* in *O Liberal* (Jornal), Belém, 11 de setembro de 2014, p. 5; Nazaré Repórter, *Viuvez: Retiro espiritual com Irmã Ângela Tutas*, in *Voz de Nazaré,* Ano CI – nº 642, Belém, de 21 a 27 de novembro de 2014, p. 8; *Ir. Ângela Tutas auxilia CNBB em publicações para a evangelização. A religiosa contribui na elaboração de vários temas,* in *Voz de Nazaré,* Ano CI – nº 655, Belém, de 1 a 7 de maio de 2015, p. 12.

[80]

MARIN VICTOR LUPU
(1969)

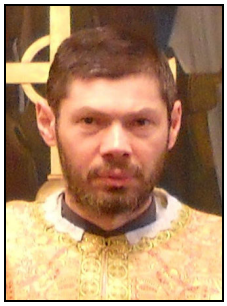

Cadru didactic asociat la Departamentul Blaj (1996-2008)

Biografie. Marin Victor Lupu s-a născut în 5 septembrie 1969 în Satu-Mare din părinții Mihai-Valentin și Maria-Valeria născută Barbul, ambii ingineri. A urmat Școala elementară nr. 25, Ploiești (1976-1984); Liceul „Constantin Dobrogeanu Gherea" (astăzi „Nichita Stănescu") din același oraș, profilul electronică-electrotehnică (1984-1988). Este angajat al Întreprinderii de Stofe „Dorobanțul", Ploiești, cu funcția de electrician (1988-1991), iar după eliberarea Bisericii Greco-Catolice, în 1991 s-a înscris în prima generație ca student la Academia Teologică Greco-Catolică din Blaj, iar în toamna aceluiași an a fost trimis la studii în Italia, unde s-a înscris la „Pontificio Ateneo Romano della Santa Croce" din Roma, fiind student al Facultății de Filosofie (1991-1993), al Facultății de Teologie (1993-1996). Este hirotonit preot celibatar la 22 septembrie 1996, de către ierarhul Lucian Mureșan, la Blaj. A fost director educativ la Institutul Teologic Greco-Catolic Blaj (1996-1998). În perioada 1996-1998 este numit director educativ și preparator la Institutul Teologic Universitar Greco-Catolic din Blaj, catedra Filosofie. Între 1998-1999 urmează studii de Master în Teologie Spirituală la „Pontificio Istituto Teresianum" (Roma), întrerupte din motive de sănătate. Din 1999 este asistent universitar la Institutul Teologic Universitar Greco-Catolic, Blaj, catedra Filosofie, predând la Departamentul Blaj

din 2000, iar din octombrie 2002 este doctorand la Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Istorie și Filosofie, Secția Filosofie, forma Frecvență Redusă. Și-a susținut doctoratul în 11 noiembrie 2006 cu o teză despre filosoful Ioan Miclea. Participă la diverse întâlniri, conferințe, simpozioane, domeniul său de interes fiind Filosofia, Istoria filosofiei, Filosofia creștină. A activat până în anul 2008, când a plecat pentru tratament în Italia, slujind ca preot la Spezia.

Lucrări. *O Cosmologie în 25 de teme*, Blaj, 1999, 52 p. (pentru uz intern); *Filosofie despre Dumnezeu (Teodicee)*, Blaj, 2002, 156 p. (uz intern); *Notițe pentru un curs de Logică*, Blaj-Alba Iulia, 2001, 60 p. (uz intern); *Notițe pentru un curs de Metafizică*, Blaj-Cluj-Napoca, 2002, 96 p. (uz intern); **Studii**: *Dumnezeu în „Memorialul" pascalian; condiția ontologică a omului în „Cugetări"*, în „Cultura Creștină", nr. 1-2, Blaj, 2002, pp. 142-150; *Un gânditor român pentru zilele noastre: Pr. Ioan Miclea*, în „Vatra", Târgu Mureș, nr. 5/6, 2002, p. 114; *Pagini de manuscris: Pr. Ioan Miclea*, în „Cultura Creștină", nr. 3-4, 2002, pp. 166-169; *Ioan Miclea: gânduri în comprimate*, în „Cultura Creștină", nr. 3-4, 2002, pp. 180-185; *Elemente pentru o critică a materialismului și ateismului*, în *Biserica română Unită cu Roma, Greco-catolică, istorie și spiritualitate. 150 de ani de la înființarea mitropoliei Române Unite cu Roma la Blaj*, Colecția „Acta Blasiensia" Nr. 2, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2003, pp. 189-214; *Ioan Miclea: privire asupra filosofiei creștine*, în „Discobolul", Alba Iulia, 2003; *Glas de zimbru*, în „Vatra", Târgu Mureș, nr. 6-7, 2003, p. 89; *Viața și personalitatea lui Ioan Miclea*; *Cardinalul Leo Sheffzyc – un maestru al teologiei contemporane* (traducere după Manfred Hauke), în „Cultura Creștină", 2003, nr. 3-4, pp. 139-164; în curs de apariție: *Viața și personalitatea lui Ioan Miclea.*

[81]

SORIN VALER RUSSU
(1967)

Cadru didactic asociat la Departamentul Blaj (2014-)

Biografie. S-a născut în data de 18 iulie 1967 din părinții Octavian și Silvia născută Bodea de profesie profesoară de Limba și literatura română. Tatăl lui a fost hirotonit preot greco-catolic în anul 1991. A urmat Liceul Industrial „Unirea" din Tg-Mureș (1981-1985), după care a lucrat în cadrul Biroului Proiectare la Direcția Apelor Mureș-Banat. A urmat Academia de Teologie Greco-Catolică transformată în Institutul Teologic Greco-Catolic Universitar de la Blaj în prima promoție după Revoluția din 1989 (1990-1994). În anul 1994 s-a căsătorit cu Stanciu Monica din Blaj, profesoară învățământ primar și au împreună o fetiță, Roxana Maria. A fost hirotonit preot greco-catolic în data de 25 martie 1994 de către Înaltpreasfințitul George Guțiu în catedrala din Blaj și a fost numit preot paroh în Parohia Greco-Catolică Zau de Câmpie (1994-1999) și administrator protopopial la protopopiatului Sărmaș (1997-1999). Din 1999 până în prezent este administrator parohial la Parohia Greco-Catolică Luduș. A obținut diploma de master în teologie pastorală la Facultatea de Teologie Greco-Catolică, Departamentul Blaj al Universității „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (2007-2008). A obținut doctoratul în istorie la Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba-Iulia (2010-2013) cu o teză despre *Biserică, istorie și cultură în ziarul*

„Unirea" de la Blaj, de la apariție la Marea Unire (1891-1918). A urmat diferite cursuri postuniversitare. A fost director al Filialei Serviciului de Ajutor Maltez din România – Zau (1996-1998); directorul Centrului Social „Sf. Nicolae" Luduș (2000-2014); director al Filialei Caritas Luduș (2000-2015), director al Asociației Carit Med (2011-2018); responsabil cu lucrările de investiții – construcții de biserici, case parohiale, sedii administrative și sociale în Protopopiatul Luduș (2000-2017); cercetător științific în cadrul Centrului de Studii Greco-Catolice Blaj, Universitatea Babeș-Bolyai; membru al Societății de Arheometrie din România (2011-2013); membru al Consiliului Preoțesc al Arhieparhiei de Alba Iulia și Făgăraș (2008-2013; 2018-2023); cetățean de onoare al orașului Luduș (2016). A participat la multe conferințe și simpozioane. Din anul 2014 este cadru didactic asociat la Facultatea de Teologie Greco-Catolică, Departamentul Blaj, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca, predând la programul de master cursurile de *Pastorația diferențiată.*

Lucrări: *Monografia Parohiei Greco-Catolice Luduș „Sfântul Apostol Petru"*, Casa de Editură „Mureș", Târgu-Mureș, 2010, ediția a II-a, Ed. Galaxia Gutenberg, Tg-Lăpuș, 2011; *Sfântul Apostol Pavel – conținutul moral al epistolei către Romani*, Casa de Editură Mureș, Târgu-Mureș, 2010; *Sfintele Sacramente pe înțelesul credincioșilor*, Casa de Editură Mureș, Târgu-Mureș, 2010; ediția a II-a, Ed. Galaxia Gutenberg, Tg-Lăpuș, 2011; *Luptele dintre iconoclaști și iconoduli și influența acestora asupra iconografiei bizantine*, Ed. Galaxia Gutenberg, Tg-Lăpuș, 2011; *Relația dintre Statul Român și Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică. Evoluții post-comuniste*, Ed. Galaxia Gutenberg, Tg-Lăpuș, 2012; *Ziarul Unirea de la Blaj. Prezentare generală (1891-1918),* Ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2012; *Biserică, istorie și cultură în ziarul „Unirea" de la Blaj, de la apariție la Marea Unire (1891-1918*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2014; *Procesul ziarului „Unirea" în documente inedite*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2014; *Unirea de la 1918 reflectată în paginile ziarului „Unirea"*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2014. **Studii.** *Biserica Română Unită cu Roma Greco-Catolică*, în *Monografia Orașului Luduș,* Ed. Nico, Târgu-Mureș, 2008, pp. 216-223; *Coordonata socială în relația Stat-Biserica Greco-Catolică din România în perioada post-comunistă"*, în „Altarul Reîntregirii", supliment, Alba Iulia, 2011, pp. 476-493; *Progres and Emancipation Through Institutional Culture. Case Study: Romanian Uniate Church (1891-1918),* în volumul *Studies on literature, discourse and multicultural dialogue. Section History,* coord. Iulian

Boldea, Ed. Arhipelag XXI, Tîrgu-Mureș, 2013, pp. 515-522; *Role of Romanian Uniate Church in promoting painters from Blaj (1891-1918)*, în volumul *Globalization and intercultural Dialogue Multidisciplinary Perspectives, Section History*, coord. Iulian Boldea, Ed. Arhipelag XXI Press, Tîrgu-Mureș, 2014, pp. 143-154; *The Case of „Unirea" Newspaper in Unpublished Documents*, în „Journal of Romanian Literary Studies", Issue no.4/2014, Tîrgu-Mureș, 2014, pp. 439-450; *Oppression or Tolerance? Case Study: Romanian Church United With Rome During the Post-Communist Period*, în volumul *Globalization, Intercultural Dialogue and National Identity,* 2nd Edition, Section History (coord. Iulian Boldea), Ed. Arhipelag XXI Press, Tîrgu-Mureș, 2015, pp. 597-607; *The Role of Uniate Church in Developing the Transylvanian Cultural Movement by Music,* în volumul *Discourse as a Form of Multiculturalism in Literature and Communications Section: History and Cultural Mentalities*, Ed. Arhipelag XXI Press, Tîrgu-Mureș, 2015, pp. 408-418; *Civil marriage versus religious marriage – 120 years of cohabitation"*, în volumul *Globalization, Intercultural Dialogue and National Identity*, 3rd Edition, Section History, coord. Iulian Boldea, Ed. Arhipelag XXI Press, Tîrgu-Mureș, 2016, pp. 158-168; *School Drama Club-Unconventional Instrument in Education of Primary or Gymnasial Pupils*, în „Altarul Reîntregirii", nr. 1, ian.-apr. 2016, volum al conferinței *Young People in Church & Society*, Alba Iulia, 2016, pp. 513-524; *Involvement of the United Romanian Church in the act of the Union. Details,* în volumul *The International Symposium National Identity and European Spirit,* Oradea, 2018, editori Alexandru Buzalic, Camelia Diana Luncan, Ionuț Mihai Popescu, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2018, pp. 317-327; *Transylvanian Museism in the Pages of „Unirea" Journal from Blaj,* în volumul *Literature as Mediator. Intersecting Discourses and Dialogues in a Multicultural World,* Section: History, Political Sciences, International Relations, Ed. Arhipelag XXI Press, Tîrgu-Mureș, 2018, pp. 157-162; *Cât de mare e România Mare? La 100 de ani*, în volumul *România 100. Biserica, Statul și binele comun. Istorie și teologie*", Blaj, 2019; *Implicarea ziarului „Unirea" de la Blaj în actul Unirii de la 1918*, în „Acta Musei Apulensis", nr. LVI (56), Alba Iulia, 2019.

Bibliografie. Ioan Andrei Borgovan, *O seară magică la Tg-Mureș*, în ziarul „Punctul", 7 dec. 2016; Dimitrie Poptămaș, *Dor de Bucovina. Dublă lansare de carte,* în „Cuvântul liber", Târgu Mureș, nr. 234, 16 nov. 2016.

CONCLUZIE

Parcurgând filele acestui album aniversar constatăm cu plăcută uimire că numărul universitarilor care au o legătură cu Blajul și cu Universitatea clujeană este destul de ridicat. Blajul, această mică și măreață citadelă a culturii spiritului, a dat atâția oameni remarcabili Universității românești[1].

Mai observăm că universitarii surprinși în această carte sunt personalități care își desfășoară activitatea în domenii diferite ale științei, precum litere-filologie (17), medicină (14), istorie (8), drept (6), științele educației (5), științe naturale-biologie-botanică (5), filosofie (4), psihologie (2), matematică-științe economice (2), geografie (1), chimie (1), teologie (16) etc. Indiferent de domeniul de știință sau de numele exact al Facultății de-a lungul celor o sută de ani (Litere-Filologie[2]; Istorie-Filologie-Filozofie[3]; Medicină[4] etc.), numitorul comun al acestora a fost devotamentul lor

[1] Unii dintre ei au chiar scris istorii ale Universității clujene: Ion Breazu, *Universitatea românească «Regele Ferdinand I» din Cluj*, 1944; ediție îngrijită și studiu introductiv de Vasile Pușcaș, Ed. Școala Ardeleană, 2019.

[2] În 1919 a luat ființă Facultatea de Litere și Filosofie. După cel de-al doilea război mondial era reorganizată ca Facultate de Filologie. După Revoluția anticomunistă din 1989, Facultatea și-a luat numele actual de Litere. Facultatea de Istorie și Filosofie este continuatoarea Facultăților de Litere și Filosofie care au funcționat în cadrul Universității din Cluj între 1872 și 1948.

[3] Facultatea de Istorie și Filosofie este continuatoarea Facultăților de Litere și Filosofie care au funcționat în cadrul Universității din Cluj între 1872 și 1948.

[4] Și Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu" aniversează în acest an (2019) 100 de ani de predare în limba română, datorită faptului că, în 1919, a pornit ca Facultate de Medicină a Universității din Cluj de atunci. Istoria învățământului clujean de medicină și farmacie a înregistrat o cotitură în 1948, prin desprinderea sa de Universitatea din Cluj și întemeierea Institutului Medico-Farmaceutic (I.M.F. Cluj), independent de Universitate. Absolvenți ai școlilor din Blaj, care aveau imprimat spiritul anticomunist, au fost persecutați: Iuliu Hațieganu a fost îndepărtat; Alexandru Pop și Octavian Fodor au fost transferați la Timișoara. IMF avea cinci Facultăți: Facultatea de Medicină Generală; Facultatea de Igienă; Facultatea de Pediatrie; Facultatea de Stomatologie și Facultatea de Farmacie. Rector al Institutului a fost și prof. Rubin Popa, absolvent și el al școlilor blăjene. În cadrul IMF au apărut mai multe Clinici. Începând din 1990, Școala Clujeană de Medicină și Farmacie și-a schimbat vechea denumire de I. M. F. în Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu" în 1992.

profesional, interesul și pasiunea pentru disciplina predată și pentru știință, pentru pregătirea studenților. Însă se observă, în atitudinea lor de viață, amprenta Blajului care i-a format în primii ani de școală. Mai mult, autorul Florea Marin, care a scris o istorie a Școlii Medicale Clujene, consideră că o rădăcină a acesteia este școala blăjeană: „prin numărul mare de medici clujeni care au studiat la școlile din Blaj – Iuliu Hațieganu, Alexandru Pop, Octavian Fodor, I. Vinți și alții, Școala Medicală Clujeană a fost influențată benefic de spiritul acestei școli umaniste care, la rândul ei, a reflectat iluminismul apusean. Astfel o putem considera o rădăcină apuseană a Școlii Medicale Clujene, venită prin filiera școlilor de la Blaj"[5].

*

La Departamentul Blaj al Facultății de Teologie Greco-Catolică din Universitatea „Babeș-Bolyai", pe lângă cadrele didactice titulare prezentate în volum, alte cadre didactice asociate și invitate au predat și predau astăzi cursuri și seminarii din planurile de învățământ (nivel licență și nivel master), în cadrul cursurilor postuniversitare sau al cursurilor deschise (open course), în cadrul unor cursuri de formare. Biografiile acestora nu le prezentăm aici întrucât nu sunt universitari propriu-zis, adică nu sunt angajați ai Universității Babeș-Bolyai, ci au norma de bază în alte instituții de învățământ sau bisericești. Aceștia sunt: prof. Petru Tutelea (Muzică bisericească și cor); pr. Ioan Fărcaș (Liturgică și Tipic bisericesc); prof. Ana Tatai Baltă (Limba engleză); prof. Monica Turcu (Limba franceză); prof. Cecilia Veronica Frățilă (Limba franceză); pr. Florian Guțiu (Teologie ecumenică); sr. dr. Cecilia Flueraș (Sfinții Părinți); prof. Efrim Horea (Educație fizică și sport); pr. dr. Vasile Nistor (Studiu biblic); Ana Man (Pedagogie/Psihologie); sr. Liana Antonia Petrizzo (Limba italiană); pr. dr. Ioan Cristian Rus și alții. Bibliotecara Georgeta Maria Buzan este angajată la biblioteca Institutului Teologic Greco-Catolic Blaj însă deservește și partea bibliotecii care este filiala Blaj a Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga". La Departamentul Blaj a predat în 2017 și lect. univ. dr. Iulia Ramona Herman în cadrul Modulului Pedagogic[6].

[5] Florea Marin, *Facultatea de Medicină, Școala Medicală Clujeană și Spitalele din Cluj (1500-1990). Scurt istoric,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004, p. 153.

[6] Asist. univ. dr. la Universitatea Babeș-Bolyai (2008-2017) și lect. univ. dr. la Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia (2017-), domiciliată în Sibiu.

La primul curs postuniversitar organizat la Facultatea de Teologie Greco-Catolică, care s-a desfășurat la Departamentul Blaj în anul 2010, intitulat *Healing of Memories between Churches, Cultures and Religions in Transilvania,* au mai predat, pe lângă titularii Departamentului Blaj: dr. rev. Dieter Brandes din partea Consiliului Mondial al Bisericilor de la Geneva; prof. univ. dr. pr. Vasile Grăjdian de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Universitatea „Lucian Blaga" Sibiu; conf. univ. dr. Olga Lukacs de la Facultatea de Teologie Reformată a Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca; prof. dr. Miklós Kocsev de la Pàpa Reformàtus Theologiai Akademia [Academia Teologică Reformată din Pàpa] Ungaria[7].

Mai mult, la diferitele conferințe internaționale organizate la Blaj de către Departament au participat: prof. univ. dr. pr. Renzo Lavatori de la Universitatea Urbaniana din Roma; prof. univ. pr. dr. mons. Natale Loda de la Universitatea Lateran din Roma; prof. univ. pr. dr. Jaime Emilio Magana și prof. univ. dr. pr. Luca Mazzinghi de la Universitatea Gregoriana din Roma; pr. Vincezo Lai, de la Colegiul Pio Romeno din Roma; don Matteo de Meo, Roma; prof. univ. dr. Cesare Alzati, Universitatea din Pisa; prof. univ. dr. Ernst Christoph Suttner, Universitatea din Viena; prof. univ. dr. pr. Stanislaw Skobel și prof. univ. dr. pr. Andrzej Perzyński de la Facultatea de Teologie din Universitatea „Cardinal Stefan Wyszyński" din Varșovia (Polonia); prof. dr. Alberto Castaldini de la Universitatea Babeș-Bolyai; acad. prof. univ. dr. Eugen Simion, Academia Română; acad. prof. univ. dr. Răzvan Teodorescu, ministru al Culturii și Cultelor; conf. univ. dr. pr. Alexandru Buzalic, lect. univ. dr. Ionuț Popescu, conf. univ. dr. pr. Pop Horea Ovidiu, prof. univ. dr. Blaga Mihoc, pr. dr. Cristian Sabău, pr. Anton Cioba, pr. drd. Nicolae Bodea și pr. dr. Iuliu Muntean de la Departamentul Oradea al Facultății de Teologie Greco-Catolică; prof. univ. dr. Nicolae Gudea, lect. univ. dr. Grigore Marius Furtună, dr. Cecilia Flueraș și pr. Marcelin Rotaru de la Departamentul Cluj al Facultății de Teologie Greco-Catolică; prof. univ. dr. pr. Isidor Mărtincă, prof. univ. dr. pr. Vladimir Petercă și conf. univ. dr. pr. Lucian Dîncă de la Facultatea de Teologie Romano-Catolică din Universitatea București; prof. univ. dr. Iacob Mârza, prof. univ. dr. Eva Mârza, prof. univ. dr. Cornel

[7] Anton Rus, *Ecumenismul aplicat: cursul „Healing of Memories" la Facultatea de teologie greco-Catolică, Departamentul Blaj (2010-2011),* în Alin Tat (editor), *Paradisul regăsit. Studii ecumenice,* Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2017, pp. 125-158.

Tatai Baltă, prof. univ. dr. Alin-Mihai Gherman, prof. univ. dr. Laura Stanciu, conf. univ. dr. Daniel Dumitran, cerc. dr. Ana Maria Roman Negoi, dr. Zevedei Drăghiță, conf. univ. dr. Constantin Ioan Mladin, conf. univ. dr. Marcela Ciortea, lect. univ. dr. Delia Aldea, lect. univ. dr. Călin Anghel, dr. Dan Mazâlu, dr. Gúdor Kund Botond de la Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia; dr. Ana Dumitran de la Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia; prof. univ. dr. acad. Camil Mureșan, prof. univ. dr. Ioan Chindriș, cercet. dr. Niculina Iacob și cercet. dr. Remus Câmpeanu, la Institutul de Istorie „George Barițiu" al Academiei Române, Cluj-Napoca; prof. univ. dr. Nicolae Bocșan, prof. univ. dr. Simion Retegan, prof. univ. dr. Marcel Știrban, prof. univ. dr. Ioan-Marius Bucur, conf. univ. dr. Ana Victoria Sima, conf. univ. dr. Ion Cârja, conf. univ. dr. Greta Monica Miron, lect. univ. dr. Lucian Turcu, dr. Ioana Bonda, dr. Mirela Andrei, dr. Camelia Elena Vulea de la Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca; cerc. dr. Daniela Mârza, Centrul de Studii Transilvane; cerc. dr. Sidonia Puiu, Biblioteca Academiei Române Filiala Cluj; dr. Elena Comșulea, Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu" din Cluj-Napoca; dr. Cristian Bădiliță, istoric al creștinismului timpuriu; dr. Marius Oprea de la Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România; pr. dr. Claudiu Dumea, pr. dr. Cristinel Fodor de la Facultatea de Teologie Romano-Catolică Iași; prof. univ. dr. pr. Mihai Himcinschi de la Facultatea de Teologie Ortodoxă Alba Iulia; lect. univ. dr. pr. Zoltán-József Bara, lect. univ. dr. pr. Dénes Székely, drd. József Nagy și pr. László Konksag de la Facultatea de Teologie Romano-Catolică din Alba Iulia; dr. Hans Klein, Sibiu; prof. univ. dr. Lehel Lészai și dr. Sarolta Püsök, Facultatea de Teologie Reformată Cluj-Napoca; prof. univ. dr. pr. Mircea Manu, pr. dr. Angel Zareczki, pr. Ioan Fârte și pr. Vasile Trifoi de la Baia Mare; prof. univ. dr. Maria Țenchea și prof. univ. dr. Vasile Frățilă de la Universitatea din Timișoara; pr. dr. Sabin Făgăraș; dr. Silviu Sana de la Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai", Oradea; dr. Florica Elisabeta Nuțiu, Târgu Mureș; prof. univ. dr. Mircea Trifu; dr. Tiberiu Ciorba de la Muzeul Țării Crișurilor, Oradea; pr. Angelo Narcis Pop și pr. dr. Marius Pop, Episcopia Greco-Catolică Lugoj; Larisa Matei; Mircea Cristian Ghenghea; Miorița Baciu Got, București; Ana Hinescu, prof. Adrian Solomon, prof. Ioan Popa, prof. Silvia Pop, prof. Delia Țălnar, prof. Angela Moșneag, pr. Nicolae Anușcă, Blaj; pr. dr. Ivan Radu, Ploiești; pr. dr. Florin

Gatea, Sebeș; lect. dr. Alexandra Maria Belciug; Rodica Marian; Corina Pipoș; Aurel Podaru și alții.

Mulțumesc tuturor celor care m-au susținut în elaborarea acestei lucrări aniversare. Mulțumesc universitarilor de astăzi cuprinși în această lucrare pentru răspunsurile prompte la chestionarele solicitate. Mulțumesc colegilor alături de care lucrez la Departamentul Blaj al Facultății de Teologie Greco-Catolică, Doamnei Codruța Săcelean, directorul Editurii Presa Universitară Clujeană – a Universității Babeș-Bolyai –, pentru identificarea unor fotografii ale unor universitari blăjeni și pentru întregirea unor informații, doamnelor bibliotecare[8], studenților teologi care m-au ajutat la culegerea materialelor la orele de seminar despre istoria spiritualității blăjene[9]. Doresc ca această lucrare să fie un semn de recunoștință pentru veneratele școli blăjene care au plămădit și continuă să plăsmuiască sufletele și mințile atâtor români și pentru Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, pentru excelența și performanța pe care le promovează.

[8] Mulțumesc – pentru ajutorul în căutarea volumelor necesare – doamnei bibliotecare Alexandra Bradea Pop de la Biblioteca Departamentului Cluj al Facultății de Teologie Greco-Catolică, bibliotecă filială a Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga" Cluj-Napoca.

[9] Studenții teologi blăjeni: Manu Ioan, Luchini Roberto, Crișan Paul Mihai, Fărcaș Ioan Paul, Pădurean Cristian, Mezei Vlad, Floca Alin, Sârbu Andrei Cosmin, Moldovan Claudiu, Maier Alex, Fărcaș Victor Claudiu.

ANEXĂ

Universitari născuți la Blaj sau formați în școlile blăjene și deveniți cadre universitare în alte Universități din Cluj-Napoca sau în Universități din alte centre universitare ale României ori din afara țării[1].

ALDEA DELIA, filolog, Universitatea „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia.

ALDEA MARIA, Université de Provence Aix-Marseille I, catedra de limba română.

ALDEA-CÂRNAȚ CONSTANTIN LUCIAN, Facultatea de Informatică și Matematică a Universității „Transilvania" din Brașov.

ALMĂȘAN DORIN ROMUL LUCIAN, Universitatea Tehnică Cluj-Napoca, Catedra de Educație Fizică și Sport.

BARELIUC LUCIA, Institutul de Medicină și Farmacie din Cluj-Napoca, catedra de Biologie Generică și Embrionologie.

BĂCILĂ EMIL, Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu" Cluj-Napoca.

BĂRBULESCU-MUNTEANU MARIA, Universitatea „Ovidius" Constanța, Facultatea de Istorie.

BĂRBULEȚ GABRIEL DAN, Universitatea „1 Decembrie 1918" din Alba Iulia, Filologie-engleză.

BĂRGLĂZAN AUREL, profesor și decan al Facultății de Electromecanică și Mecanică la Politehnica din Timișoara.

BENA AUGUSTIN, directorul Academiei de Muzică și Artă Dramatică din Cluj-Napoca, devenită Conservatorul „Gh. Dima".

BERGEZAN AUREL-ILIE, Universitatea Catolică din Louvain, Metalurgie fizică.

BERLOGEA ILEANA, Institutul de Teatru București.

---

[1] În identificarea universitarilor cu origini natale sau traiectorii școlare blăjene, și deci în elaborarea acestei liste, a fost deosebit de utilă lucrarea: Ana Hinescu, Arcadie Hinescu, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012, și care, de altfel, publică biografiile acestora. Precizăm că lista noastră e în lucru, adică nu este completă în mod absolut.

BIANU ION, Facultatea de Litere și Filozofie București; Biblioteca Academiei Române București.

BIRIȘ ALEXANDRU LAZĂR, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Izotopice și Moleculare, Cluj-Napoca.

BLAGA SORIN NICU, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu" din Cluj-Napoca.

BOGDAN IOAN-DAN, Universitatea „Lucian Blaga" Sibiu.

BOITOR IOAN, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj-Napoca.

BOZAC ILEANA, Institutul de Istorie al Academiei Filiala Cluj.

BRAD ALEXANDRU, Facultatea de Ziaristică a Universității a Academiei de Științe Sociale și Politice București.

BREAZ VALER DANIEL, rector Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

BREDICEANU TIBERIU, director al Operei Române din Cluj/București.

BUDIU VIOREL, Facultatea de Horticultură a Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj-Napoca.

BURJA CAMELIA, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

BURJA VASILE, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

BUTNARIU JIANU ALEXANDRU, Institutul de Medicină și Farmacie din Cluj-Napoca.

CETEAN-VOICULESCU LAURA, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

CHEREBEȚIU CELESTIN, Conservatorul „Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca.

CIORTEA MARCELA, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

COMAN (MĂRCULEȚIU) VIRGINIA-MARIA, Facultatea de Medicină Veterinară a Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj-Napoca.

COSMA OCTAVIAN LAZĂR, Conservatorul „Ciprian Porumbescu", azi Universitatea Națională de Muzică din București.

CRIȘAN F. VASILE, Institutul Pedagogic Cluj și Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu" Cluj-Napoca.

DENSUȘIANU ARON, Universitatea din Iași, Universitatea din București.

DUICU SERAFIM, Academia de Artă Teatrală din Târgu Mureș.

DUMITRU AUREL, Facultatea de Arte Vizuale, Universitatea din Oradea.

FRĂȚILĂ VASILE, Facultatea de Filologie, Universitatea de Vest din Timișoara.

FULICEA VIRGIL, Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu" Cluj-Napoca.

GÂRLEA VASILE OVIDIU, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Izotopice și Moleculare, Cluj-Napoca.

GEORGESCU CECILIA, Universitatea „Lucian Blaga" Sibiu.

GHIȚESCU TIBERIU, Laboratorul de Chirurgie Experimentală al Academiei Române, București.

GHIZDAVU IUSTIN VASILE, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj-Napoca.

GLIGOR VIRGIL, Facultatea de Zootehnie și Medicină Veterinară din București.

GOLEANU AURICA, Universitatea „1 Decembrie 1918„ Alba Iulia.

HÂNCU NICOLAE DRAGOȘ, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Haţieganu" din Cluj-Napoca.

HIMCINSCHI CAMELIU, Universitatea Tehnică Chemnitz, Germania.

HIMCINSCHI MIHAI, decan Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

HINESCU ARCADIE, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

HUBIC LIA, Facultățile de Muzică din Cluj-Napoca și din Brașov.

ILIESCU MARIA LUCIA, cercetător SCDVV Blaj.

IRIMIE ION, Universitatea București.

LUDUȘAN MARIOARA, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

LUDUȘAN NICOLAE, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

MANCIULEA ANA, Academia de Muzică din Cluj-Napoca.

MANCIULEA ȘTEFANIA, Centrul de Cercetări Biologice din Cluj-Napoca.

MARA DANIEL, Universitatea „Lucian Blaga" Sibiu.

MÂRZA VIRGIL, Institutul Oncologic Cluj-Napoca.

MICU IOAN MIRCEA, Academia Navală „Mircea cel Bătrân" Constanța.

MIHAI IOAN, Universitatea de Vest, Timișoara.

MOINA ION, Institutul Politehnic din Cluj-Napoca.

MOLDOVAN ALINA OFELIA, Academia de Teatru și Film București.

MOLDOVAN IOSIF, Facultatea de Studii Economic, Universitatea „Lucian Blaga" Sibiu.

MOLDOVAN SERGIU Dan, director SCDVV Blaj.

MORARU DOINA MARIA, SCDVV Blaj.

MUNTEAN LEON SORIN, rector Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj-Napoca.

MUNTEAN MIRCEA OVIDIU, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj-Napoca.

MUNTEANU CORNEL, Facultatea de Litere, Universitatea de Nord, Baia Mare.

MUNTEANU DUMITRU, Facultatea de Medicină și Farmacie, Cluj-Napoca.

MUNTEANU LETIȚIA, Institutul Pedagogic Cluj-Napoca.

MUREȘIANU IULIU, Conservatorul din Cluj.

NASTASIA (ROȘULESCU) DIANA IULIA, Universitatea Româno-Americană din București; Southern Illinois University Edwardsville.

NEGRUȚIU EMIL ALEXANDRU, rector Institutul de Agronomie din Cluj.

NICULESCU IOAN FLORIN, Universitatea Maryland, Baltimore, SUA.

NIREȘTEANU LUCIAN MIHAI AUREL, Facultatea de Muzică, Universitatea „Transilvania", Brașov.

OGNEAN TEODOR, Institutul Politehnic București.

ORIAN MARIA GEORGETA, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

PAPIU ILARIAN ALEXANDRU, Academia Mihăileană din Iași,

PESCAR VIRGIL, Facultatea de Matematică, Universitatea „Transilvania" din Brașov.

POLOȘAN SILVIU PAVEL, Institutul Național de Fizică, București.

POP ALEXANDRU, Institutul de Anatomie Patologică din Cluj.

POP VASILE, Institutul Politehnic „Traian Vuia" din Timișoara.

POPA DANIELA-SAVETA, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu" din Cluj-Napoca.

POPA ILEANA ANA, SCDVV Blaj.

POPA MIRCEA, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

POPA RADU ALEXANDRU, Universitatea Tehnică de Construcții București.

POPA SEVER, Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu" din Cluj-Napoca.

POPESCU RODICA MARIANA, Universitatea „Transilvania" din Brașov.

PRIE OCTAVIAN, Academia Comercială din Cluj.

PUȘCĂ IULIAN, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului, Timișoara.

RADU NICOLAE, Facultatea de Sociologie-Psihologie, Universitatea „Spiru Haret", București.

RAICA IOAN, Universitatea „Lucian Blaga" Sibiu.

RÂȘNIȚĂ TRAIAN, Institutul Oncologic Cluj-Napoca.

RUSU GHEORGHE (RUS GEORGE), Universitatea Catolică din Buenos Aires.

SABĂU-STOIȚA MONICA, Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș.

SKOLKA OLTENIA MARIANA, Universitatea „Ovidius" Constanța.

STĂNCULEA LIANA, Universitatea „Spiru Haret" Centrul Blaj.

STROIA MIRCEA IUSTIN, Institutul Pedagogic din Cluj.

SUCIU ALEXANDRU, Universitatea „Transilvania" Brașov; Universitatea „George Barițiu" Brașov.

SUCIU GHEORGHE CLAUDIU, Institutul de Petrol, Gaz și Geologie din București; Institutul de Petrol și Gaze din București.

ȘERBAN MARCEL HORAȚIU, Academia Națională de Educație Fizică și Sport, București.

ȘTIRBAN SEPTIMIU MIRCEA, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj-Napoca.

ȘUTEU GHEORGHE EUGEN LUDOVIC, Institutul de Cercetări Agronomice al României; Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București.

TARCEA (DĂNILĂ) MONICA, Universitatea de Medicină și Farmacie, Târgu Mureș.

TATAI-BALTĂ CORNEL, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

TATAY ANCA ELISABETA, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

TĂUȘAN IULIANA, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

TELEA (HANDREA) CORALIA MARIA, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

TEODORESCU ADRIAN jr., Institutul de Mine, Petroșani.

TODUȚĂ SIGISMUND, Conservatorul de Muzică și Artă Dramatică din Cluj.

TOMOIAGĂ LILIANA LUCIA, SCDVV Blaj.

TRANDAFIR GHEORGHE, Universitatea București; Institutul de Petrol și Gaze București; Universitatea „Spiru Haret".

TRANDAFIR RODICA APRILIANA, Universitatea Tehnică de Construcții București; Universitatea „Spiru Haret" din București.

TURCU FULVIA, Academia de Studii Economice din București; Universitatea București.

VOICULESCU ELISABETA MARGARETA, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

VOICULESCU FLOREA, Universitatea „1 Decembrie 1918" Alba Iulia.

BIBLIOGRAFIE

Bibliografie blăjeană

Academia Română și Blajul, coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2016.

BLAGA, Sorin Nicu, *Iuliu Hațieganu de la Școala Blăjeană la Școala Medicală Clujeană,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2009.

BLAGA, Sorin Nicu, *Iuliu Hațieganu și pecetea Blajului cărturăresc,* Ed. Buna Vestire, Blaj, 2019.

BRAD, Ion, *Printre oamenii Blajului*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2011.

COMȘA, Nicolae, SEICEANU, Teodor, *Dascălii Blajului (1754-1948)*, Ed. Demiurg, București, 1994.

Dicționarul culturii și civilizației populare, coordonator Silvia Pop, Ed. Astra, Blaj, 2011.

FOLA, Nicolae Victor, *Școlile Blajului între anii 1850-1918,* Ed. Ardealul, Târgu Mureș, 2008.

HINESCU, Ana, HINESCU, Arcadie, *Oameni de ieri și de azi ai Blajului. Dicționar,* ediția a II-a revăzută și adăugită, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012.

MÂRZA, Iacob, *Școală și Națiune. Școlile din Blaj în epoca renașterii națională*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1987.

Mitropolia Română Unită cu Roma Greco-Catolică, *100 de personalități ale Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică,* coord. Episcop Claudiu Pop, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2018.

POPA, Ioan, *Blajul. Biografii paralele*, Ed. Astra, Blaj, 1998.

POPA, Ioan, *Blajul, dialoguri subiective,* Ed. Astra, Blaj, 2002.

ȚĂLNAR, Delia, *Pantheonul Blajului*, Ed. Buna Vestire, Blaj, 2018

Bibliografie clujeană

Anuarele Universității din Cluj.

BOJIȚĂ, M.; PASCU, Ovidiu; MARIN, Florea, *Facultatea de Medicină, școala medicală clujeană și spitalele din Cluj (1500-2000). Scurt istoric,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004, pp. 55-78, p. 94, pp. 278-279;

BOJIȚĂ, M.; PASCU, Ovidiu; POPESCU, Honorius; BÂRSU, Cristian, *Școala Medicală Clujeană*, ediția a doua, întregită cu încă 41 de personalități, Ed. Medicală Universitară „I. Hațieganu", Cluj-Napoca, 2004, 400 p.

BREAZU, Ion, *Universitatea românească «Regele Ferdinand I» din Cluj*, 1944; ediție îngrijită și studiu introductiv de Vasile Pușcaș, Ed. Școala Ardeleană, 2019.

Istoria Universității Babeș-Bolyai, coord. Ovidiu Ghitta, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2012, 394 p.

MARIN, Florea, *Facultatea de Medicină, Școala Medicală Clujeană și Spitalele din Cluj (1500-2000). Scurt istoric,* Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2004.

MARIN, Florea, *Vieți dedicate omului: [personalități medicale clujene]: [date biografice, activitate, întâmplări, istorioare, anecdote, gânduri medico-sociale ale întemeietorilor școlii medicale românești de la Cluj]*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1993-1997. Lucrarea în 7 volume are ca scop prezentarea unor întâmplări, istorioare și anecdote medicale sau paramedicale ce aparțin primei generații de medici care a constituit corpul profesoral al Facultății de Medicină românească din Cluj, după înființarea acesteia, în toamna anului 1919. Vol. 1 (1993): *Iuliu Hațieganu, Jozsef Jakabi, Victor Papilian, Titu Vasiliu, Gheorghe Ursu*, Ed. Dacia, 1993 (am văzut); vol. 2. (1994): *Iacob Iacobovici, Titu Gane, Gheorghe Popovici Boșcu, Emil Racoviță, Iuliu Moldovan, Titus Turcu, Victor Babeș, Constantin Levaditi, Ioan Nițescu, Gheorghe Bilașcu, Dimitrie Negru, Ion Drăgoiu, Marius Sturza, Ștefan Gh. Nicolau, Coriolan Tătaru, Daniel Konradi, Mihai Botez, Cristea Grigoriu, Ion-Predescu-Rion, Gheorghe Martinescu, Dimitrie Michail, Mátyás-Mátyás, Ion Minea, Constantin C. Urechia*; Vol. 3 (1995): *Valeriu Lucian Bologa*; Vol. 4 (1996): *Ioan Goia*; Vol. 5 (1996): *Aurel Moga*; Vol. 6 (1997): *Ion Gavrilă, Salvator Cupcea, Ștefan Hărăguș, Leon Daniello, Iancu Axente, Grigore Benetato*; Vol. 7 (1997): *Octavian Fodor.*

NASTASĂ, Lucian, *Itinerarii spre lumea savantă. Tineri din spațiul românesc la studii în străinătate (1864-1944)*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2006.

NASTASĂ, Lucian, *„Suveranii" universităților românești. Mecanisme de selecție și promovare a elitei intelectuale. Facultățile de Filosofie și Litere,* Ed. Limes. Cluj-Napoca, 2007.

NASTASĂ, Lucian, *Intimitatea amfiteatrelor. Ipostaze din viața privată a universitarilor „literari" (1864-1948),* Ed. Limes. Cluj-Napoca, 2010.

NEAGOE, Stelian, *Viața universitară clujeană interbelică,* vol. I și vol. II, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1980.

NICOARĂ, Mihai Teodor, *Universitatea „Regele Ferdinand I" din Cluj între două dictaturi (1940-1947)*, Ed. Accent, Cluj-Napoca, 2011, 376 p.

NICOARĂ, Mihai Teodor, *Rectorii Universității din Cluj (1919-2013)*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2013, 121 p.

NICOARĂ, Mihai Teodor, *De la Universitatea „Regele Ferdinand I" la Universitatea „Babeș-Bolyai" (1948-1959)*, Ed. Accent, Cluj-Napoca, 2014, 432 p.

NICOARĂ, Mihai Teodor, *Dicționarul universitarilor clujeni (1919-1947)*, I, Ed. Accent, Cluj-Napoca, 2016, 651 p.

PASCU, Ovidiu, POPESCU, Honorius, BÂRSU, Cristian, *Școala clujeană de Medicină și Farmacie. Ctitorii faimei, 1919-1999,* Ed. Medicală Universitară „I. Hațieganu", Cluj-Napoca, 1999, 400 p.

POPA, Mircea, *Figuri universitare clujene,* Ed. Grinta, Cluj-Napoca, 2002.

SALADE, Dumitru, *Portrete de universitari clujeni,* Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1997.

SPERANȚIA, Eugeniu, *Figuri universitare,* Ed. Tineretului, București, 1967.

CUPRINS

Prefață **7**

Partea I. *De la Blaj la Cluj*

I.1. Înainte de 1919

[1] **Grigore Silași** (1836-1897), Litere 21
[2] **Ambrosiu Chețianu** (1863-1934), Botanică 26

I.2. Perioada 1919-1948

[3] **Ioan Paul** (1857-1926), Litere 31
[4] **Valer Moldovan** (1875-1954), Drept 33
[5] **Alexandru Borza** (1887-1971), Botanică 36
[6] **Iuliu Hațieganu** (1885-1959), Medicină 46
[7] **Emil Hațieganu** (1878-1959), Drept 54
[8] **Romulus Boilă** (1881-1946), Drept 57
[9] **Zaharia Boilă** (1892-1976), Drept 60
[10] **Sextus Camil Negrea** (1882-1956), Drept 62
[11] **Silviu Dragomir** (1888-1962), Litere-Istorie 65
[12] **Ioan Aleman** (1891-1948), Medicină/ Institute 68
[13] **Corneliu Iubaș** (1892-1984), Ginecologie și Obstetrică 70
[14] **Traian Popoviciu** (1894-1952), Clinici-Medicină 72
[15] **Alexandru Pop** (1895-1954), Medicină/ Clinici 74
[16] **Victor Gh. Munteanu** (1900-1953), Medicină/ Clinici 77
[17] **Rubin Popa** (1901-1958), Medicină/ Institute 78
[18] **Ștefan Manciulea** (1894-1985), Geografie 80

[19] **Ion Chinezu** (1894-1966), Istoria culturii românești 86
[20] **Ion Breazu** (1901-1958), Litere 91
[21] **Ștefan Pașca** (1901-1957), Filologie 94
[22] **Ioachim Crăciun** (1898-1971), Litere 96
[23] **Victor Marian** (1896-1971), Fizică 99
[24] **Nicolae Mărgineanu** (1905-1980), Psihologie 101

I.3. Perioada 1948–1989

[25] **Lavinia Păcurariu-Rusu** (1907-1994), Oftalmologie 107
[26] **Augustin Mureșan** (1908-1985), Clinica Medicală I 109
[27] **Ioan Macavei** (1911-2011), Clinici/ Medicină 110
[28] **Octavian Fodor** (1913-1976), Medicină 112
[29] **Ioan Vinți** (1915-1987), Medicină 116
[30] **Ștefan Șurtea** (1919-1989), Medicină 118
[31] **Raoul Șorban** (1912-2006), Istoria Artei 120
[32] **Gheorghe Ciplea** (1920-1993), Litere 123
[33] **Viorica Lascu Borza** (1919-2015), Litere/ Italiană 124
[34] **Aurel Rozor** (1921-2008), Clinici 127
[35] **Nicolae Balotă** (1925-2014), Litere 129
[36] **Ioan Mihălțan** (1926-2008), Teologie Ortodoxă 133
[37] **Onoriu Rațiu** (1927-1986), Biologie 135
[38] **Roman Crișan** (1928-1997), Științe Economice 137
[39] **Ovidiu Alexandru Cristureanu** (1930-1998), Limba Română 139
[40] **Ion Irimie** (1931), Filosofie 141
[41] **Marcel Știrban** (1932), Istorie 143
[42] **Emil Poenaru** (1932-2012), Drept 148
[43] **Felician Ioan Micle** (1933), Științe Naturale 151
[44] **Vistian Goia** (1935), Filologie 153
[45] **Stanciu Virgil jr.** (1941), Filologie/ Engleză 157
[46] **Letiția Margareta Ghizdavu** (1943), Chimie 164

I.4. Perioada 1989-2019

[47] **Alexandru Crișan** (1952), Biologie 169
[48] **Iuliana-Anca Mateiu** (1974), Litere/ Franceză..... 171
[49] **Teodora Maria Cătinaș** (1976), Matematică 175
[50] **Raluca Lucia Câmpean** (1981), Litere..... 177
[51] **Irina Cristina Mărginean** (1980), Litere/ Italiană..... 179

Partea a II-a
Facultatea de Teologie Greco-Catolică – Departamentul Blaj

[52] **Ioan Mitrofan** (1949), Teologie Morală 183
[53] **Călin-Daniel Pațulea** (1969), Teologie Biblică..... 188
[54] **Anton Rusal** (1972), Teologie Spirituală 193
[55] **William Victor Alexandru Bleiziffer** (1972), Drept Canonic 197
[56] **Cristian Barta** (1973), Teologie Dogmatică 202
[57] **Zaharie Pintea** (1977), Secretar/ asociat, Sfintele Taine..... 207

II.2. De la Cluj la Blaj. Profesori titulari și asociați

II.2.1. Titulari ai Departamentului Blaj

[58] **Andreea Mârza** (1978), Limbi clasice..... 211
[59] **Ciprian Ghișa** (1977), Istoria Bisericii..... 216

II.2.2. Titulari ai Facultății Departamentele Cluj și Oradea

[60] **Ioan Moldovan** (1943), Psihologie 223
[61] **Gheorghe Gorun** (1949), Istorie 226
[62] **Ovidiu Horea Pop** (1960), Istorie 232
[63] **Dan Ruscu** (1970), Istorie..... 235
[64] **Sorin Marțian** (1972), Noul Testament..... 239
[65] **Sebastian Alin Tat** (1975), Filosofie..... 243

II.2.3. De la alte Facultăți ale UBB, cadre didactice asociate

[66] **Pompiliu Teodor** (1930-2001), Istorie 253
[67] **Ovidiu Augustin Ghitta** (1962), Istorie 256
[68] **Marius Florea** (1967), Științele Educației 263
[69] **Nicoleta Simona Marțian** (1970), Științele Educației 266
[70] **Dana Amalia Jucan** (1976), Științele Educației 271
[71] **Radu Fritea** (1982), Științele Educației 277
[72] **Andrada Lavinia Faur** (1990), Științele Educației 279

II.2.4. De la alte Universități, cadre didactice asociate

[73] **Ion Buzași** (1943), Literatură religioasă 283
[74] **Roberto Giraldo** (1944), Ecumenism 286
[75] **Mauro Orsatti** (1949), Pastorație biblică 289
[76] **Mihai Ștefănescu** (1953), Bioetică 292
[77] **Lucian Periș** (1967-2000), Istorie 298
[78] **Corina Teodor** (1967), Istorie 301
[79] **Maria Rodica Tutaș – Sr. Angela** (1968), Patrologie 305
[80] **Marin Victor Lupu** (1969), Filosofie 309
[81] **Sorin Valer Russu** (1967), Pastorație diferențiată 311

Concluzie 315

Anexă 321

Bibliografie 327

Colecția *Icoane din Blaj. Oameni. Locuri. Instituții*
Coordonator Colecție – pr. dr. Anton Rusal

Nr. 1. Delia Țălnar, *Pantheonul Blajului*,
Ed. Buna Vestire, Blaj, 2018.

Nr. 2. Anton Rusal, *Universitari între Blaj și Cluj*,
Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2019.

UNIVERSITAS • NAPOCENSIS
ROMANIA
PRESA UNIVERSITARĂ

ISBN: 978-606-37-0685-1

100 O SUTĂ DE ANI DE UNIVERSITATE ROMÂNEASCĂ LA CLUJ 1919 - 2019
UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
TRADIȚIE ȘI EXCELENȚĂ